

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Türkiye'nin Serüveni

EUROVISION

Michael Kuyucu

EUROVISION

MICHAEL KUYUCU

NOKTAKİTAP

EUROVISION

MICHAEL KUYUCU

Genel Yayın Yönetmeni: Gül Duran

Editör: Mehmet Tarhan

Redaksiyon: Tarkan Tufan

Bilgisayar Uygulama: Nurhan Sezgin

Kapak Tasarımı: Sinan Önelge

Basın ve Halkla İlişkiler: Sayım Çınar

Film-Grafik: Mat Grafik

Baskı-Cilt: Melisa Matbaası

1. Baskı Mayıs 2005

ISBN : 975-8823-93-0

© Michael Kuyucu / Nokta Kitap

NOKTA KİTAP

Kazancı Yokuşu, Muhtar Kamil Sokak, Basmacı Han

No: 5/3 Taksim / İSTANBUL

Tel. 0212 243 43 03 (pbx) Faks: 0212 243 43 40

www.noktakitap.com / e-mail: info@noktakitap.com

EUROVISION

MICHAEL KUYUCU

NOKTAKİTAP

SAYFA DİZİNİ

Önsöz.....	9
1. Bölüm	
Eurovision Şarkı Yarışmasının Tarihçesi.....	15
2. Bölüm	
Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması Serüveni (1975–2005)	
•Seninle Bir Dakika-Semiha Yankı (1975).....	31
•Sevince-Nilüfer ve Grup Nazar (1978).....	48
•Petrol-Ajda Pekkan (1980).....	63
•Dönme Dolap-Ayşegül Aldinç ve Modern Folk Üçlüsü (1981).....	82
•Hani-Neco (1982).....	90
•Opera-Çetin Alp (1983).....	102
•Halay-Beş Yıl Önce On Yıl Sonra (1984).....	117
•Aşık Oldum-MFÖ (1985).....	128
•Halley-Klips ve Onlar (1986).....	138
•Şarkım Sevgi Üstüne-Seyyal Taner (1987).....	146
•Sufi-MFÖ (1988).....	158
•Bana Bana-Grup Pan (1989).....	164
•Gözlerinin Hapsindeyim-Kayahan (1990).....	173
•İki Dakika-İzel&Reyhan Karaca&Can Uğurlar (1991).....	185
•Yaz Bitti-Aylin Vatankoş (1992).....	195
•Esmer Yârim-Burak Aydos (1993).....	203
•Sev-Arzu Ece (1995).....	211
•Beşinci Mevsim-Şebnem Paker (1996).....	218
•Dinle-Şebnem Paker (1997).....	222

•Unutamazsın-Tüzmen (1998).....	230
•Dön Artık-Tuba Önal ve Grup Mistik (1999).....	235
•Yorgunum Anla-Pınar Ayhan ve Grup SOS (2000).....	241
•Sevgiliye-Sedat Yüce (2001).....	246
•Leylaklar Soldu-Grup Safir (2002).....	252
•Every Way That I Can-Sertab Erener (2003).....	256
•For Real-Athena (2004).....	276
•Rimi Rimi Ley-Gülseren (2005).....	292

3. Bölüm

Türkiye'nin Eurovision Karnesi.....	309

4. Bölüm

Medyada Eurovision Şarkı Yarışması.....	317

5. Bölüm

Eurovision Şarkı Yarışması Analiz ve İstatistikleri.....	329

Sonuç.....	339

Kaynakça.....	347

Türk Pop Müziği'nin beyefendisi ile hanımefendisine...
Melih Kibar&Çiğdem Talu
Gerçek aşka ve sevgiye inananlara...

ÖNSÖZ

Dünyanın en önemli müzik organizasyonlarından biri olan, her sene bir milyara yakın insanı içine alan bir çembere seslenen Eurovision şarkı yarışmasını konu eden bu kitabı yazmaya karar verdiğimde; kimisi tarafından kedinin uzanamadığı ciğere mundar demesi misali, gereksiz yere eleştirilen, kimisi tarafından ise hak ettiği ilgiyi alabilen bu müzik organizasyonunu hakkıyla anlatmam gerektiğini de biliyordum. Eurovision şarkı yarışmasının aynı zamanda Türk Pop Müziği'nin son çeyrek yüzyılına da ayna tuttuğunu bildiğim için çok derin bir araştırma yapmaya karar verdim. Müzik konusunda yapılan araştırmaların çok az olduğu ülkemizde, tarih olmaya yüz tutmuş olayları araştırırken bazen canlı tanıklara, bazen ise dönemin önemli basın organlarına müracaat ettim.

Kitabı okurken Türkiye'nin pop müzik tarihinde çok önemli bir yere sahip olan bu yarışmaya, Türk Pop Müziği'nin son otuz yılına damgasını vuran isimlerin iştirak ettiğini de göreceksiniz. Birinci bölümde Eurovision Şarkı Yarışması ile ilgili olarak birçok verinin yer aldığı kitabın, ikinci bölümünde Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması tarihinin çok detaylı bir analizi var. Yıl yıl, yapılan Türkiye finallerinin detaylı analiz ve yorumlarının yer aldığı bu bölümde unutulmaya yüz tutmuş birçok veriyi de bir araya getiriyor. Yaptığım araştırmayı kendi müzikal perspektifimle eleştirmeye ve yorumlamaya çalıştığım bu kitap, Türkiye'de özellikle yaşanan sosyal ve kültürel değişimin de donelerini içeriyor. Türk Pop Müziği'nin, basından medya imparatorluklarına, büyük orkestralardan küçük bilgisayarlara olan geçi-

şinin öyküsünü de bulabileceğiniz kitap, dünya üzerinde hazırlanan ikinci Eurovision Şarkı Yarışması kitabı olma özelliğini de taşıyor. Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması serüvenini içeren ilk kitap olma özelliğini taşıyan bu araştırmamda, müzik adına çalışmalarda bulunanların, uluslararası platformlarda başarılı olmak isteyenlerin geçmişte yaşanan sıkıntıları da öğrenmeleri adına bir kılavuz. Geleceğe giden en önemli yolun geçmişten geçeceğine inanan bir araştırmacı olarak, geçmişini bilmeyen bir toplumun hangi alanda olursa olsun geleceğe kör, topal bir biçimde gideceğine ve er ya da geç takılarak düşeceğine de inanıyorum.

Altı bölümden oluşan kitabın üçüncü bölümünde, Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması karnesini yazdım. Yarışmada Türk ekiplerinin elde ettiği başarı ya da başarısızlıkların tüme varımsal analizinin yer aldığı bu bölümden sonra "Medyada Eurovision şarkı yarışması" bölümü gelmektedir. Birinci kitabımda yazdığım "Tanrı bugün bir peygamber yollamaya karar verse dünyamıza, eminim o peygamber önce medyaya kendini kanıtlamak zorunda kalacaktır kendini." sözümü bir kez daha yazmak istiyorum. Bugün her şeyin şekillenmesinde medyanın büyük rol oynadığı dünyadan, Türkiye'de payına düşeni almaktadır. Duygularla hazırlanan müzikler duygusuz bir araç olan medya ile topluma ulaştırılmaktadır. Bu yönü ile ele aldığımızda özel hayatımızdan iş hayatımıza kadar her şeye karışan ve bizi yönlendirmeye çalışan medyanın önemi daha da artmaktadır. Pazarlama literatüründe 70'li yıllar ürünün ön planda olduğu, ürün kalitesinin tüketimde ilk etken olduğu yıllardı, bu yerini 2000'li yıllarda pazarlamaya terk etmiştir. Artık iyi olan mal değil, iyi pazarlanan malın tüketildiği bir döneme girdik. Bu, beraberinde kısa vadeli başarıları da gündeme getirmiştir. Dünya üzerinde yaratılmak istenen tüketim toplumu hayalinin gerçekleştiği yirmi birinci yüzyılda, medyanın da görevi artmıştır. İşte bu aşamada medyanın tarafsızlığı ve sosyal sorumluluk anlayışı devreye girmektedir. Kitapta, Türk medyasının Eurovision Şarkı Yarışması ve Türk Pop Müziği'ne olan bakışının bir analizi de yer almaktadır.

Sonlara doğru geldiğimizde, Eurovision şarkı yarışması-na yönelik bazı istatistik ve analizlere verdiğim bu araştırma, Türkiye'ye Eurovision şarkı yarışmalarında yeni başarılar getirmek isteyenlere ve Türk müziğini dünyaya duyurmak isteyenlere de önemli veriler sunmaktadır.

Bu kitapla tarihin derin sularında yolculuk yapmanın ne kadar zevkli olduğunu bir kez daha yaşayacak ve günümüz adına kafanızda şekillenen birçok soru işaretini bir kez daha kendinize soracaksınız. En büyük dileğim ise bu soru işaretlerin en yakın gelecekte tarih olması...

Müzikle kalın...

Michael

michael@michaelshow.net

1. BÖLÜM

,

EUROVISION ŞARKI YARIŞMASININ TARİHÇESİ

Eurovision şarkı yarışmasının başlangıcı kısa adı EBU olan Avrupa Yayıncılar Birliği'ne dayanır. EBU; İngilizce: European Broadcasting Union, Fransızca: L'Union Européenne de Radio-Télévision ilk olarak 12 Şubat 1950 yılında 23 üye ülkenin bir araya gelmesi ile oluştu. Bu birlik daha sonra 1993 yılında OIRT (International Radio and Television Organization) ile birleşince 52 aktif üyeye ulaştı. EBU'nun üyeleri üye devletlerin resmi radyo-TV kurumlarından oluşmaktadır. EBU sadece Avrupa Birliği çatısı altında bir araya gelen ülkelerin kamu radyo-TV'lerinden değil; Kanada, Japonya, Hindistan, Hong Kong gibi dünyanın çeşitli ülkelerin kamu radyo-TV'lerini de içermektedir.¹

Yarışmanın Amacı

Eurovision ismi ise ilk olarak 1950'lerde, EBU'ya bağlı olan kurumların birbirleri ile yayın alışverişini yapmak amacıyla ortaya atılan bir ağ paylaşım sistemi olarak hayata geçirilmiştir.² 1955 yılında savaş sonrası Avrupa kıtası yayıncılığını birleştirici etki yapacak, içinde müziğin de yer alacağı bir bir müzik etkinliğini düşünen EBU Eurovision şarkı yarışmasının ilk temellerini de atmıştır. Yarışma fikrinin doğmasına etki eden bir diğer faktör ise o dönemlerde gerçekleştirilen Sanremo Festivali de olmuştur. İtalya'da gelenekselleşen uluslararası Sanremo Festivali'nin popüleritesine alternatif olarak düşünülen yarışmanın ilk fikri 1955 yı-

¹Wikipedia Encyclopedia, European Broadcasting Union

²Aziz Aysel, Türkiye'de TV yayıncılığın otuz yılı, TRT Yayınları

linda Monako'da atılmıştır. Toplantı sonunda 1956 yılında ilki düzenlenmesi tasarlanan yarışmanın ilk ismi de bir İngiliz gazeteci tarafından konulmuş ve "The Eurovision Grand Prix" olmuştur.³ O dönem içinde toplanan heyet, yarışmanın iki temel amacının olacağını açıklamıştır:

1- Yayıncı kurumlar tarafından hazırlanan ve çeşitli zevklere hitap eden yayınların paylaşım ağına açılarak maliyetlerin azaltılması

2- Birleşik Avrupa hayali içinde olan batı Avrupa ülkelerinin kültürel kimliklerinin promosyonun yapılması.⁴ Her ne kadar somut olarak bu iki sebep ortaya atılsa da yarışmanın bir diğer ve önemli amacı da, her sene İtalya'da düzenlenen Sanremo Festivali'ne alternatif bir müzik festivali yaratmak ve bunu İtalya'nın tekelinden çıkartarak Avrupa'nın paylaşımına açmak olduğu da söylenebilir. Bir diğer kaynağa göre yarışmanın amacı, "Uluslararası şirketler vasıtasıyla besteci ve yorumcuların rekabet ve yarışma ruhunu teşvik ederek, yüksek kalitede müzikal çıktılar sunmasını sağlamak" olarak da açıklanmaktadır.⁵

Selmi Andak, Eurovision şarkı yarışmasının amacını tanımlarken "EBU'ya üye ülkeler arasında pop müzik alanında eser üretimini teşvik etmek, program alışverişini sağlamak, teknik bağlantıları kontrol etmek ve geliştirmek, ortak bir kültür ortamı sağlamaktır."⁶ demiştir. TRT ise şartnamesinde, "1975 Eurovision Türk Hafif Müziği Şarkı Yarışması adını verdiğimiz yarışma, amaç bakımından öncelikle bir kültür olayının somut örneğidir. Toplumların ya da ulusların aralarındaki kültür alışverişlerinde, o toplum ya da ulusların aralarındaki kültür dallarından her birinin etkinlik ölçüsü, tartışma götürmez eşitliklere sahiptir. Kişilikli bir Türk Hafif Müziği olayını gerçekleştirebilmek ve sürdürebilmek, düzenlenen yarışmanın en başta gelen amacıdır..."⁷ der.

³Eurovision. TV (web)

⁴Nostalgia Center (web)

⁵Eurovision Archive (web)

⁶Andak Selmi, Milliyet Röportaj, 1990 Nisan 30

⁷TRT 1975 Eurovision Şarkı Yarışması Şartnamesi

Yarışmanın Doğuşu

Eurovision Şarkı Yarışması ilk olarak 24 Mayıs 1956 Perşembe günü İsviçre’de Kursaal Tiyatrosu’nda gerçekleştirildi. İlk yarışmada her katılımcı ülke yorumcusu, ikişer şarkıyı dilediği dilde söyleyebilme hakkına sahipti. Seslendirilen şarkıların üç buçuk dakika ile sınırlı olması şartı ise ilk yarışmanın ilk kuralı olmuştu. Birinci yarışmanın galibi, her bir katılımcı ülkeden gelen iki delegenin oluşturacağı bir jüri tarafından belirlenmiş ve her bir ülke jürisi 1 ile 10 arasında puanlar vererek birinciyi belirlemiştir. İlk yarışmada sahne alan ilk yorumcu, Hollanda adına yarışan Jetty Pearl oldu. İlk yarışmanın galibi ise ilk yarışmaya ev sahipliği yapan İsviçre oldu. İlk düzenlenen yarışmaya İngiltere katılamadı, bu yarışmaya katılmayı çok istediği halde başvuruda geç kaldığı için katılamayan İngiltere, kendi elemelerini yaptığı halde bu yarışmaya elemelerde birinci olan şarkısını gönderemedi. 24 Mayıs 1956 günü yapılan ilk yarışma 21.00–22.30 saatleri arasında sürdü ve 10 ülkede (Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, F. Almanya, İtalya, Lüksemburg, Hollanda, İsviçre, İngiltere) canlı olarak yayınlandı. Sorunsuz geçen bu ilk yarışmadan sonra EBU, bu yarışmanın önümüzdeki sene de yapılmasını kararlaştırır.

İkinci yarışma bir yıl sonra 1957 yılında yapıldı. Ev sahibi bu kez Federal Almanya oldu. İlk yapılan yarışmalarda ev sahibi geçen yarışmanın birincisi olmuyordu, ikinci yarışmada her ülke yorumcusunun tek şarkı söylemesi kararlaştırıldı. Ülke puanlarının yer aldığı score board bu yarışmada hayata geçirildi. Kısa sürede popülaritesini arttıran yarışma, aynı sene Almanya’daki elemelere de yansdı. Federal Almanya, ev sahipliği yapacağı ikinci Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde, ülkesini temsil edecek olan şarkıyı bir halk oylaması ile seçti. Alman TV kanalı tarafından yayınlanan aday şarkılar arasında birinci olan şarkıya gelen halkoyları, o sene ülkeyi finalde temsil edecek olan şarkıyı belirledi. TV’den şarkıları dinleyen Alman halkı kart yollayarak, 1957’de ülkelerini temsil edecek olan şarkıyı seçtiler. 11 bin 500 kişinin yolladığı kartlarla belirlenen birinci

Corrie Brokken'in seslendirdiği "Net Als Toen" adlı şarkı oldu. Bu aynı zamanda Eurovision Şarkı Yarışması tarihinin ilk halkoyu ile yapılan ön eleme finali oldu.⁸ Halkoyu ile seçilen Federal Almanya şarkısı, ikinci Eurovision şarkı yarışmasında dördüncü oldu. Yarışmanın birincisi ise Hollanda oldu.

Yarışma Şekilleniyor

İlk iki yarışma ile beraber geleceği parlak bir aktivite olduğunu kanıtlayan Eurovision şarkı yarışması, ciddi bir müzik organizasyonu olarak EBU tarafından her sene gerçekleştirdi. Günümüzde uygulanan kuralların deneme yanılma yolu şekillendiği yarışma, 1958 yılında kazanan ülkenin bir sonraki yarışmada ev sahibi olması kuralını hayata geçirdi. Her geçen sene artan bir katılımı ile gerçekleşen yarışma 1961 yılında 16 Avrupa ülkesinin katılımı ile organize edildi. Yarışmaya artan talep, ülkelerin birinci olarak bir sonraki sene yarışmayı kendi evlerinde organize etme hırsı ile rekabetçi pozisyon kazandı. 1963 yılında iki uluslararası star bu yarışmaya katıldı. Yunan asıllı olan Nana Mouskouri Lüksemburg adına, Françoise Hardy ise Monako adına katıldığı yarışmada birinciliği elde edemedi. O yarışmayı bir röportajında anlatan Nana Mouskouri, Lüksemburg adına katıldığı yarışmada birinci olamasa da kariyeri için büyük bir adım attığını söylemişti.⁹ O yarışma, Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde ilk ve tek canlı orkestrasız ve stüdyoda yapılan play back kayıtlarla düzenlenen yarışma oldu.

⁸Eurovision House - Facts (Web)

⁹Euromania Programı – Röportaj – ERT, 2005 Mart 2

1969 yılında yarışma tarihinde ilk kez meydana gelen ilginç bir vaka yaşandı. Yarışmaya katılan 16 ülkenin dördü birincilik elde etti. 70'li yıllarda Avrupa'nın en önemli müzik organizasyonu olmayı başaran yarışma, 1974 yılında ABBA'yı müzik dünyasına kazandırdı. "Waterloo" ile İsveç'e birincilik kazandıran ABBA, Eurovision Şarkı Yarışması sayesinde dünyaca ünlü bir grup olmayı başararak ef-saneler arasına girdi. 70'ler yarışmanın popülaritesinin iv-melendiği yıllar oldu, 1976 yılında Liechtenstein yarışmaya katılmak istedi. Biggi Bachmann'ın yorumladığı "Little Cowboy" adlı şarkıyı yarışmaya yollamak isteyen ülke, EBU üyesi bir yayın kurumuna sahip olmadığı için yarışmaya alınmadı.¹⁰

Popülaritesi her geçen yıl artan yarışma, 1980 yılında Afrika kıtasından bir katılımcıyı Fas'a konuk etti. 1981 yılında Mısır, 1983 yılında da Avustralya yarışmayı canlı yayın-

¹⁰Eurovision House – Facts 2 (web)

layan ülkeler oldular. 1985 yılında ilk kez uydu üzerinden yayınlanan Eurovision Şarkı Yarışması, o yıl dünyanın en büyük müzik yarışması olduğunu da kanıtlıyordu.

Milyonlarca insan tarafından izlenmeye başlayan yarışma, beraberinde artan bir talebi de doğurdu. Yarışma her devlet ve o devlete mensup müzisyenler tarafından kendilerini uluslararası platforma sunmanın en önemli adımlarından biri olarak algılandı. Günümüzde büyük şöhretlere sahip olan pek çok yorumcu ve müzisyen ülkeleri adına bu yarışma final ve elemelerine katıldılar. 1970 yılında Julio Iglesias, ülkesi İspanya adına katıldığı yarışmada dördüncü olurken, 1990 yılında Toto Cutugno "Insieme 1992" ile birinciliği elde etmiştir. Elton John arkadaşı Bernie Taupin ile beraber İngiltere'nin elemelerine katılan şöhretler arasında yer almaktadır. Yarışmanın dünyaya kazandırdığı bir diğer şöhret ise, 1988 yılında bir Türk besteci Atilla Şereftuğ ile İsviçre adına yarışan ve birincilik elde eden Celine Dion olmuştur. Yine aynı yıl Lara Fabian Lüksemburg adına katıldığı yarışmada dördüncülük elde etmiştir. Çeşitli izlenme rekorlarına da imza atan Eurovision Şarkı Yarışması, 2002 yılında Danimarka TV'lerinde bir Avrupa izlenme rekoruna imza atmıştır. O yıl Danimarka halkının yüzde 95'i bu yarışmayı izleyerek bir reyting rekoruna da imza atmıştır.¹¹

¹¹ Eurovision Archive – Did You Know (web)

Yıkılan Sovyet Sosyalist bloğu ile beraber yeni bir şekil alan Avrupa kıtası ile kutuplaşmadan küreselleşmeye doğru yol almaya başlayan dünyanın yeni düzeni, Eurovision Şarkı Yarışması'na da yansdı. Eurovision Şarkı Yarışması, 90'lı yılların sonuna kadar sosyalist-doğu bloğu ülkeleri tarafından bir kapitalist ülke dayanışması olarak adlandırıldı. Bu bloğun yıkılması ile beraber, bu ülkelerin de bu yarışmaya katılmak istemesi yarışma tarihinin en yüksek talebi ile karşılaştı. Oluşan bu talep karşısında yarışmacı ülke sayısı, 2002 yılında 24 ile sınırlandırıldı. Bu tarihten önce sayısı artan katılımcı ülkeler için küme düşme kuralı kondu. Buna göre

bir süre son altı ya da beşe kalan ülkeler bir sonraki yarışmaya alınmadı. Bundan bir kez Türkiye de nasibini aldı ve 1994 yılında yarışmaya katılamadı. Eski doğu bloğu ülkelerinin yarışmaya katılmak istemesi ile beraber sayısı 36'yı geçen aday katılımcılara bir çözüm olarak, 2004 yılında iki elemeli yarışma periyodu formülü bulundu. İlki İstanbul'da uygulanan bu formül ile beraber yarışmadan önce bir yarı final yapıldı ve bu yarı finalde en yüksek dereceyi alan ilk on ülke, önceki yarışmada ilk on dört sırayı alan ülke ile beraber ana finalde yarışma hakkını elde etti. Bu formül yüksek katılım sağlamak amacıyla ilk olarak 2004 yılında İstanbul'da düzenlenen yarışmada uygulandı. 1956 yılında yedi ülke ile başlayan Eurovision Şarkı Yarışması macerasının 36 ülkeye ulaşan talep büyüklüğü ise yarışmanın bir dünya organizasyonu olduğunu bir kez daha kanıtlamış oldu.

Eurovision Şarkı Yarışması'nın Kuralları

• **Dil Kuralları:** Eurovision Şarkı Yarışması ilk hayata geçtiği yıl olan 1956'da, yarışmacı ülkeler diledikleri dilde şarkı söyleyebilme hakkına sahipti. Bu kural 1966 yılına kadar uygulandı. Aynı yıl yarışma şartnamesine konan bir kurala, ülkeler kendi ulusal dillerine şarkılarını söylemek zorunda kaldılar. Bu kural 1973 yılına kadar uygulandı, bu tarihten sonra yarışmacıların seslendirdikleri şarkıların dili ile ilgili özel bir kısıtlama getirilmemesi gerektiği tartışıldı ve yarışmacılara dil serbestliği getirildi. Bu yeni uygulamadan ilk avantajlı çıkan ABBA grubu oldu, 1974 yılında düzenlenen yarışmada birincilik elde eden gurup İsveç'e birinciliği bir İngilizce şarkı ile kazandırdı.

1977 yılında yine her katılımcı ülkenin şarkıcısının şarkısını, kendi ulusal dilinde yorumlaması gerektiği kuralı kondu. Bu 1999 yılına kadar sürdü, 1999 yılı ile beraber Eurovision Şarkı Yarışması şartnamesine "Yorumcular şarkılarını diledikleri dilde yorumlayabilir." maddesi eklendi. Bu kural, yarışmaya katılan pek çok ülkenin şarkısını İngilizce seslendirmesine yol açtı; aynı yıl düzenlenen yarışmada İsveç, bir İngilizce bir şarkı ile bir birincilik daha elde etti. Böylece dil serbestliği kuralının yarışma tarihinde uygulanmaya başladığı her iki dönemden de ilk yararlanan ülke İsveç oldu. Dil serbestliği pek çok ülkeyi İngilizce şarkı söylemeye iterken, 2003 yılında Belçika ironik olarak yeryüzünde yer almayan uydurma bir dille seslendirdiği şarkıyla ikinci oldu.

• **Ev Sahipliği:** İlk yapılan Eurovision Şarkı Yarışması'nda, yarışmada birinci olan ülkenin bir sonraki sene düzenlenecek olan yarışmaya ev sahipliği yapması kuralı yoktu. Bu kural ilk olarak 1958 yılında uygulanmaya başlandı. Birkaç istisna olsa da, her sene birinci olan ülke bir sonraki sene yarışmaya ev sahipliğini üstlendi. Bu kural, yarışma şartnamesinde "Yarışmada birinci olan ülke, bir sonraki yarışmada ev sahipliği yapmayı kabul eder" şeklinde belirtilir.¹²

¹²Eurovision Şarkı Yarışması Şartnamesi - Kurallar

Eurovision Şarkı Yarışması'na ev sahipliği yapmak ise her geçen sene artan bir yük olarak, kazanan ülkelere zorluklar da getirmiştir. Buna örnek olarak 1990'lı yılların başında İrlanda devlet televizyonu RTE, yarışmayı beş yılda dört kez düzenleyerek ciddi finansal zorluklara gebe kaldıklarını açıklamıştır. Öte yandan iki yarı final uygulamasının ilk kez uygulandığı 2004 yarışmasının ekonomik hacmi 15 milyon Euro olmuştur.¹³

• **Şarkı Kuralları:** Yarışma şartnamesinde yer alan temel şarkı kuralları aşağıdaki gibidir:

• O sene içinde yarışmaya katılan şarkının, daha önce herhangi bir yayında yayınlanmamış, herhangi bir ticari materyalde kullanılmamış olması gerekmektedir.

• Şarkı 3 dakikayı aşmamalıdır.

• Şarkıyı seslendiren yorumcu ve vokal sayısı 6'yı geçmemelidir.

• Yarışmaya katılan ülkeler şarkılarını en geç 10 Mart tarihine kadar EBU'ya bildirmek zorundadırlar.

• Ülke adına yarışacak olan şarkının play back kayıtları ve şarkının tanıtımını içeren video klip ile bantı 10 Mart'a kadar EBU'ya sunmak zorundadırlar.

• Yarışma, 90'lı yıllarla beraber büyük orkestra ile değil ülkelerin kendi hazırladıkları play back altyapılar üzerine yorumcuların canlı performansı ile gerçekleştirilmeye başlandı. Bu 2000'li yıllarda yarışmanın müzikal formatını oluşturdu ve yarışmaya katılan her ülke katıldığı şarkının altyapısını kendisi hazırlayarak yarışma gecesine hazır bulundurmakla yükümlü oldu. Buna göre her ülke, yarışmaya katılacak olan şarkısının 4 kanal play back kaydını hazırlamakla yükümlü oldu.

Bu kural yarışmaya yeni bir çehre kazandırdı. 60'lı, 70'li ve 80'li yıllarda büyük orkestraya uyarlanan senfonik düzenlemelerle icra edilen şarkılar, yerini stüdyolarda hazırlanan altyapılara bıraktı. Sound kavramının dünyada popüler hale gelmesi ile beraber, güncel sound, ritim ve kore-

¹³Wikipedia Encyclopedia – Eurovision Song Contest

ografilerle süslenen şarkılar; Eurovision Şarkı Yarışması'nın kapılarını güncel müzik trendlerine de açtı.

_ Yaş Sınırı: Yarışmada 1986 yılında Belçika adına katılarak birinci olan Sandra Kim henüz 13 yaşındaydı. "J'aime La Vie" adlı şarkısıyla, yarışma tarihinde en küçük yaşta birincilik elde eden yorumcu olma rekorunu eline geçiren Sandra Kim'in bu başarısı ileriki yıllarda komiteyi harekete geçirdi ve yarışmaya 16 yaşından küçüklerin yorumcu olarak katılamayacağı kuralını şartnameye koydu. Sandra Kim'den önce Monako 1969 yılında 12 yaşındaki Jean Jacques, Norveç 1971 yılında 15 yaşındaki Hanne Krogh, İsrail 1989 yılında 11 yaşındaki Gili, İngiltere 1990 yılında 15 yaşındaki Emma Booth ile yarışmaya katılmıştı.

• **Puanlama-Oylama:** 1956 yılında gerçekleştirilen ilk yarışmada, her ülkeyi temsil eden iki delege, 1'den 10'a kadar her şarkıya puan vererek birinciyi belirledi. Daha sonra 1964 yılında yeni bir puanlama yöntemi ile en yüksek puan 9'a düşürüldü. 1975 yılında günümüzde de kullanılan puanlama sistemine geçildi. Buna göre her ülke beğendiği on şarkıya 1, 2, 3, ... 8, 10, 12 şeklinde puan vererek değerlendirmesini yapacaktı. 1991 yılında gerçekleşen yarışmada iki ülke aynı puanı aldı. Bu eşitlik halinde uygulanacak olan yöntemi de ortaya çıkarttı. Buna göre yarışmada aynı puanı alan ülkeler kendi aralarında aldıkları en fazla sayıda 12 puana göre değerlendirilecekti. Hangi ülke daha fazla sayıda 12 puana sahipse o, yarışmanın birincisi olacaktı. 1991 yılında Fransa ve İsveç'in beraberliğinde ilk uygulanan bu yöntem sonucunda, daha fazla sayıda 12 puana sahip İsveç birinciliği kazanır. Eğer eşit puan alan ülkelerin bu beraberliği 12 puan sayısında da bozulmuyorsa, yani oylamada her iki ülkede eşit sayıda 12 puan aldıysa bu durumda iki ülke arasında tarihinde en fazla birincilik elde eden ülke birinciliği alacaktır.

• **Televoting:** Avrupa Birliği, küreselleşme ve birleşik Avrupa hayali ile beraber Avrupa'da yeni bir boyut kazanan demokrasi kavramı, Eurovizyon Şarkı Yarışması'nı da etkiledi. İlk olarak 1998 yılında tanıtımı yapılan ve uygulanan televoting kavramıyla, yarışma yeni bir çehre kazandı. Bu uygulama daha sonra 2000'li yıllarda yarışmaya katılan tüm ülkelere yayıldı ve birinci halkoyu ile seçilmeye başladı. Bu kural ile beraber kırk yılı aşkın bir süredir ülke delegeleri, jürileri ile belirlenen birinciler; artık direkt olarak telefon vasıtası ile gelen halkoyları ile belirlenmeye başladı. Televoting sistemine göre, yarışmaya katılan her ülke 23 farklı telefon hattı içeren bir telefon sistemi oluşturmak zorunda, her bir katılımcı ülkeye özel olarak tahsis edilecek olan hat ile toplanacak olan oylar 5 dakikalık bir süre içinde alınmak zorunda. Ülkelerin oluşturdukları telefon hattının band genişliğinin standart ve aynı anda aynı telefondan en fazla üç oyu kabul edecek biçimde oluşturması gerekmektedir. Bütün diğer hatlara eşit oranda katılım hakkı ver-

mekle yükümlü olan bu telefon sistemine gelen oylar, EBU'ya iletilecek ve gelen telefonlar o ülkenin ülke oyunu oluşturacaktır. Telefon sisteminde meydana gelebilecek herhangi bir aksaklık için, her ülke 8 kişilik bir kuruldan oluşan jüriyi de hazırda bekletmek zorunda.

Kitleleri içine alan bir yarışma olan Eurovision Şarkı Yarışması'nın interaktifliği amaçlayan bu uygulaması, ülkeler arasında meydana gelen politik çıkar ve ilişkileri de minimize etmeyi amaçlamaktadır. Şüphesiz oylama ve politika Eurovision Şarkı Yarışması'nın en çok tartışılan iki konusu oldu. Konu hakkında BBC'nin yorumcusu Terry Wogan oylamada politikanın az da olsa etkili olduğunu yorumlarken; buna Kıbrıs ve Yunanistan'ın sürekli birbirine 12'şer puan vermesini, İskandinav ülkelerinin beraber hareket etmesini örnek olarak göstermiştir.¹⁴ Öte yandan Yunanistan bu suçlamaya karşılık olarak dilini ve kültürünü bildiği anladığı bir şarkıya, dolayısıyla Kıbrıs'a (Kıbrıs Rum Kesimi) 12 puan vermenin doğal bir şey olduğunu çeşitli programlarda dile getirmiştir.

Eurovision Şarkı Yarışması'nın Almanığı

- 1956: İsviçre'nin Lugano kentinde yapılan ilk organizasyon bu yarışmanın miladı oldu.
- 1957: Her ülke bir tane şarkı ile yarışmaya katılırken ilk kez score board kullanıldı.
- 1961: Yarışmaya katılan ülke sayısı on altıya yükselir.
- 1962: Puanlama sistemi değiştirildi.
- 1964: Puanlama sistemi yeniden değiştirildi. En yüksek puan dokuz oldu.
- 1966: Katılımcı ülkelere kendi dillerinde şarkı söyleme zorunluluğu getirildi.
- 1969: Yarışma tarihinde ilk kez aynı anda dört birinci çıktı. Fransa, Hollanda, İspanya ve İngiltere yarışmada aynı anda birinci oldu.
- 1971: Puanlama sistemi değişti. Yeni puanlama sistemine göre puanlar 1–10 arasında verildi.

¹⁴BBC, Eurovision Song Contest History Röportaj – 2003 Mayıs

- 1973: Katılımcı ülkelerin yarışmada istedikleri dilde şarkı söyleme serbestliği getirildi.
- 1975: Eurovision Şarkı Yarışması'nda şu an kullanılan puan sistemi kullanılmaya başlandı. (1, 8, 10, 12)
- 1977: Katılımcı ülkelere kendi dillerinde şarkı söyleme zorunluluğu yeniden getirildi.
- 1980: Fas, yarışmaya ilk kez katıldı.
- 1981: Mısır, yarışmayı ilk kez yayınladı.
- 1983: Avustralya, yarışmayı ilk kez yayınladı.
- 1985: Eurovision Şarkı Yarışması ilk kez uydu aracılığı ile tüm dünyaya yayınlandı.
- 1989: Yarışmaya katılan ülkelere 16 yaşından büyük yorumcu ile katılma zorunluluğu getirildi.
- 1990: Ülkeleri ve yarışmacıları tanıtan post-card (tanıtım kartları) ilk kez kullanılmaya başlandı.
- 1996: Yarışmaya katılan ülke sayısını yirmi üçle sınırlandırıldı.
- 1997: İlk kez Televoting tanıtıldı.
- 1999: Katılımcı ülkelerin diledikleri dilde şarkı söyleme serbestliği getirildi.
- 2000: Yarışma ilk kez internet üzerinden canlı olarak yayınlandı.
- 2001: Yarışma Danimarka'nın Kopenhag şehrindeki Parken stadında 38 bin kişinin katılımı ile yapıldı.
- 2002: Katılımcı ülke sayısının üst limiti yirmi dörde çıkarıldı.
- 2003: Yarışma Riga'dan İstanbul'a taşındı. Bu yarışmanın katettiği en uzun yol oldu.
- 2004: Yarışma ilk kez yarı final+final biçiminde iki gece yapıldı.

2. BÖLÜM

TÜRKİYE’NİN EUROVISION ŞARKI YARIŞMASI SERÜVENİ (1975–2005)

Avrupa Radyo Yayın ve Televizyon Birliği (Eurovision), Türkiye’de genellikle şarkı yarışması düzenleyen bir kuruluş olarak biliniyor. Eurovision’un asıl faaliyeti üyeleri arasında haber ve program alışverişi düzenlemektir. TRT’nin Eurovision ile ilk alışverişi 1972 yılında Münih Olimpiyat Oyunları’nın naklen yayını ile başlamıştır.¹ Türk televizyonu, bu kuruluşa 1974 Dünya Futbol Kupası yayınları sırasında “aktif üye” olmuştur.² Eurovision ilk yıllarda radyolink hatlarıyla, daha sonraki yıllarda ise uydular aracılığıyla dünyanın neresinden olursa olsun hatta ayda bile olup bitenleri alır ve Brüksel’de bulunan teknik merkez aracılığı ile üyelerine dağıtır. Türkiye’nin bu hizmetten yararlanabilmesi uzun zaman almıştır, bunun en büyük sebebi ise resim ve sesin geldiği radyolink hatlarının Eurovision’a üye olmayan Bulgaristan’dan geçmesi gösterilebilir.

Eurovision kanalından ilk haber kaydını 8 Eylül 1973 günü yapan TRT sadece yurt dışındaki olayları izleyicilerine ulaştırmakla kalmamış, Türkiye’deki birçok olayı da gene Eurovision aracılığı ile dünyaya duyurmuş ve seyrettirmiştir. 29 Ekim 1973 tarihinde Boğaz Köprüsü’nün açılışını vermekle başlayan çalışmalar, 1974 yılında İstanbul’daki Dünya Güreş Şampiyonası’nın yurt dışına yayını ile devam etmiştir. TRT 1974’teki Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında, Kıb-

¹ÖZER Zeki, a.g.e., “Amaç Yayın Alışverişi”

²ÇANKAYA Özden, Bir kitle kurumunun tarihi: TRT – Yapı Kredi Yayınları, 2003

rıs'a ilişkin yüzlerce haber filmini Eurovision aracılığı ile dünyanın dört bir köşesine iletmeyi başarmıştır.³

1975 ve “Seninle Bir Dakika” Semiha Yankı

Seninle bir dakika,
mutlandırıyor beni
Bir dakika siliyor canım,
yılların özlemini
Seninle bir dakika,
mutlandırıyor beni
Bir dakika siliyor canım,
yılların özlemini
Hasret tükenmez gibi,
kavuşmak bir dakika
Sevmek bir ömür sürer,
sevişmek bir dakika

Seninle buluşmamız,
bir dakikada geçti
Gözlerim gözlerini canım,
bir dakikada içti
Seninle buluşmamız,
bir dakikada geçti
Gözlerim gözlerini canım,
bir dakikada içti
Hasret tükenmez gibi,
kavuşmak bir dakika
Sevmek bir ömür sürer,
sevişmek bir dakika

Söz: Kemal Ebcioğlu
Müzik: H. Münir Ebcioğlu
Düzenleme: Timur Selçuk
Yorum: Semiha Yankı

³Milliyet Doküman, 1990, Nisan 30 “Eurovision müzik yarışmasından ibaret değil”

Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması'na girişi Bülent Özveren'in çalışmaları ile gerçekleşmiştir. Bülent Özveren Hey dergisine yaptığı açıklamada, "1972 yılına gelinceye kadar Eurovision Şarkı Yarışması ile ilgimiz yoktu. 1973 yılında Lüksemburg, 1974 İngiltere yarışmalarını yayınladık. 1974 yılına geldiğimizde "Biz bu yarışmaya neden katılmıyoruz?" sorusunu sordum ve bir program teklifi hazırlayarak TRT müzik dairesi başkanına sundum. Yılmaz Dağdeviren'e sunduğum proje kabul edildi ve Timur Selçuk'un müzik danışmanlığı, benim yapımcılığım ile yarışmanın çalışmalarına başladık." demiştir.⁴

İlk yarışmanın elemelerine 105 şarkı katıldı. TRT'nin düzenlediği "1975 Eurovision Türk Hafif Müziği Şarkı Yarışması" için Ankara'da toplanan seçici kurul, 105 şarkıdan 17 tanesini finale bıraktı. Finale kalan bu 17 şarkı, dört hafta boyunca tanıtılacak ve birinci şarkı belirlenecekti.

Seçici Kurul Ankara'da Toplandı

TRT'nin düzenlediği Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finali için tespit edilen seçici kurul üyeleri, 13 Eylül 1974 yılında 09.00'da Ankara Palas salonlarında toplandı. Seçici kurulda yer alan isimler şöyleydi:⁵

- Şerif Yüzbaşıoğlu- AR-İŞ Sendikası
- Ahmet Yürür- İstanbul Konservatuvarı
- Şanar Yurdatapan- Hafif Müzik Sanatçısı
- Nural İçsel- İzmir Eğitim Enstitüsü
- Kemal Eroğlu- Müzik İş Sendikası
- Ural Yamaç- Türkiye Gazeteciler Cemiyeti
- Gürer Aykal- Ankara Devlet Konservatuvarı
- Turgut Aldemir- Gazi Eğitim Enstitüsü
- Önder Kütahyalı- İzmir Devlet Konservatuvarı
- Gülhayat Güven- TRT
- Leyla Çakmak- TRT
- Ruhi Güçlüer- TRT

⁴HEY Dergisi, 1975

⁵DEDEOĞLU Taner, Ankara, 1975 Mart Hey Dergisi

- Ayhan Önal- TRT
- Kaynak Gültekin- TRT
- Saadettin Gürhan- Ankara Radyosu
- Akın Ajlan Aksel- İzmir Radyosu
- Çetin Özkırım- İstanbul Gazeteciler Cemiyeti
- Yener Süsoy- İstanbul Gazeteciler Cemiyeti

İlk Eurovision Türkiye finalinin seçici kurulunun kalitesine bakıldığında basın ve TRT'nin akademi ile ne kadar da iç içe olduğunu görüyoruz. Özellikle bu jüride Müzik İş Sendikası'nı temsilen bir üyenin olması ise ayrıca dikkat çekici bir olay. Müziğin sendikal haklarını savunan bir kurumun varlığı ise, günümüzde AB mücadelesindeki Türkiye'de bile görülmeyen bir hareketti. Bu, şüphesiz 1975 yılında ekonomik dar boğaz içinde olan Türkiye'nin, sanata ve müziğe bir sosyal devlet mantığı altında gösterdiği önemin de en büyük örneği olarak karşımıza çıkmaktadır.

Seçici kurul, önce kendi arasında bir oylama yaparak başkanlığa Şerif Yüzbaşıoğlu'nu getirdi. Dinlemelere geçilmeden önce, üyelerden Çetin A. Özkırım bir önerge vererek Şerif Yüzbaşıoğlu'nun eşi Şenay'ın da bu yarışmaya katıldığını, bu durumda seçici kurul üzerine bir gölge düşüp düşmeyeceğini sordu. Önerge üzerine söz alan konuşmacılar, hiçbir jüri üyesinin kişiliğinden şüphe edilmediğini, Şerif Yüzbaşıoğlu'nun da üyeler arasında bulunmasının bir sakıncasının bulunmadığını belirtti.⁶

Yarışmaya katılan şarkılar piyano eşliğinde söyleniyordu; notanın ve öteki belgelerin üzerinde hiçbir ad bulunmaması, sadece beş harfli bir "rumuz" kullanılması yarışma şartnamesinin koşullarındandı. Seçici kurul 105 şarkıyı tek tek dinledikten sonra bir ara oylama yapıp şarkı sayısını 32'ye indirdi. Değerlendirmenin dördüncü ve son günü son oylamalar yapıldı ve şarkı sayısı 17'ye düşürüldü. Finale kalan 17 şarkı ve yaratıcıları ise aşağıdaki gibiydi:

⁶Hürriyet Gazetesi, 15 Eylül 1974

1975 Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye elemelerine kalan finalistler

Şarkı Adı	Müzik	Söz	Solist
Özlenen Sevgi	Cahit Oben	Mehmet Teoman	Cahit Oben
Canı Sıkılan Adam	Esin Avşar	Esin Avşar	Esin Avşar
Böyle mi Başlar?	Cahit Oben	Mehmet Teoman	Yeşim
Hayalimdeki Adam	Selmi Andak	Çiğdem Talu	Yeliz
Pembe	Selim Atakan	Zerrin Yaşar	Zerrin Yaşar
Öyle Bir Aşk Hikayesi	Nejat Yavaşoğulları	Nejat Yavaşoğulları	Nejat Yavaşoğulları & Reha Öztanyel
Gel Minik Kuş	Atilla Özdemiroğlu	Çiğdem Talu	Fusün Önal
Sonad	Serter Bağcan	Serter Bağcan	Serter Bağcan & Elvan Aracı
Günahsızlar	İskender Doğan	İskender Doğan	İskender Doğan
Boşver	Tuğrul Dağcı	Nino Varon	Nilüfer
Yarın	Ali Rıza Binboğa	Ali Rıza Binboğa	Ali Rıza Binboğa
Dilenci	Atilla Atasoy	Atilla Atasoy	Atilla Atasoy
Seninle Bir Dakika	Kemal Ebcioğlu	Hikmet Münir Ebcioğlu	Semiha Yankı
Umut	Selçuk Başar	Şenay	Şenay
Bir gün Karşılaşırsak	Selmi Andak	Çiğdem Talu	Gökhan Abur
Delisin	Atilla Özdemiroğlu	Atilla Özdemiroğlu	Cici Kızlar
Anılar	Uğur Akdora	Çiğdem Talu	Uğur Akdora

Aynı günün akşamı TRT Genel Müdürü İsmail Cem, seçici kurulun onuruna Pera Palas'ta bir kokteyl düzenledi ve seçici kurulun basın sözcüsü Yener Süsoy sonuçları konuklara ve basına açıkladı.

Eser sayısı 15'e iniyor

Seçici kurulun açıkladığı 17 şarkı dört hafta boyunca halka tanıtılacak ve 21 Ocak 1975 tarihinde ön seçici kurul ile halka son bir kez daha dinletildikten sonra oylama yapılacaktı. Şarkılar tanıtılmaya başlayınca iki şarkının Türkiye finallerinden çekilmesi gündeme geldi. Bunlardan bir tanesi Nilüfer'in seslendirdiği Nino Varon bestesi "Boşver", diğeri ise Şenay'ın seslendirdiği "Umut" adlı şarkıydı. Nilüfer'in seslendirdiği "Boşver" adlı şarkı hakkında ortaya atılan, şarkının çalıntı olduğu iddiası her geçen gün büyürken Nilüfer olaya el atıyor ve bu dedikoduların onu yıprattığını dolayısıyla yarışmadan çekildiğini açıklıyordu. Eurovision şarkılarının en büyük kaderi olan çalıntı şarkı vakasının ilk yaşandığı an olan bu an, gelecekte hemen hemen her sene yaşanacak ve son olmayacaktı. Yarışmadan çekilen bir diğer isim Şenay olmuştu. Şenay, sonuçların açıklanmasından bir hafta sonra çekilmişti yarışmadan. Gerekçesi ise, onun TRT tarafından engellendiği yönünde idi. Konu hakkında açıklama yapan Şenay "Eurovision'da TV orkestrasının yanı sıra İstanbul Gelişim'in bana eşlik etmesini istiyordum. Elemelere girerken, bu konuyu en başından not halinde yetkililere bildirmiştim. O zaman kabul etmişlerdi. Oysa şimdi böyle bir şey olamayacağını söylüyorlar. Bu durumda yarışmadan çekilmenin en doğru yol olacağı kanısındayım..."⁷

⁷DİLMENER Naim, Bak Bir Varmış Bir Yokmuş, s.219, 2003 İletişim Yayınları

İki şarkının çekilmesi ile beraber, finalist eser sayısı on beşe düşmüştü. Yapılacak seçim halkoyu ve seçici kurul tarafından gerçekleştirilecekti. Oylamada yüzde 50 oranında halkoyu, yüzde 50 oranında ise ihtisas jürisinin oyları etkili olacaktı. Dört hafta boyunca dinletilen şarkıları dinleyen halk, 2,5 liralık posta çeki ile oylarını vereceklerdi. O dönem için bir oyun vatandaşa maliyeti olan 2,5 liranın, 2005 yılındaki satın alma gücü 308.263 TL,⁸ döviz kuru ise o dönemin kuruna göre hesaplandığında 0.20 \$'a karşılık gelmekteydi.

Final Gecesi

Sabah saat 09.00'da başlayan çalışmalar, saat 16.00'ya kadar sürdü.⁹ Yarışmacı sanatçılar Orkut Stüdyo'da toplandılar ve çalışmalara başladılar. O günden akla kalan bir diğer olay ise hasta olan iki sanatçı arasında yaşandı. Füsün Önal aşırı hastalığı sebebi ile yarışmada seslendireceği "Mistik Kuş"u play back olarak seslendirmişti. Soğuk algınlığından rahatsız olan Semiha Yankı ise şarkısını canlı olarak okumuştur. O gece yaşanan bir diğer tartışma ise Semiha Yankı'nın saçları ile ilgiliydi. Füsün Önal, Semiha Yankı'nın saç şeklini kendisinden çaldığını iddia etmiş ve "Bu saç şekli benim. Beni mi taklit ediyorsun?" ve benzeri sözler kullanmıştı.¹⁰

⁸CAPİTAL, 2005 Ocak Info Card

⁹DEDEOĞLU Taner, Hey Dergisi 1975 Ocak

¹⁰Hey Dergisi, "Gözler İsveç'te" 1975

TV daire başkanlığı “Ödül-Şölen” programında sonuçları halka açıkladı. Yılmaz Dağdeviren’e teslim edilen zarf, sunucu Bülent Özveren’e uzatıldığında Bülent Özveren tarafından açıklanıyordu. Sonuçlar ise aşağıdaki gibiydi:

Şarkının Adı	Halk Oyu	Derecesi	Jüri Oyu	Derece	PUAN
Seninle Bir Dakika	8.257	3	283	1	28
Delisin	14.071	2	254	2	28
Dilenci	7.769	4	167	4	24
Hayalimdeki Adam	7.644	5	192	3	24
Minik Kuş	3.928	7	162	6	19
Mümkün Değil	5.350	6	154	7	19
Yarın	27.162	1	126	13	18
Böyle mi başlar?	2.633	10	163	5	17

Puanlama sonucunda ortaya çıkan ilk sekiz derece yukarıdaki gibiydi. 24

Puanlamada Belirsizlik

TRT şartnamesine göre halkoyları yüzde 50 oranında, jüri oyu yüzde 50 oranında etkili olacaktı. Değerlendirmenin yapılışı ise oldukça ilginçti, bugüne kadar hiçbir yerde rastlanmayan değişik bir hesaplama yöntemi ile belirlenen sonuçlar aslında matematik bilimine aykırı! O gün yapılan değerlendirmeye göre halkoyunda birinci olan “Yarın” jüri oyunda on üçüncü olduğundan onun derecesi $13+1 = 14/2 = 7$ olmuştu, öte yandan halkoyunda ikinci olan “Delisin” jüri oyu ile de ikinci olduğundan, derece notu bu derecenin ortalaması 2 olmuştu. “Seninle Bir Dakika” halkoyu ile

üçüncü, jüri oyu ile birinci olmuştu. Bu iki derecenin ortalaması ise $3+1=4/2=2$ olmuştu. En yüksek iki derece "2" olmuştu. Yani bir başka deyişle iki tane birinci çıkmıştı. Ortaya çıkan bu tabloya karşılık şartnamede herhangi bir madde yoktu. Yarışmanın sunucusu ve yapımcısı Bülent Özveren, bu beraberlik karşısında o anda kura çekimini önermiş ve çekilen kura sonucunda Semiha Yankı'nın "Seninle Bir Dakika" adlı şarkısı birinciliği elde etmişti. Yıllar sonra Bülent Özveren kura hakkında "O an için söyle bir şeyde yapabiliydik, Cici Kızlar iki ikincilik elde etti; Semiha Yankı halk jürisinden üçüncülük, ihtisas jürisinden birincilik elde etti. Bu durumda Cici Kızlar'ın iki ikinciliği var onlar birinci olsun diyebilirdik; ama o an düşünemedim ve kuraya başvurduk."¹¹

Tartışmalı Birincilik

Yukarıda dile getirdiğimiz Türkiye'nin birinci Eurovision Şarkı Yarışması finalleri oylama ve seçiminde yer alan matematiksel hatalara da deyinmemiz gerekmektedir. Halkoyu ile jüri oyunun yüzde 50 oranında etkili olacağı bir değerlendirmenin, gelen oyların çokluğuna bakılmaksızın oyların oluşturduğu derecelerin ortalamaları alınarak gerçekleşmesi ciddi bir matematiksek hataydı. O dönem içinde düşünülmediği için mi, yoksa Ali Rıza Binboğa'nın şarkısı "Yarın"ın ülkemizi temsil etmemesi için mi uygulanan bu baştan salma hesaplama Eurovision tarihinde oldukça önemli bir olaydır. Bülent Ecevit'in başta olduğu hükümetin, yine Ecevit'in partisinden TRT müdürlüğüne atanan İsmail Cem önderliğinde yapılan bu yarışma da, o dönemler Milliyetçi Cephe ile adı bütünleşen bir sanatçı olan Ali Rıza Binboğa ve yine aynı düşünce akımı ile adeta simgeleşen "Yarın" adlı şarkısının bu yarışmada elde ettiği ezici halk çoğunluğuna rağmen engellenmesi de o dönemden kalan komplo teorileri arasındadır.

¹¹EREN Hakan, Geçmiş Bahar Mimosaları, Radyo Programı, Röportaj 1999.

Değerlendirmenin Matematiksel (Bilimsel) Sonuçları

1975 Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye elemeleri şartnamesinde yer alan madde uyarınca yüzde 50 halk, yüzde 50 jüri katkısı olan değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bu değerlendirme matematiksel olarak aşağıdaki gibi yapılması gerekiyordu.

Nicelik olarak farklı birimlerde olan halk ve jüri oylarının, kendi dili içinde yüzdesel dilimlerinin alınması ve her şarkının başarısının yüzdesel ifadesinin tespit edilmesi gerekirdi. Buna göre en yüksek dereceyi alan üç şarkının, matematiksel hesaplamalar sonucundaki oy yüzdesi aşağıdaki gibiydi:

	HALK OYU	50%'si	Jüri Oyu	50%	TOPLAM% 100
Seninle Bir Dakika	% 10,74	5.37	% 18,85	9,43	% 14.80
Delisin	% 18,13	5.06	% 16,92	8,46	% 17.53
Yarın	% 35,36	17.68	% 8,39	4,10	% 21.88

Hesaplama gelen halkoyları içinde “Seninle Bir Dakika”nın aldığı oylar, toplam oyun yüzde 10,74’ünü oluştururken, jüri oyunun yüzde 18,85’ini oluşturmuştu. Eşit ağırlıklı bir hesaplama yapıldığında, halkoyunun ve jüri oy payının yüzde 50’lik dilimleri alındığında ise, bu şarkının değerlendirmede yüzde 14.80’lik bir başarı elde ettiği ortaya çıkar. Oysa “Yarın” adlı şarkı, halkoylarının yüzde 35.36’sını almış, jüri oylarının ise yüzde 8.39’unu almıştı. İki puanın eşit ağırlıklı ortalaması yüzde 21.88’e karşılık gelmekte ve yarışmada birinciliğin “Yarın” ile Ali Rıza Binboğa’nın hakkı olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Yine aynı hesaplamada “Delisin”in ikinciliği elde etmiş olması gerektiği, “Seninle Bir Dakika”nın ise ancak üçüncü olduğunu göstermektedir.

Gözler İsveç'te Seninle Bir Dakika'nın İsveç Günlüğü

Semiha Yankı'nın kura sonucunda birinciliği elde etmesi ile beraber, yorumcunun Türkiye'yi temsil etme hazırlıkları da başladı. 1958 yılında Mecidiyeköy'de dünyaya gelen Semiha Yankı, yarışmada Türkiye'yi temsil etme hakkını elde ettiği yıl henüz 16 yaşındaydı. Çocukluk yılları yokluk içinde geçen bu genç kız, uzun yıllar akrobatlık yapmış bir gösteri sırasında ağabeyi Metin'in ölmesi üzerine kendisini şarkıcılığa vermişti. İkinci plağı "İnim İnim İnledim" ile listelere girmeyi başaran genç yorumcu, Ülkü Aker'in ısrarıyla Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finaline girmiş ve birinciliği elde etmişti. Yorumcu birinci olduğunu öğrendiği gece "Başlangıçta ümidim yoktu, benden çok daha ünlü şarkıcılar vardı. Ama finale kalan on beş parçayı dinledikten sonra umutlandım. Çok mutluyum. Ulusumun adını Avrupa'da da duyurmaya çalışacağım" diyordu.¹² Yorumcu, birinci olduktan sonra TRT'nin ona özel bir menajer, promosyon gibi bir bütçesi ayıramaması üzerine, Erkan Özerman Yankı'nın menajerliğini aldı. Yorumcunun yarışma öncesi son bir ayı şöyleydi:

1 Mart Cumartesi: Semiha Yankı; menajeri Erkan Özerman, bestecisi Kemal Ebcioglu ile birlikte Paris'e uçtu ve orada Barclay müzik şirketi ile 5 yıllık bir plak anlaşması imzaladı. "Seninle Bir Dakika"yı bir tarafı İngilizce, bir tarafı Türkçe plak yaptı. Bu plak tanıtım plağı olacaktı ve İsveç'te yapılan basın toplantısında basına dağıtılacaktı. Şarkının İngilizce adı "The love is the name of the game" ve sözleri Dilek Koç tarafından yazılmıştı.¹³

20 Mart Perşembe: 20 gün boyunca Paris'te kalan Semiha Yankı, şarkının ekibi ile beraber Stockholm'e geldi ve otellerine yerleştiler. Türkiye, İrlanda ve İsrail ekipleri politik nedenlerden dolayı aynı otele yerleştirildiler. Organizasyon komitesi başkanı Mats Olsson, basın toplantısı düzenleyerek yarışmanın İsveç TV'sine 2.100.000 TL'ye mal olduğunu

¹²Milliyet Gazetesi, 1975 Ocak 30

¹³Hey Dergisi, 1975 Nisan

açıkladı. O dönemin dolar kuru üzerinden çapraz kurla hesaplandığında bu, 150.000 \$'a karşılık gelmektedir.¹⁴

21 Mart Cuma: Bazı solcu dernekler, Eurovision Şarkı Yarışması'nın ticari olduğu gerekçesi ile karşı bir yarışma düzenlediler ve Eurovision'a protesto yürüyüşleri yaptılar. Büyük orkestrayı yönetecek olan Timur Selçuk; flüt ve obua olmadığı gerekçesiyle beğenmediğini açıkladı.

22 Mart Cumartesi: Naklen yayın için 500'ü aşkın personel ve 12 naklen yayın arabası canlı yayın için hazırlıklarını tamamladı. Yarışma İsveç saatiyle saat 21.00'de başladı, yüzü aşkın foto muhabir salona sonuçlar açıklandıktan sonra alındılar.

İlk yarışma, İlk Hayal Kırıklığı, İlk Hüzün

Semiha Yankı, yarışmada on üçünü sırada yarıştı. Türkiye'den getirdiği, üzerinde yerel motiflerin yer aldığı bir elbise ile sahneye çıkan yorumcunun bu elbisesi, yarışmadan sonra tartışılanlar arasında yer aldı. Yankı'nın elbisesinin ise oldukça ilginç bir hikayesi var. Bülent Özveren olayı anlatırken, Erkan Özerman'ın Semiha Yankı'ya Fransa'dan çeşitli elbiseler getirdiğini ama bu elbiselerin yorumcuya uymadığını söylüyor. Özveren "Semiha 16 yaşında, 38-40 kilo bir kızdı, Fransa'dan aldığımız elbiseler ona öyle bol gelmişti ki üzerinden dökülüyordu, bunun üzerine o elbiseyi kullanmak zorunda kaldık" yorumunu yaptı. Yarışma gecesi şarkının bestecisi, Semiha Yankı'nın İngilizce okumasını istemiş, hatta ne olur ne olmaz bu kabul edilir diye Semiha Yankı provalarda çalıştırılmış ama TRT heyeti buna izin vermediği için şarkı orijinal Türkçe sözleri ile yorumlanmıştı.¹⁵

Yarışmanın performans bölümü bittiğinde oylama başladı, oylama her ülkenin kendi bühyesinden seçtiği 11'er kişilik iki yaş grubundan üyelerden kurulu jüriler tarafından gerçekleştirildi. Telefonlar ile alınan ülke oyları bilgisayara oradan da ışıklı panoya aktarılıyordu. Türkiye'ye puan veren tek ülke Monako olmuştu. Monako Türkiye'ye 3 puan

¹⁴Merkez Bankası; 1975 Yılı, Nisan ayı sonu dolar kuru

¹⁵EREN Hakan, Bülent Özveren Röportaj 1999 Nisan, Radyo D
Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

vermişti. Bu puan açıklandıktan sonra puanlar yanlışlıkla panoda Monako'nun hanesine yazılmıştı. Türkiye'nin ve diğer ülkelerin verdiği puanlar ise aşağıdaki gibiydi:

Türk jürisinin Portekiz'e 12 puan vermesi salonda gülüşmelere yol açtı. Puanlama bitmişti ve Semiha Yankı 3 puanla sonuncu olmuştu.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.Hollanda		8	5	8	10	12	6	8	12	12	3
2.İrlanda	6		6			4	7	1	6	4	12
3.Fransa	8	12					3		8	7	2
4.Danimarka					8					3	
5.Lüksemburg	12	10	3					7	3	5	
6.Norveç	2										
7.İsviçre	7	2	10	6	2	1			5	6	8
8.Yugoslavya	3	4		2							5
9.İngiltere	4	3	12	10	12	7	8	12		8	10
10.Malta	1		8		5	2	4	2			7
11.Belçika	5			7				3			
12.İsrail	10	1	1	1	1	5	2		1		1
13.Türkiye											
14.Monako				3	4				2	1	
15.Finlandiya		5		12	6	10	12	5	4		
16.Portekiz			2								
17.İspanya		7		5		3	5	4			4
18.İsveç			7		7	8	1	6	7	2	
19.İtalya		6	4	4	3	6	10	10	10	10	6

Yatay şeritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey şeritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	12	13	14	15	16	17	18	19	Toplam	Derece
1.Hollanda	12	4	10	10	7	12	12	1	152	1
2.İrlanda				1	4	3	10	4	68	9
3.Fransa	7	1	7		12	8	8	8	91	4
4.Danimarka						4			15	17
5.Lüksemburg	6	5		5	8	6	4	10	84	5
6.Norveç			2					7	11	18
7.İsviçre		7	5	4	2			12	77	6
8.Yugoslavya					1		7		22	13
9.İngiltere	10		12	7	5	10	5	3	138	2
10.Malta	1	2							32	12
11.Belçika							2		17	15
12.İsrail		6		3			6	2	40	11
13.Türkiye			3						3	19
14.Monako	2			2	3			5	22	13
15.Finlandiya	8		8			1	3		74	7
16.Portekiz		12				2			16	16
17.İspanya	4	3	4	8				6	53	10
18.İsveç	3	8	6	6	6	5			72	8
19.İtalya	5	10	1	12	10	7	1		115	3

Yatay şeritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey şeritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

İlk yarışmanın tepkileri ve yorumların ortak paydası “Politika” ve “Şarkının Türkçe Söylenmesi”

20. Eurovision Şarkı Yarışması sonuçlanmıştı, Türkiye ilk katıldığı yarışmada sonuncu olmuştu. Birincilik ise Hollanda'nın Teach-In gurubunun seslendirdiği “Ding Ding Dong” adlı şarkı olmuştu. Yarışma sonrasında müzik kamu-

oyunun tepkisi ise tek bir başlıkta birleşmişti: Politika. Dönemin önemli müzisyen ve yorumcularının yarışma sonucu hakkındaki görüşleri ise şöyleydi.¹⁶

Süheyl Denizci: "Halk oylamasında her zaman böyle falşolar oluyor. Yani benim kanımca organizasyondaki hata halk oylaması olması. Sonuç olarak ticari bir şey tabii. Bizim şarkımız 30–40 puan alabilecek bir parçaydı. Semiha Yankı, parçayı Fransızca okusaydı sonuç daha değişik olur ve parçanın felsefesini pek çok kişi anlardı."

Ayten Alpman: "Bizim parçamızı melodi olarak çok beğendim. Orkestrasyon olarak da iyiydi. Söyleniş kötü değildi ama daha iyi olabilirdi. Sonucun bu kadar kötü olmasına hiç aklım ermedi."

Rüçhan Çamay: "Yazık oldu Semiha'ya. Yeteneklerinin elverdiği kadar elinden geleni yaptı. Fakat giydiği elbiseler, saç şekli ve saç renginin değişimiyle çok; ama pek çok kaybetti. Onu bu kılıkta dünyaya sunmak, bence çok büyük hataydı."

Norayr Demirci: "Türkçe okunduğu için hiç kimse bir şey anlamadı."

Şanar Yurdatapan: " Politik yönden korkunç bir kıyıma uğradık. Buna ulusça üzülmemeliyiz; ama nedenlerini de doğru değerlendirmeliyiz. Parçanın Türkçe okunması büyük dezavantaj. Çok kişi anlamadı."

Ersen: "Dezavantaj; bestenin Türkçe söylenişi, melodi-deki ve sözdeki basitlikti."

Atilla Atasoy: "Bir yarışmada milliyetçilik edebiyatı yapıp, ilkel bir görüntü ile çıkarak Türkiye rezil edilemez. Gencecik, tecrübesiz bir kızımızı bu hale sokanları suçluyorum."

Atilla Özdemiroğlu: "Biz, şansımızı başarısız dış politikamız yüzünden kaybettik. Dışişleri Bakanlığı, Eurovision yapım komitesini suçlayacağı yerde kendisini suçlasın."

Nilüfer: "Belki de Türkçe söylenmesi bu dereceyi yarattı."

Tepkiler çok ağırdı, basın bu ilk yarışma deneyimimizi günlerce manşetlere taşıdı, TRT yönetimi bu başarısızlığı sindiremedi ve iki sene yarışmaya katılmama kararı aldı.

¹⁶Hey Dergisi, Nisan 1975

Böylece Türkiye 1976 ve 1977 yılında Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmadı. Bülent Özveren o günleri anlatırken, TRT'nin bu ilk yarışmada amacının asla birincilik olmadığını ama 20–30 puan almayı da beklediğini dile getirdi.¹⁷

TRT yarışmalara katılmasa da 1976 ve 1977 yılı yarışmalarını yayınladı, 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra yarışmaya katılan Yunanistan'ın şarkısı, yarışmada TRT tarafından yayınlanmadı. Yarışmada Yunan şarkısı kesilip onun yerine Ayten Alpman'ın "Memleketim" adlı şarkısı ekranlara getirildi. O dönem için oldukça ilginç bir uygulama olan TRT'nin bu tutumu, daha sonra bir sansür olarak tarihteki yerini aldı.

Seninle Bir Dakika'nın Plak Sıkıntısı

Eurovision Şarkı Yarışması'nın bitmesi ile yarışmanın Türkiye finallerinde yarışan şarkılar plak olarak müzik marketlere sunulurken, yarışmada Türkiye'yi temsil eden "Seninle Bir Dakika" bu konuda sıkıntı çekti. Semiha Yankı yarışmaya katıldığı yıl Kervan Plak'ın sözleşmeli sanatçısıydı, yorumcunun plak şirketi ile üç yıllık sözleşmesi vardı. Fakat o dönem Semiha Yankı'nın menajerliğini üstlenen Erkan

¹⁷EREN Hakan, Geçmiş Bahar Mimosaları, Röportaj, 1999 Mayıs

Özerman şarkının yurt için ve yurt dışı haklarını satın almıştı. Bunun üzerine Kervan Plak'ın sahiplerinden Yaşar Kekeva, Erkan Özerman'ın devreden çıkmasını istedi. Bunu sanatçısına kabul ettirmeyince restini çekti: "Üç yıl bana bağlısın, senin bu plağı piyasaya çıkarmayacağım. Ne halin varsa gör!"¹⁸

¹⁸<http://www.tambatumba.com> Erişim Tarihi: 22.04.05

1978 ve "Sevince" Nilüfer ve Grup Nazar

Dünya duruyor aniden
seni sevince
Dünya dönüyor aniden
seni sevince
Sev beni hayat boyunca,
beni sevince
Biz hep sevince döner
dünya, dünya sevince
Güneş batıyor aniden
seni sevince
Güneş doğuyor aniden
seni sevince

Durma sev günler boyunca,
ah... sevince
Biz hep sevince güzel günler,
günler sevince
Oh... sevmek ne büyük bir ülke
Oh... sev beni, koş o ülkeye
Durma sev günler boyunca,
ah... sevince
Biz hep sevince güzel günler,
günler sevince

Söz: Hulki Aktunç
Müzik: Dağhan Baydur
Düzenleme: Onno Tunç
Yorum: Nilüfer&Grup Nazar

İlk Eurovision Şarkı Yarışması sonucunda yaşanan fiyaskoya karşı TRT'nin küskünlüğü iki sene sürdü. 1978 yılında yarışmaya katılma kararı alındı ve çalışmalara başlandı. 1977 yılının sonbaharında başlayan yarışmaya katılacak

olan şarkılar hazırlanmaya başlandı. Bu sene ilk yarışmaya oranla daha fazla sayıda şarkı başvurmuştu yarışmaya. Önceki yarışmaya oranla iki katı bir talep alan 1978 Eurovision Türkiye elemelerine 232 eser başvurdu başvurdu. Seçici kurul bu şarkılar arasından 12 adedini yarı finale bıraktı, daha sonra bu 12 şarkıdan beş tanesi Türkiye eleme finallerine kalacak ve birinci gelen şarkı bu finalden çıkacaktı.

Uzun süren çalışmaların ardından, seçici kurul 12 şarkıyı yarı finale bıraktı. 16–17 Aralık 1977 tarihlerinde izleyicilere tanıtılan 12 şarkı ise aşağıdaki gibiydi:

Şarkı Adı	Yorumcu	Müzik	Söz
1.Yaşamana Bak	Serpil Barlas ve 2 Baskı	Behiç Levent Altındağ	Zeren
2.Barış	Cengiz Orçun	Cengiz Orçun	Cengiz Orçun
3.İnsanız Biz	Ertan Anapa Esmeray Funda Anapa Kerem Yilmazer Melike Demirağ	Atilla Özdemiroğlu	Şanar Yurdatapan
4.Hiç Şansım Yok	Aydın Tansel	Aydın Tansel	Aydın Tansel
5.Dostluğa Davet	Anadolu Major	Ali Kocatepe	Ali Kocatepe
6.İmkansız	Grup Karma	Galip Baransu	Dilek Ertek
7.Bu Gece	Rezzan Yücel	Melih Kibar	Çiğdem Talu
8.Küçük Kız	Ayça Oktay	Baha Boduroğlu	Tuğrul Dağcı
9.Sevince	Grup Nazar	Dağhan Baydur	Hulki Aktunç
10.Anılar	Nükhet Duru	Cenk Taşkan	Mehmet Teoman
11.Baharım Sensin	Ali Rıza Binboğa	Ali Rıza Binboğa	Ali Rıza Binboğa
12.Dosta Mektup	Cahit Oben	Cahit Oben	Mehmet Teoman

1978 Eurovision Türkiye finaline kalan eserlerin söz yazarları ve bestecileri ile yorumcularına bakılınca, o dönemin popüler Türk müziğinin künyesini de anlamak müm-

kün. Birkaçı hariç, şarkıların çoğunluğunun yaratıcıları o dönemde popüler olan müzisyenlerdi. Özellikle “İnsanız Biz” adlı şarkının yorumcularından oluşan grup, o dönem için bir olaydı. Dönemin en popüler yorumcularını bir araya getiren bu şarkı projesi, o günden bugüne kadar hiçbir grupta yaşanmayan bir birleşmeydi. Belirlenen 12 şarkı ve yorumcusu 14 Aralık 1977 günü, TRT’nin Ankara Kavaklıdere’deki genel müdürlük binasında iki gün süren çekimler için bir araya geldi. Çekimler sırasında dikkatler en fazla, yarışmanın en küçük solisti Ayça’ya yoğunlaşmıştı. Ayça bu yarışmaya katıldığında sadece 12 yaşındaydı. Çekim günü sırasını beklerken bir yandan elindeki minik bebeği ile oynayan Ayça, bir yandan da vokalist arkadaşları ile “Kutu Kutu Pense” adlı şarkıyı söyleyerek zamanını geçiriyordu.¹

1975 Eurovision Şarkı Yarışması’nın flash ismi Ali Rıza Binboğa yarışmada sırasını beklerken, “Bana eşlik eden topluluğa ne ad koyayım?” diye sorup durdu, oradakiler Binboğa’ya “Binboğa’nın Melekleri” ve “Binboğa’nın Bacıları” gibi isimleri önerirken, sanatçının çekim sırası gelmiş ve bir karara varılamadan sanatçı sahnesini almıştı. O günün makyaj konusunda en problemlisi Nükhet Duru olmuştu. Duru, ona yapılan makyajı beğenmediğinden stüdyonun tuvaletine gidip yüzünü yıkadıktan sonra, yeniden dönüp makyajcının koltuğuna oturuyordu. Çekim sırasında kıyafetleri ile en fazla ilgi çeken grup ise Ertan Anapa, Esmeray, Funda Anapa, Kerem Yılmaz, Melike Demirağ’dan oluşan gruptu. Ekip çizgili bahçıvan giysileri ile dikkatleri çekmişti. Kıyafet konusunda en fazla dikkat çeken yorumcu ise Serpil Barlas olmuştu. Yorumcu, çekimden sonra üzerine sadece kısa bir kürk manto ile altında yalnızca yünlü bir külotlu çorap giymişti.

Yarı finalin gerçekleştiği gün; Şerif Yüzbaşıoğlu, Selçuk Sun, Önder Bali, Gürer Aykal ve Mithat Fenmen’den oluşan beş kişilik seçici kurul, 12 şarkıyı yeniden dinledikten sonra beş şarkıyı finale bıraktı. Finale kalan beş şarkı ise:

¹MİLLİYET, 1977 Aralık 16

1.	Yaşamana Bak	Serpil Barlas&2. Baskı
2.	Dostluğa Davet	Anadolu Major
3.	Sevince	Grup Nazar
4.	İmkansız	Grup Karma
5.	İnsanız Biz	Ertan Anapa - Esmeray Funda Anapa - Kerem Yilmazer Melike Demirağ

Seçici kurul bu beş şarkıyı finale bıraktıklarını açıkladıktan sonra, TRT yönetim kurulunun bu seçmede herhangi bir değişiklik yapamayacağını, yaptığı takdirde de görevlerinden ayrılacaklarını bildirdiler.² TRT'nin yarışma şartnamesine göre finale en fazla 6 şarkı kalabilecekti. Ancak seçici kurul ancak beş şarkıyı, ortak bir kararla, 5 Şubat 1978 günü yapılacak finale bırakıyordu.

Eurovision'da Sansür “İnsanız Biz” Diskalifiye Ediliyor

Finale kalan şarkıların açıklanmasından sonra, “İnsanız Biz” TRT yönetim kurulu tarafından, sözleri sakıncalı bulunduğu gerekçesi ile final dışı bırakıldı. TRT yönetim kurulu, şarkının birkaç yerinde geçen “Hayvanız Biz” sözlerini, özel şartnamenin 41. maddesine dayandırıp sakıncalı bularak, “İnsanız Biz” adlı şarkıyı yarışma dışı bıraktı. TRT yönetim kurulu bu kararı 4’e karşı 6 oyla almıştı.³ TRT ayrıca şarkıyı yayınlamama kararı da almıştı. Üyeler kararı alırken bu karara karşı olanların “Hayvanız Biz” sözlerinin değiştirilmesi teklifi de kabul edilmedi. Bir yüksek yetkilinin “Hayvanız Biz” sözünün şarkıdan çıkartılarak, “Varlığınız Biz”

²MİLLİYET, 1977 Aralık 19

³MİLLİYET, 1977 Aralık 20

sözlerinin konması teklifi de TRT kurulu tarafından kabul edilmemişti. Tüm bunlar tartışılırken toplantıda tartışma çıkmış ve Darwin Teorisi'nin ders kitaplarında yer aldığına işaret edilmiştir. Bütün bu tartışmalara karşı çıkan TRT yönetim kurulu, aldığı karardan vazgeçmemiştir. Şarkının finale kalmasını isteyen dört üye ise Şerafettin Turan, Özcan Özal, Adnan Ataman ve Sezai Orkunt'tu.⁴ Seçici kurul "İnsanız Biz" adlı şarkıyı yarışma dışı bırakırken, bunun hukuki dayanağını da şöyle açıklamıştı: "TRT'nin en üst karar organı olan yönetim kurulu, TRT'nin 350 sayılı kanun ve anayasadan doğan yayın ilkeleri açısından sakıncalı bulunmuş olabilir". "İnsanız Biz" adlı şarkı TRT radyo ve TV'sinde yayınlanmayacaktı. Tüm bunlar ilgili mevzuatın 41. maddesine göre alınıyordu. 41. maddeye göre, bu şarkının sözleri ahlaka aykırı bulunuyordu.⁵ Buna göre, bu şarkının yönetim kurulunca reddiyle danıştaya gidilmesi durumunda, danıştay tarafından alınacak olan karar, TRT yönetim kurulu-na aktarılacaktı. Şarkının ekibi ise yaptığı ortak açıklamada şöyle diyordu: "Bizler jürinin kararına karşı son derece saygılıyız. Parçanın TRT yayın ilkelerine aykırı olduğunu hiç sanmıyoruz, bu yüzden de hakkımızı sonuna kadar koruyacak ve tüm yasal yollara başvuracağız. Avukatlarımıza, danıştaya dava açması için tam yetki verdik."⁶ Danıştay ise TRT gibi düşünmüyordu ve karar şarkının finale katılması yönündeydi.

Türkiye Finali

Danıştay kararı ile yarışmaya katılma hakkı elde eden "İnsanız Biz" adlı şarkının tekrar final şarkıları arasına seçilmesi ile beraber, finalde yarışacak şarkı sayısı yine beşe çıkmıştı. Ankara Orkut stüdyosunda naklen yayınlanacak olan final, Türkiye'de ilk kez renkli yayınlanacaktı. Yani o dönemlerde siyah beyaz yayın yapan TRT bu yarışmayı renkli olarak yayınlayacak, evlerinde renkli TV'leri olanlar

⁴HEY, 1977 Aralık 19

⁵TRT Mevzuatı 1977

⁶MİLLİYET, 1977 Aralık 21

bu yarışmayı renkli izleyeceklerdi. Şarkılar tek tek seçici kurulun belirlediği sıraya göre sahne aldıkları 5 Şubat gecesi, ilk yarışmada Türkiye'yi temsil eden Semiha Yankı da misafir sanatçı olarak sahne aldı. Seçici kurul bir kez daha şarkıları dinleyecek ve değerlendirmeyi yapacaktı. Yarışma şartnamesine göre sonuçlar TRT genel müdürü ya da onun yetkili gördüğü bir kişi tarafından açıklanacak ve sonuçlar yetkili tarafından sondan başa doğru okunmaya başlanacaktı.⁷ Seçici kurul, şarkıları son bir kez daha dinledikten sonra puanlarını şu şekilde vererek birinciyi belirliyordu:

	Jüri Başkanı- Mithat Fenmen	Gürer Aykal	Selçuk Sun
1. Yaşamana Bak			
2. Dostluğa Davet	5	4	5
3. Sevince	4	3	4
4. İmkansız			
5. İnsanız Biz	3	5	3

	Şerif Yüzbaşıoğlu	Önder Bali	Toplam
1. Yaşamana Bak			0
2. Dostluğa Davet	1	1	16
3. Sevince	5	5	21
4. İmkansız			0
5. İnsanız Biz	4	4	19

1978 Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finalinde seçici kurulun final puanları.

Oluşan puanlar sonucunda Grup Nazar'ın söylediği "Sevince" 21, Grup Sekset'in seslendirdiği "İnsanız Biz" 19, Anadolu Majör'ün seslendirdiği "Dostluğa Davet" 16 puan almış ve "Sevince" 1978 yılında Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil etme hakkını elde etmişti. Seçici jürinin ortaya koyduğu puan cetveli, yarışmadan sonra fazlası

⁷DEMİRKOL Altan, Eurovision'da Karar Gecesi, Milliyet 1978, Şubat 6

ile tartışıldı. İddialara göre Ankaralı jüri üyelerine yakın çevreler, İstanbul'dan gelen Şerif Yüzbaşıoğlu ve Önder Bali'nin "Dostluğa Davet" ine kasıtlı olarak 1'er puan vermişler ve bu şarkıya haksızlık yapmışlardı. Yarışma bitiminde birinci olan Grup Nazar, 10 bin lira ve altın plaket kazanmıştı. Birincilik ödülü, o günkü dolar kuru ile 520 \$'a karşılık geliyordu.⁸ İkinci seçilen Ertan Anapa, Esmeray, Funda Anapa, Kerem Yilmazer, Melika Demirağ'dan oluşan Grup Sekset ise 7.500 TL (389 \$) ve gümüş plaket, üçüncü olan Grup Anadolu Majör ise 5.000 Lira (259 \$) ve bronz plaketle ödüllendirilmişlerdi.

Türkiye Elemeleri Bitti Ama Tartışmalar Devam Ediyor

Grup Nazar'ın birinci olması ile beraber açıklama yapan Nilüfer, sevinçten ağlarken şunları söylüyordu: "Çok mutlu ve sevinçliyim, parçamızı yürekten söyledik, ilk on arasına gireceğimize inanıyorum. Eğer bu şarkıyı Lüksemburg veya İngiltere söylemiş olsa ilk üç arasına girer ve belki de birincilik elde alabilir" diyordu.⁹ Ödül töreninde umduğunu bulamayan Nükhet Duru ise her ne kadar yarışmadan önce "Ümitliyiz" diyerek fazla iddialı olmadığını iddia etse de, hayal kırıklığını saklayamıyordu. Yarışmanın final gecesinden akla kalan bir diğer ilginç şey ise, final gecesini büyük orkestrayı yöneten şefin bir Alman olmasıydı. TRT, 1975 finallerinde Timur Selçuk'a verdiği Türkiye Finalinin büyük orkestra yönetimini, bu kez bir Alman maestro Dieter Bruz'a veriyordu. Dönemin basını tarafından fazlasıyla eleştirilen bu yönetmenin orkestra yönetimi ise bazı şarkılarda sekmeye bile uğramıştı. Mesela o gece finalde birinciliği elde eden "Sevince"nin intro melodisine kötü giren orkestranın bu zaafı, Dieter Bruz'a mal ediliyordu.¹⁰

TRT'nin neden büyük orkestranın yönetimini final yarışmasında bir Alman'a verdiği ise ayrı bir tartışma konusu.

⁸T.C.M.B. 1978 Şubat Döviz – T.L. paritesi

⁹1978 Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finali sonrası düzenlenen basın toplantısı, 1978 Şubat 5

¹⁰MİLLİYET, 1978 Şubat, 8 "Sevince'nin başarısı sürpriz değil"

Türkiye 70'li yıllarda Avrupa standardında birçok orkestra şefine sahipken, böyle bir kararın alınması, ülke müziğine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen bir yarışmada ülke müzisyenlerine katkısı ile ciddi bir paradoks oluşturmuştu. 2000'li yıllarda olsa hak verebileceğimiz bu uygulamanın, o dönem müzisyen ve orkestra şeflerine yapılan bir haksızlık olduğunu da belirtmemiz gerekir.

Türkiye elemelerine katılan 232 eser arasında finale kalamayan ama daha sonra sektörde popüler olan şarkılar da vardı. Bu şarkılardan biri Kayahan'ın bestesi "İstanbul" adlı şarkıydı. Kayahan, bu elemelere katılmak için hazırladığı "İstanbul" şarkısının düzenlemesini yaptıracak sermayeyi, saatini satarak oluşturmuştu. Kayahan'ın 1978 elemelerine yolladığı İstanbul adlı şarkısı hakkındaki yorumu ise: "O dönemlerde yarışmaya yollanan eserlerde batılıya daha yakın olmak için beynelmilel kelimeler kullanılıyordu. Bunun için ben İstanbul adlı şarkımda hep İstanbul kelimesini kullandım. İstanbul'da bir güzel, İstanbul kadar güzel..." şeklinde idi.¹¹

"Paris'e Yapılacak Bir İhbar Ülkemizi Yarışma Dışı Bırakabilir"

Eurovision Türkiye finalinin seçici kurulunda yer alan Selçuk Sun, yarışmadan sonra "Özel şartnamede hiçbir seçici kurul üyesi, bir plak şirketi ile direkt ve ya endirekt ilgili olamaz. Bu nedenle ülkemiz yarışma dışı kalabilir." iddiası ile Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye elemelerine itiraz etti.¹² Yarışmanın sonucuna değil, yapılan oylamaya karşı olduğunu dile getiren Sun; yaptığı basın toplantısında iki jüri üyesinin kasıtlı oy kullandığını ve bunu yönetim kuruluna vereceği dilekçe ile açıklayacağını, eğer sonuç çıkmazsa danıştaya başvuracağını söylüyordu. Seçici kurul jürisi Selçuk Sun yaptığı basın toplantısında, "Oylama şartnameye tamamen aykırı yapılmıştır. Şartname birinci olarak şarkının beş jüri üyesinden dördünün oyunu alması gerektiğini açık-

¹¹Röportaj, Michael Show, Radyo D, 2005, Mart, 16

¹²MİLLİYET, 1978 Şubat 7

ça belirtmektedir. Oysa jüri odasında bu şekilde bir oylama yapılmamıştır"¹³ TRT ise buna karşı, açıklama olarak TRT yönetim organının bir yargı organı olmadığı ve jürinin kararını değiştirme yetkisine sahip olmadığını dile getiriyordu. "Böyle bir durumda yönetim kurulu sorumlu duruma düşer ve hakkı ihlal edilen kişi (Grup Nazar) maddi ve manevi bir dava açarsa, tüm yönetim kurulu üyeleri büyük bir sorumluluk altına girer. Öte yandan TRT Daire Başkanı Yılmaz Dağdeviren, şartnameye tamamen uygun hareket edildiğini iddia etmiş, "Paris'teki yarışmaya katılamamamız büyük bir skandal olabilir. Hangi şartlar olursa olsun birinci seçilen "Sevince" Paris'e gidecektir"¹⁴ demiştir.

Eurovision Şarkı Yarışması'nda o dönemlerde yaşanan bu polemikler, 1970'li yılların özellikle son yarısında Türkiye'de yaşanan aşırı politizasyon ve özgürlük gibi kavramların fazlası ile tartışıldığı bir döneme rast gelmesi ile ayrı bir boyut kazanmıştı. Türkiye'de 1970'li yıllarda aşırı ölçüde "politize" olmuş, bu politizasyon olgusu Türk basınını da yakınından ve önemli ölçüde etkilemiştir. 1970-80 arasındaki dönemde ülkedeki fikir gazeteciliği olgusu, politik ortamın da uygun olması dolayısıyla dikkat çekici biçimde gelişmiştir.¹⁵ İşte bu tartışma platformunda basın, Eurovision Şarkı Yarışması'nın bu denli gündeme gelerek tartışılır hale gelmesine de katkıda bulunmuştur.

Türkiye Finali Hakkında Yorumlar

Şerif Yüzbaşıoğlu: "Benim finale kalan beş şarkıyı seçerken düşündüğüm tek amaç Türk popüler müziğine daha çağdaş bir akım getirmek. Aslında bu 12 parça da 12 ayrı zümreye hitap ediyordu."

Selçuk Sun (Seçici Kurul Üyesi): "Bir halk jürisi yapılsaydı, tahmin ederim ki Ali Rıza Binboğa'nın "Baharım Sensin" birinci olurdu. Nükhet Duru'nun "Anılar" adlı şar-

¹³8 Şubat 1978 tarihli basın toplantısı, demiştir.

¹⁴HÜRRİYET, 1978 Şubat 9

¹⁵ÖZGEN Murat, Türkiye'de Basının Gelişim ve Sorunları, 2000 İstanbul Ün. Yayınları, s. 99

kısı Paul Mouri et'ten, Binboğa'nın şarkısı ise bir t rl den esinlenerek hazırlanmış şarkılardı."¹⁶

Doğan şener (Müzik eleştirmeni): "Sevince", Eurovision normlarına göre hazırlanmış bir şarkı. Yani Avrupalı'nın zevkine hitap edebilir. Kendisine pek az iş düşmekle beraber Nilüfer'in yorumu bininci sınıf, sesi pürüzsüz, arkadaşlarının vokalleri mükemmel. Parçanın "Oohh" kısımları akılda kalıcı ve sevimli. Müzik akıcı, icra istenen seviyede. Ancak beste çok çarpıcı ve Avrupalı'nın kafasında hemen yer edebilir gibi değil."¹⁷

Kayahan: "O zaman jüri var, aman ne güzel şarkı demişler; bunu radyoya, televizyona tavsiye edelim ama "Eurovisionik" değil. Ben bu lafı ilk kez orda duydum... şarkılar yazılıyor, içerde de anlamıyorlar dışarıda da. Böyle tuhaf bir şey ortaya çıkıyor. Yarışma şarkıları. Yağı alıp dinlediğiniz zaman bunu sevgilinizle mi dinleyeceksiniz? Kızgınken mi dinleyeceksiniz, dans mı edeceksiniz? Hiçbir şey belli değil. Sadece büyük orkestra için yazılmış ve içinde bol müzikal ukalalıklar yapılmış. Söz adına hiçbir şey verilmemiş, çünkü nasıl olsa Avrupalı, sözden anlamaz diye... Bize göre değildi, hakikaten değildi. Biz kendimiz gibi müzik yaptığımızda şansımız yoktu, onlarınki gibi yaptığımızda kendimiz için hiçbir şey yapmamış oluyorduk."¹⁸

...Vee Büyük Final

Eurovision şarkı Yarışması büyük finali 22 Nisan 1978 Fransa'nın başkenti Paris'te yapıldı. "Palais des Congres" adlı 4 bin 500 kişilik konser salonunda gerçekleştirilen organizasyon; rahat seyirci koltukları, başarılı dekoru ile de dikkatleri çekiyordu. Yarışmanın yapıldığı salonda yarışma gecesi 10 kamera vardı; altısı salonda, ikisi kuliste, biri kongre sarayının dışında, biri de sanatçıların kaldığı Concorde Lafayette oteli'nin içindeydi. Ses düzeni mono olarak

¹⁶MILLİYET, 1977 şubat 10

¹⁷HEY Dergisi, 1978 Mart

¹⁸32.Gün Programı, Show TV, 20.07.1993

Fransız radyosu tarafından hazırlanmış, Belçika röle stüdyolarından da dünyaya aktarılmıştı.¹⁹

Yarışma Tunus, Fas, Cezayir, Doğu Almanya, Çekoslovakya, Polonya Macaristan, Bulgaristan, SSCB, Hong Kong ve Japonya gibi EBU'ya üye olmayan ülke televizyonlarından da yayınlandı. 12. sırada sahne alan Grup Nazar, 500 milyon insana hem Türkiye'nin hem de kendilerinin reklamını yapıyordu.

Yarışma bitiminde başlayan puanlama ile beraber Türkiye yine umulanı alamıyordu. Ülkeler tek tek puanlarını açıklıyordu; ama Türkiye'ye puan gelmiyordu, Grup Nazar ilk puanını 11.

sırada puan veren İngiltere'den alıyordu. İngiltere; Grup Nazar'a 1 puan veriyordu, son puan ise en son puanını açıklayan Norveç'ten geliyordu. Norveç'in Grup Nazar'a layık gördüğü puanda 1 puandı. Sonuç 2 puan ve aynı puanı alan Finlandiya ile beraber 18.'lik. Türkiye ve diğer katılımcı ülkelerin jürisinin puanları ise şöyleydi:

¹⁹HEY Dergisi, 1978 Mayıs 1

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kim ne verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Toplam	Derece
1.İrlanda		12		3		5			7	10		10	5		10		10		6	8	86	5
2.Norveç																					0	20
3.İtalya	10	6			1	4	8	6	1	1		1	2	8	2		3				53	12
4.Finlandiya		2																			2	18
5.Portekiz			4				1														5	17
6.Fransa	6	3	10	2	2		5	8	6	8	6	4	10	5	8	8	1	5	12	10	119	3
7.İspanya				7					8	2	4	7		4	6	12	2	6	7		65	9
8.İngiltere	3				6	2	3		2	4	2	6	8	7	3		5	2	5	3	61	11
9.İsviçre		5	1	1		7	4	2		7	8		6	2		3	8	1	10		65	9
10.Belçika	12	7	6	6	4	12	2	12	10		5		3	12	12		7	7	4	4	125	2
11.Hollanda			5					3					4	1		5	6	12		1	37	13
12.Türkiye		1						1													2	18
13.Almanya	1		3	12	7		10		3	5	7	8		10	7	1		3		7	84	6
14.Monako	4	4	7	8	5	1		10	5	6	10	5	7		4	10		8	1	12	107	4
15.Yunanistan	7		2	5	8	10	7		4							4	4	10	3	2	66	8
16.Danimarka						6					1							4	2		13	16
17.Lüksemburg	2		12		12		12	7		3	3	2		6	1	7				6	73	7
18.İsrail	8	8	8	10	10	8	6	5	12	12	12	12	12	3	5	6	12		8		157	1
19.Avusturya					3							3	1			2				5	14	15
20.İsveç	5	10		4		3		4													26	14

Yarışma sonunda Türkiye'nin de 12 puana layık gördüğü İsrail "Ah-Bah-Nee-Bee" ile birinciliği, en yakın rakibi Belçika'ya 32 puan fark atarak elde ediyordu. Yarışma sonrasında dönemin en önemli müzik eleştirmeni ve Hey Dergisi Yayın Yönetmeni Doğan Şener, yarışmanın sonucunu şöyle yorumluyordu: "Uygarlığı tanımadan, seviyemizi yükseltmeden, rakiplerimizi incelemekten hemen birinci olmak istiyoruz. Adımız Avrupalı ama kafamız Asyalı. Yurt dışına giderken bize sorulan soru hep şu: " Eurovision'da kaçınıc olunuz? Döndüğümüzde de sorulan soru aynı: "Gene sonunculuktan yukarı çıkamadık. Rezil olduk değil mi? Türkiye yarışmaya defalarca girmeden, tecrübe kazanmadan, deney geçirmeden, kimseden puan beklememelidir."²⁰

Grup Nazar'ın Türkiye dönüşü ile beraber eleştiriler devam etti, kimişi şarkının hatalı olduğunu iddia etti, kimisi politikadan dolayı hakkımızın yendiğini. Tartışmalar tüm şiddeti ile devam etse de, TRT bir sonraki yarışmaya katılma kararı aldı. Bu başarısızlık, öncekinin aksine TRT'yi hırslandırır ve bu yarışmaya sürekli katılma kararı alınır.

Bestecisinin İtirafı

Yıllar sonra ona sorulan bir soruda "Sevince" adlı şarkıyı anlatan bestecisi Dağhan Baydur, bestesini Eurovision amaçlı yapmadığını; ancak etrafından, başta prodüktör Nino Varon'un telkinleri ile Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmaya karar verdiğini açıkladı. Baydur; ilk Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmamızdan sonra Eurovision'a gidilmedi, ben ise o sene bu şarkıyı yarışmaya yollamak istiyordum. Yarışmaya TRT'nin katılmayacağımızı açıklamasından sonra sinirlendim ve aralarında Lüksemburg, Andora gibi ülkelerin yer aldığı on ülkeye Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmaları durumunda "Sevince"yi önerdiğim mektuplar yolladım. Hazırladığım listedeki ülkelere "Böyle bir şarkım var, sizi Eurovision'da temsil etmek istiyorum" dedim, Vatikan'a bile mektup yollamıştım. Hepsinden cevap geldi, gelen yanıtlar "Bu sene katılmıyoruz, teşekkürler istemiyο-

²⁰HEY Dergisi, 1978 Mayıs 1, "Eurovision'da Ucuzluk Var" makale

ruz.” şeklindeydi. Hatta hiç unutmam Papa’dan bile yanıt gelmişti. Papa mektubunda, “... Allah’tan size ziyade ediyor... bu sene de Eurovision Şarkı Yarışması’na katılmayacağımızı size bildirmek istiyoruz” diyordu.²¹ Yarışma bitiminden sonra elde edilen sonucun kariyerini etkilemediğini belirten “Sevince” nin bestecisi, “Üzüldük tabiki, çünkü iyi bir derece için gitmiştik yarışmaya. Ama “Sevince” bir Eurovision şarkısı değildi, ticari bir şarkı değildi öyle ki beraber bir sene çalıştığımız ekip arkadaşlarımız bile şarkıyı zor söylüyordu. Bu şarkıyı ben üç gitar ve bir davulla yapmıştım; ama daha sonra 100 kişilik orkestrayı görünce Onno Tunç ile beraber şarkıyı tüm enstrümanlara uyarladık, o dönemlerde tecrübesizdik tabi,” diyor. Baydur, o dönem şarkının bu kadar yoğun bir senfonik düzenleme ile icra edilmesinden pişmanlık duyduğunu da ekliyordu. Şüphesiz istenen sonuç elde edilmemişti; ama kim ne derse desin şarkının senfonik düzenleme de alkışa değerdi. “Sevince” tüm zamanlar içinde Türkiye’yi temsil eden şarkılar içinde en senfonik ve zengin düzenlemeye sahip şarkı olarak hafızalarda kaldı.

1979 Eurovision Türkiye Finali

İlk iki Eurovision Türkiye finalinde en çok eleştirilen konu, TRT’nin belirlediği seçici jürinin taraflı olduğu idi. Bunun üzerine yarışmanın aynı zamanda yapımcısı olan Bülent Özveren, final jürisinin halk tarafından oluşturulması konusunu gündeme getirir, teklif kabul edilir ve Türkiye finallerinde bir halk jürisinin oluşturulmasına karar verilir. 1979 Türkiye finali yarışması iki aşamada gerçekleşti. Yarı finale kalan 14 şarkı daha sonra seçici jüri tarafından 6’ ya indirildi. Final gecesi, Türkiye’nin 7 bölgesinin belirlenen 17 ilinden gelen puanlarla, Türkiye’yi temsil edecek şarkının belirlenmesi amaçlandı. Belirlenen 17 il TRT’nin merkez radyolarının yer aldığı illerdi. Finale kalan 6 eser ve yorumcusu ise aşağıdaki gibiydi:

²¹MICHAEL SHOW Programı Dağhan Baydur Röportajı – Radyo D, 2005 Şubat 14

	Eser Adı:	Yorumcusu:
1.	Sevgilim	Şaadet Sun
2.	Elveda	Çetin Alp
3.	Ayrılık Olmasa	Cantekin
4.	Bir Yıldız	İlhan İrem
5.	Seviyorum	Maria Rita Epik ve 21. Peron
6.	Çağrı	Kuzenler

Halk oylaması ile yapılan değerlendirmede ilk kez scorboard kullanıldı. İşin ilginç tarafı hazırlanan scorboard öyle Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde kullanılan bilgisayar destekli bir scoarboard değil, tebeşirle yazılan basit bir tabloydu. Bu tabloya tebeşirle yazılan puanları toplayan Bülent Özveren, bir ara hata yapıp iki birinci şarkı ilan ediyordu; ancak daha sonra yeniden yaptığı toplama işleminden sonra beraberlik olmadığını, birinciliği Maria Rita Epik ve 21. Peron'un yorumladığı "Seviyorum" adlı şarkının elde ettiğini ilan ediyordu. Yarışmada birinciliği elde eden İtalyan asıllı Türk vatandaşı Maria Rita Epik, o sene Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil edemedi. Bunun sebebi ise tamamen politiktir. O sene İsrail yarışmayı Kudüs'te düzenleyeceğini açıklamış, buna karşılık olarak Arap ülkelere manevi destek vermek amacıyla Türkiye Kudüs'te yapılacak bir yarışmaya katılamayacağını açıklamıştı. Yarışmanın Tel Aviv'de yapılması durumunda katılacağını açıklayan Türk Dışişleri, konuyu TRT'ye tebliğ etti ve 1979 yılında Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması rüyası başlamadan bitti.

Ceza Geliyor

Türkiye'nin 1979 yılında Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmaması sonucunda EBU, daha önce yarışmaya katılacağını açıklayan ama bunu uygulamayan ülkelere uyguladığı cezai işleme tabii tuttu. Türkiye EBU'ya 1979 yılında katılmadığı yarışmadan dolayı 36.000 İsviçre Franklık ceza ödedi.

1980 ve "Petr'oil", Ajda Pekkan

Sen gelmeden önce
her yer karanlık
Dünya ıssız,
dünya durgundu
bilmem niçin
Her yerde aradım
tatlı bir ışık
Bir ateş bu gönlümü
ısıtmak için
Sen gelince sanki
bir güneş doğdu

Aydınlık günüm gecem artık çok güzel hayat
Sanki her şey birden bambaşka oldu
Sensiz ne kadar zormuş
Meğer ne güçmüş hayat
Aman petr'oil, canım petr'oil
Artık sana, sana, sana muhtacım petr'oil
Aman petr'oil, canım petr'oil
Artık sana, sana, sana muhtacım petr'oil
Eninde petr'oil, sonunda petr'oil
Artık dizginlerim senin elinde petr'oil
Eninde petr'oil, sonunda petr'oil
Artık dizginlerim senin elinde petr'oil
Öyle gururlusun gidemem yanına
Girmişsin kim bilir kaç aşığın kanına
Dolardan, marktan başka laf çıkmaz dilinden
Neler, neler çekiyorum senin elinden
Nice zengin dilber düşmüş ardına
Düş başka, gerçek başka
Yar olmazsın sen bana
Belki gideceksin bir gün gerçekten
İşte senin ardından ağlıyorum şimdiden
Aman petr'oil, canım petr'oil

Artık sana, sana, sana muhtacım petr'oil
Aman petr'oil, canım petr'oil
Artık sana, sana, sana muhtacım.petr'oil
Eninde petr'oil, sonunda petr'oil
Artık dizginlerim senin elinde petr'oil
Eninde petr'oil, sonunda petr'oil
Artık dizginlerim senin elinde petr'oil

Söz: Şanar Yurdatapan
Müzik: Atilla Özdemiroğlu
Düzenleme: Atilla Özdemiroğlu .
Yorum: Ajda Pekkan

Yetmişli yıllarda yaşanan politize olmuş toplum, yeni on yılı karmaşa içinden karşılar. Ekonomik kriz ve söylenen meşhur söz “5 Cent’e muhtacı” ve 2000’li yıllarda en çok tartışılan IMF ile Türkiye arasında yaşanan yakınlaşmalar. 30 Ağustos 1979’da Cumhurbaşkanı, Zafer Bayramı nedeni ile bir mesaj yayınlar. Korutürk, mesajında terörden ve ekonomik çıkmazdan Silahlı Kuvvetler’in rahatsız olduğunu belirtiyor.¹ Ülke geneli bir yandan bu mesajı yaşarken diğer yandan da 1980 Eurovision Şarkı Yarışması’na hazırlıklarına başlar. TRT, Türkiye’nin Eurovision kadersizliğine bir dur denecek yolu ararken, Bülent Ecevit, Süleyman Demirel ile ülkenin siyasi yapısını kurtaracak bir iş birliğinin yollarını aramaktaydı. Ecevit’in bu arayışı 12 Eylül İhtilali’nin son sekiz buçuk ayına kadar devam etti.

Kamuoyundan gelen baskılar, Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinde görev yapan seçici kurulun taraflı davrandığı ve toplumun istediği sonuçları vermediği yönündeydi. Bu eleştiriler özellikle son yıllarda şiddetini arttırmış ve TRT’yi yeni bir yöntemi düşünmeye itmişti. İlk olarak 1979 seçmelerinde başvuru alan halkoyuna, ek olarak bir

¹TOKATLI Orhan, Güvercinli Yıllar, 2004 Temmuz, s.126

şeyler daha katılmalıydı. İşte bu sırada yarışma şartnamesi değişti. Şartnamede özel bir toplantı yapılarak yorumcunun tespit edilmesi, daha sonra da tespit edilen yorumcuya beste siparişi verilerek elemelere devam edilmesi eklendi. Müzik prodüktörleri, bestecilerle yarışmaya katılmaması muhtemel olan aranjörler ve gazetecilerden oluşan bir heyet İstanbul radyosunda toplandı. Toplantı bir 'beyin fırtınası' şeklindeydi, her katılımcı rastgele 1980 yılında Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil etmesini istediği yorumcunun adını söylüyordu. Bir tahtaya yazılan yorumcular, daha sonraki turlarda belirli bir çoğunluk yöntemine göre elendi. Son tura kalan yorumcu o dönemlerin süperstarı Ajda Pekkan'dı. Bülent Özveren, ertesi gün kararı Ajda Pekkan'ın o dönemlerdeki menajeri Egemen Bostancı'ya tebliğ etti, Ajda Pekkan'ın yanıtı ise netti: "Katılmak istemiyorum! "Bunun üzerine Bülent Özveren, TRT'nin o dönemlerdeki müdür Doğan Kasaroğlu'nu arar ve durumu anlatır. Kasaroğlu Ajda Pekkan'ı arar ve kararını kabul ettirir. 1979 yılının kasım ayında başlayan yarışma macerasının aşaması tamamlanmıştı, ülkemizi temsil edecek olan yorumcu belliydi. Şimdi sıra Ajda Pekkan'ın yorumlayacağı beste için görev verilecek bestecilerin tespitindeydi. TRT yeni yıla birkaç gün kala, beş besteciye görev verdiğini açıklar. Bu beş besteci Şerif Yüzbaşıoğlu, Turhan Yükseler, Melih Kibar, Cenk Taşkan, Turhan Yükseler ve Atilla Özdemiroğlu olur. Açıklanan bestecilerden sonra sıra söz yazarlarına gelmişti. Ajda Pekkan denince akla ilk gelen isim Fikret Şenes'ti. Görevlendirilen beş bestecinin dördü Fikret Şenes'i seçerken Melih Kibar o güne kadar beraber çalıştığı Çiğdem Talu ile çalışacağını açıkladı. Beş besteci, eserlerini belirlenen tarihe kadar teslim edecek, seçici kurul bu beş besteden üçünü finale bırakacaktı. Bestesini ilk teslim eden besteci Turhan Yükseler oldu, son teslim ise Şerif Yüzbaşıoğlu'ndan geldi. TRT Şerif Yüzbaşıoğlu'na bestesinin teslim etmesi için ek süre verdi.

	Şarkının Adı	Besteci
1.	Olsam	Şerif Yüzbaşıoğlu
2.	Petr'oil	Atilla Özdemiroğlu
3.	Bir Dünya Ver Bana	Cenk Taşkan
4.	Cennet	Melih Kibar
5.	Sevgi Nedir, Nasıl Sevilir?	Turhan Yükseler

TRT eleme jürisi; 19 Ocak 1980 Cumartesi günü bestecilerin tek bir enstrümanla yalın bir halde yolladıkları şarkıları dinlemek için toplandı. Jüride Ajda Pekkan, Süheyl Demirci, Ergüder Yoldaş, Güler Aykal ve Zekai Apaydın vardı. Eleme jürisinin finale bıraktığı üç şarkı: “Olsam”, “Pet’roil” ve “Bir Dünya Ver Bana” adlı şarkılar oldu. Bu üç şarkıdan sonuncusu Ajda Pekkan’ın favorisi olan şarkıydı. Ajda Pekkan’ın en az sevdiği şarkı ise “Petr’oil” olmuştu. Özellikle bu şarkının sözlerine takan yorumcu, şarkı hakkında “Batıda bu tarz şarkılar söylemek istemiyorum. Petrol, Frank, Mark türü sözler bana uygun değil.”² Ajda Pekkan’a birçok kesimden yanıt geldi, bunlardan en ilginç olanı ise dönemin müzik dergisi GONG’tandı. “Bugün Avrupa’da anlayış değişmiştir; artık boşverli, pembe dünyalı şarkılar yerine ya efsaneleri konu edinilen, ya da sosyal içerikli olan geniş toplum kesimini ilgilendiren şarkıcılar ilgi görüyor. Bunu Ajda Pekkan gibi uluslararası tecrübeye sahip bir şarkıcının bilmesi gerekir.”³

Finale kalan üç şarkı için üç ayrı kıyafet ısmarlatan Ajda Pekkan, şarkıları 24 Şubat 1980 günü son kez seslendirdi. Yarışmanın yapımcısı ve aynı zamanda sunucusu Bülent Özveren tarafından toplanan 22 kişilik jüri, üç finalist şarkıyı dinledi ve oylamaya başladı. Birinci oylamada 2/3 oranında çoğunluk aranacaktı, yani 15 oyu alan şarkı birinci olacaktı. İlk oylamada bu sağlanamadı. İkinci tura geçildi,

²Bir Zamanlar , “3 Yılımız, Ajda Pekkan” a.g.e.

³GONG, Müzik dergisi, 1980 Şubat sayısı

ikinci turda salt çoğunluk yeterliydi. Salt çoğunluk 12 oya karşılık geliyordu, eğer bu oylamada salt çoğunluk sağlanmazsa son tura geçilecek ve en çok oyu alan şarkı birinci seçilecekti. İkinci turdaki sonuçlar şöyleydi: “Petr’oil” 11 oy , “Olsam” 9 oy, Bir Dünya Ver Bana” 2 oy. Salt çoğunluk sağlanamadığı için son tur oylamaya geçildi burada “Petr’oil” 12 puan, “Olsam” 10 puan, “Bir Dünya Ver Bana” ise 0 puan almıştı. Sonuç belli olmuştu. 1980 Eurovision Şarkı Yarışması’nda Türkiye’yi “Petr’oil” temsil edecekti.

Şanar Yurdatapan’dan Canlı Yayında TRT Eleştirisi

Birinci olan şarkı şu ekipten oluşuyordu:

Beste:	Atilla Özdemiroğlu
Söz:	Şanar Yurdatapan
Vokalistler:	Aldoğan Şimşekyay
	Arto Tunç
	Nurdan Güven
	Aydan Güven

Sıra ödül törenine gelmişti, TRT Daire Başkanı Erdinç Sağlam plaketleri dağıttığı sırada, şarkının söz yazarı Şanar Yurdatapan TRT’de soğuk duş etkisi yaratan meşhur sözlerini de sarf ediyordu: “Bu şarkının sözlerini uygun bulmayanlar baskı yaptılar, değiştirilsin diye. Baskı yapanların başında TRT genel müdürü geliyordu. Kendisi şimdi bana bunu yollatmış oluyor. Ben bunu almamayı tercih ediyorum. Çok teşekkür ediyorum...”⁴ Yıllar sonra Bülent Özveren o anı anlatırken şöyle diyor: “O an düşündüm, mikrofonu çekmek kimin görevi ve müdahale etmedim.”⁵

⁴TRT Eurovision Türkiye Finali programı 1980, Şubat 24

⁵Geçmiş Bahar Mimosaları, Bülent Özveren Röportajı, Radyo D, 1999

Petr'oil İkinci Sırada Yarışacak

Türkiye'yi yarışmada hangi şarkının temsil edeceği belirlenirken, Cenevre'den gelen bir haber Ajda Pekkan'ı çok üzümüştü. Kura çekimi sonucunda Ajda Pekkan'ın yarışmada ikinci sırada yarışacağı açıklanmıştı. Ajda Pekkan'ın ardından Yunanistan sahneye çıkacaktı. Ajda Pekkan olduğu kadar şarkının bestecisi de buna üzgündü, Atilla Özdemiroğlu yaptığı açıklamada konu hakkında şöyle demişti: "İkinci sırada çıkmamız dezavantajdır. Olsa olsa biz en erken kurada yedinci ya da sekizinci çıkarız diye tahmin ediyordum. Eurovision şarkı yarışmalarında müzik öyle bir noktaya geldi ki; nasıl ki Çinlileri ayırt edemiyorsak onları da ayırt edemiyoruz. Devamlı senkop üzerine, fazla sıcaklık taşımayan zorlanmış melodiler. Bu açıdan amacım o tekdüzeliğin arasından birden bire bir oryantal rüzgar estirmek ve bir "orient çiçeği" gibi açivermektir."⁶ Bu düşünceleri yıllar sonra, Sertab Erener'in elde ettiği birincilikte görmüştük. Tek düze şarkılar arasında oryantal ritimler üzerine kurgulanan "Every Way That I Can" birinciliği elde etmiş ve Özdemiroğlu'nun 23 yıl önceki tezini desteklemişti.

Petr'oil'in Doğuşu

Petr'oil her ne kadar Ajda Pekkan tarafından sevilmesine de, beste ve kurgusu bakımından Türk halkına çok sıcak geldi. Yıllar sonra Ajda Pekkan hazırladığı "Diva" albümü için gerçekleştirdiği ankette büyük bir talep alan bu şarkı Türk Pop Müziği'nin önemli klasiklerinden biri olmayı başardı. Peki, bu şarkının hikayesi nasıldı? Besteci Atilla Özdemiroğlu Hey dergisine besteyi nasıl yaptığını şöyle açıklıyordu: " Evde otururken soğuktan üşürken birden "buldum" diye fırladım. Hemen Şanar'ı aradım, o da çok beğendi konuyu. Bütün aşk şarkılarının içinde geçen cümleleri aklımdan geçir bir bir ve hepsini bir Petr'oil'e söyleniyormuş gibi düşün. Bir "ironi" yaratmak istiyorum dedim. O bana ilk eskizini getirdi, hazır bir melodim vardı, o ilk başta fazla batı-

⁶TV'de 7 Gün 1980, Şubat

lı geldi bana. Her ne kadar alaturka ezgiler taşıyorsa da yeterli gelmedi. İçime sinmedi, yarışmaya sanırım eserin teslimine en fazla 10 gün falan ya da bir hafta kala bütün projeyi değiştirdim. Şarkı için "muhayyer makamı" diyebileceğimiz, batı müzikçilerinin dilinde "Frigyen Mod"unu seçtim. Bu mod Ege kökenlidir ve aynı zamanda İspanya'nın güneyinden bütün kuzey Afrika ülkeleri İran ve Türkiye'yi ve hatta Yunanistan'ı bile içine alır."⁷ Ulusal finalde Ajda Pekkan'ın yorumladığı sözlerin bir bölümü kaldırılarak, şarkıya light bir mix hava verildi. Kaldırılan bölümde Ajda Pekkan şunları söylüyordu:⁸

"acıklı bir aşk öyküsü bu,
bir yabancıya kapıldı gönlüm
adı peter, oil soyadı
ne rahatım kaldı dostlar ne huzurum
petrole tutuldum tutulalı..."

Tahminler Pozitif, umutlar Yüksek

Ajda Pekkan'ın birinciliği, ülke genelinde yaşanan olumsuz havayı neredeyse yok etmişti. Herkes, "Bu işi yapsa yapsa Ajda yapar" diyordu. Atilla Özemirolu "Tabi ki birincilik arzu ediyorum, bütün hesaplarımı bunun için yaptım. Yedi filan... güzel bir netice olarak vasıflayabilirim"⁹

Ajda Pekkan her ne kadar şarkıyı beğenmese de yarışma sonucundan umutluydu. Süperstar "Bizim için ilk üç arasında şans görüyorum. En tehlikeli rakibim ise Yunanistan. Evet... Eurovision'da savaşım Yunanistan'la olacak. Bir tek Yunanistan sınırimi bozdu; güzel parça, tam yarışma parçası. Üstelik "Auto Stop" gibi uluslararası bir kelimeye de sahip. Akılda

⁷HEY Dergisi, 1980, Şubat "Hayatımda Arap Radyosu Dinlemedim" s.22

⁸TANBERKAN Olcay, Dinle "Tanrım Beni Baştan Yarat" sayı 3 s.29

⁹HEY Dergisi, 1980, Şubat "Hayatımda Arap Radyosu Dinlemedim" s.26

kalıcı, ritmik, çok sevdim, canımı sıkacak kadar beğendim.”¹⁰ Köşe yazarı Güneş Tecelli, Ankara Mektubu adlı köşesinde ise “Ajda, en kötü sekizinci olur diyorum” başlıklı yazısında Ajda Pekkan’ın başarısı için üç avantajdan bahsediyordu. Tecelli’ye yazısında şöyle diyordu: Bu iş reklam işi, para dökmek lazım, işitiyoruz ki bu kez Ajda’nın reklamı imkanlar dahilinde en iyi şekilde yapılıyormuş, bu avantaj. Ajda güzel kadın, televizyonda çok güzel görüntü veriyor, bu ikinci avantaj. Müziğinin Avrupalı’ya cazip gelme şansı yüksek bu da üçüncü avantaj”¹¹ Ajda Pekkan’ın en büyük rakibim dediği Yunanistan adına yarışan yorumcusu ise daha sonra bir dünya starı olacak Yunanistan’ın Kıbrıs asıllı yorumcusu Anna Vissi’ydi.

Petr’oil’in Ekibinde Kimler Var?

TRT bu kez çok iddialıydı, yarışma için en iyi ekibi hazırlayarak başarılı olmaya adeta ant içmişti. Bunun için dönemin dalında en iyilerini görevlendirmişti. Egemen Bostancı, organizasyonu üstlenmişti, Haldun Dormen Ajda Pekkan’ın Eurovision’daki sanat yönetmenliğini yaptı. Betül Mardin, Ajda Pekkan ile her an her dakika beraber olmuş ve onun yurt dışı tanıtımını üstlenmişti. Nino Varon, hem Ajda Pekkan’ın süpervizörlüğünü üstlendi, hem de yorumcunun yurt dışı plak çalışmalarında yol gösterici olarak çalıştı. Ajda Pekkan ekibi ile beraber yurt dışında bulunduğu sırada, kardeşi Semiramis’in evinde çalan telefon ile deliye döner. Sanatçının annesi bir böbrek rahatsızlığı geçirmişti. Ajda Pekkan her şeyi bırakıp kardeşi Semiramis ile beraber Türkiye’ye döner. Hesapta olmayan bu gelişme yorumcunun moralini bozar. Annesi Nevin Hanım’ın üzerine titreyen Ajda Pekkan, annesini de alarak yurt dışına çıkar. Nevin Hanım Semiramis Pekkan’ın Londra’daki evinde kalacak ve Ajda Pekkan ile beraber olacaktı.

¹⁰TV ’de 7 Gün, 1980 Nisan , “Eurovision’da savaşım Yunanistan’la”, s. 3–4

¹¹TECELLİ Güneş, a.g.e. “Ajda En Kötü Sekizinci Olur” 1980, Nisan

TRT'nin Yayın Gafı

Yarışma finaline bir hafta kala, TRT basın bürosundan açıklanan haftalık televizyon programında, yarışmanın yapıldığı gece olan 19 Nisan gecesinin yayın akışını aşağıdaki gibi açıklıyordu:

- 20.00 Haberler
- 20.40 Minik Kuş
- 20.50 Kaynanalar
- 21.35 Solistler Geçidi
- 22.00 Hastane

Programda Eurovision Şarkı Yarışması finali yer almıyordu.

Provalar Başarısız

Eurovision Şarkı Yarışması şartnamesine göre her ülkenin büyük orkestra ile üç tane prova hakkı vardı. Bu provalardan ikisi yarışmadan önce, biri ise yarışma günü yapılan genel ve kostümlü provadır. O dönemlerde büyük orkestra eşliğinde icra edilen şarkıların orkestra tarafından iyice yutulması ve aranjörlerin istedikleri son dakika değişikliklerini hayata geçirmesini amaçlayan bu provalarda, Ajda Pekkan istediği verimi alamıyordu. Oryantal yapıya

sahip "Petr'oil" in ritmik yapısı 48 kişilik orkestrada zorluk çekiyordu. Lahey'deki kongre salonunda yapılan provalarda, orkestranın şarkıyı icra etmedeki zorluk çekerken, Ajda Pekkan ve Atilla Özdemiroğlu'nu da geriyordu. Özdemiroğlu şarkıya birtakım değişiklikler yapmış ve orkestrada baterinin yerine Arto Tunç'un çaldığı Hint sazı "Tabla" yı eklemişti. Provalarda yaşanan sıkıntılara bir de bu eklenince, Ajda Pekkan ile Atilla Özdemiroğlu'nun arası açıldı. Türkiye nefesleri kesmiş Lahey'den gelen haberlere kilitlenmişti. Türk ekibindeki panik, en çok Eurovision Şarkı Yarış-

ması'na başkanlık eden Bülent Özveren'i üzüyordu. Özveren yaptığı açıklamada, "Ne yapacağımı şaşırdım, diğer ülkelerin şarkıları tamamen hazır, biz daha "Petr'oil"u hazırlayamadık."¹² Ajda Pekkan'ın Avrupa'daki tanıtımını üstlenen Phonogram şirketi yetkilisi Roy Cortel ise "Kendi içinizde birlik yok. Yapabileceğimiz bir şey yok." diyordu. Öte yandan Atilla Özdemiroğlu ise konu hakkında çok ilginç bir açıklama yapıyordu: "TRT notaları 10 gün gecikmeyle yolladı, şarkıya adapte olmamış Eurovision orkestrası ile prova yapmak zorunda kaldık. Buna prova da denemezdi. Orkestra üyeleri yabancıları oldukları parçayı, tıpkı yeni okuma yazma öğrenen bir çocuk gibi sökmeye çalışıyordu. TRT'ye defalarca ne zaman hangi notalar gelecek diye sorduk. Ancak kesin bir cevap alamadık."¹³ Finalden üç gün önce yaşanan bu gelişme, ekipte moralleri bozuyordu.

Ajda'ya Gece Yarısı Ekspresi Benzetmesi

Ajda Pekkan bir yandan yaşanan prova sıkıntıları ile boğuşurken, bir yandan da kendisi hakkında başlatılan olumsuz kampanyaya göğüs germek zorundaydı. Türk ekibine sürekli olarak Gece Yarısı Ekspresi benzetmesi yapılıyor ve moraller bozuluyordu. Konu hakkında köşe yazarı Hikmet Ferdenus, "Amerikan seçimlerinde Carter'ın karşısında çapkın Kennedy'nin tek güvencesi nedir? Türk düşmanlığı! Ajda, böyle bir psikoloji altında dünya karşısına çıktı. Bana kalırsa Ajda'nın işi olimpiyat direğine bayrak çektiren sporcudan çok daha güç. Çünkü sporcunun yapacağı derece ya kronometre ya metre ya da hakem raporlarına vurulur... Almanak sonucuna inkar zordur. Ama bizim ki öyle değil ki! Ters ve düşmanca bir duygu "Beğenmedim" derse gitti puanlar."¹⁴

¹²TV 'de 7 Gün, 1980 Nisan "Notalar Zamanında Gelseydi", s.7

¹³TV'de 7 Gün, 1980 Nisan "Notalar Zamanında Gelseydi", s.8

¹⁴FERDENUS Hikmet, a.g.e. "Ajda'nın işi gücü..."

Ajda Pekkan Geride Kalmaz

Önceki Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinde birinci olan yorumcular, şarkıdan umutluydu.

Nilüfer: “1978 yılında Grup Nazar ile beraber Türkiye’yi Eurovision Şarkı Yarışması’nda temsil eden Nilüfer, “Çok değişik bir parça, diğerleri Avrupai şarkılar olduğundan Ajda’yı şanslı görüyorum. Bize bu çok şirin ve güzel geliyor; ama Avrupalı’nın kulağına nasıl gelecek? Önemli olan bu. Kaçınıcı olacağına gelince, Ajda’nın sahnedeki performansı çok önemli; çünkü jüriye şarkılar görüntüsüz veriliyor. Şarkının vokalinde en ufak bir olumsuzluk, örneğin vokaldeki bir bozukluk, sonucu olumsuz etkiler.” diyordu.¹⁵ 1979 yılında Türkiye’yi Eurovision Şarkı Yarışması’nda temsil etme hakkı elde eden ama finallere katılamayan Maria Rita Epik ise, yarışmada propagandanın çok önemli olduğunu Ajda Pekkan’ın da bunu çok iyi yaptığını ve karşılığını alacağını söylüyordu.

Büyük FINAL ve Büyük HÜSRAN Gecesi

Hazırlıklar tamamlanmış geri sayıma geçilmişti, Ajda Pekkan 19 Nisan 1980 günü Hollanda’nın Lahey şehrindeki kongre sarayındaki yarışmada sahneye çıkar. Yarış-

ma gecesi heyecandan mıdır yoksa bir türlü şarkıya adapte olamayan orkestranın vasat icrasından mıdır bilinmez, Ajda vasat bir performans sergiler. Puanlama başladığında ise hayal kırıklığı da şiddetini artırır. İlk puanı veren ülke Avusturya’nın verdiği 3 puan ümitleri artırır. İkinci puan veren ülke Türkiye’dir kendisine puan veremeyeceğine göre umutlanmaya devam edilir. Üçüncü puan veren ülke Yunanistan’dı. Kıbrıs konusunda dolayı ilişkilerin gergin olduğu bir dönemde Yunanistan’dan puan beklemek hayaldi, nitekim de öyle oldu. Dördüncü puan veren ülke Lüksemburg’tan puan gelmez. Hemen ardından Fas çıkar sahneye

¹⁵SÜSOY Yener, Milliyet, 1980 Nisan 17 “Ajda Pekkan Geride Kalmaz”

ve 12 puanı Ajda'ya basar. İlk kez bu kadar yüksek puan gelir, Türkiye'ye. Fas'ın bu yüksek puanı ekibi yine umutlandırır, hemen ardından puan veren İtalya'nın 8 puanı buna tuz biber olur. Altıncı ülkenin verdiği puanla Ajda Pekkan 23 puana gelmişti. Altı ülkenin verdiği puanlarla oluşan puan tablosu ise aşağıdaki gibiydi:

1.	Almanya	43 Puan
2.	İsveç	39 Puan
3.	İrlanda	30 Puan
4.	İngiltere	28 Puan
5.	Portekiz	23 Puan
	Türkiye	23 Puan
	İsviçre	23 Puan

Daha puan verecek 14 ülke vardı ve Ajda Pekkan sıralamada Portekiz ve İsviçre ile beraber 5. sıradaydı. Puanlamanın dörtte birlik bölümü tamamlandığında oluşan bu puan cetveli Türkiye'yi umutlandırıyordu. Gözler Lahey'de, kulaklar telefon bağlantılarından gelecek oylardaydı.

İyi bir başlangıç yapan "Petr'oil" bu dakikadan sonra puan veren 14 ülkenin hiçbirinden bir tek puan bile alamadı ve yarışmayı 23 puanla 15. sırada tamamladı. Bu üçüncü hüsrandı; ama diğerlerine oranla daha iyi bir sonuçtu. Bugüne kadar alınan en yüksek puan olmasına rağmen Ajda Pekkan'a duyulan güven öylesine büyüktü ki; kimse bu yükselişten tatmin olmadı. Ajda Pekkan'ın "En büyük rakibim" dediği Yunanistan adına yarışan Anna Vissi ise 30 puan toplayarak 13. sırada tamamladı yarışmayı. Yarışmada birinciliği ise "What's another year" adlı şarkı ile Johnny Logan elde etti.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Toplam	Derece
1.Avusturya			1		3	4	5	1	4	5	6	4	6	3	3	4	10	4	1	64	8
2.Türkiye	3				12	8														23	15
3.Yunanistan	5			1		2	2				4		3	1	8		4			30	13
4.Lüksemburg	1	1					4	6		3	7		8			7	8	3	8	56	9
5.Fas						7														7	18
6.İtalya	2	6	2				3	10	8	6	2	7	4	12	1	2	2	10	10	87	6
7.Danimarka			4		2				6	7	1	5								25	14
8.İsveç		8	10	10	6	5			5			2						1		47	10
9.İsviçre	6	2		5	7	3	8	2		12	10	10	7	6	10		12	2	2	104	4
10.Finlandiya											5					1				6	19
11.Norveç					4							6			2	3				15	16
12.Almanya	8	10		3	10	12	7	5	7	2			10	8	12	10	5	12	7	128	2
13.İngiltere	7	5		8	8		10	12	10	4		3		7	7	5	6	8	6	106	3
14.Portekiz		4	5	4		10	6	8	2	1	8	1			5	6	7		4	71	7
15.Hollanda	12	12	6	12				3	3	10		8	2	4		12	1	5	3	93	5
16.Fransa		3	7	2	1		1	4	1		3		5		4		3	6	5	45	11
17.İrlanda	10		12	7		1	12	7	12	8	12	12	12	5	6	8		7	12	143	1
18.İspanya	4	7	8	6	5	6								2						38	12
19.Belçika			3										1	10						14	17

Not:Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

Yarışma Sonucu Hakkında Yorumlar

Yarışmadan hemen sonra yaptığı basın toplantısında Ajda Pekkan, "Sonuç normaldir, birincilik İrlanda'nın hakkıydı. Biz ekip olarak elimizden gelen her şeyi yaptık. Önemli olan ülkemi tanıtmaktı, elimden geleni yaptığımı inanıyorum." diyordu.¹⁶ Hollanda TV'si, o geceki hakkında yaptığı yorumda "Türk şarkısı bize yabancı geldi, Fas'ın 12 puan vermesi, iki ülkenin müzik

zevklerini paylaştıklarını gösteriyor." derken yarışmayı İngiliz T.V'sine sunan yorumcu Terry Wogan Fas, Türkiye'ye 12 puan verdiği sırada "Bu puanlar şarkıya değil, şarkıcının güzelliğine ve sahnedeki görüntüsüne" dedi.¹⁷ Sunday Express Gazetesi "Ajda Pekkan, söylediği şarkıdan çok daha güzeldi."¹⁸ derken, Daily Mail gazetesi "Ajda, dünyanın petrole esir oluşunun matemini tuttu. Ne olduğu anlaşılmayan bir müzik. Ajda söylemeseydi hiç çekilmeyecekti!"¹⁹ yorumunu yaptı. Yabancı basından gelen yorumlar, Ajda Pekkan'dan çok "Petr'oil"u hedef alıyordu. Ajda Pekkan ise TRT'ye yarışmadan bir gün sonra verdiği demeçte şu yorumu yapıyordu: "Büyük bir mücadeleden çıktım. Seçildiğim zaman yarışmaya girmemeyi düşündüm. Çünkü yarışma bana bir şey kazandırmayacağı gibi çok şey kaybettirecekti. Tüm maddi ve manevi olanakları kullanarak, bir maraton yarışması gibi 3 aydan beri Avrupa'da büyük mücadele verdim. Görevimi yaptığımı inanıyorum. Türkiye'nin Avrupa müzik piyasasındaki yerine göre başarı sayılır, milli görevimi tamamladım. Kendim için değil Türkiye için üzgünüm. Türkiye'nin gururu için üzgünüm."²⁰

¹⁶ŞENER Doğan, Milliyet, "Eurovision Birincisi İrlanda" , Lahey, 1980 Nisan 20"

¹⁷Milliyet, 1980 Nisan 21

¹⁸Sunday Express, İngiltere 1980 Nisan 20

¹⁹Daily Mail, 1980 Nisan 20

²⁰TRT Haber Bülteni 1980 Nisan 21

Yarışma bitiminden sonra yarışma hakkında her sene yapılan yorumlara yenileri de eklendi. Bunlardan biri, Fransa'nın önemli gazetelerinden Le Figaro'nun 70 sayfalık TV ekinde geliyordu. Le Figaro, TV ekinin 4' sayfasını Eurovision Şarkı Yarışması'na ayırıyor yarışmanın tanımını ise şu sözlerle yapıyordu: Eurovision Şarkı Yarışması; müzik dünyasının imparatorları olan plakçıların daha çok kazanmak, kamuoyu oluşturmak, plak satışlarına canlılık getirmek için tezgahlanan bir yarışmadır. Eurovision'da kazanan ne besteciler, ne söz yazarları ne de şarkıcılarıdır. Parsayı dünya plak endüstrisini elinde tutan bir avuç plakçı toplar.”²¹

Yarışma hakkında Fransız basınından gelen bu acımasız eleştiriye, on beşinciliği beğenmeyen TRT'de katılıyordu. TRT ve müzik kulisleri bir kez daha bu yarışmanın kaderini tartışmaya başlar. TRT genel müdürü, yarışmadan sonra TV'de 7 Güne verdiği demeçte: “1981'de Eurovision'a katılmayız.” derken, TRT yönetim kurulu üyesi Mukbil Özyörük yarışma için “Bir daha mı, tövbeler tövbesi! Eğer TRT yönetim kurulunda kalırsan canımı alırlar ama asla oy alamazlar.” şeklinde bir açıklama yapar.²²

Ajda Yunanlı Olsaydı Birinci Olurdu!

1980 Eurovision yarışmasının sonucu hakkında yapılan eleştirilerin büyük bir kısmı, yarışmaya politikanın karıştığı yönünde idi. Bu yorumlardan en ilginç ise Hikmet Ferdenus'tan gelmişti. Ferdenus “Bülbül şakımak karga sesi gibi gelecek adamlara. Şayet Ajda Yunanlı olsaydı; o şarkı, o nefis sesi, o harika ritmi ile de birinci olurdu. Ama ondan “Gece yarısı ekspresinden inen kadın!” diye bahsedildi.”²³ Ferdenus'un yarışma yorumu politik yönde iken, yarışmanın sunucusu ve aynı zamanda yapımcısı Bülent Özveren 23 yıl sonra tekrar gündeme gelecek bir konudan bahsediyordu: Dil sorunu. Özveren, yarışmadan bir gece sonra TRT ana haber bülteninde yaptığı yorumda, “Eurovision şarkıla-

²¹LE FIGARO TV, 1980 Nisan 21

²²TV'de 7 Gün, 1980 Nisan 28

²³FERDENUS Hikmet, a.g.e.

rını iki guruba ayırmak lazım. A grubu, İngilizce-Fransızca-Almanca şarkılar ve B grubu öbür dillerde söylenen şarkılar. Ne yazık ki benim güzel Türkçemi Eurovision’da anlayan yok. Yarından tezi yok önümüzdeki Eurovision’a hazırlanmak lazım ve A grubu diliyle söylenecek bir şarkı ile...”²⁴ Yarışma hakkında yapılan bir diğer yorum ise, Almanya’nın Türkiye’ye bir tek puan bile vermemesi hakkındaydı. Türk basını 1980 Eurovision Şarkı Yarışması’nda, Almanya’nın Türkiye’ye 1 tek oy bile vermemesinin nedeni olarak, Ajda Pekkan’ın yorumladığı şarkının tanıtım filminde Mercedes marka otomobilin eşekler tarafından çekilmesini gerekçe olarak gösteriyordu.²⁵

Yarışma Dönüşü ve Ajda Pekkan’ın Ortadan Kayboluşu

Yarışma sonucundan hayal kırıklığı ile ayrılan Ajda Pekkan yaşadığı hayal kırıklığını uzun zaman ortalıktan kaybolarak telafi etmeye çalıştı. Ajda Pekkan’ın yokluğunda “Petr’oil” plak oldu ve o dönem içinde en çok satan 45’likler listesinde tırmanışa geçti. Yarışma sonucunu eleştiren basın, şarkının plak olmasından şarkıya övgüler yağdırır. Müzik basını “Parçanın akıcılığı, akılda kalıcılığı ve batı motifleriyle kaynaştıran arabesk teması onun haftalarca listelerin zirvesinde kalmasına yetecek de artacak bile...”²⁶

Ajda Pekkan yarışma dönüşü önce Fransa’ya oradan da Amerika’ya gider. Ajda adeta basından köşe bucak kaçmaya başlamıştı. Ajda’nın bu kaçışını Ses dergisi “... Ajda Pekkan Eurovision’dan sonra da evinin telefonunu değiştirdi. Yeni telefon numarası ise dostları tarafından devlet sırrı gibi saklanıyor.” yorumunu yapmıştır. Yarışmadan sonra 22 Haziran Pazar günü, 8. Uluslararası İstanbul Festivali kapsamında bir konser vermek için sahne alan Pekkan, Eurovisi-

²⁴TRT 20:00 Haber Bülteni, 1980 Nisan 20

²⁵YURGA Cemal, “20.Yüzyılda Türkiye’de Popüler Müzikler” Pegem Yayıncılık, 2002 Eylül, s. 87

²⁶DİLMENER Naim, “Bak Bir Varmış Bir Yokmuş” s. 268

on bunalımından tam 600 günde kurtulur ve yaptığı basın toplantısında yeniden müziğe döndüğünü hayranlarına müjdeler. Bu süre boyunca hakkında çeşitli söylentiler çıkıyordu, kimisi onun artık yurt dışına yerleşeceğini söylerken kimisi de müzikten kopacağını iddia ediyordu. Basın toplantısında bu sorulara yanıtlamayan Ajda Pekkan, bir daha gazinoda sahne almayacağını açıklar ve diğer soruları yanıtsız bırakır. Ajda Pekkan geçen bu 20 ay boyunca ne sahne alır, ne de plak yapar. “Petr’oil”in yorumcуда yarattığı depresyonun şiddeti gerçekten de çok ağırdır.

Ajda’nın Boşluğu Sezen’e Yaradı

70’li yılların sonlarına yaklaştığımızda, ilk hiti “Kaybolan Yıllar”a imza atan Sezen Aksu, bu süre içinde Kent Plak’tan Orhan Gencebay’ın müzik şirketi Kervan plağa transfer olur. O dönem Yaşar Kekeva ile ortak olan ama bu ortaklık bozulduğu için kendi şirketi Kervan Plak’ı kuran Orhan Gencebay, oldukça sağlam bir sözleşme ile Sezen Aksu’yu transfer eder. Sezen Aksu “Firuze” gibi bir hiti bu dönemde patlatır, Ajda Pekkan’ın yarattığı pazar boşluğu Sezen Aksu’ya yarar ve Sezen Aksu 2000’li yıllardaki kraliçeliğine geçişteki önemli basamakları bu dönemde tırmanmaya başlar. Petr’oil’in Eurovision başarısızlığı her ne kadar yarışmadan sonra eleştirilse de, Türkiye’de tutan bu şarkı uluslararası arenada da beğenilir. Şarkıyı Yunanistan’da o dönemde oldukça popüler olan Yunanlı yorumcu Dukissa, aynı yıl müzik marketlere sunduğu long playinde “Aman Petro” sözleri ile yorumlar ve şarkıyı albümünün açılış şarkısı yapar. Bir Yunan ismi olan “Petro”ya uyarlanan şarkı “Aman Petro” sözleri ile ülkesinde büyük bir sükse yakalar. Petr’oil’in Yunan dilinde yazılan sözleri ise şöyleydi:

Meydana çıkıyor ve tüm mahalle titriyor,
Örgülü montu ve kestane pantolonu,
Ah! Ne oldu bana, bu gece yanacağım,
Kıskançlık bıçak gibi,
Dayanamıyorum artık, sana dokunamıyorum

Aman Petro, benim tek derdim, sensin
Benim için dans et bu gece,
Beto'yu bırak,
Aman Petro, benim tek derdim, sensin
Her ne istersen artık sadece senindir

Beni çıldırtmaya gidiyorsun, başkalarını kovaladığında
Değerini biliyorsun ve hep eğlendiriyorsun

Atilla Özdemiroğlu ve Şanar Yurdatapan'ın adlarının da yer aldığı long playin künyesinde, parantez içinde "Petr'oil" olarak şarkının orijinalinin adı yer almıştı. Atilla Özdemiroğlu'nun bu bestesi, Türk Pop Müziği'nde "Samanyolu"dan sonra yabancı bir ülkeye ihraç edilen ikinci Türk bestesi olmayı başarır. Farklı düzenlemesi ve beste yapısı ile dikkatleri çeken "Petr'oil" her ne kadar eleştirilse ve bir süre Ajda Pekkan tarafından repertuarından çıkartılsa da, Türk Pop Müziği'nin önemli klasikleri arasına girmeyi başarmıştır.

1980 Eurovision Şarkı Yarışması'nın Ekonomik Yönü

1980 Eurovision Şarkı Yarışması büyük umutların ve büyük paraların harcandığı bir yarışma olur. Ülkenin milli çaresi olan Ajda Pekkan için TRT, kısıtlı bütçesine rağmen elinden geleni yapar, buna Ajda Pekkan'ın da cebinden harcadığı para eklenince yarışmanın ekonomik yönü de tarihe geçer.

Yarışmadan önce TRT yönetim kurulu, Eurovision Türkiye elemeleri için 980.000 TL'lik bir bütçe ayırır. Jüri; beste ısmarlanan bestecilere ödenen paralar, finale kalan üç şarkının stüdyodaki orkestra kaydı, orkestra üyelerine ve aranjörler ile Ajda Pekkan ve vokalistlere ödenen para, çekim giderleri 900.000 TL tutar. Hollanda finallerine TRT bütçesinden 7 kişi gider. Bu yedi kişinin seyahat maliyeti 800.000 TL tutar. Böylece yarışma için TRT'nin cebinden

1.700.000 TL çıkar. Bu, dönemin dolar kuru ile hesaplendiğinde 23.066 \$'a karşılık gelir.²⁷ Bu rakam TRT'nin harcadığı paradır. Buna bir de Ajda Pekkan'ın kendi cebinden harcadığını da eklemek gerekir. İlk tanıtım seyahat giderlerini Ajda Pekkan cebinden öder, Nino Varon, Atilla Özdemiroğlu, Betül Mardin ile beraber tanıtım turlarına başlayan ve şarkıyı plak yapmak için Avrupa'ya uçan Ajda Pekkan 200.000 TL'lik gideri kendi cebinden karşılar.²⁸ Kendi kişisel çalışmaları ile bağlı bulunduğu plak firması Philips'i "Petr'oil"i İngilizce-Fransızca plak yapan yorumcunun bu plağın stüdyo, kayıt, orkestra gibi maliyetlerini kendi kredisi ile firmasına karşılatır. Bu plağın fırsat maliyeti yaklaşık 500.000 TL tutar, bu plağın TRT ile uzaktan yakından ilgisi olmadı; ama TRT adına girilen bir yarışmada bu plak kuru-
mun ve yarışmacının promosyonunu sağlar. Plaktan sonra Betül Mardin ile, Brüksel'e uçan Ajda Pekkan'ın bu seyahati 80.000, uçak gideri+150.000 TL, oradaki harcamalar ile 230.000 TL tutar. Burada gerçekleştirilen basın toplantısını ise Turizm Bakanlığı düzenler. Yarışma gecesi sahne aldığı kıyafeti de kendi cebinden ödeyen Ajda Pekkan, bu yarışmadan maddi anlamda da zarar görür.

²⁷T.C.M.B., 1980, Mayıs Ortalama dolar kuru.

²⁸TV 'de 7 Gün, 1980 Mayıs

1981 "Dönme dolap" Ayşegül Aldinç ve Modern Folk Üçlüsü

Yaşamak oyun değil arkadaş
Dünya gelmenin bir bedeli var
Dost bildiklerin tükenmez
arkadaş
Sevgi insanların hamurunda var
Yaşamak dönme dolap gibidir
Onun da iniş ve çıkışları var
Talihtir hep çıkanlar arkadaş
Gerçek dost inenlerin yanında var

Nefes almak değildir yaşamak
Düşünmek ve hissetmektir yaşamak
Sen gülmeden geçen günlere acı
Dönme dolap çıkar arkadaş

Söz-Müzik: Ali Kocatepe
Düzenleme: Onno Tunç
Yorum: Modern Folk Üçlüsü & Ayşegül Aldinç

Ajda Pekkan'ın yaşadığı 1980 Eurovision Şarkı Yarışması hezimetinden ardından, TRT bir süre bir sonraki yarışmaya katılalım-katılmayalım konusunu tartıştıktan sonra bu yarışmaya sonucu ne olursa olsun her sene katılması gerektiğinin kararına vardı. 1981 yılı yarışması için, önceki sene uygulanan sipariş yönteminden vazgeçildi ve önceki senelerde olduğu gibi tüm bestecilere açık bir ön eleme yarışması düzenlendi. 1981 yılının ocak ayında açıklanan finalistler aşağıdaki gibiydi.

	Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci	Yorumcu
1.	Dostluk	Leyla Seber	Ayden Esen	Kayahan ve Vokal Grubu
2.	Nerede O Eski Tangolar	Olcayto Ahmet Tuğsuz	Olcayto Ahmet Tuğsuz	İbo ve Grup Vize
3.	Bigudi	Ayşe Manioğlu	Selçuk Başar	Füsün Önal
4.	İstanbul İstanbul	Ülkü Aker	Cenk Taşkan	Ayşegül Aldinç ve Modern Folk Üçlüsü
5.	Dönme Dolap	Ali Kocatepe	Ali Kocatepe	Zerrin Özer ve Modern Folk Üçlüsü
6.	Miras	Ali Kocatepe	Ali Kocatepe	Coşkun Demir

Türkiye finaline kalan altı eser ve yorumcular ocak ayında belli olduktan bir hafta sonra, "Dönme dolap" adlı şarkının yorumcusu olarak adı geçen Zerrin Özer bir açıklama yaparak yarışmadan çekildiğini açıkladı. Bunun üzerine besteci, şarkıda Modern Folk Üçlüsü'ne eşlik etmesi için o sırada Paris'te bulunun Nükhet Duru'ya teklifte bulundu; ancak ondan da olumlu cevap alınamadı. Sonunda Ayşegül Aldinç şarkıya yorumcu olarak katıldı.¹

¹HEY Dergisi,"1981'in müzik olayları" 1982 Ocak 4, s.16

Türkiye finali 14 Şubat 1981 günü saat 21.20’de yayınlanacağı duyurulan final gecesi, TRT’nin İstanbul Kuruçeşme stüdyolarından yayınlanacaktı. Şarkıların sahneye çıkış sırası aşağıdaki gibiydi:

1.	Dostluk
2.	Nerede O Eski Tangolar
3.	İstanbul İstanbul
4.	Miras
5.	Bigudi
6.	Dönme dolap

10 Ekim 1980 günü başlayan Türkiye finalleri heyecanı, 14 Şubat 2005 gününde yarışan 6 eserin yarışma gecesi yarışacak klipleri yarışma gecesinden 3 gün önce banda alındı. Final gecesinde şarkılarını canlı olarak yorumlamayacaktı ve sanatçılar da kendilerini tıpkı seyirciler gibi TV monitörlerinden izleyeceklerdi.² Türkiye finali 21.20’de başlayacağı duyurulsa da, o gece yaşanan elektrik kanallarında meydana gelen bir arıza nedeniyle 55 dakika gecikme ile ekrana geldi.³

Şarkıların dinletisinden sonra başlayan oylama, 17 il merkezinde oluşturulan halk jürisi tarafından değerlendirilecek ve 4 Nisan günü İrlanda’nın Dublin kentinden yapılacak olan 26. Eurovision Şarkı Yarışması’nda Türkiye’yi temsil edecek olan şarkı belli olacaktı. Türkiye finallerinde oy verecek olan halk jürisi aşağıdaki illerden toplanmıştı:

İstanbul	Aydın	Antalya
Balıkesir	Bursa	Bitlis
Erzincan	Gaziantep	Giresun
Gümüşhane	İstanbul	İzmir
K.Maraş	Kayseri	Mardin
Muğla	Sivas	

²Hürriyet, “Halk Eurovision’dan bu yıl da umutsuz”, 1982 Şubat 12

³Hürriyet, “Dönme Dolap Birinci Oldu”, 1982 Şubat 15

Yarışmada eserlerin dinletisi sırasında yaşanan elektrik kesintisinden sonra, aksilikler puanlama da da devam etti. İlk puan veren il olan Gaziantep ilinin puanlamada hata yaparak "Dönme Dolap" adlı şarkıya 24 puan vererek ortalığı karıştırdı. Bu aksaklık puanlamayı yapan hostesin de elini ayağını karıştırıyordu.⁴ Puanlama yapılırken TRT'nin konuklarına ikram ettiği kumanyalar dağıtılmaya başlandı. Pasta ve börekten oluşan kumanyalara en fazla ilgi gösteren sanatçı ise İbo oldu. İbo kumanyaları tüketirken finalde bulunanlara da espri konusu olmayı başarıyordu. Espri yapanlar "İrlanda'ya İbo'yu gönderelim" diyor, "Niçin" diye soranlara ise "Hiç olmazsa Avrupalı'lar ekonomik krizde olmadığımızı anlarlar." diyerek espriyi patlatıyorlardı.⁵ Puanlama tamamlanmış 17 il oylarını vermişti. Oylama sonucunda "Dönme Dolap" toplamda 87 puan alarak birinci oluyordu. Bu eseri 60 puan alan "Bigudi"; onu ise "İstanbul İstanbul" adlı şarkı izliyordu. "Miras" 50 puanla dördüncü, "Nerede O Eski Tangolar" beşinci, Kayahan'ın yorumladığı "Dostluk" sonuncu olmuştu.⁶

Yarışmada birinci olan "Dönme Dolap" 17 ilin 9'undan tam puan almış, ikinci olan "Bigudi" 2 ilden tam puan almıştı. Üçüncü olan "İstanbul İstanbul" ise 4 ilden tam puan almasına rağmen, daha az sayıda ilden puan aldığı için "Bigudi"ni; gerisinde kalmıştı.

140 Bin Lira Para Ödülü

Dublin'de Türkiye'yi temsil edecek olan şarkının bestecisi Ali Kocatepe'nin birincilik ödülü 50 Bin Lira oldu. Bu ödül o günkü kurla 521 \$'a karşılık geliyordu.⁷ Bu ödülü, dönemin TRT müdürü vekili Tekin Gürzümar'dan aldı. Yarışmada ikinci olan Selçuk Başar 35 bin lira (364 \$) ve gümüş plaket, üçüncü eserin bestecisi Cenk Taşkan 25 bin lira (260 \$) ve bronz plaket aldı. Diğer eserlerin bestecileri ise

⁴Milliyet, 1981, Şubat 15

⁵Milliyet, "TRT'nin kumanyalarına en çok İbo ilgi gösterdi", 1981, Şubat, 16

⁶Hürriyet, "Eurovision Şarkı Yarışması'na Dönme Dolap'la gidiyoruz" 1981 Şubat 15

⁷T.C.M.B. 1981 Şubat dönem sonu döviz kuru.

10'ar bin lira mansiyon ile belge ödülü aldılar. Sokağa çıkma yasağına yakın bir zamanda evlerine dağılan ve evlerinin yolunu tutan finalistlerden "Dönme Dolap" ekibi birinciliklerini kutlamak üzere Ali Koacatepe'nin evinde toplanarak eğlendiler. Öte yandan bir önceki sene TRT'nin seçtiği besteciler arasında yer almayan Ali Kocatepe, bestesi "Dönme Dolap"ı 1981 yılındaki yarışmaya saklamış ve amacına ulaşmıştı.

Yarışmadan sonra ikinciliği elde eden "Bigudi" adlı şarkının yorumcusu Füsün Önal, "Ben zaten birinciliği arzu etmiyordum. Üçüncülük düşünüyordum. Benim favorim ise 'Miras' yani 'Coşkun Demir'di." Nükhet Duru ise "Tüm sorun, Türkiye olarak propagandamızın en iyi şekilde yapılabilmesidir. Bunu başaracaklarından hiç şüphem yok." yorumunu yapıyordu.

Büyük Final

1980 Eurovision Şarkı Yarışması 4 Nisan 1981 günü İrlanda'nın Dublin şehrinde yapıldı. Doireann Ní Bhriain'in sunduğu yarışma, yaklaşık 600 milyon kişi tarafından izlendi. Yarışma 30 ülkeden 40 kadar radyo ve televizyon tarafından canlı olarak yayınlandı.⁸ Bu ülkelere, içinde EBU'ya üye olan ülkelerin yanında, Mısır televizyonu da yarışmayı ilk defa yayınlamış; İsrail ve Kıbrıs'ta da Eutelsat uydusu aracılığı ile izlemi. Yarışmadan önce yarışmanın favorileri arasında yer alan İngiltere, Almanya ve İsviçre'nin birinciliğine 2'ye 7 oranında şans verdiler.⁹

Kıbrıs Eurovision Şarkı Yarışması'nda

1981 Eurovision Şarkı Yarışması'na ilk kez katılan bir ülke Türkiye'yi rahatsız ediyordu. Kıbrıs adasını temsilen yarışmaya katılan Kıbrıslı Rumlar, yarışmaya Kıbrıs bayrağı ve kendi sanatçıları ile katılınca TRT rahatsız oldu. 4 Nisan gecesi yayınlanan yarışmada Kıbrıs adına sahne alan Monika,

⁸Hürriyet, "Yarışmayı 30 ülke izleyecek" 1981, Nisan 4

⁹Milliyet, "Eurovision Finali" 1981, Nisan 5

sahne aldığı sırada TRT bu olayı protesto etmek için yarışmayı kesti ve Kıbrıs adına yarışan şarkıyı yayınlamadı. Kıbrıs adasının adadaki Rumlar tarafından temsil edilmesi, siyasi anlamda dikkatleri çekerken, kamuoyunda gündem oluşturan bir diğer konu da Kıbrıs'ın yarışmaya hazırlanış şekli oldu. Böylesine önemli bir yarışmada yarım milyar insana reklam yapabilme fırsatını iyi değerlendiren Kıbrıs'lı Rumlar, hem siyasi mesajlarını veriyor hem de bunun bir adım ötesini gerçekleştirmek amacıyla yarışmada birincilik elde ederek bir sonraki yarışmaya ev sahipliği yapmanın planlarını yapıyordu. Kıbrıs'ın yarışmaya hazırlanışını kaleme alan Ziya Akçakan, ekibin hazırlık aşamalarını köşesinde şöyle açıklamıştı: "Önce, bugüne kadar yapılmış olan tüm Eurovision şarkı yarışmalarında birincilik almış müzik parçalarının analitik incelemesini yaptırdılar müzik bilimcilere... Sonra tüm Avrupa ülkelerinde en çok satan plak listelerini özel bir ekiple takip ettiler. Çok tutunan müzik parçalarını da müzik bilimcilerine yapı olarak incelettiler. Ardından Avrupa ülkelerinde çeşitli yaş grupları arasında "Kamuoyu araştırmalarını" gizlice yaptırıp, gerek söz, gerekse ritim ve melodi yapısı olarak en çok beğeni toplayabilecek şarkıların çatısını elektronik beyinden faydalanarak saptadılar."¹⁰

Bu akademik çalışmaya Yunanistan'ında verdiği 12 tam puan eklenince, Kıbrıs adına yarışan ekip bu ilk Eurovision deneyimlerinde başarı oldu ve yarışmayı 69 puanla 6. sırada tamamladı.

¹⁰AKÇAKAN Ziya, "Kıbrıs Günlüğü", Lefkoşe Hürriyet, 1981 Nisan

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Toplam	Derece	
1.Avusturya		6				1			5	6										2	20	17	
2.Türkiye				1			3	5													9	18	
3.F. Almanya	5	12		3	8	8	2	7	8	12	3	6	4	7	12	10	5	8		12	132	2	
4.Lüksemburg	10		5		3			4	3	1					4				6	5	41	11	
5.İsrail	8			4				6			7	7	8	4	5				4	3	56	7	
6.Danimarka		1	1	7					4	3	2			5	2	12				4	41	11	
7.Yugoslavya		4						8				2	1			5	2	3	10		35	15	
8.Finlandiya					2				1	2	5	5			1				5	6	27	16	
9.Fransa	12		12	12	7	2	4	10			6	4	5	1	10	3	8	7	12	10	125	3	
10.İspanya		10		6							4	3	10		3				2		38	14	
11.Hollanda	3	5	3		4	7			2	7				6	7	2	3	2			51	9	
12.İrlanda	7	3	6	10	10	12	5		6	5	10					1	10	12	1	7	105	5	
13.Norveç																					0	20	
14.İngiltere	4	8	4	5	12	10	10	3	7	8	12	10	3			6	8	6	4	8	8	136	1
15.Portekiz			8														1				9	18	
16.Belçika		1	7		1	6	8	2						3			7	5			40	13	
17.Yunanistan	6		2	6			1			10		1	2	8		6		6	7		55	8	
18.Kıbrıs					5	3	6				8	8	7	10		7	12		3		69	6	
19.İsviçre	2	2	7	8		4	12	12	10	4	1	12	12	12	8		4	10		1	121	4	
20.İsveç			10	2		5	7	1	12					6	2		4		1		50	10	

Şarkıların dinletisi bitmiş sıra puanlamaya gelmişti. Eurovision Şarkı Yarışması'nı ilginç kılan en önemli olay puanlamanın yaşattığı rekabet ve heyecan, her sene olduğu gibi 1981 yılında da ilgi odağı oldu. O yıl verilen puanlar hiç birbirini tutmadı; bir ülke, bir şarkıcı ya da topluluğa yüksek puan verirken bir başka ülkenin aynı şarkıya hiç puan vermemesi yadırgandı.¹¹ Puanlama sırasında Lüksemburg'tan Türkiye'ye gelen ilk puandan sonra Yugoslavya'dan 3, Finlandiya'dan 5 puan geldi. Puanlamanın dörtte birlik bölümü tamamlanırken altı ülkenin verdiği puanlarla 9 puan toplanmıştı. Ama Türkiye'nin Eurovision kadeşi, bu yıl da geçen yılki gibi oluyor ve puanlamanın diğer dörtte üçlük bölümünden hiç puan çıkmıyordu. "Dönme Dolap" yarışma bitiminde 9 puan toplamış ve aynı puanı alan Portekiz ile beraber 18.'liği elde etmişti.

Puanlama yapılırken ilk dörtte birlik dilimde 9 puan toplamasına rağmen, "Dönme Dolap"ın zaman zaman puanları silindi ve yarışma boyunca Türkiye hep sıfırda gösterildi, bu olay yarışmayı izleyen Türk müzikseverleri çileden çıkarttı. "Dönme Dolap"ın puanları score boardda birkaç kez düzeltildi; ama sonlara doğru yetkililer bunu düzeltmek gereğini bile duymadı. Yarışma bitiminde 9 puan alan Türkiye'nin puan hanesinde "0" yazılıydı. Yarışmadan sonra elde edilen başarısızlık, yine Türk basının gündemindeydi, Hürriyet gazetesi sonucu "Değişen Bir şey yok" manşeti ile veriyor, açıklamasında ise "Eurovision yarışmasında seyirciden alkış aldık ama jüriden puan alamayarak 18. olduk" yorumunu yapıyordu.¹² Yarışmada birinciliği, 136 puan toplayarak en yakın rakibi Fransa'yı 11 puan geçen İngiltere adına yarışan Buck Fizz "Making Your Mind Up" adlı şarkı kazandı.

¹¹HEY Dergisi, 1981 Nisan

¹²Hürriyet, "Değişen Bir Şey Yok" 1981, Nisan 5 s.1

1982 ve “Hani”, Neco

Peşimden koşanlar
Nerde hani
Kalbini açanlar
Nerde hani
Aşkım la coşanlar
Nerde hani

Yüzüme gülenler
Nerde hani
Sevgilim diyenler
Nerde hani
Beni bekleyenler
Nerde hani

Bu ne biçim iştir böyle
Konuşulmuyor hiç kimseyle
Sen, bir şeyler söylersin kendince
Uzaklaşır sessizce

Görmüştüm seni bir yerde hani
Girmiştim yeni bir derde hani
Çekmiştim aşkıma perde hani
Yaklaşmak istedim ben de hani
Seni ne çok sevmiştim nerde hani

Sen bu işin sırrını bilmezsin
Kolay mı zannedersin
Kullanmazsan birkaç tatlı sözcük
Kalbimize giremezsin

Söz: Faik Tuğsuz
Beste: Ahmet Tuğsuz
Düzenleme: Garo Mafyan
Yorumcu: NECO

1982 Türkiye finali sonucunda finale kalan eserler ve bestecileri aşağıdaki gibi oldu:

	Eser Adı	Söz	Müzik
1.	Gramofon	Aysel Gürel	Selmi Andak
2.	Rönesans	Selçuk Başar	Selçuk Başar
3.	Bir Yaşam Öyküsü	Fikret Şenes	Selçuk Başar
5.	Müzikle Yaşam	Aydın Esen	Aydın Esen
6.	Zannetme ki	Çetin Kaya	Çetin Kaya

TRT seçici kurulu, daha sonra finale kalan şarkılar arasından ilk dördünün Neco tarafından seslendirilmesine karar verirken, “Bir Yaşam Öyküsü” adlı şarkının Cantekin tarafından seslendirilmesine karar verir. Bu karar bestecilerin önerdiği isimler arasından belirlenir. O yıl yarışmanın en tartışılan bölümü bu bölüm oldu. TRT “Zannetme ki” adlı şarkıyı önce Engin Evin’in seslendirmesine karar verir, oysa şarkının bestecisi şarkıyı finale yollarken Cantekin’e yorumlatmıştı. Bunun üzerine Cantekin itiraz eder ve bu başvuru üzerine şarkının yeniden Cantekin tarafından seslendirilmesi kararlaştırılır.¹ Konu hakkında Cantekin, “İşte şimdi hak yerini buldu. Parçayı ilk Onno Tunç düzenlemişti. Zaman-sızlık nedeni ile gideremediğimiz bazı teknik sıkıntılar vardı, ikinci düzenlemeyi Garo Mafyan yaptı. Hatalarımızı giderdik, Nilgün Onatkut bize ile birlikte okuyarak parçayı finalde seslendirme hakkını kazandık.”² Şenay ise Eurovision Şarkı Yarışması’na katılmayı hiçbir zaman düşünmediğini açıklıyordu.

Füsun Önal Vokalist

Türkiye elemelerinden akla kalan en ilginç olaylardan bir tanesi de Füsun Önal ile ilgilidir. “Rönesans” adlı şarkı-

¹HEY Dergisi, “Eurovision sahnesi biraz olsun hareketlendi”, 1982 Ocak 22, s. 3

²HEY Dergisi, “Eurovision sahnesi biraz olsun hareketlendi”, 1982 Ocak 22, s. 4

da Neco ile beraber oluşturulan grupta yer alan Füsün Önal, daha sonra TRT haberlerinde Neco'nun adının şarkıda tek başına geçmesine kızar. Füsün Önal şarkıda bir grup elemanı olarak yer aldığı halde seçici kurul tarafından vokalist gibi gösterilmesine kızar. Daha sonra verdiği bir konseri sırasında "Eurovision benim için önemli değil" der, dinleyicilerine.³ Neco ise seçici kurul tarafından dört şarkıyı seslendirmesi görevini aldıktan sonra, "Bundan sonra yapacak çok iş var. Önümüzdeki on gün içinde TRT ile bir toplantı yapacağım. Yarışmada her türlü sorumluluğun bana verilmesini istiyorum. O zaman devam ederim. Ama yok karışmaya kalkışırlarsa o zaman çekilirim." diyordu.⁴ Şenay her ne kadar yarışmada yarışmak istemediğini söylese de, sadece basın toplantısında açıkladığı bu düşüncesini TRT'ye bildirmez. Herkes buzların eridiğini düşünürken, TRT seçici kuruluna, Şenay'ın "Müzikle Yaşam" adlı şarkının bandını zamanında teslim etmemesi üzerine otomatikman yarışma dışı kalır. TRT Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finalini ise şöyle açıklar: 7 Mart Pazar sabahı saat 10.00'da seçici kurul, 14.00'de TRT yönetim kurulu birer toplantı yaptıktan sonra son sözlerini söyleyecekti.⁵ TRT yönetim kurulu aynı gün toplanır ve değerlendirmesini yapar. Seçici kurulda on beş kişi yer alır: TRT müzik dairesi başkanı Kenan Yomrak'ın başlığında Yavuz Özüstün, Yüksel Çeki, Yavuz Aydar, Süheyl Denizci, İrkin Aktüzel, Meral İyribor, Ayla Arıcı, Cengiz Tunç, Remzi Bakırcı, Bülent Varol, Mine Olgun, Nimet Kasap, Ergican Saydım, Kaynak Gültekin.⁶ Seçici kurul, puanlamasını 15 üzerinden yapmıştı. Değerlendirme sonuçları ise aşağıdaki gibi olur:

- 1- Hani–12 Puan
- 2- Rönesans–10 Puan
- 3- Gramofon–9 Puan

³Konser, Venüs Tiyatrosu 1982, Ocak 19

⁴Milliyet gazetesi, 1982, Ocak 25, s. 3

⁵HEY Dergisi, "Eurovision Dosyası Kapandı" 1982, Mart 8, s.3

⁶HÜRRİYET, "Eurovision'a "Hani" ile katılıyoruz", 1982, Mart 8

Seçici kurul ilk üç sırası Neco'nun yorumladığı üç şarkıya verir. Türkiye'yi 1982 yılında temsil edecek şarkı Olcayto Ahmet Tuğsuz'un bestesi "Hani" olur. Sonuçların açıklanması ile beraber gerçekleşen ödöl dağıtım töreni sonrasında Neco, aynı gün oynanan Beşiktaş–Trabzonspor maçının sonucunu da kast ederek, "Ben bugün birinci oldum ya, Beşiktaşlı'lar da bana bir armağan verdiler." yorumunu yapar. Akşam sahne aldığı gazinoya giden ve oradaki programını bitirdikten sonra "Hani"nin başarısını kutlamaya başlayan Neco'ya, aynı başarıyı Londra'da dileyenlere ise cevabı çok ilginç olur: "Hani, o günler..."⁷ Şarkının birinci olmasından sonra geleneksel Türkiye elemelerinde birinci olan şarkıyı eleştirme trendi devam eder. "Hani"ye ilk eleştiri dönemin müzik eleştirmeni Doğan Şener'den gelir. Şener Hey Dergisi'ndeki yazısında "TRT Eurovision'a katılacak bestenin seçimi konusunda bir türlü kendine özgü bir yöntem getiremedi. Her yıl değişik uygulamalar yapılıyor ve her yıl yanlışlıklara birisi ekleniyor... Bir şarkıcıya bir finalde tam dört parçayı seslendirme görevi vermek, en azından o şarkıcıya insafsızlık etmek demektir... Türkiye finalinde niye müzikseverlere hiçbir seçim hakkı tanınmaz?"⁸ Neco'nun birinciliğine bir yorum da elenen Cantekin'den geliyordu. Cantekin "Parçam hiç de elenecek nitelikte bir parça değildi. Jüride her yaştan üye bulunmalıydı."

Yorumlar Olumsuz

Halit Kıvanç, bir yabancı TV sunucusu Eurovision Şarkı Yarışması'ndan söz ederken akılda kalacak şarkıların oy toplama şansı daha çok." demişti. HANI'de öyle bir özellik sezdik dinlerken... Sanki İngilizce bilenler "Hani"yi Honey olarak anlayıp, ballı tatlılı hitabımızı sevebilirler. Ne olursa olsun hani ağzımızla kuş tutsak da oy beklemeyelim. Çünkü o başka, oy başka. Bizi başarı ile temsili için uğraşalım." diyordu.⁹ Erol Dalli köşe yazısında "Hani mi? Rönesans mı?

⁷HEY Dergisi, "Hani Nerede O Günler" 1982, Mart 15 s. 2

⁸Milliyet, "TV'de hatalar... sevaplar", 1982, Mart 9

⁹KIVANÇ Halit, Milliyet - "Hani'yi dinlerken" 1982, Mart 1

Gramofon mu? Var mı birbirimizden farkımız? Hani'si de, Rönesansı'da, Gramofon'u da bir... Al birini vur ötekine, belki o zaman bir şey çıkar. Zaten hepsini Neco söylemiyor mu? Öyle ise Neco bunları karıştırarak okusun, bütün parçaları söyleyebilecek tek kabiliyetimiz. Hepsini kendine göre yorumlasın! Hani, hani kitap dergi, gazete ah! Rönesans ve hani, hani... Sen ses veren bir kutuydun gramofon..."¹⁰ Erman Şener yazısında "Eğer Hani sonlarda yer alırsa söylenecek bir söz yok, geçen yılların sonucu tekrarlanmış olacak. Yok ilk sıralarda yer alır hele birinci olursa Neco "olmazı oldurmuş, bir mucizeyi gerçekleştirmiş olacak."¹¹ diyordu. "Hani" hakkında ki en ilginç yorum ise Doğan Şener'in Milliyet gazetesindeki köşesi Flaş'ta yazılıydı. Şener sadece Hani'yi değil, aynı zamanda dönemin pop müziğini ve sektörü de eleştiren yazısında, ayrıca 80'li yılların başındaki Türk müziğini de özetliyordu: "Şimdiden Neco hakkında tahminler yapılmaya başlandı. Resmi istatistiklere dayanarak söylüyoruz. Avrupa'nın en az plak satılan ülkesiyiz. En az şarkı sözü yazarının bulunduğu ülkeyiz. En az bestecinin yer aldığı, en az aranjörün yer aldığı ülkeyiz. En azların yanı sıra "vokal müziğimizin -bir iki grup dışında- hiç olmadığı bir ülkeyiz. Plakçılar bile 'Aman vokal koymayın, halkın kulağı alışık değil çok sesli müziğe... Yoksa plak satamayız.' diyorlar. Pikap üretemeyen bir ülkeyiz, plağı kötü üreten bir ülkeyiz. Radyolarımızda denetim var, televizyonumuzda denetim var. TRT uluslararası bir yarışma yapıyor, katılan eser sayısı 74, bunların 60'ı amatörce yapılmış hatta ilkel sayılacak şeyler. Halk; pop müzikten kopmuş, kendini Arap ezgili müziğe müziğe vermiş. Müzik kültürü son 10 yılın en düşük grafiğini çiziyor. Kalkıp kendi kendimize soruyoruz 'Acaba Eurovision'da kaçınıcı oluruz?' diye"¹²

¹⁰DALLI Erol, Milliyet, "Renklisi Menklisi Hanisi Manisi!" 1982, Mart 15

¹¹ŞENER Erman, Milliyet, "Eurovision şarkı yarışması", 1982, Nisan 18

¹²ŞENER Doğan, Milliyet, "Pop müzikte hiçbir şeyimiz yok", 1982, Mart 14

Elenenler Kırgın

Yarışmaya daha ilk günden beri katılmak istemeyen Şenay, yarışmayı hasta yatağında izlerken, TRT'nin yarışma final gecesinde kendisi hakkında yaptığı "Birinin çekilmesi ile bir parça yarışma dışı kaldı" anonsuna içerliyordu. Şenay "Bu yılki yarışmaya katılmayı düşünmüyordum. Bunu öncelikle belirtmek istiyorum. Ekranda birinin çekilmesi ile parça yarışma dışı kaldı dediler. Katılmadım ki çekileyim. Ayrıca ben biri değil Şenay'ım, yani bir adım var... Açıkçası Neco'ya fazla bir şans vermiyorum. Eğer vokaller düzeltilirse ve çok sesli olursa, parça belki daha dikkatli olur."¹³ Finalde yarışan bestecilerin yorumları da paraleldi:

Selçuk Başar: "Rönesans'ın tam Eurovisionluk bir parça olduğu, gittiği takdirde oradaki yarışmada büyük sükse yapacağı inancındayım."

Aysel Gürel: "Sözlerini yazdığım şarkının birinci olmasını arzuluyordum. Neco'nun düşüncesi de "Gramofon" la gitmekti. Parçanın Romana'dan alındığı ortaya atılınca, Neco da finalde parçanın üzerine gereği gibi durmadı. Hatta bir aydır "Hani" ile uğraşıyordu. Jüri toplantıda Romano'yu dinledi. Gramofonla ilgisi olmadığını gördü."

Fikret Şener: "Sonuçlar açıklandınca donup kaldım. Parçamızın hakkı bu olmamalıydı. Belki birinci olamazdık; ama en azından ilk üç sıralamasında bizim de yerimiz olmalıydı."

Öte yandan "Hani"nin sözleri baba-oğul Tuğsuz'lara aitti. Baba Faik Tuğsuz, şarkının sözlerinin 1981 Mayıs'ında yazıldığını söylerken, "Hani"nin İngiltere'de bir avantajının olacağını iddia ediyordu. İngilizce'de bal anlamına gelen "Honey"nin "Hani" diye okunmasından dolayı Avrupalılar bu şarkıyı beğenecekti.

Teselli Hediyesi Kol Düğmeleri

TRT, Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinde yarışanlara TRT emeklileri için yarışmadan birkaç ay önce

¹³Hey Dergisi, "Şenay yarışmayı hastaneden izledi" 1982, Mart 14, s. 4

bastırdığı, üzerinde TRT yazan kol düğmelerinden dağıttı. Elinde kalan bu kol düğmelerini yarışmacılara hediye olarak dağıtan TRT'nin bu tutumuna en çok şaşırana ise Bayan Fikret Şeneş oldu.

Neco Londra'ya Gidiyor

1982 Eurovision Şarkı Yarışması İngiltere'de gerçekleşecekti. Neco İngiltere yolculuğu öncesinde İstanbul Etap Oteli'nde bir basın toplantısı yapar. Basın toplantısında Neco, "Geçen sene kendi kendime bir daha Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmayacağım diye söz vermişim. Bu yılki yarışmaya katılma kararımı, eserlerin TRT'ye şarkıların teslim

tarihinin bitimine 36 saat kala aldım. Parçaların hepsini eşit yorumladım." derken aynı toplantıda Neco'nun menajerliğini yapan Erkan Özerman, "Ülkemizde telif hakları işlemediği için dış ülkeler bize oy vermek istemiyorlar. TRT telif haklarına uymadığı için EBU'nun kara listesinde yer alıyor." diyordu.¹⁴ Doğan Şener ise "Eurovision'a çeyrek kala" başlıklı yazısında Kıbrıs'ın yarışmaya hazırlanış biçimini örnek olarak gösteriyor ve "İyi bir sonuca kesinlikle ihtiyacımız varsa, geçen yıl Kıbrıs'ın yaptığı araştırmayı biz de yapamaz mıyız? Hatırlanacağı gibi onlar, böyle bir araştırmayı bilgisayara yaptırmışlar ve kendi ruhlarına uygun bir melodi ile katıldıkları yarışmada 6. olmuşlardı."¹⁵

Neco ve ekibi İngiltere'nin yolunu tutar ve oradaki çalışmalarını hızlandırır; ancak Türk ekibini provalarda tatsız bir olay beklemektedir. Neco'nun provalar sırasında uzun yıllardır dost olduğu besteci Tuğsuz ile arası açılır. Provalar sırasında "Hani"nin üzerinde oyunlar oynandığını iddia eden Tuğsuz, aynı zamanda parçanın koreografisine, yorumuna çok karışıldığını ve bundan rahatsızlık duyduğunu iddia ediyordu. Öte yandan Neco şarkının ritminin daha hızlandırıl-

¹⁴Hey Dergisi, "Her şey 45 Milyon için", 1982 Nisan 19, s. 3

¹⁵ŞENER Doğan, Hey Dergisi "Eurovision 82'ye çeyrek kala" 1982 Nisan 19, s. 4

masını istemekteydi. Neco'nun bu talebi, şarkının aranjörü Garo Mafyan tarafından kabul edilir ve şarkıyı yeniden aranje eder. Bu olay Türk ekibinde fikir ayrılıkları yaratır. Buna birde Neco'ya BBC tarafından hazırlanan broşürlerde "Lady Neco" denmesi de eklenince gerginlik büyür. TRT bu broşür olayına el atar ve bu yanlışlığı düzeltir.¹⁶

Harrogate'de Final Gecesi

1982 Eurovision Şarkı Yarışması, 24 Nisan 1982'de İngiltere'nin 64 bin nüfuslu Harrogate ilinde yapıldı. Yapılan bu yarışmada her yarışmacı ülkenin milli marşı sahne almadan önceki kısa boşlukta çalındı,¹⁷ bu yarışma tarihinde bir ilktir. Her ülkenin milli marşı yayınlanırken o ekrana ülkenin bayrağı da gelecektir. Kıbrıs ise milli marşı sırasında bayrak yerine Kıbrıs haritasının gösterilmesini ister. TRT bu görüntüyü sansürler ve yarışmada bir önceki sene gibi Kıbrıs adına yarışan yorumcunun şarkı ve görüntüsünü yayınlamaz. Yarışmadan bir gün önce yaptığı açıklamada Neco temkinlidir: "Bu yıl yarışma çok çekişmeli geçecek. Hiçbir zaman "İyi bir derece alacağız" diye bir iddiada bulunmuyoruz. Eurovision'da müzik kadar politika da yarışıyor. Bu yüzden üst sıralarda yer almayı beklemiyoruz. Amacımız Türkiye'de iyi müzik yapıldığını, hem de kaliteli müzik yapıldığını dünyaya kanıtlamak."¹⁸

Yarışma her zamanki görkemi ile başlar, Neco 5. sırada sahne alır ve şarkısını başarı ile yorumlar. Neco'nun "Hani"yi yorumundan sonra herkesi eleştirmekle meşhur olan BBC, Neco hakkında "Gayet iyi bir yorumcu" yorumunda bulunur. Yarışmada sahne alan diğer yorumcular arasında, Portekiz ve Yugoslav ekibinin cinsellik kokan koreografileri dikkat çeker. Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde ilk kez seks unsuru bu yarışmada karşımıza çıkar. Avusturya'yı temsil eden Elisabeth Engstler sahneye sutyensiz çıkar, İs-

¹⁶Hey Dergisi, "Neco ile Tuğsuz'un arası açıldı" 1982, Nisan 26, s. 6

¹⁷SÜMERCAN Kamuran, Milliyet "Eurovision Şarkı Yarışması bu gece yapılıyor" 1982, Nisan 24

¹⁸Hürriyet, "Başarılar Neco" 1982, Nisan 24

panyol yorumcu Lucia sahnesi sırasında külot giymez.¹⁹ Tüm bunlara rağmen puanlama başladığında puan veren jüri, seksin yarışmada başarılı olma kriteri olmadığını kanıtlar. İspanya 10. Yugoslavya ise yarışmada 14. olur.

Neco'nun puanları

Puanlamanın başlaması ile Türkiye'de bir kez daha nefesler kesilir ve İngiltere'den gelecek olan oylara kilitlenir. "Hani" ilk veren ülke Portekiz'den puan alamaz ama ikinci puan veren Lüksemburg'tan 8 puan alır, hemen ardından gelen Norveç'in de 3 puanı eklenince umutlar artar. Neco bu dakikadan sonra az da olsa birkaç ülkeden daha puan almayı başarır. Finlandiya 1, İsviçre 3, Avusturya 3, Hollanda 2 puan verir "Hani"ye. Toplamda 20 puan alan Neco ve "Hani" sıralamada 15.'lik koltuğunda tamamlar yarışmayı. Bugüne kadar alınan en yüksek puan olur bu puan. Ayrıca altı ülke puan verir, bu bir ilktir. Daha önceki yarışmalarda Türkiye'ye puan veren ülke sayısı ise aşağıdaki gibidir:

Yıl	Türkiye'ye Puan Veren Ülke Sayısı
1975	1
1978	2
1980	3
1981	3
1982	6

Federal Almanya'nın en yakın rakibine 61 puan fark atarak birinci olduğu yarışmada, Türkiye bugüne kadarki en yüksek puanını alır; ama sonuçtan yine kimse mutlu olmaz. Oysa unutulmuş bir şey vardır; o da Türkiye'ye oy veren ülke sayısı önceki seneye oranla iki katına çıkmış ve altıya yükselmişti.

¹⁹HEY Dergisi , "Biraz barış... Seksin üstesinden geldi" 1982, Mayıs 3. s. 2

27. Eurovision Şarkı Yarışması'nda on beşinci olan Neco, yarışma sonrasında yaptığı açıklamada "Eurovision bana üç şeyi öğretti. Bir, bu yarışmaya kaçınıcı olursak olalım, her yıl girmemiz gerekir ki, deneyimimiz artsın. Almanya'nın birinci olmak için 27 sene beklediğini unutmamak lazım. İki, Almanya'yı bir

başka açıdan örnek alacak olursak, biz de şarkıyı sonra şarkıcıyı seçmeliyiz. Üç, batıda yorumlanan Pop müziğini ülkemizde radyo ve televizyon aracılığı ile adam akıllı yaymamız gerekir. Bunda TRT'ye büyük görevler düşüyor."²⁰ diyordu. Neco yarışmadan hemen sonra yaptığı basın toplantısında ise "Eurovision duygu yarışması olmaktan kurtulmadıkça derece alamayız. Elimizden geleni yaptık beğenildiğimizi sanıyorum."²¹ yorumunu yapıyordu.

Yarışmayı Milliyet gazetesi adına Nuri Çolakoğlu ile beraber izleyen Doğan Şener, Eurovision Şarkı Yarışması'nın ardından Milliyet'teki "Flaş" adlı köşe yazısında, yarışmadan çıkarttığı sonuçlardan birini şöyle açıklıyordu: "Almanya 'Yarışmaya katılalım mı, katılmayalım mı?' diye tereddüt edenlere en ilginç cevabı verdi. Daha önce başarısız yıllar geçiren Almanya, nihayet ilk birinciliğini 27. Eurovision Şarkı Yarışması'nda yakaladı. Böylece şu gerçek bir daha kanıtlandı: "Eurovision'da birinci olmanın ilk koşulu yarışmaya katılmaktır."²²

Eurovision Yeniden Tartışılıyor

Yarışmada amaçlanan başarının gelememesi, bir kez daha "Yarışmaya katılalım mı, katılmayalım mı?" sorusunu

²⁰HEY Dergisi, "Bir Yarışmayı daha geride bıraktık" 1982, Mayıs 3, s. 3

²¹Milliyet, "Kalabalıktan az daha podyum çöküyordu" 1982 Nisan 25, s. 1

²²ŞENER Doğan, Milliyet, "Eurovision'un ardından", 1982, Mayıs 2

da gündeme getirdi. Ancak bu tartışma önceki senelere oranla daha hafif geçti ve ülke genelinde bu yarışmaya katılmanın gerekliliği ön plana geldi. Milliyet gazetesinin Ertuğrul Soysal yönetiminde gerçekleştirdiği forumda, Eurovision Şarkı Yarışması masaya yatırılır ve foruma konuk olan Sezen Aksu, Ayten Alpman, Ergüder Yoldaş ve Durul Gence ile yarışma tartışılır. Forumu katılan sanatçıların yarışma hakkındaki görüşleri ise aşağıdaki gibidir:

Sezen Aksu: “Eurovision’a katılmalıyız. Batı’nın çağdaş gelişmelerinden faydalanmalıyız; ama bizim ezgilerimizi götürmeliyiz. Kazanmamız belki zaman alacaktır.”

Durul Gence: “Eurovision’a kesin olarak katılmalıyız. Ama dikkatimizi parçanın ana yapısı yerine, yorum ve icrası yerine yöneltmeliyiz. “Üsküdar’a giderken” bizden bir ezgidir; ama Eurthakit dünyaya icrası ile yaymıştır. Eurovision’u TRT’nin başka bir anlayışla ele alması gerekir. Herkese açık ama ilk elemeler müziğin içinde olan tecrübeli teknik kişiler tarafından yapılıp, yorumculara açılmalı.

Ayten Alpman: “Hafif Batı Müziği’nde geçirmekte olduğumuz bunalım atlatılmadıkça Eurovision’a katılmamalıyız. Arabesk müzik modası var. Eurovision kendi kalıp ve alışkanlıklarına uygun parçalar ister, bizim motiflerimizi tutmaz.”

Ergüder Yoldaş: “Eurovision’a kuşkusuz katılmalıyız. Eurovision müzik ve kültürümüzün gelişmesini sağlar. Eurovision iyi teşhis edilmediği için, gönderilen parçalarda şarkı özelliği aranmamıştır. Bu yıl (1982) gönderilen parça da şarkı değildir.”²³

²³Milliyet, “Eurovision ve Hafif Müziğimiz” 1982, Nisan 10, s. 2-4

Not: Yatay şeritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey şeritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	Toplam	Derece
1.Portekiz		7		4	5	2	1		6						1	4	2		32	13
2.Lüksemburg	6		7	6	3	7				2	8	5	4		5	7	10	8	78	6
3.Norveç		6						4	4	6	2	2					6	10	40	12
4.İngiltere	4	12	6		10	4	5	3		12		1	2	6	2	1	7	1	76	7
5.Türkiye		8	3			1	3			3						2			20	15
6.Finlandiya																			0	18
7.İsvicre	2	2	4	12	2			6	2	10	12		7	10	10	10	8		97	3
8.Kıbrıs	5	4	12	3		8	8			5	3	7		5	7	12		6	85	5
9.İsvec	7	3	8	5		3	4			8	5	4	8	2		5	3	2	67	8
10.Avusturya				10	7			7			6	8	6	4	4		5		57	9
11.Belçika	8	5	5	2	6	5	2	8	7	4		10	10	7	6	3	4	4	96	4
12.İspanya		1			8	6	7	10			4			1	8			7	52	10
13.Danimarka	3								1								1		5	17
14.Yugoslavya					4			1	12		1		3						21	14
15.İsrail	10	10	1	1		12	10	2	10	7	7	6	1	3		8		12	100	2
16.Hollanda									3									5	8	16
17.İrlanda	1		2	7	1		6	5	5			3	5	8	3			3	49	11
18.F. Almanya	12		10	8	12	10	12	12	8	1	10	12	12	12	12	6	12		161	1

1983 ve “ Opera”, Çetin Alp

İşte opera, heyecan fırtınası,
Coşar ruhumda, duyurum
sönmez o aşkı,
Baleli aşk dolu,
müzikli oyunlar,
Uvertür, trio, düetto, korolar,
Saraydan kız kaçırma,
ölmez La Traviata...
Opera, opera...
Carmen, Aida,
Opera, opera...

Bu gece operalarda,
Tosca, Figaro, Fidelio var,
Coşkun arylalar...

Lay lay lay...(Opera...)

Carmen, Aida,
Opera, opera...

Bu gece operalarda,
Tosca, Figaro, Fidelio var,
Coşkun arylalar...

İşte opera, kalplerde Puccini,
Mozart, Rossini, Verdi'nin ölmez eseri,
Baleli aşk dolu, müzikli oyunlar,
Uvertür, trio, düetto, korolar,
Saraydan kız kaçırma, ölmez La Traviata...
Ölmez asla

~~~~~

Söz: Aysel Gürel

Müzik: Buğra Uğur

Seslendiren: Çetin Alp ve Kısa Dalga Vokal Gurubu

~~~~~

Ardı ardına elde edilen hayal kırıklıklarına rağmen, kamuoyunda oluşan “Bu yarışmaya katılmalıyız” olgusunun da etkisiyle, TRT Eurovision Şarkı Yarışması’na katılma kararını fazla bir tartışmaya girmeden uygular ve 1982 yılının sonbaharında bir sonraki sene için çalışmalara başlar. 80’li yıllarda ardı ardına alınan başarısızlıklar sonrasında, kamuoyunun sanatçılara yönelik linç kampanyasının da etkisinden olsa gerek, sanatçılar yarışmanın Türkiye elemelerine şarkı yollamaktan çekinirler. 1982 yılında Türkiye elemelerine başvuran şarkı sayısı 70’li yıllara oranla yarı yarıya azalır. 1983 yılı, Türkiye finallerine başvuran eser sayısı 80’nin üstündedir. Bu azalmada şüphesiz 80’li yıllarda Türk Pop Müziği’ni tehdit eden arabesk furyasının da rolü olmuştur. Plakçılar arabesk albümlere yatırım yapmayı tercih ederler, bu tür müziğe kayan kapital pop müzik müzisyenlerine ekonomik anlamda sıkıntılar yaratır. Dönem 2000’li yıllardaki gibi bilgisayarla üretilen müzik çağı değildir. Müzisyenlerin şarkı üretmesi için stüdyo, orkestra, çalgıcı gibi çeşitli aşamalardan geçmesi gerekir, bu da ciddi bir ekonomik külfettir. Seksenlerin ortalarına geldiğimizde Türk Pop Müziği adına üretilen prodüksiyon sayısında da ciddi bir azalma başlamıştır. Devir Anadolu sermayesinin dominant olduğu, banker ve yeni türemeye başlayan kara paracılar, hayali ihracatçıların; bir başka deyişle 2000’lerin popüler söylemi ile hortumculuğun ilk tohumlarının atıldığı dönemdir. Bu yeni oluşum Türkiye’yi her anlamda etkilediği gibi sanat ve onun önemli kolu müziği de yakından etkilemektedir. İşte bu pencere altında bakıldığında 80’li yılların ilk yarısı ile beraber Türk Pop Müziği kan kaybına başlamış ve dönemin önemli müzik yarışması Eurovision’un Türkiye ayağını da etkilemiştir.

Türkiye Finali

1982 yılının aralık ayında TRT finale kalan şarkıları açıklar, İstanbul’da toplanan seçici kurul finale kalan eserler arasında ilk üçe girecek olanları tespit edecek ve TRT yönetim kurulunun onayından sonra sonuç kesinleşecekti. Finale kalan eserleri ise şunlardı:

Eser Adı	Yorumcu	Söz	Müzik
Müzisyen	Vedat Sakman	Vedat Sakman	Vedat Sakman
Boğaziçi	Hakan Sıvacı	Selim Ağırbaş	Gürol Ağırbaş
Heyecan	Ayşegül Aldinç	Cansın Erol	Selahattin İçli
Yaşayamam	Mehmet Senpeç	Yusuf Eradam	Yusuf Eradam
Dön Bana	Coşkun Demir	Karen Garson	Aydın Esen
Opera	Çetin Alp & Kısa Dalga Vokal Grubu	Aysel Gürel	Buğra Uğur
Heyamola	Mavi Yolcular	Ali Kocatepe	Ali Kocatepe
Atlantis	Beş Yıl Önce On Yıl Sonra Grubu	Aysel Gürel	Atilla Özdemiroğlu

Seçici kurul 1982 Türkiye finali için 8 eseri finale bırakmıştı. Finale kalan yorumcular arasında 1981 yılında finalere giden Ayşegül Aldinç bir kez daha karşımıza çıkıyordu. Ali Kocatepe'nin şarkısı "Heyamola"yı yorumlayan grup "Mavi Yolcular"da ise Sezen Aksu, Coşkun Demir ve Ali Kocatepe yer alıyordu. Yarışmanın en iddialı şarkılarından biri olarak gösterilen "Heyamola"dan sonra sahne alan "Atlantis" ise o dönemlerde yıldızı parlayan bir grup, Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubu tarafından yorumlanıyordu. Bu grup aynı adı taşıyan albümlerinde, yetmişlerin sevilen şarkılarını Doruk Onatkut yönetimindeki orkestra ile yorumladıkları potpurilerle dikkat çekmiş, bir anda Türk Pop Müziği'nin iddialı gruplarından biri olmuştu. Özellikle Ajda Pekkan şarkılarının birleştirilmesinden oluşan bu potpuriler, grubun solisti Nilgün Onatkut tarafından yorumlanıyordu. Yetmişin üzerinde hiti birleştirerek yorumladıkları albüm,

Balet Plak etiketi ile pazara sunuluyor ve dönemin en çok satanları arasına giriyordu. İşin ilginç tarafı hiçbir özgün tarafı olmayan bu grup, Türk Pop Müziği'nde daha sonra ortalığı ayağa kaldıracak nostalji furyasından yararlanarak oluşturdıkları bu popülerite sayesinde Eurovision Türkiye elemelerine kadar geliyorlardı.

Yarışmanın Türkiye finali TRT'nin İstanbul stüdyolarında 4 Mart 1983 tarihinde gerçekleşir. Başak Doğru'nun sunuculuğunu gerçekleştirdiği seçici jüri, şarkıları son bir kez daha dinler ve kararını açıklamak üzere toplanır.

Seçici Kurulda Kimler Var?

Seçici kurulda 17 kişi yer alır, aralarında Yavuz Özütün (Hafif Müzik Denetim Kurulu Üyesi), Nasap Kasapbaşoğlu (Yapımcı), Bülent Varol (Ankara televizyonu), Altan Çeki (yapımcı), Altan Kınal (TV Daire Başkanlığı Denetim Müdürü) gibi TRT protokolüne ait insanların yanında; Ulvi Yücelen, Ergican Saydam ve Zekai Apaydın gibi müzisyenler vardı.¹ TRT İstanbul Kuruçeşme binasında sabah saat 10.00 da başlayan heyecan, akşamüstü 16.00 gibi sona erer. Seçici kurul saat 13.30'da toplantıdan çıkar ve kararını TRT yönetim kuruluna bildirir. Macit Akman yönetiminde toplanan TRT yönetim kurulu toplantısı saat 16.00'da biter. Sonuçlar sunucu Başak Doğru'ya verilir. Elindeki zarfı açan Başak Doğru, sonuçları açıklar: Buna göre Ayşegül Aldinç'in yorumladığı "Heyecan" adlı şarkı üçüncü olur, ikinciliği ise Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubun yorumladığı "Atlantis" adlı şarkı elde eder. Sıra birincinin açıklanmasına gelir. Herkes Sezen Aksu'lu favori "Heyamola"nın birinci olmasını beklerken, Başak Doğru sonucu açıklar: Çetin Alp ve Kısa Dalga Vokal Grubu'nun yorumladığı "Opera" birinci olmuştur. TRT Genel Müdürü Macit Akman ödülleri dağıtır, bu sırada yarışmada birinci olan ekip ilk yorumlarını yapar. "Opera" ekibinden yorumcu Çetin Alp "Şu an öyle heyecanlıyım ki bir şey söyleyemiyorum." derken, şarkının bestecisi Buğra Uğur "İnanın ki son dakikaya, son saniyeye

¹TUNA Gündüz, Milliyet "Eurovision'a Kim Gidecek ?" 1983, Mart 4

kadar ülkemizi en iyi şekilde temsil etmeye çalışacağız.” der.² Çetin Alp birinci olduktan sonra uzatmalı sevgilisi Suna Yıldızoğlu ile beraber başarılarını göbek atarak kutladı. Levent Levazım’daki evinde toplanan sanatçılar, daha sonra Kireçburnu’daki bir restavuranta giden ekip elemanları, geceyi eğlenerek kutladılar.³ Sabaha kadar göbek atan Çetin Alp ve ekibini gelecekte çok zor günler bekliyordu.

“Opera”ya Tepkiler Büyük

Yarışmanın sonucundan sonra basında yer alan haberler, birinci olan “Opera” ile bazı eleştirmenlerin birinci olacağını düşündüğü “Heyamola” hakkındaydı. Dereceye dahi giremeyen “Heyamola”nın ekibinde yer alan Sezen Aksu, Ali Ko-

catepe ve Coşkun Demir’in grupta bir uyum sağlayamadıkları yönünde çoğalan eleştiriler “Opera”yı yerden yere vuruyordu. Siyasetçisinden sanatçısına, basınından vatandaşına kadar hemen hemen herkes şarkıyı bombardımana tutar. Yarışma gecesine kadar süren bu eleştiri bombardımanının en ilginç i ise siyasetçilerden gelir. Dönemin başbakan yardımcısı Baykara: “Hiçbirisini beğenmedim, bu şarkı ile derece almamız mümkün değil!” derken, Kültür ve Turizm Bakanı İlhan Evliyaoğlu “Gece oturup şarkıları izledim, hiçbir parçaya üçüncülük dahi verememiştim. TRT Genel Müdürü ile görüşeceğim.” diyordu. Çalışma Bakanı Turhan Esener “Bizim müzik sistemine uymuyor. Parça içerisinde Toksa, Figaro, Wagner, Puccini, Mozart gibi isimler var. Acayip, nereden akıllarına geliyor yarabbim. Neresini beğendiler anlayamadım.”⁴ diyordu. Öte yandan eleştirilere karşı TRT Genel Müdürü Macit Akman “Eurovision bir kültür yarışması olarak kabul edildiği için Türkiye’yi en iyi şekilde temsil edeceği kanısındayım. Seçici kurul bize verdiği

²TRT 1983 Eurovision Türkiye Finalleri Yayını, Mart 4

³Hürriyet, “Çetin Alp Sabaha kadar göbek attı” 1983, Mart 5

⁴Milliyet, “Opera şarkısına hükümetten de tepki..” 1983, Mart 6

raporda parçada çalıntı sözlerin yer almadığını belirtilmiştir. Ayrıca parçanın içinde de yabancı sözler yoktur.” yorumunu yaparken “Parçayı beğendiğini bir eksikliğinin olmadığını ve ülkemizi en iyi şekilde temsil edeceğini” vurguluyordu.⁵

“Opera”yı eleştirenler sadece siyasiler değildi elbet, en büyük eleştiri sanatçılardan gelmişti. Sanatçıların yorumları ise şöyleydi:⁶

Yıldırım Gürses: “Her zamanki gibi pek parlak bir parça çıkmadı. Parça yapısı bizden değil. Kendi temalarımız varken niçin opera temasını işliyoruz anlamadım.

Fikret Kızılok: “Yapılan iş pazarlama değildir. Tek dışı kalmış batı uygarlığının pazarlama organizasyonudur.”

Yeşim: “Müzikal yönden ‘Opera’yı olumlu buldum.”

Edip Akbayram: “Bu tür yarışmalarda her ülke çıkıp kendi propagandasını yapıyor, biz ise kalkıp Batı’yı taklit ediyoruz. Batı’yı batıdan daha iyi taklit edemeyeceğimize göre yapılan iş de kötü oluyor.”

Ali Rıza Binboğa: “Bir şarkıda 20 kez opera diyerek ne amaçlanıyor. Dede Efendi’ler, İtri’ler, Sadettin Kaynak’lar opera opera diyerek mi yüce yapıtlar yarattılar. Halk seçerse Ali Rıza Binboğa’yı seçer diye halk jürisi kurulmuyor.”

Onno Tunç: “Ne diyeceğimi bilemiyorum, her geçen gün beste kalitesi daha da düşüyor. Böyle parçaların seçilmesinde ana neden seçici kurul!”

Erol Evgin: “Opera Türk toplumunu fazla ilgilendiren bir şarkı değil. İlgilendirmediği için, toplumumuzu yansıtmaya da temsil etmeye de hakkı olmamalı.”

Safiye Ayla: “Kültürümüzü Batı’da tanıttacak parçalar olmalıdır. Arzum batıya müziğini vermelidiriz.

Eleştirilere karşı Çetin Alp ise bir açıklama yaparak “18 yıllık müzik yaşamımın en sevinçli günlerini yaşıyorum. Ülkemizi en iyi biçimde temsil edeceğiz, bundan kimsenin şüphesi olmasın. Opera evrensel bir konu olduğu için Avru-

⁵Milliyet, “Akman: Parçayı beğendim...” 1983 Mart 6

⁶Milliyet, “En iyi derecesi ben alacağım”, 1983 Mart 7

palı'ların beğenisini kazanacak. Halkın daha oryantal bir parça istediğini biliyorum. Ama bu tür parçalar dışarıda tutmuyor. Şunu söyleyebilirim: Şimdiye kadar yarışmaya girenler arasında en iyi dereceyi alacağım."

Eski Birinciler de "Opera"yı Beğenmediler

Eurovision finallerinde Türkiye'yi önceki yıllarda temsil eden yorumcuların da şarkı hakkındaki eleştirisi ortak bir paydada buluşmuştu. Onlar da şarkıyı beğenmemişler ve görüşlerini şöyle belirtmişlerdi:

Semiha Yankı (1975 temsilcisi): "İzlediğim kadarı ile parçayı bir hayli zayıf buldum. Her yıl olduğu gibi "Opera" son üç sıradan birine girer."

Nilüfer (1978 temsilcisi): "Opera"nın birinci seçilmesini beklemiyordum. Yurt dışına Beş Yıl Önce Yıl Sonra grubu gönderilmiş olsaydı daha derli toplu bir grup gitmiş olurdu."

Ayşegül Aldinç (1981 temsilcisi): "Tiyatro öğelerine ağırlık verilmesinin dereceyi yükselteceğine inanmıyorum. Çünkü "Opera" Avrupalı'lara çok ucuz gelir."

Neco (1982 temsilcisi): "Geçen sene çabalarımın karşılığını göremedim. Bu yıl Türkiye finallerini pek önemsemedim."⁷

Özdemir Erdoğan: "Böyle bir jürinin, hafif müzik yarışma birincisini tayin etmeye hakkı var mı? Eurovision Şarkı Yarışması'nda hafif müzik parçaları değil, TRT'nin hafiflettiği müziğin parçalarını dinledik. Şimdi benim bir hafif müzikçi olarak caz müziğini ya da alaturkayı denetlemeye hakkım var mı? Ben Adnan Saygun'u, Gürer Aykal'ı, Nida Tüfekçi'yi denetliyor muyum ki onlar benim müziğimi denetliyorlar, benim müziğimin yarışma birincisini seçiyorlar?"⁸

Yarışmada Türkiye'yi temsil edecek "Opera", o güne kadar hiçbir şarkının almadığı kadar tepki almıştı. Dedikodular, yorumlar, eleştiriler nerdeyse tüm Türkiye bu şarkıya

⁷Hürriyet, "Eski birinciler "Opera"yı beğenmediler" 1982 Mart 6

⁸HEY Dergisi, 1983, sayı 19, s. 1

kilitlenmişti. Eleştiriler öylesine rotasını kaybetmişti Buğra Uğur bile bundan nasibini almıştı. “Opera”nın bestecisi Buğra Uğur bile “Ben olsam oyumu Atlantis’e verirdim.” demişti.⁹

Barış Manço Eurovision Türkiye Finallerinde:

Seksenli yılların başında yurt dışında kendi bireysel çalışmalarını ile adından söz ettiren Barış Manço da, 1983 yılının Eurovision Türkiye finaline bestesini yollayanlar arasındadır. Alman televizyonu ARD’de yayınlanan bir programa konuk olduktan sonra ülkesine geri dönen Barış Manço, havaalanında verdiği röportajda “Bu yıl ki Eurovision Şarkı Yarışması’na ben de katılacağım. Oy verecek ülkeleri bile sayabilirim... Başta Akdeniz ülkeleri olmak üzere sırasıyla Almanya, Belçika, Fransa ve ister inanın ister inanmayın Kıbrıs Rum Kesimi.”¹⁰ diyordu. Yarışmaya 30 beste hazırladığını söyleyen Manço, şarkısını yarışmaya yollar. TRT seçici kurulu, yaptığı değerlendirmede ise aralarında Nilüfer ve Kayahan, MFÖ, Selçuk Alagöz, Ersan Erdura, Selmi Andak ve Cantekin gibi önemli bestecilerin eserlerini finale bırakmaz.¹¹ Finale kalmayanlar arasında bir isim daha vardır: Barış Manço. Dönemin popüler müzik dergisi Hey muhabiri bu olay üzerine Barış Manço’yu arar ve haberi ona verir. Muhabir ile Barış Manço’ya “Ankara’dan gelen haberler kötü” deyince, Barış Manço’nun yanıtı dönemin siyasi tablosunu yansıtan bir yanıttır: “N’oldu NETEKİM yine darbe mi oldu? Çankaya’daki muhterem işi mi bırakmış?”¹² olur.

“Kazma” adlı şarkısını Eurovision Türkiye finallerine yollayan Barış Manço, şarkısının finale bile kalmamasına tepki gösterir. Sonuçlardan sonra TRT’yi eleştiren Manço “Duygusal ve ön yargılı yaklaşımlarla sağlıklı bir sonuca varılamaz. Bunu TRT içinde beni sevmeyenler yaptı. Eurovisi-

⁹DİLMENER Naim, “Bak Bir Varmış bir yokmuş” 2003 İstanbul 1 Baskı, s. 298

¹⁰HEY Dergisi, 1982 Kasım 22

¹¹TUNCA Hulusi, “Barış Manço uzun saçlı dev adam” Epsilon, 2005 Şubat 1. Baskı

¹²HEY Dergisi, 1982 Aralık 13

on'a yolladığım parçayı yarışmadan sonra plak yapacağım ve 40 milyonun oylamasına sunacağım. Halk verecek kararı ve Almanya'da Belçika'da yaptığım son TV programlarında olduğu gibi ülkemi tanıtmaya devam edeceğim."¹³ yorumunu yapar. Manço, Yavuz Plak etiketi ile müzik marketlere sunduğu "Esağfurullah... Ne haddimize" albümünde bu şarkıyı yorumlar. Manço şarkısına o kadar güvenmekteydi ki, TRT ilk 10'a girmezsem bana para vermeyin bile demişti.

Elenenler Öfkeli

1982 Türkiye elemelerine katılan besteciler arasında dönemin önemli müzisyenleri de yer almaktadır. Bu müzisyenlerin ise seçici kurulun değerlendirmesine tepkileri sert olmuştur.

Nilüfer ve Kayahan: "Her yıl olduğu gibi yine showlar göz önüne alınmadı. Sadece müzik değerlendirildi. Jüri artık estetiği de göz önünde bulundurmalıdır."

Mazhar Alanson: "Eurovision şarkılarında nitelik olarak ne aranıyor bilmiyoruz. 'Ele Güne Karşı' ve 'Yalnızlık Ömür Boyu' adlı bestelerimize güveniyorduk. Sağlık olsun. Biz de bu iki şarkıyı plak olarak çıkartırız. Bence en büyük sürpriz Barış Manço'nun şarkısının da elenmesi! Yazık!"

Selçuk Alagöz: "Eurovision kurallarına uyacağız diye şarkılarımızın kurgularını bozuyoruz, sonra bir de bakıyoruz bu kurallara sadece biz uymuşuz ve elenmişiz."

Selmi Andak: "Bu yılki yarışmada bir hayli iddialıydım. Sonuca şaşırmadım diyemem. Ancak seçtikleri parçaları 'dinledikten sonra iddiamın ne derece doğru olduğunu herkese kanıtlayacağız."

Buğra Uğur'dan Son Demeçler

Eleştiriler dozajını arttırır, yarışmanın final haftasına gelinirken "Opera"nın bestecisi Buğra Uğur, Milliyet gazetesi-

¹³Bir Zamanlar, Web "Barış Manço Eurovision Kazma - Opera..." erişim 20 Şubat 2005

nin Doğan Şener'in yönetiminde gerçekleştirdiği forumda yaptığı açıklamada, "Ben eleştirilere saygılıyım. Yalnız ağır ve yıkıcı oluyor. Bize görev verilmiş, katılmışız ve jüri bizi birinci seçmiş. Daha ne denilebilir. Koreografi ve kıyafetler komple değişecek ve çok iyi hazırlanacağız. Arkadaşlarıma güveniyorum."¹⁴ der. Buğra Uğur "Opera" adlı bestenin ısmarlama bir beste olmadığını, bunu 1,5 yıl önce bestelediğini açıklarken, bu şarkıyı Çetin Alp'in L.P.'si için düşündüğünü, Eurovision'a katılma kararını ise daha sonra aldığını söylüyordu. Besteyi yaptıktan sonra şarkıyı Aysel Gürel'e götürdüğünü ve onun önerisi ile yazdığı "Opera" sözleri ile yarışmaya katıldığını söyleyen Uğur, şarkının nasıl doğduğunu bu forumda açıklıyordu. Sözsüz bir beste olarak hazırladığı şarkıyı, Aysel Gürel'in önerisi ile "Opera" konseptine uyarladığını söyleyen Buğra Uğur, bu besteyi 1995 yılında müzik marketlere sunduğu "Gece Düşleri" adlı enstrümantal albümünde "Duygulara Dokunmak" adı ile piyasaya sürmüştü. Şarkının yıllar sonra "Opera" konseptinden arınmış enstrümantal halini dinledikten sonra, bu bestenin biraz da Aysel Gürel'in renkli hayal gücü sayesinde harcadığını da anlıyorduk.

Final Gecesi... Ve Opera Sahnedeki

28. Eurovision Şarkı Yarışması Almanya'nın Münih kentinde yapılır, 27 yıl bekledikten sonra bu yarışmaya ev sahipliği yapan Federal Almanya, hazırlıklarını itina ile gerçekleştirir. 11 yıl önce Münih Olimpiyatları'nda İsrailli sporculara yapılan suikastın tekrarlanmaması için gereken tüm tedbirlerin alındığını açıklayan Alman emniyet birimleri, örneğin bir bomba ihbarı durumunda yayının kesilmesine karar verme yetkisine sahip olduklarını da açıklarlar.¹⁵ Alman televizyonu ARD canlı yayının mükemelleştiren bir biçimde geçmesi için kolları sıvar, 80 ton ağırlığında kablo, 2 ton ağırlığında hoparlör kullanılır. Yarışma "Rudi

¹⁴Milliyet, "Şartname değişmeli" 1983 Nisan 15 s. 4

¹⁵ÖVÜNÇ Yılmaz, Hürriyet, "İyi şanslar ●opera" 1983, Nisan 23

Sedmayer” stüdyolarında hazırlanan 34 metrelik sahne ve ışık denizinde gerçekleşecektir.¹⁶

Eurovision’a Seks ve Magazin Karışıyor

Emperyalizmin en önemli oyalama aracı olan magazin ve seks olgusunun, Eurovision’la ikinci kez tanışması 1983 finallerinde gerçekleşmiştir. Bu olgu popülizmin elini bu yarışmaya atmaya başladığını da müjdecisiydi. Varşova Patkısı ile Amerika’nın oluşturduğu iki kutuplu dünyanın birbirini tetiklemesi sonucu ortaya çıkan daha iyiyi arama olgusu; rekabetin en büyük düşmanı olan tek kutuplu, küresel, tekelleşmiş dünyanın aksine o yıllarda sanata verilen değeri maksimum seviyede idi. Ancak magazin ve seks küreselliği, popülizmi tehdite başlamıştı bile. Bundan Eurovision Şarkı Yarışması da gelecekte payını en ağır biçimde alacaktı, öyle ki büyük orkestralarla sadece müziğin icra edildiği bu yarışmada cinselliğe dayalı koreografiler ve en güzel bacaklı yorumcu sanatçıların seçimine kadar varan magazin konuları ilk kez bu yarışmada ortaya çıkıyordu. 1983 yılında yapılan yarışmada yorumcular fizikleri ile de dikkatleri çekmeye çalışıyordu. Avusturyalı grubun solisti Patricia Taudien, basın mensupları tarafından “Yarışmanın en güzel bacaklı kadını” unvanını alıyordu.¹⁷ Yarışmada yaşanan bu olgunun, tamamen demode bir koreografi ile oraya giden “Opera”yı nasıl etkileyeceği ise merak konusuydu.

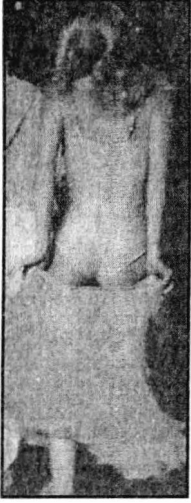
Çetin Alp ve Kısa Dalga Vokal Grubu ilk provalarda arzu ettiği performansı sergileyemez, güzel bacaklı kadın yarışına giren batı basını onlarla hiç ilgilenmez. Üçüncü prova sonunda Çetin Alp orkestra ile uyumun sağlandığını ve vokalistlerin ses tonlarının istenen düzeye çıktığını açıklar.¹⁸

¹⁶Eurovision archive, web. Erişim tarihi 16.01.2005

¹⁷KOÇAK Serdar, Hürriyet, “Güzel bacak da önemli” 1983 Nisan 22

¹⁸Övünç YILMAZ, Hürriyet “Eurovision’a seks karıştı” 1983 Nisan 22 s. 4

Güzel Sunucunun Eteği Düştü

Yarışma gecesi gelir, yarışmayı Alman yıldız Marlene Charell sunar. Balerinlerle dans gösterisi yaptığı sırada eteği düşen sunucu, yaşadığı bu güç anları hemen atlatıp mayo ile gösterisine devam eder. Eurovision Şarkı Yarışması'nın, müzik dışında konularla da anılmasına sebep olan ilk yarışma olur. Yarışmanın başından itibaren başlayan magazin bakış açısı tepki alır ve dünya basını Federal Almanya'nın bu tutumunu eleştirir. Sunucunun eteğinin düştüğü haberi Hürriyet gazetesinde "Güzel sunucunun eteği düştü"¹⁹ başlığı ile manşetten verilir, Çetin Alp'in aldığı puan ise düşen eteğin gölgesinde kalır. Düşen sadece güzel sunucunun eteği olmamıştır, Türkiye'nin morali de düşmüştür. O güne kadar yaşanan en büyük buhran yaşanmıştı yarışmada: "SIFIR PUAN" ve "SONUNCULUK". "Opera"yı Avrupa jürisinden hiç kimse kaile bile almamıştı, Avrupa jürisi aynı gece İspanya adına sahneye çıplak ayaklarla çıkan ve otantik bir İspanyol ezgisini yorumlayan Remedios Fogli'yi de kaile almamış ve Çetin Alp'e onunla beraber sıfır puan alarak sonunculuğu paylaştırmıştı. Eurovision Şarkı Yarışması'nın 49 yıllık tarihi boyunca sadece bir kez iki ülke aynı anda sıfır puan alarak sonuncu oluyordu. Bu ilk Türkiye'ye nasip oluyordu. Bu alınacak en büyük başarısızlıktı, o güne kadar bu yarışmada üç-beş puan almayı başaran Türkiye bu kez eli boş dönüyordu.

Kötü sonuç şarkı öncesinde yapılan bombardımanı daha da tetikler, herkes suçu Çetin Alp'e atar. Opera; iyi bir, bas bariton vokal olan Çetin Alp'in müzik yaşamında ömrünün sonuna kadar çıkamayacağı bir depresyon ve durgunluğa girmesine sebep olur. Çetin Alp yarışma dönüşünde, Aysel Gürel'in fikri ile oluşturulan "Opera" adlı şarkı hakkında olumsuz konuşmaz ve "Eğer benim adım Michel ol-

¹⁹KOÇAK Serdar, Hürriyet, " Eurovision heyecanı bitti." 1983 Nisan 24

saydı sonuç farklı olurdu”²⁰ diyerek yarışmanın politik etkilere açık olduğunu, her ülkenin kendi sempatisi olan ekibe puan verdiğini belirtir. TRT Genel Müdürü Macit Akman ise konu hakkında “Yarışma müziğin değerlendirilmesinden çıkıp, ülkelerin birbiri hakkındaki görüşlerinin değerlendirilmesine dönüşmektedir.” Opera’nın dereceye girmesi zaten beklenmiyordu. Arna sıfır puan almaya layık bir parça değildi.”²¹ yorumunu yapıyordu. Yarışmada Corinne Hermes’in seslendirdiği balat “Sila vie est cadeau” 142 puan alarak birinci olur. O dönemler Eurovision Şarkı Yarışması’nda balatların dereceye girdiği, başarılı olduğu dönemlerdir. TRT ise bir kez daha yarışmaya bir balatla katılmak yerine, farklı arayışlar peşinde koşmanın faturasını en ağır biçimde ödemiştir.

²⁰Hürriyet , “Sonuncuyuz Ama Efendiyiz” 1983, Nisan 25

²¹Hürriyet, “Macit Akman’ın sözleri” 1983, Nisan 25

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Toplam	Derece
1.Fransa		3			10			10	6	7	2	3	4	4		1	3			3	56	8
2.Norveç			5	3		6					8			1	8	4	6	3	7	2	53	9
3.İngiltere	5	5		12	2	5		8		5	5		6	3	5		2	10		6	79	6
4.İsveç	6	12	8		8	7	2	5	10	10	3	1	7	12	10	8	4	8	5		126	3
5.İtalya	7			2		4	3		1	2		8	1			6	7				41	11
6.Türkiye																					0	19
7.İspanya																					0	20
8.İsviçre		1			7		1					7						6	1	5	28	15
9.Finlandiya	1	2	6			3		4		8				7		7		2		1	41	11
10.Yunanistan	3						12		5				12								32	14
11.Hollanda	2	7	1	6	4	2		12	3			5	5	2	4	3		4	2	4	66	7
12.Yugoslavya		8	12		1	12	10		12	6	7		8	6	12	10		1	12	8	125	4
13.Kıbrıs		4						1				6		5	1	5			4		26	16
14.F. Almanya	10	10	7	8	6			2	4	1	10				3		8	7	6	12	94	5
15.Danimarka			2	7		1	4						2								16	17
16.İsrail	8	6	10	5	3		6	7	7	3	12	10		10	7		10	12	10	10	136	2
17.Portekiz	4			1			5	6	2		6	2								7	33	13
18.Avusturya			3	4	5	10				4	4	4	3		6	2	5		3		53	9
19.Belçika			4				8										1				13	18
20.Lüksemburg	12			10	12	8	7	3	8	12	1	12	10	8	2	12	12	5	8		142	1

1983 yarışmasında elde edilen sonuç hakkında gelen müzisyen yorumlarının çoğu TRT'ye yönelikti. Melih Kibar "Bu yarışmayı Galatasaray Lisesi'nin pilav gününe benzeti-yorum. Senede bir defa Türkiye'de hafif müziğin olduğu ha-tırlanıp bir araya geliniyor ve hadi bakalım Eurovision Şarkı Yarışması yapılacak, katılalım deniyor. Eurovision pilav gü-nü değildir; bürokratik engellerden dolayı Türkiye'de yapı-lan yarışma, her sene iyiye gideceğine kötüye gitmiştir."²² diyerek devletin o dönemlerde müziğe verdiği önemin ye-tersizliğinden yakınır.

On Bir Yıl Sonra Gelen Açıklama

Yarışmadan on bir yıl sonra yaptığı açıklamada "Ope-ra" hakkında, "Buğra Uğur bana geldi. Ağabey bunu okur musun, dedi. Ben de 'Tamam'dedim. Sözler yoktu daha, Aysel Gürel'e gidildi. O da dedi ki 'Senin bas bariton bir se-sin var. Bu şarkının adı Opera olsun. Öyle yazalım sözleri', biz de 'olsun' dedik. Bir aşk şarkısı da olabilirdi. Sonra TRT seçici kurulu bu şarkıyı birinci seçti. Kıyamet kopmasının sebebi bu. Sezen Aksu katılıyor, en popüler zamanı, Coş-kun Demir de öyle... Ben favori bile değildim."²³

²²Milliyet, Forum "Şartname Değişmeli" 2003 Nisan

²³E- Kolay / Haber "Eurovision'un küskün sesiydi" Erişim Tarihi: 17.04.05

1984 ve "Halay" Beş Yıl Önce On Yıl Sonra Grubu

Yer yerinden oynar dostlar
Halay deyince
Bir başkayız aşka gelince
Coşkuluyuz sel gibi
Esen yel gibi
Bakmayız yabana el gibi
Elvan elvan açsın
Dalda çiçekler
Bizim elde çoktur güzeller
Sevdalı türkülerle verip el ele
Seslenelim yedi düvele

Herkes bu meydana bir yer beğensin
Davullar çalsın eğlensin
Aşık coşsun vursun sazım teline
Yumak yumak örülsün dostluk bağları
Aşalım o zorlu dağları
Sevdalı türkülerle verip el ele
Seslenelim yedi düvele

Söz: Ülkü Aker
Müzik: Selçuk Başar
Yorumcu: Beş Yıl Önce On Yıl Sonra Grubu

1984 yılının Eurovision Türkiye finali hazırlıkları, bir yıl öncesinin sonbaharında başladı. Besteciler her zamanki gibi TRT'nin radyo ve televizyonda yaptığı Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması'na katılacağını bildiren açıklama üzerine, besteciler hazırlığa başladılar. Eserlerin kasım ayına kadar teslim edilmesi gerekiyordu, bu süre zarfında TRT'ye 88 adet beste teslim edildi. Bu 88 beste, 18 ve 19 Kasım 1983 tarihinde toplanan seçici kurul tarafından de-

ğerlendirildikten sonra, seçici kurul eser sayısını önce 24’e sonra da 10’a indirdi. Bu belirlemeye göre finale kalan eserler aşağıdaki gibi olur:

Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci
O şarkıyı henüz yazmadım	Aysel Gürel	Selmi Andak
Hayallerin Işığında	Aysel Gürel	Arif Şerdengeç
1945	Aysel Gürel	Onno Tunç
Olmaz Olsun	Ayşe Manioğlu	Selçuk Sun
Tövbeliyim	Ayşe Manioğlu	Selçuk Başar
Kaç Para	Yusuf Eradam	Yusuf Eradam
Halay	Ülkü Aker	Selçuk Başar
Sanki Dün Gibi	Selmi Andak	Selmi Andak
Mutluluk Dansı	Semra Öztan	Semra Öztan
Merhaba Ümit	Cansıl Erol	Dr.Selahattin İçli

TRT seçici kurulu, besteleri belirlerken beraberinde bu şarkıların kimin tarafından yorumlanacağını da belirler. Bu ilk belirlemeye göre “O Şarkıyı Henüz yazmadım” Atilla Atasoy – Nükhet Duru – Neco; “Hayallerin Işığında” Ayten Alpman – Ajda Pekkan - Nüket Ruacan; “Tövbeliyim” Nükhet Duru – Neco; “Kaç Para” MFÖ – Kayahan – Zerrin Özer; “Merhaba Ümit” Sezen Aksu tarafından yorumlanacaktı. Bu kararın açıklanmasından sonra Ajda Pekkan, Nükhet Duru, Zerrin Özer gibi bazı yorumcular bu yıl yarışmaya katılmak istemediklerini belirttiler.¹ Diğerleri ise bantla-

rını hazırlayıp TRT'ye gönderdiler. 22 Aralık tarihinde toplanan seçici kurul, hangi şarkıyı hangi yorumcunun yorumlayacağına karar verir. Buna göre Türkiye elemelerinde oluşan son eser ve yorumcu tablosu aşağıdaki gibi açıklanır:

Eser Adı	Yorumcu
O şarkıyı henüz yazmadım	Neco
Hayallerin Işığında	Nükhet Ruacan
1945	Sezen Aksu
Olmaz Olsun	Neco
Tövbeliyim	Neco
Kaç Para	Kayahan
Halay	Beş Yıl Önce On Yıl Sonra
Sanki Dün Gibi	Coskun Demir
Mutluluk Dansı	Grup Ben - Sen - O
Merhaba Ümit	Ayşegül Aldinç

Bu karar üzerine yeniden bantları dolduran sanatçılar, giysilerini de hazırlayarak 14-15-16 Şubat günleri TV çekimi için kamera karşısına geçtiler. Finale kalan eserler arasında Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinde ilk kez Türk müziği sazlarının ve motiflerinin yer aldığı bir şarkı da yer alır. Bu Dr. Selahattin İçli'nin bestesi "Merhaba Ümit" adlı şarkıdır. Eurovision Şarkı Yarışması'na, Türk müziği motiflerinin ağırlıkta olduğu bu şarkıyı finale bırakan seçici kurul ise, bu kararı ile bir sürprize de imza atar. 22 Kişiden oluşan seçici kurul, finale kalmış 10 besteyi, renkli olarak, şarkıcıların yorumları ve sahne koreografileri ile baştan sona izledi. İzleme işleminde sonra oylamaya geçen seçici kurul, değerlendirmesini yaptı. Yönetmeliğe göre ilk turda 2/3 olan 15 kişinin oyu, ikinci turda ise salt çoğunluk olarak 12 oy almak gerekiyordu. İlk oylamasında jüri üçte ikilik çoğunluk sağlayamaz.² Halay" 1984, Şubat 25

¹Hürriyet, "Türkiye 5. sırada yarışacak", 1984 Şubat 24

²Hürriyet Magazin servisi, "Lüksemburg'da

Eser Adı	Yorumcu	Oy Sayısı
O şarkıyı henüz yazmadım	Neco	12
Hayallerin Işığında	Nükhet Ruacan	3
1945	Sezen Aksu	0
Olmaz Olsun	Neco	10
Tövbeliyim	Neco	14
Kaç Para	Kayahan	1
Halay	Beş Yıl Önce On Yıl Sonra	10
Sanki Dün Gibi	Coşkun Demir	0
Mutluluk Dansı	Grup Ben-Sen-O	5
Merhaba Ümit	Ayşegül Aldinç	1

Jürinin ilk oylamasında en yüksek oy "14" ile "Tövbeliyim"e gelir. Onu takip eden şarkı ise 12 oy ile "O Şarkıyı henüz yazmadım" olur. İlk iki sırayı alan şarkıların yorumcusu Neco olur. İlk oylama sonucunda

yakalanması gereken sayı 15 olmalıydı, yani eğer Neco bir oy fazla alsaydı ikinci tura geçilmeden 1984 Türkiye finalinin birincisi olacak ve Türkiye'yi iki yıl sonra ikinci kez Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil etme hakkını elde edecekti. Gereken oyu toplayamayan seçici kurul, ikinci tur oylamanın yapılmasına karar verir. İkinci turda ise oylar değişir ve ilk turda üçüncü olan bir şarkı 14 oy alarak, bu oylamada gerekli olan salt çoğunluğu geçer ve birinci olur. Bu şarkı bestesi Selçuk Başar'a ait, sözleri Ülkü Aker'e ait olan "HALAY" adlı şarkıdır. Arif Sağ'ın bağlaması ile eşlik ettiği bu şarkının ardından Neco'nun seslendirdiği "Olmaz Olsun" ikinci, yine Neco'nun yorumladığı "O Şarkıyı Henüz Yazmadım" adlı şarkı 6 oyla üçüncü olur. Öte yandan Se-

zen Aksu'nun yorumladığı "1945" ve Coşkun Demir'in yorumladığı "Sanki Dün Gibi" her iki turda da hiçbir jüriden oy alamaz ve finali "0"da kalır.

TRT İle Basının Arası Açılıyor

Oylamanın sonuçları TRT yönetim kuruluna iletilir. Yönetim kurulunun bu oylamayı onaylayıp resmi sonuçları açıklaması için toplanması gerekmektedir. Yönetim kurulu toplantıya ara verir, bunun üzerine gazetecilerin sonuçları baskılarına yetiştirme arzusunda oldukları için TRT yönetim kurulundan sonuçları çabuk açıklamasını isterler. Yönetim kurulunda yer alan Rıza Rit bunun üzerine: "Gazetelere kendimiz uyduracak değiliz. Her sene aynı şey oluyor, oturup beklesinler." sözleri ile seçici kurul'un İstanbul basınıni temsilen Yener Şensoy'un bu teklifini sert bir dille çevirip yemek yemeye giderler.³ Yemekten sonra sonuçları onaylayan TRT yönetim kurulu, ödül dağıtım töreninden sonra TV yemekhanesinde yarışmaya katılan sanatçılar ve seçici kurul üyeleri onuruna "alkolsüz" kokteyl verir.

Sonuçların açıklanması üzerine birinci olan grup Beş Yıl Önce On Yıl sonra grubu, başarılarını sahnede kutlamak üzere, Nükhet Duru ile beraber sahne aldıkları "Pembe ve Siyah" adlı gazino programında sahne almak üzere yola çıkar. O gece sahne alan Nükhet Duru, grup elemanlarını "Karşınızda Lüksemburg yolcuları" yorumunu yaparak sahneye davet eder, grup sahnede bu başarıyı şampanya içerek kutlar.⁴

Sanatçıların Görüşü

Çetin Alp: "Her halde geçen yıl 'Opera'ya dil uzatanlar, bu yıl finalist on şarkıyı dinleyince yaptıklarından utanmışlardır. Çünkü 'Opera' hepsinden daha iyiydi. Eurovision hafif müzik yarışmasıdır, folklor yarışması değildir. Bu parçanın Lüksemburg'ta hiç şansı yok."

³Hürriyet, "TRT yönetim kurulu toplantısı" 1984, Şubat 26

⁴Milliyet, "Halay'ın başarısı şampanyayla kutlandı" 1984, Şubat 26

Doğan Canku: “Bugüne kadar içinde Türk motifi olmayan parçalar denendi. ‘Halay’ beste ve aranjman açısından en güzel parçalardan biri. Ben derece alıp almaması konusunda değişik bakıyorum. Bence derece önemli değil; Türk müziğinin tanıtılması, ülkemizin iyi temsil edilmesi önemli.”

Nil Burak: “Halay kesinlikle Eurovision parçası değil. Anadolu motifleri taşıması güzel ama ne inişi ne de çıkışı var. Dışarıdaki şansımız konusunda ümitsizim.”

Nükhet Duru: “Ben, bütün parçalar arasından bizden ezgiler taşıması açısından Halay’ı beğenmişim.”

Nilüfer: “Bence 1945’in birinci olması gerekirdi. Halay, halk ezgileri taşıması açısından seçildiği düşüncesindeyim. Lüksemburg için umutlu değilim. Sonuçtan bir şey beklemeyelim.”

Ajda Pekkan: “Halay’ı çok beğendim. Onno Tunç’u 1945 adlı bestesinden dolayı kutluyorum. Dışarıdaki mesele politik bir mesele olduğu için bir şey diyemeyeceğim.”⁵

Öte yandan Arif Sağ “Yarışmada birinci olan parçada ben bağlama çaldım. Benim için sonuçtan çok bağlamanın tanıtılması önemli, kutlarım.” yorumunu yapıyordu.

29. Eurovision Final Gecesi

Yarışma finali 5 Mayıs 1984 günü Lüksemburg’un 650 kişilik belediye şehir tiyatrosunda yapıldı. EBU’ya üye olan ülkelere naklen verilen yarışmanın sunuculuğunu, bir kamyon şoförünün kızı olan 21 yaşındaki Desiree Nocbusch yaptı. Türkiye’yi o gece temsil edecek olan Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubu üyelerinden Mehmet Horoz ve Atakan Ünüvar; beyaz elbise, beyaz ayakkabı, turkuaz kravat ile sahneye çıkarken; grubun bayan üyeleri Nilgün Onatkut ve Esmâ Erdem ise turkuaz rengi elbise, beyaz eldiven ve beyaz ayakkabı giyerek sahne aldılar. Yarışma öncesinde Lüksemburg’un ünlü yapımcısı Remi Denkler, Halay hakkında, “Türkiye için başarılı bir yapıt. Bugüne kadar dinlediğimiz parçalar arasında batılı kulaklara en yatkın olanı”⁶ yorumunu yaptı.

⁵HEY Dergisi, 1984 Şubat

⁶Milliyet, “Ekibimiz iddialı” 1984 Mayıs 5

Tanıtımda FES Krizi

Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubunun tanıtım filminde o güne kadar hiçbir yarışmada meydana gelmeyen bir olay yaşanır. Türkiye Eurovision Şarkı Yarışması şarkılarının tanıtım programında bir Arap melodisi eşliğinde ve “fes”li olarak gösterilir. Filmi izleyen Türk Delegasyonu Başkanı TRT Müzik Eğlence Yayınları Şubesi Müdürü Bülent Varol, bu durumu hemen EBU genel sekreteri Noel’e bildirerek, Türkiye’nin bir Arap ülkesi olmadığını ve Arap müziği ile ilişkisi bulunmadığını, fes ile takdim edilemeyeceğini söyler. Eurovision Şarkı Yarışması Yönetmeni Rene Stichen, bunun üzerine şu açıklamayı yapar: “Ben geçen yıl İstanbul’a geldim. Her yerde fes satılıyordu. Ülkenizde satışına izin verdiğiniz fesle, sizleri çizgi filmde göstermemizde niçin itiraz ediyorsunuz? Biz sizi Orta Doğu ülkesi olarak kabul ediyoruz. İtirazınızı kabul etmiyorum, istediğinizi yapmakta serbestsiniz!” Bülent Varol, yarışma yönetiminin bu cevabı üzerine durumu Ankara’ya TRT Genel Müdürü Tunca Toskay’a bildirdi. TRT genel müdürü Lüksemburg’daki gelişmeleri bir hükümet yetkilisine anlattı. Bunun üzerine Dışişleri Bakanlığı EBU merkezi Cenevre’de bulunan genel merkezine bir “kınama” yazısı göndererek filmin değiştirilmesini istedi. Aynı saatlerde Lüksemburg hükümetine de “acil çözüm bulunması” konusunda bir yazı gönderildi.⁷

En İyi Derece

Beş yıl önce on yıl sonra grubu yarışma gecesi “Halay”ı başarı ile yorumlar. Daha önce Türkiye finallerinde bağlaması ile yer alan Arif Sağ; o gece yarışmada yer al-

⁷Milliyet “Lüksemburg’un Türkiye’yi tanıtım filminde” 1984 Mayıs 1

maz, grup daha farklı bir düzenleme ve daha değişik bir ko-
reografi ile sahne alır. Bu onlara o güne kadar Türkiye'nin
yarışmada elde ettiği en yüksek puan ve dereceyi getirir.

Şarkıların icrası tamamlanmış,
puanlamaya geçilmişti. "Halay"
ilk puanını ilk sırada puan veren
İsveç'ten alır, İsveç "Halay"a 6
puan verir. Daha sonra puan ve-
ren dört ülkeden "Halay"a puan
çıkamaz, "Eyvah yine aynı kader
mi?" diye düşünmeye başlar her-
kes, tam bu sırada 6. sırada puan
veren İngiltere "Halay"a 5 puan

verir. İngiltere'den sonra Kıbrıs adına puan veren Rum Kes-
mi'nin puan vermesi zaten beklenmez, Kıbrıs'tan sonra Bel-
çika 4, İrlanda 2 puan verir. Oluşan puan sirkülasyonu her-
kesi mutlu eder, Hollanda 1, Yugoslavya 1 puan verir Türki-
ye'ye. Son puanlar ise Finlandiya ve İsviçre'den gelir. Puan-
lama sonunda "Halay" 37 puan toplar ve yarışmayı 12. sıra-
da tamamlar. Bu sonuç o güne kadar alınan en başarılı so-
nuç olur. Yarışmada birinciliği ise İsveçli topluluk adına ya-
rışan, İsveçli üç kardeşin oluşturduğu Herreys gurubunun
yorumladığı "Diggi-Loo Diggi Ley" adlı şarkı alır.

Türkiye adına yarışan Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubu
yarışmadan sonra yaptığı açıklamada, "Şarkımızın birincili-
ğinden çok Türkiye'nin tanıtımı çok önemliydi. Yarışma ön-
cesi bütün ülkelerin şarkıcıları ile dostluk ilişkileri kurduk.
Bu konuda ne kadar başarılı olduğumuzu 18 ülkeden 8'inin
verdiği puanlar gösteriyor. Yeterli zaman ve daha çok ilişki
olanağı bulunsaydı puanlarımız yükselebilirdi. Yine de geri-
de 7 ülkeyi bırakarak üst sıralarda yer almamız, ülkemiz
adına sevindirici bir başarıdır."⁸ Sonuç başarılıydı; bu, o
güne kadar alınan en yüksek derecedi, 8 ülkeden puan
alınmıştı, bir önceki sene yarışan "Opera"yı saymazsak her
sene Türkiye'ye puan veren ülke sayısında artış yaşanıyor-
du. Bu artış 1984 yılında da devam etmişti. Yarışma sonuç-
ları hakkında her sene olduğu gibi, 1984 yılında da yorum-

⁸SÜSOY Yener, Milliyet "Halay En İyi dereceyi aldı" 1984 Mayıs 6, s. 4

lar yapıldı. “Halay”ın aldığı yorumlar ise öncekilere oranla daha olumluydu.

Semiha Yankı: “Parça güzeldi, orkestrasyon ve grubumuz mükemmeldi. Seyrederken heyecanlandım, gözlerim yaşardı.”

Ayşegül Aldinç: “Aldığımız sonuçla çok iftihar ettim. Doğrusunu bu kadarını beklemiyordum. Ayrıca yarışmaya siyasette karışmadı. Sekiz ülkeden puan almamız bunu kanıtladı.”

Çetin Alp: “Sonuca çok sevindim. Lüksemburg’da kişisel değil, Türkiye için yarıştık. Grubumuzun performansı çok iyiydi. Giysileri biraz yadırgadım. Fakat performans ve şarkının önemi ortaya çıktı.”

Nilüfer: “Demek ki bir şeyler yapılıncı iyi sonuçlar alınabiliyormuş. İşe politikanın karışmadığı anlaşıldı böylece. Grubun koreografisi parçanın ikinci yarısında daha başarılıydı. Aranjman ve orkestrasyon da çok iyiydi.”

Neco: “Bu yılki yarışma, son yılların en kötüsüydü. Şarkılar ve şarkıcılar iyi değildi. Grubumuz yarışmada en güzeli yapmaya çalıştı. Halay moderndi, bizdendi. Türk jürisi oylarımızı düşürdü. Daha dikkatli puan verseydi daha iyi sonuçlar alırdık.”⁹

ANAP Başarıdan Pay Alıyor

Türkiye 1980 yılında verilen demokrasiye ara girişiminin ardından, tekrar çok partili rejime geçtiği dönemin birinci senesini yaşıyordu. Dönemin iktidar partisi Anavatan Partisi (ANAP) Kültür ve Turizm Bakanı Mükerrerem Taşcıoğlu, “Diyebilirim ki, yüzde 100 politik görüşler doğrultusunda oy kullanılıyor. Ancak seyrederken bize puan verildikçe keyiflendim. Hükümetimizin içeride ve dışarıda uyguladığı başarılı politika ve çalışmalar, dış dünyada puanımızı arttırmıştır ve sonuçta Eurovision’da biraz daha başarılı olmuşuzdur.”¹⁰ diyerek başarıdan partisine pay çıkartıyordu. Beş

⁹TV 7 Gün, 1984 Mayıs

¹⁰Milliyet, “Taşcıoğlu: Puan aldıkça keyiflendim” 1984, Mayıs 7

Yıl Önce On Yıl Sonra grubunun elde ettiği bu başarı 1982 yılından itibaren Türkiye’de artan popüleritesini daha da kamçılar. Grup yarışmadan bir sene sonra Ajda Pekkan ile birleşerek bir ortak albüme imza atar. Albümde Ajda Pekkan “O Benim Dünyam” adlı şarkısını yorumlarken, Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubu, Stewie Wonder’ın “I just called to say I Love you” adlı şarkısını “Bir tek şey” ismiyle Türkçe yorumlar. Bu albüm 1985 yılının başında pazara sunulur ve büyük bir başarı elde eder ama albümde herkesin beklediği “Halay” yer almaz. Bu kadar büyük bir başarı elde etmesine rağmen “Halay” grup tarafından yapılan hiçbir long playde yer almaz.

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin ki ne puan verdiği yer almaktadır.

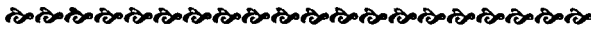
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Toplam	Derece
1.İsveç		6	6	4	10	7	12	7	12	12	10	4	12	12	3	8	10	6	4	145	1
2.Lüksemburg				7			7		5	5		8			4			3		39	10
3.Fransa	2				2	6	3	10			12		8				4	7	7	61	8
4.İspanya	10	8	10		6	4	6	3	7	7	2	2	6		12		3	8	12	106	3
5.Norveç	8	7						1	3					2		6	2			29	17
6.İngiltere	3	1		3	8		2	2	8	1	4	1	2	7	1	4		10	6	63	7
7.Kıbrıs	4		1						4	10		12								31	15
8.Belcika		12	12	2	3						8		3	4	5	10		1	10	70	5
9.İrlanda	12	5	3	10	4	8	10	12		3	7		10	10	10	7	12	12	2	137	2
10.Danimarka	5	3	8	6	12	12	5	8	10		3	6	4	5	2	5	1	5	1	101	4
11.Hollanda		2	7	8		1			6			5					5			34	13
12.Yugoslavya			2			3	8							3	8	2				26	18
13.Avusturya									1	4										5	19
14.F. Almanya			4		7	2		6		2	5		1					2	5	34	13
15.Türkiye	6					5		4	2		1	10				3	6			37	12
16.Finlandiya	7		5	1	5		4			6		3	5	1	6				3	46	9
17.İsviçre	1					10	1	5		8						1		4		30	16
18.İtalya		10		12	1								7	6	7	12	7		8	70	5
19.Portekiz		4		5							6	7		8			8			38	11

1985 ve “Aşık oldum” MFÖ

Aşka sabır yeterli olmuyor,
bu seveda başımdan gitmiyor
Eşimden, dostumdan kaçır
oldum,
sevdalandım ben sana,
aşık oldum
Çalış, çabala, bitmiyor,
günler sensiz olunca,
geçmiyor

Eşimden, dostumdan kaçır oldum,
sevdalandım ben sana, aşık oldum
Hep yanımda ol ki sen, sevgimiz kolay olsun
Olay olsun aşkımız, ilk inanan sen ol bana
Diday diday day... diday diday day...
Olay olsun aşkımız, ilk inanan sen ol bana
Aşka sabır yeterli olmuyor, bu seveda başımdan gitmiyor
Eşimden, dostumdan kaçır oldum
Oo... day diday day...

Söz: Mazhar Alanson
Müzik: MFÖ
Düzenleme: Garo Mafyan
Yorum: MFÖ

TRT 29 Eylül 1984 günü açıkladığı şartnamede, eserlerin son teslim tarihinin 5 Kasım 1984 olduğunu belirtti.¹ Şartnamede 1985 yılında birinci olacak şarkıya 600 bin lira ödül verileceği yazılıydı, bu önceki seneden 400 bin lira fazlaydı.

Eurovision Şarkı Yarışması finallerine katılan ama elelen bir diğer isim de Kayahan'dı. Nino Varon'un bestesi

¹HEY Dergisi, "Eurovision, Pop Müzik dünyamızı 3'e böldü" 1984, Ekim 22

“Aşk Aşk Aşk”a yazdığı sözlerle katılan Nilüfer’in yorumladığı şarkıyı, seçici kurul “Daha önce bir yerden hatırlıyoruz” diyerek yarışma dışı bıraktı.² Hatırladıkları yer ise geçen yılki Eurovision Türkiye elemeleri idi. Konu hakkında yorum yapan Nino Varon ise “Geçen sene bu şarkı video rumuzu ile TRT’ye gitmişti, seneye yine göndereceğim.” diyordu. O yıl gerçekleştirilen Türkiye finallerinden basına sıran bir diğer tartışma da, Mustafa Özkent’in bestesi “Gel Artık Gel”in bir TRT denetçisi tarafından sözlerinin sakıncalı bulunarak elenmek zorunda kalması ile ilgiliydi. Olay o anda jüride bulunmayan, yalnızca TRT denetçisi olarak salonda yer alan, TRT Denetleme Kurulu Başkan Vekili Aydın Ongun’un sözlere itiraz etmesi ile başladı. Bu itiraz üzerine salonda yaşanan elektriklenme jüriyi harekete geçirdi ve TRT denetçisinin seçici kurulda yer almadığı, fikir vermesi gerektiği konuşuldu. Bunun üzerine müzik dairesi başkanı devreye girdi ve parçanın yeniden dinlenilmesini istedi. Bunun üzerine Aydın Ongun “Ben burada devleti temsil ediyorum. Sonuçtan siz sorumlu olursunuz” şeklinde konuştu.³ Bu konuşmadan sonra “Gel Artık Gel” adlı şarkıya puan veren jürinin puanlarını geri alması ile eserin aldığı 19 puan 8’e düştü ve “Gel Artık Gel” finale kalamadı. Şüphesiz her yönü ile incelenmesi gereken bu vaka, yarışmada seçici kurulun üzerindeki baskının hangi boyutta olduğunun da en büyük kanıtı oldu.

1985 yılında Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerine 89 eser başvurdu. Başvuran eserleri tek tek dinleyen TRT seçici kurulu bu eserlerden on tanesini finale bıraktı. Finale kalan eserleri ve yaratıcıları aşağıdaki gibiydi:

²HEY Dergisi, “Anten Skandalı” 1984 Aralık 10

³HEY Dergisi “TRT’ye dava” 1984 Aralık 17

Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci	Düzenleme	Yorumcu
Bir Sevgi Yeter	Ayşe Manioğlu	Selmi Andak	Gar0 Mafyan	Nükhet Duru & Neco
Aşık Oldum	Mazhar Alanson	MFÖ	Gar0 Mafyan	MFÖ
Boşver	Nükhet Duru	Uğur Başar	Gar0 Mafyan	Nükhet Duru & Neco
Bakışlar	Tamer Aykaç	Coşkun Ömer Göksel	Gar0 Mafyan	Pınar Seyhan
Küçük Bir Aşk Masalı	Sezen Aksu	Ali Kocatepe	Onno Tunç	Özdemir Erdoğan ve Sezen Aksu
Özlem	Beyza Tok	Beyza Tok	Melih Kibar	Feza & Beyza Tok
Sev	Olcayto A. Tuğsuz	Olcayto A.Tuğsuz	Gar0 Mafyan	Nükhet Duru & Neco
Güneş Bir Kere Doğdu	Aysel Gürel	Selmi Andak	Uğur Dikmen	Nil Burak
Yıllardan Sonra	Olcayto A. Tuğsuz	Olcayto A.Tuğsuz	Gar0 Mafyan	Nükhet Duru & Neco

Finale kalan onuncu eser ise Barış Manço'nun söz ve müziğini yaptığı "Dön Desem Döner misin?" adlı şarkı olmuştı. Barış Manço iki sene önce "Kazma" adlı bestesi ile

yarı finallere katılmış ama bu finale kalamamıştı. Bu kez yolladığı besteyi seçici kurul, finale kalan on eser arasına sokmuştu. Barış Manço'nun bu sürpriz çekilişi birçok spekülasyona sebep oldu, bunlardan bir tanesi ise Manço'nun şarkıyı İtalyanca yorumlamak istemesi yönündeydi.

1985 Türkiye finali 1 Mart günü İstanbul Atatürk Kültür Merkezi'nde yapılır. Seçici kurulun değerlendirmesi sonucunda ilk üçe girmeyi başaran eserler şöyle sıralanır:

1.	Aşık Oldum	MFÖ
2.	Sev	Nükhet Duru&Neco
3.	Güneş Bir Kere Doğdu	Nil Burak

530 davetlinin izlediği gece Hollandalı grup Dolly Dots ile Ajda Pekkan& Beş Yıl Önce On Yıl Sonra grubu konuk olarak sahne alır. Birinciliği 1 puan farkla kaybeden Nükhet Duru&Neco, jürinin kararına saygılı olduklarını söylerler.⁴

Mazhar Fuat Özkan her ne kadar 2000'li yıllarda cool takılarak Eurovision Şarkı Yarışması'nı önemsemeyen tavırlar sergilese de, o dönemler bu yarışmayı fazlası ile önemsedğini yarışma gecesi Mazhar Alanson'un sonuçlara gösterdiği tepkiden anlıyoruz. Yarışmayı sunan Başak Doğru'nun uzun konuşmasından sonra birinciye açıklıyordu. Sıra birinciye gelmişti, anons sırasında birinci olan şarkıyı anons ediyordu. "Söz: Mazhar Alanson..." sözünü duyar duymaz ayağa fırladı Mazhar.⁵

Basın her yarışmadan sonra gerçekleştirdiği gibi geleneksel olarak gerçekleştirdiği "Kim ne dedi?" araştırmasında ise ortaya çıkan sonuç müspetti. Hulusi Tunca, Hey dergisindeki baş yazısında şarkıyı beğendiğini ve bugüne kadar Eurovision Şarkı Yarışması'nda yarışan hiçbir şarkının, onu "Aşık Oldum" kadar etkilemediğini söylüyordu. Tunca bu aşamadan sonra yapılması gerekenleri ise şöyle açıklıyordu:

"Bu aşamada bir takım kişi ve kuruluşlara önemli görevler düşüyor:

⁴Hürriyet, "Haydi Hayırlısı" 1985, Mart 2

⁵Hey Dergisi, "Eurovision 85", 1985 Mart 11

1. Biz yani, yazılı basın: Yıkıcı yerine yapıcı eleştirilerde bulunarak; bilgimiz, görgümüz doğrultusunda olabildiğince bu üçlüye yol göstermeliyiz.

2. TRT: Mazhar Fuat Özkan'ın İsveç'teki başarısı Türkiye'nin başarısı olarak gözükeceğinden, elinden gelen harcamayı yapmalıdır.

3. Mazhar Fuat Özkan, İsveç'teki yarışma için çalışmalarına; şarkının aranjmanının yeniden yazılması, sahne giysileri, koreografi, basın tanıtımı gibi hazırlıklara hemen başlamalıdır."6 "Aşık Oldum"un bir diğer adı da "Diday Diday Day"dı. Şarkının düzenlemesine imzasını atan Garo Mafyan, yarışma sonuçlarının açıklanmasından hemen sonra MFÖ ile yeniden bir araya gelip, parçanın büyük orkestra için aranjmanı konusunda görüşeceklerini açıklıyordu.7 Sanatçıların şarkı hakkındaki yorumları ise farklıydı:

Fusun Önal: "Dillere takılacak bir parça yok. Benim favorim Mazhar Fuat Özkan'dı."

Çetin Alp: "Genel olarak süper bir eser bulamadım. Favorim Nil Burak'tı."

Gönül Yazar: "Ben Nil Burak'ın söylediği şarkıyı beğendim."

Ediz Hun: "Sezen Aksu ve Özdemir Erdoğan'ın söyledikleri şarkıyı beğendim."

Yıldırım Gürses: "Bugüne kadarki yarışmaların en zayıf besteleri bir arada."8

İlhan İrem: "Bence çok doğru bir seçim. TRT'nin bütün kurallarına, kısıtlamalarına karşın yarışmayı özgür müzik kazandı."9

Yarışma sonucundan özellikle toplum çok mutluydu, 1984 yılında "Ele Güne Karşı" adlı şarkıları ile büyük bir başarı elde eden grup MFÖ, o dönemin en parlak topluluğuydu. Her ne kadar müzisyenler Nil Burak'ın "Güneş Bir

6TUNCA Hulusi, "Sonunda Aşık Oldum", Hey Dergisi, 1985 Mart 11, s. 6

7Hey Dergisi, "Bu şarkı ele güne karşı yazıldı" 1985, Mart 11 s.7

8Hürriyet, "Ne dediler" 1985, Mart 2

9Milliyet, "Aşık Oldum İsveç Yolcusu" 1985, Mart 2

Kere Doğdu” adlı şarkı ile yarışmada birinci olması gerektiğini söylese de, kamuoyu Mazhar Fuat Özkan’ın birinciliğinden memnundu. Yarışmada birinciliği elde eden topluluk, bu birincilikten hemen sonra şarkının düzenlemesi üzerinde çalışmaya başlar, şarkı tepeden tırnağa değiştirilir ve adeta yeniden düzenlenir. Herkes ortaya çıkan sonuçtan memnundur. Yarışma 4 Mayıs 1985 günü İsveç’te yapılacaktır. Yarışmadan üç gün önce katılımcı ülkelerin yorumcuları, kendi aralarında bir sanal Eurovision Şarkı Yarışması yaparlar ve kendi aralarındaki değerlendirmelerde bulunurlar. Bu, Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde ilk kez gerçekleşen bir vakadır, her yarışmacı oylama yapar ve kendi ülkesi adına puanlar verir. Bu sanal oylama sonucunda Mazhar Fuat Özkan grubu 62 puan alır ve 8. olur.¹⁰ Bu sanal puanlama Türk ekibine moral verir. Türkiye finallerinde MFÖ grubunun birinciliğinden memnun olmayanlar da vardır. MDP Kütahya Milletvekili Abdurrahman Kara, MFÖ’nün Türkiye’yi temsil etmemesi için meclisi göreve çağırır ve “Ülkemizi deliler mi temsil edecek?” der.¹¹

Final Gecesi

Yarışma gecesi Mazhar Fuat Özkan grubu 7. sırada sahne alır. Şarkılarını “Diday Diday Day” olarak anons edilir, yapılan anonsta bir şey daha dikkat çeker, Mazhar Fuat Özkan grubu Kısaca MFO olarak anons edilir. İngilizce’de “Ö” harfinin olmaması sebebi ile MFÖ yerine MFO olarak anons edilen topluluk, o günden sonra bu adı hep kullanır. Mazhar Fuat Özkan grubunun günümüze kadar gelen MFÖ adı ilk o gün kullanılır.

¹⁰ELVEREN Muammer, 1985 Nisan 25

¹¹Milliyet , “Oslo’ya gitmek kolay değil” 1996 Şubat 16

Zeynep Özal Eurovision’da

Başbakan Turgut Özal’ın Danimarka’da bulunan kızı Zeynep Özal, Eurovision Şarkı Yarışması’nı izlemek için bugün İsveç’e gitti.¹² Yarışma tarihinde ilk kez bir siyasetçi, ekibimiz ile beraber yarışma finallerine katılıyordu.

Puanlama ve MFÖ’nün Hüsranı

Yarışmayı 9 bin kişi canlı, 700 milyon kişi ise televizyon ekranlarından izledi. MFÖ grubu yarışma öncesi 7.’lik ile 10.’luk arasında bir yer bekliyordu. “Aşık Oldum” provalarda diğer yarışmacılar tarafından beğenilmişti. Puanlama başlar MFÖ ilk puan veren ülke İrlanda’dan 7 puan alır, ikinci puan veren ülke Finlandiya’dan 2 puan gelince umutlar çoğalır. Sonra puan veren ülkeler MFÖ’ye istediği puanı vermez. İsviçre’nin verdiği 12 puan ise MFÖ’yü son sıralardan kurtarır. Puanlama sonucunda 36 puan toplayan MFÖ grubu, yarışmayı 14. sırada tamamlar. Bu dereceyi elde etmesinde en büyük rol şüphesiz İsviçre’den gelen 12 puanla olur.

Yorumlar Kırgın

Yarışmada 14. olan MFÖ grubu yarışmadan sonra verdiği demeçte, “Performansımız çok iyiydi. Parçamızdan sonra diğer yarışmacı gruplar bizi alkışlarla karşıladılar. Hep birlikte “Diday Diday Day Dom” dediler. Bu durumda sonuç böyle olmamalıydı. 14.’lüğün yukarısını hak etmiştik.”¹³ Yarışmanın puanlaması ile ilgili olarak ise İskandinav ülkelerinin aralarında “Şaşırtıcı bir dayanışma” olduğu iddiası gündeme geldi. Danimarka, Norveç, Finlandiya, İsveç’in puanlamada önde giden Almanya ve İsrail’i durdurmaya çalıştığı, İsveç ve Norveç’in birbirlerine 12 puan verdikleri ve birbirlerine destek oldukları da iddialar arasında kaldı.

¹²Milliyet, “Zeynep Özal Eurovision’da” 1985, Nisan 30

¹³KAFKAS Yıldız, Hürriyet, “Güzel Lilli” 1985, Mayıs 5

Eurovision Şarkı Yarışması ile ilgili dönemin en popüler müzik dergisi Hey'de yer alan bir yorum ise oldukça düşündürücüydü. "Eurovision şarkı yarışmaları TRT'nin tutumu nedeni ile müziğimize fazlaca bir yarar getirmedi. TRT kendi anlayışında ısrar etti ve çağdaş müziğimizi kösteklemekten başka hiçbir işlevi olmayan TRT Denetleme Kurulu'nun elindeki ilkeler doğrultusunda; yarışma düzenleme, finalist ve birinciler çıkartmaya bunları yine aynı çizgi üstündeki jürilerle değerlendirmeyi sürdürdü. Kısacası halk başka yerdeydi, TRT başka yerde! Yine TRT, gelişmeye açık bir müzik politikası ile uzaktan yakından bir bağa sahip olmadığı için, giderek dünyanın gelişmesine ayak uyduramamış, böylece uluslararası etkinlikte cılız kalınmasına yol açmıştır."¹⁴

Yarışmada birinciliği 123 puanla Norveç'in iki genç kızdan kurulu Bibbysocks grubu "La Det Swinge" adlı şarkı ile elde ederken, 30 yıldan bu yana hep sonlarda yer alan Norveç'e de birinciliği ilk defa tattırıyordu.

19 ülkenin yarıştığı yarışmada Türkiye'ye puan veren ülkeler şöyle sıralandı:

- İrlanda: 7 puan
- Finlandiya: 2 puan
- İspanya: 3 puan
- Belçika: 1 puan
- F.Almanya: 2 puan
- Norveç: 1 puan
- İngiltere: 8 puan
- İsviçre: 12 puan

¹⁴HEY Dergisi, Hey Yorum "Eurovision Şarkı Yarışması ne getirdi ne götürdü"
1985 Mayıs

İspanyol Basınından Övgü

Türk jürisi İspanya adına yarışan şarkıya 12 puan verince İspanyol basınından övgüler aldı. Yarışmada İspanya adına yarışan Paloma San Basilo, Türk jürisinin verdiği 12 puanla büyük bir hezimetten kurtulduklarını¹⁵ söylerken; Diario 16 gazetesi “Türkler çok daha iyi bir yere layıktı. Türkiye’nin parçasının kalitesi çok yüksekti; ancak politik nedenlerden ötürü bazı ülkeler Türkiye’ye puan vermekten kaçındılar. Bu da yarışmanın dürüstlüğüne gölge düşürdü. Koreografisinden kostümlerine kadar dört dörtlük olan Türk ekibinin yeri 14.’ lük değildi.” yorumunu yaptı. İspanyol Ya gazetesi ise “Sadece Türkler müzikten anlıyor” başlığını kullandı.

Başbakan Turgut Özal eşi ile beraber İzmir Büyük Efes Oteli’nde izlediği yarışma hakkında bir hayli ilginç bir yorum yapar: “Müslümanlara puan vermiyorlar. Birincilik için herhalde Hristiyan olmak lazım” derken; Semra Özal “Şarkımız güzeldi; ama bazı devletler taraf tuttu. Kendimizi gelecek yarışmalarda daha iyi tanıtmalı ve sempati toplamalıyız.” yorumunu yaptı. Öte yandan Özal yarışmanın başlarında bir ara “İlk 5’e girersek, ekonomik durumu düzelttiğimiz için iyi derece aldık diye propaganda yaparız.” diye espri yaptı.¹⁶

¹⁵Hürriyet, “Teşekkürler Türkiye”, 1985, Mayıs 6

¹⁶Günaydın, “Taraf Tutmayanlar İyi değerlendiriyor”; 1985, Mayıs 6

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	Toplam	Derece
1.İrlanda		1	7	3	4	3	5	8	8	4	8	12	3	3	5	7	10			91	6
2.İsviçre	6		6		6		3				1	7		7	2	10			10	58	9
3.Kıbrıs	1											3			3				8	15	16
4.Danimarka			3			10		3	1	6		2	6			5	5			41	11
5.İspanya	2	8	1				12		2					4				1	6	36	14
6.Fransa		5	4				1		3		3	10		2	4	6	3	3	12	56	10
7.Türkiye	7	2			3			1		2			1	8	12					36	14
8.Belçika							7													7	19
9.Portekiz							2												7	9	18
10.F. Almanya	4	10	12	10	10	8		10	7		7		8	1		8		10		105	2
11.İsrail	8		5	4	8	12			5	7		5	10	5	7	2	7	6	2	93	5
12.İtalya		6	10	1	12	5	8	2	12		4						6	12		78	7
13.Norvec	12	4		12	1	2		12		12	12	6		12	6	12	12	7	1	123	1
14.İngiltere	5	7		5	5	6	10	6	6	5	2	8	7		10	4	2	8	4	100	4
15.İsviçre		3	2	6			6	5	4	1			5			1	1	2	3	39	12
16.İsveç	10	12		8	2	7	4	7		8	6	4	12	6	8		4	5		103	3
17.Avusturya	3			7		1		4		10	10		2	10	1	3		4	5	60	8
18.Lüksemburg				2		4			10	3	5	1	4				8			37	13
19.Yunanistan			8		7															15	16

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

1986 ve “Halley” Klips ve Onlar

Hey... sevgili dünya
Gülmeye başla... sonsuz olsun
kahkaha
Hey... sevgili dünya
Gülmeye başla... sonsuz olsun
kahkaha
Bir müjde var şu kalplere
Hay, Halley, hay, hay, Halley
Hay, Halley, hay, hay, hay, Halley

Bir müjde var şu kalplere
Hay, Halley, hay, hay, hallo, Halley
Müjdeler olsun... çaldım ben kapıyı
Müjdeler olsun... dünya aç kapıyı
Müjdeler olsun... sevgi en kolayı
Müjdeler olsun sizlere
Merhaba Halley... sevgi ver buraya
Peri kızı gel... değdir değneğini
Her şeye rağmen, her yerde umut var
Bonjour, good morning, hi, hello, ciao
Merhaba dünya... haydi barışa
Güzele doğru böyle biteviye
Sen de... sen de... sen de... birlikte
Merhaba Halley... sevgi ver buraya
Peri kızı gel... değdir değneğini
Her şeye rağmen, her yerde umut var
Bir müjde var şu kalplere
Hay, Halley, hay, hay, hallo, Halley

Söz: İlhan İrem
Müzik: Melih Kibar
Düzenleme: Melih Kibar
Yorum: Klips ve Onlar

1986 yılının Türkiye finalinde sadece dört şarkı yarıştı. Bu final, o seneye kadar yapılan tüm elemeler içinde en az sayıda şarkının yarıştığı finaldir. 15 Mart 1986 günü Ankara Arı Stüdyoları'nda yapılan Türkiye finalinde yarışan dört eser:

Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci	Düzenleme	Yorumcu
Halley	İlhan İrem	Melih Kibar	Melih Kibar	Klips ve Onlar
Dünya	O.Ahmet Tuğsuz	O.Ahmet Tuğsuz	Garo Mafyan	Seyyal Taner
Yaşa Yaşa	Aysel Gürel	Selmi Andak	Uğur Dikmen	Nil Burak ve İbo
Bu Film Bitmeli	Fikret Şenes	Selçuk Başar	Selçuk Başar	Nilüfer

Yarışma için hazırlıklara başlayan TRT, 1986 yılında birinciyi halk jürisi yerine seçici kurulun belirlemesine karar verir. Dört eserin yarıştığı 15 Mart gününden önce tahminler “Halley”in birinciliği alacağı yönündedir. Basın da “Halley”i desteklemektedir; hatta Günaydın gazetesinde yer alan bir haber “En şanslı Klips ve Onlar” derken, “Nil Burak 40’ından sonra Eurovision’a gitse ne olur, gitmese ne olur?” yorumu yer alır.¹ Bu yorum aynı zamanda Türk basınında 90’lı yıllarda başlayacak olan ve milenyumda zirve yapacak olan, gençlerin gereksiz yere ön plana getirme popülizminin de ilk meyvesi olur. Öyle ki bu tarz habercilik anlayışı sayesinde Türk Pop Müziği’nde tecrübeli sesler ve müzisyenler emekli olmaya sevk edilecek ve meydan tecrübesiz, yeteneksiz gençlere bırakılacaktır. Pop müzik ustalarını 2000’li yıllarda emekli olmaya mecbur edecek bu medya anlayışı Türk Pop Müziği’nde gelecekte gereksiz bir gençleşme operasyonu başlatacak ve yaşı kırkın üstünde olan yorumcuların albüm yapacak prodüktör bulamamalarına kadar uzayıp gidecektir.

¹Günaydın, 1986 Mart 13

Yarışma gecesi hangi eserin kaçıncı sırada yarışacağı-
nın tespiti için kura çekilecektir. Melih Kibar, kura çekimin-
den önce “Arkadaşlarımla itirazı yoksa biz birinci olarak
çıkma istiyoruz” der. Seyyal Taner “Ben çekmiyorum, Ni-
lifer ile Nil çeksinler, kalan kağıt da benim olsun” der. Ka-
bul edilir. İlginçtir yarışma sonucu da sahneye çıkış sıraları-
na göre belirlenir.² Yarışma sonucunda “Halley” birinciliği
alır. İkinciliği ise Seyyal Taner’in yorumladığı “Dünya” adlı
şarkı alır. Yapılan oylama sonucunda seçici kurulda “Hal-
ley” ile “Dünya” 8’er puan alarak berabere kalırlar. Ancak
Eurovision şartnamesi gereği, seçici kurul başkanının oyu
çift sayılacaktır. Bunun üzerine jüri başkanı Saim Konak-
çı’nın oyları çift sayılır ve onun “Halley”e verdiği oyla
“Halley” 9 puan alır ve birinciliği elde eder.³ Finalde um-
duğu başarıyı alamayan Nil Burak “Ben Avrupalı’da birin-
cilik almaya alışmış bir sanatçıyım. Buradaki yarışmalar be-
ni ilgilendirmiyor”⁴ yorumunu yapar. TRT’nin o gece dü-
zenlediği Türkiye finalinde Gazebo ve Ricardo Fogli sahne
alır, gecenin TRT’ye maliyeti ise 15 milyon TL’dir.⁵ Sonuç-
lar ülkede olumlu karşılanır, hemen hemen herkes sonuç-
tan umutludur. Halley kamuoyundan onay alır. Şarkının
söz yazarı İlhan İrem 1978 yılı finallerine “Yıldızlar” adlı
şarkısı ile katılmış ama birinci olamamıştı, İrem Eurovision
hayalini bu kez söz yazarı olarak yer aldığı “Halley” ekibi
ile gerçekleştirmiştir. O güne kadar Eurovision şarkı yarış-
malarının finallerinde dinlediğimiz “Çoban Yıldızı” adlı
enstrümantal jeneriği ile karşımıza çıkan Melih Kibar, bu
kez besteci olarak Avrupa’ya gidiyordu.

Klips ve Onlar iki ayrı grubun birleşmesinden oluşmuş-
tu. Gupta yer alan iki bayan vokali Sevinçül Bahadır ve Se-
den Kutlubay’dır. Yarışma finallerinden sonra Seden Kutlu-
bay gruptan çıkmak istediğini söyler ve ayrılır. Ayrılma ge-
rekçesi olarak finalin yapılacağı haftada okulu ile ilgili
önemli sınavları gösterir.⁶

²HEY Dergisi, “Eurovision 86 Özel bölüm”, 1986 Mart 22 s. 4

³<http://www.geocities.com/televisioncity> Erişim tarihi: 27.03.05

⁴HEY Dergisi, “Stat inledi, 34-F Çınladı”, 1986 Mart 22 s. 6

⁵HEY Dergisi, “Hey... Hey... Hey...”, 1986 Mart s. 7

⁶<http://www.geocities.com/turkovision> Erişim tarihi: 17.02.2005

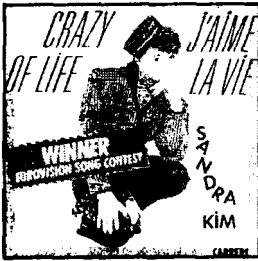
Seden Kutlubay'ın yerini Candan Erçetin alır, Klips ve Onlar gurubunun ikinci bayan vokali Candan Erçetin olur. Klips ve Onlar ekibinde Gür Akad, Derya Bozkurt, Emre Tukur, Sevingül Bahadır ve Candan Erçetin yer almaktadır.

Haberi İlk TRT Muhasebecisi Verdi

Şarkıların performansı bitmiş, jüri toplanmış, değerlendirmesini tamamlamıştı. Sıra sonuçların açıklanmasına gelir, işte tam bu sırada, Eurovision Türkiye final tarihinde hiç rastlanmamış bir olay yaşanır. Jüri üyeleri değerlendirme sonrasında salondaki yerlerine dönerken sonuçların yazıldığı kağıt gizlice Erkan Yolaç'a verilir. Bu arada TRT muhasebecisine de kimlere kaç para verileceği bildirilir. Muhasebeci bunun üzerine birincilik ödülü olan 2 milyonluk çeki Melih Kibar'a imzalattır.⁷ Birincilik ödülünü kazandığını gören ekip elemanları, daha anons yapılmadan Bergen'de Türkiye'yi temsil edeceklerini anlarlar.

Final ve Mutlu Son

31. Eurovision Şarkı Yarışması Norveç'in Bergen kentinde gerçekleşir. "Grieg Hall" adlı salonda yapılacak olan yarışma yaklaşık 700 milyon kişi tarafından izlenecektir.⁸ Yarışma gecesi Türkiye'yi temsil eden "Halley"nin tanıtımı sırasında, Türk bayrağı ay yıldız içiçe girmiş olarak resmedilir. Bu Türk kamuoyunda tepki ile karşılanır.⁹ Melih Kibar

"Halley" şarkısı için gece gündüz çalışır, düzenleme üzerinde çeşitli değişiklikler yapar, bu değişiklikler yarışma gecesine kadar devam eder. Şarkıyı yarışma gecesi başarılı bir performans sergileyen "Halley" ekibi, o güne kadar hiçbir yarışmacının elde edemediği başarı

⁷HEY Dergisi, "Müjdeyi TRT muhasebecisi verdi" 1986 Mart 22 s. 3

⁸ZABCİ Faruk, Hürriyet, "Halley'in gecesi" 1986 Mayıs 3

⁹Hürriyet, "Yaşa Halley" 1986 Mayıs 4

elde eder: 53 Puan ve 9.'luk. Bu başarı ülkede büyük bir coşku ile kutlanır, Türkiye Eurovision Şarkı Yarışması serüveninin 11. senesinde nihayet ilk ona girmeyi başarır. Sonuç hakkında Melih Kibar yine politik unsur üzerine değinir ve "Bazı ülkelerin politikadan etkilenmeseydi şarkımız ilk 5 arasına girebilirdi."¹⁰ yorumunu yapar. Yarışmada birinciliği Belçika adına yarışan 15 yaşındaki çocuk şarkıcı Sandra Kim kazanır. Melih Kibar'ın bu konudaki görüşü ise "Birçok ülke jürisi müzikal değerlendirme yapacağına, çocuk unsurdan etkilenebiliyor. 15 yaşındaki Sandra Kim, kuşkusuz jürinin sempatisini topladı"¹¹ şeklindedir.

Bergen'de başarı elde eden bir diğer Türk, İsviçre adına yarışan Atilla Şereftuğ olur. 70'li yıllarda Türkiye'de bulunduğu sıralarda İstanbul Gelişim Orkestrası'nda çalışan Atilla Şereftuğ, 80'lerde yaşanan yurt dışına beyin göçünden payına düşeni alarak Türkiye'den ayrılmıştı. Şereftuğ "Pas pour moi" adlı "bir saat düşündüm, beş dakikada besteledim" dediği şarkısı ile yarışmada ikinci oldu. Bu sonuç o güne kadar bir Türk'ün bu yarışmada aldığı en sonuç olur. Melih Kibar'ın ve Atilla Şereftuğ'un bu başarısı Türkiye'de coşku ile karşılanır, 31. Eurovision Şarkı Yarışması aynı zamanda Türklerin zaferi ile sonuçlanır. Yarışmada daha sonra hayatını birleştirerek evlendiği Daniela Simon'un seslendirdiği şarkı ile ikinciliği elde eden Atilla Şereftuğ, "Belçika çocuk şarkıcı ile işi götürdü. Kızı şirin bulan herkes ona puan verdi. Bunun böyle olacağını, hepimiz tahmin etmiştik. Orkestra bile işin farkındaydı. Belçikalı Sandra Kim bizim şarkıcımız Daniela Simon'un yaşında olsaydı, biz birinciydik" yorumunu yapıyordu. Yarışmada birinci olarak Eurovision Şarkı Yarışması tarihinin en küçük yaşta birincilik elde eden yorumcusu ünvanını alan Sandra Kim ise "Yarışmayı kazanmayı beklemiyordum. Benim için olağanüstü bir şey." derken ona sorulan artık yeni bir hayata mı atılıyorsun sorusuna yanıt olarak, "Hayır, salı günü okula yeniden başlıyorum. Okul ne olursa olsun, önemlidir" diyordu.

¹⁰Haber Merkezi, Hürriyet, "Sevinçteki ders" 1986 Mayıs 4

¹¹Hürriyet, "Bergen'den değerlendirmeler " 1986 Mayıs 4

Yarışma gecesinden sonra Amsterdam üzerinden İstanbul'a dönen "Halley" ekibinin yaratıcısı Melih Kibar, "Biz görevimizi yaptık; ancak ben daha iyi bir derece bekliyordum. Ama şimdiye kadar söylemedim. Oldukça güzel bir sonuç; fakat hak ettiğimizin biraz altında."¹² diyordu.

Halley'e Kimler Puan Verdi?

Almanya: 8 puan
 Avusturya: 2 puan
 Belçika: 6 puan
 Hollanda: 6 puan
 İngiltere: 2 puan
 İsrail: 3 puan
 İsviçre: 8 puan
 Lüksemburg: 6 puan
 Yugoslavya: 12 puan

Yorumlar Pozitif

"Halley"nin başarısı ülkede coşku ile karşılanır, 7'den 70'e herkes Melih Kibar ve ekibine övgü yağdırır. Yarışma sonrası yorumlar şöyledir:

Nükhet Duru: "Günden güne Avrupa ülkeleri arasında iyi bir yere gelmemiz de bu konunun sevindirici yönü."

Seyyal Taner: "Belçika'yı temsil eden şarkıcının çocuk olması, jürinin sempatisini topladı. "Halley"nin yerinin dördüncülük ya da beşincilik olması gerekliydi."

Neco: "Günden güne daha ileriye gidiyoruz. Bunlar küçük adımlarla bile olsa hepimizi sevindiriyor. İki Türk bes tecinin ilk 10'a girmesi Avrupa ülkeleri ile siyasi ve ekonomik ilişkilerimizin de iyi olmasından biraz olsun kaynaklanıyor."¹³

¹²TOROS Sinan, Milliyet, "Mutlu Dönüş" 1986 Mayıs 5

¹³Hürriyet, "Göğüsümüz Kabardı" 1986, Mayıs 7

“Halley”in başarısı, sanatçıları olduğu kadar politikacıları da mutlu eder. Dönemin İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut konu hakkında “Türkiye artık her yönü ile kalkınıyor. Bunun bir göstergesi de sanattır. Sanatçılarımızın başarıları, diğer alanlardaki başarılarının da bir ölçüsüdür.”¹⁴ yorumunu yapar. Yarışmadan sonra Hürriyet gazetesinde: “Bu sonuç bize bir şeyi gösteriyor. Anlaşıyor ki, her geçen yıl bu yarışmada ne söyleneceğini, nasıl söyleneceğini biraz daha iyi öğreniyoruz. Onun yanı sıra yarışmanın yalnız sahnede ve TV kameraları önünde değil, sahnenin arkasında, kulislerde de yapıldığını, o bakımdan oralarda dönen dolapların dışında kalmamak gerektiğini de, gene her geçen yıl biraz daha iyi fark ediyoruz. Bu tür yarışmalarda politikanın hiç rol oynamadığı söylenmez; hatta genel kanı, çok büyük bir rol oynadığı yönündedir. O bakımdan, aldığımız dereceyi bir ölçüde de bu iyileşmeye borçlu olduğumuzu söylemekteki yanılgı payı ne kadardır, bilemiyorum.”¹⁵ yorumu yer alır.

Halley’e Hakaret

Melih Kibar’ın “Halley” ile aldığı başarı en çok İngilizleri rahatsız eder. İngiliz basınından Daily Mail gazatesi “Halley, adını aldığı yıldız gibi, inşallah 76 yıl görünmez ve duyulmaz.” yorumunu yapar. Bu, İngiltere’deki Türkler tarafından protesto edilir. Öte yandan yarışma gecesi, yarışmayı Bergen’den naklen yayınlayan BBC’nin meşhur yorumcusu Terry Wogan, belki de hayatının en büyük gafını yapar. Wogan İsviçre adına yarışan şarkının Türk bestecisi Atilla Şereftuğ’u “İtalyan asıllı” diye tanıtarak cahilce bir gaf yapar. Atilla Şereftuğ hakkında “Zaten görünüşü de Büyük Hun İmparatoru Atilla’ya benziyor” yorumunu yapar.¹⁶ Belli ki BBC’nin sunucusu Büyük Hun İmparatoru Atilla’yı da İtalyan sanmıştır.

¹⁴Hürriyet, “Politika ve sanat çevrelerinde” 1986 Mayıs 7

¹⁵Hürriyet, Yorum “ Eurovision’a bir bakış açısı” 1986 Mayıs 12

¹⁶Milliyet, “Halley’e protesto eden gazeteye protesto yağıyor” 1986 Mayıs 5

Not:Yatay şeritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey şeritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Toplam	Derece
1.Lüksemburg		5	8	12	8	1	8			2	4	7	10	12	8	10	10	2	4	6	117	3
2.Yugoslavya	2				7	5	7	3	3		1	3	4		12	1	1				49	11
3.Fransa				3						7							3				13	17
4.Norveç			4			4	2			6		6	5	6	6			5			44	12
5.İngiltere	4		10	6				6	2	4	2			5	2	3	8	8	10	2	72	7
6.İzlanda							5	2	6						4		2				19	16
7.Hollanda	1	2						7	1		8			10	1				3	7	40	13
8.Türkiye	6	12			2		6			8	3		6	8		2					53	9
9.İspanya	7	4	6		1	2		8		1		5	3			7		3	1	3	51	10
10.İsviçre	12	6	7	5	5	3	12	10	4		12	10	12		5	4	12	4	7	10	140	2
11.İsrail			1	1						5											7	19
12.İrlanda	3	8	3	2		8		5	12		6		2			12	7	12	8	8	96	4
13.Belçika	10	10	12	8	10	10	10	12	10	10	5	12		1	10	6	6	10	12	12	176	1
14.F. Almanya	8	1			12							8	7			8	5	7	2	4	62	8
15.Kıbrıs		3										1									4	20
16.Avusturya												2	1	2					6	1	12	18
17.İsveç	5	7	2	7	3	12	3		7	12				4		5		6	5		78	5
18.Danimarka			5	10	6	7	4		5	3	10	4		7	7		4			5	77	6
19.Finlandiya						6	1	1					8	3	3						22	15
20.Portekiz				4	4			4	8		7							1			28	14

1987 ve “Şarkım Sevgi Üstüne” Seyyal Taner

Yalan değil benim dünyam
Hayal değil gerçek rüyam
Bütün dünya duysun diye
Şarkı yazdım üstüne
Benim şarkım sevgi dolu
Benim şarkım dostluk dolu
Benim yolum aklın yolu
Yolum sevgi üstüne
Bir melodi, bir melodi
Bir melodi, dostluk, sevgi
Öyle güzel, güzel ki hayat

Dünya güzel, dünya rahat
Dostluğunu şarkıma kat
Söyle sevgi üstüne
Güle güle, döne döne
Koy elini el üstüne
Bütün dünya duysun diye
Şarkım sevgi üstüne
Güle güle, döne döne
Sar kolunu sar belime
Bütün dünya duysun diye
Şarkım sevgi üstüne

Söz–Müzik: Olcayto Ahmet Tuğsuz
Düzenleme: Garo Mafyan
Yorumcu: Seyyal Taner&Grup Lokomotif

O yıl TRT jürisi, önceki yıla oranla daha fazla sayıda şarkıyı finale bıraktı. Finale kalan şarkı sayısı 10'du. Finale kalan 10 eser ve sahipleri ise yan sayfadaki gibiydi:

Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci	Düzenleme	Yorumcu
Hayat Pencerenin Dışında	Nezih Topuzlu	Selmi Andak		Seden Kutlubay & Vedat Sakman
Paydos	Bora Ebeoğlu	Melih Kibar	Melih Kibar	Grup Denk
Keloğlan	Selçuk Başar	Selçuk Başar	Selçuk Başar	Grup FM
Güneşli Bir Resim Çiz Bana	Kayahan	Kayahan	Ümit Eroğlu	Kayahan & Emel - Erdal
Dünya Barışı İçin	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç
Güzel Şeyler Söyle	Aysel Gürel	Onno Tunç	Onno Tunç	Aşkın Nur Yengi & Harun Kolçak
No Problem	Mazhar Alanson	MFÖ	MFÖ	MFÖ
Gülümse Biraz	Cansın Erol	Dr.Selahattin İçli		Ahmet Özhan
Bir Gün Yetmez	Kayahan	Atilla Özdemiroğlu	Atilla Özdemiroğlu	Arzu Ece & Cihan Okan
Şarkım Sevgi Üstüne	O.A.Tuğsuz	O.A.Tuğsuz	Garo Mafyan	Seyyal Taner & Grup Lokomotif

Türkiye finalinde birinci olacak şarkıyı, TRT tarafından belirlenen seçici jüri belirleyecekti. Seçici jüri ise altı ana kategoriden toplanan insanlarda oluşacaktır. Bu kategoriler¹ Kurum personeli, Hafif müzik denetleme kurulu üyeleri, besteciler, kuruluş temsilcileri, ses sanatçıları ve sinema sanatçılarından oluşuyordu. Bu kurul içinde ise hafif müzik denetleme kurulundan Süheyl Denizci, Zekai Apaydın, Ulvi Yücelen gibi isimler yer alırken; bestecileri temsilen İstemihan Taviloğlu, Nevid Kodallı; ses sanatçıları kategorisinde Ajda Pekkan ve Neco, sinema sanatçıları kategorisinde ise Hülya Koçyiğit ve Ediz Hun yer aldı. TRT temsilcileri arasında ise 2004 yılında el konan Uzan medya grubun başına geçirilen Adem Gürses, Müzik Dairesi Başkanı Saim Konakçı gibi isimler de yer aldı. 1987 Türkiye finaline, önceki sene alınan başarının da gazı ile olsa gerek oldukça iyi hazırlanılmıştı. Finale daha fazla sayıda şarkı bırakılmış ve içinde sanat ve bürokrasinin önemli isimlerinin yer aldığı daha kalabalık bir jüri oluşturulmuştu. Birinci olan şarkıya verilecek ödül 2 milyon TL olacaktı.² Bu miktar o günkü kurla 2.616 \$'a karşılık gelmekteydi. Bu ödül aynı zamanda o güne kadar verilen en büyük ödül miktarıydı. Türkiye finali 21 Şubat 1987 günü saat 22.00'de başlayacak ve birinci olan şarkı o gecenin bitiminde belirlenecekti. Şarkıların sahneye çıkış sırası daha önce yapılan bir kura ile belirlenmişti. 23 kişilik seçici kurul ilk toplantısını finalden bir gün önce saat 16.00'da yapmıştı. Kurulda yer alan Hülya Koçyiğit "Akşama Dedeman Oteli'nde konserim var. Ben öğleden sonra yarışmacıları banttan dinleyeyim, oyumu vereyim. Gece gelmesem, oylarım geçerli olur mu?" diye sordu.³ TRT Müzik Dairesi Başkanı Saim Konakçı başta olmak üzere bütün seçici kurul üyeleri bunun mümkün olamayacağını söylediler.

¹Milliyet "Eurovision seçici kurulu" 1987 Şubat 20:

²DEDOĞLU Tamer, Ankara Hürriyet, 1987 Şubat 20

³Milliyet, "Sevgi Üstüne'nin rakibi "Paydos"tu" " 1987, Şubat 21 s. 13

Ahmet Özhan'a Tepki

İlk olarak 1986 finallerinde karşımıza çıkan Ahmet Özhan, bir sene sonraki finallerde de yarışıyordu. TRT'nin final gecesinden önce yaptığı ve tüm sanatçıların katıldığı genel provaya gelmeyen Ahmet Özhan, diğer yarışmacılardan tepki almıştı. Yarışmacılar bunu bir "saygısızlık" olarak değerlendirmişlerdi. Ahmet Özhan ise buna gerekçe olarak İstanbul'daki gazino programını göstermişti. Bunun üzerine provada seçici kurul, Ahmet Özhan'ın yorumladığı "Gülümse Biraz" adlı şarkıyı enstrümantal olarak dinlemişlerdi.⁴

Kurul üyeleri ilk toplantıdan sonra birbirlerini etkilemek için, yarışmacı eserler hakkında birbirlerine hiçbir şey söylemediler. Stad Oteli'nde yenen akşam yemeğinden sonra, aynı ekip yine Orkut Stüdyoları'nda yerlerini aldılar. Bestelerin icrasından sonra sıra oylamaya geldi. İlk oylama sonucunda sonuçlar şu şekilde ortaya çıktı:

Hayat Pencerenin Dışında	2 oy
Keloğlan	3 oy
Dünya Barışı İçin	2 oy
Bir Gün Bize Yetmez	1 oy
Şarkım Sevgi Üstüne	9 oy

Diğer şarkılara ise hiç oy çıkmamıştı. İlk turda sağlanması gereken 2/3'lük çoğunluğu hiçbir şarkı yakalayamayınca, TRT Hukuk Müşaviri Remzi Bakırcı salt çoğunluk gerektiren ikinci oylamaya geçileceğini açıkladı. Yapılan ikinci oylamada "Paydos" 8 oy , "Şarkım Sevgi Üstüne" ise 15 oy almıştı. Bu oylama, Türkiye'yi 1987 yılında Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil edecek olan şarkıyı da belirliyordu. Buna göre söz ve müziği Olcayto Ahmet Tuğsuz'un yazdığı, düzenlemesi Garo Mafyan'a ait, koreografisi Sait Sökmen, kostümleri Cemil İpekçi'nin hazırladığı "Şarkım Sevgi Üstüne" birinciliği almıştı. Ödül töreninde TRT Genel Müdürü Prof. Dr. Tunca Toskay, Olcayto Ahmet Tuğsuz'a 2

⁴Hürriyet, "Ahmet Özhan Provasızdı" 1987, Şubat 21

milyonluk çekini verdi, yarışmada ikinci ve üçüncü seçilmedi.⁵ TRT'nin müdürü Tunca Toskay'ın o seneki finalleri fazlası ile önemseydiği şu sözlerinden belli ediyordu: "Aman çocuklar, gerçekten her şey yolunda mı? Bir aksilik çıkıp emeklerimiz boşa gidecek diye ödüm kopuyor. İnşallah yüzümüzün akı ile bu geceyi kurtarırız."⁶

Olcayto Ahmet Tuğsuz'un Üçüncü Zaferi

1986 Türkiye finallerinde birinci olan şarkının bestecisi Olcayto Ahmet Tuğsuz'un bu üçüncü Türkiye eleme zaferydi. Daha önce 1978 yılında Dağhan Baydur ile "Sevince"de Türkiye'yi temsil eden Tuğsuz, 1982 yılında Neco'nun yorumladığı "Hani" ile bir kez daha Türkiye'yi Eurovision'da temsil etmişti. Daha önce Türkiye'de büyük bir ses getiren "Hair" müzikalinde oynayan Tuğsuz, müziği zevk için yaptığını söylerken, asıl işi ise Net Holding'e bağlı olan Inter Limousine Servisi'nin genel müdürlüğüydü.⁷

Seyyal Taner ve Grup Lokomotif'e ilk kutlama mesajı Zeki Müren'den geldi. Bir sene önceki finallerde birinciliği 1 oyla kaybeden Seyyal Taner, bu birinciliği elde ettiği için çok mutluydu. Taner "Beşinci yarışmacı sahnedeysen biz hala kuliste çalışıyorduk" derken, Olcayto Ahmet Tuğsuz yaptığı açıklamada: Biz ekip olarak şarkımızdan son derece ümitliydik. Yarışma sırasında parçamızı bitirdikten sonra kuliste bekleyen arkadaşlarımızın alkışladıklarını duyduk. Çok sevindik ve ümidimiz arttı. Bundan sonra da heyecanla sonuçları bekledik. Birinci olduğumuzu öğrenince de dünyalar bizim oldu." derken birinci olan "Şarkım Sevgi Üstüne"nin hikayesini de şöyle anlatıyordu: "Geçtiğimiz yıl kasım ayının sonlarında bu sefer görev alarak Uzunköprü'ye gitmiştim. Orada kısa bir süre kaldım ama çok boş zamanım olduğu için beste yapmaya başladım. Sonunda "Şarkım Sevgi Üstüne" ortaya çıktı. Komutanlarıma böyle bir beste yaptığımı, bununla Eurovision Şarkı Yarışması'nın Türkiye

⁵Milliyet, "Eurovision temsilcimiz Seyyal Taner" 1987, Şubat 22 s.14

⁶Hürriyet, Ankara "Seyyal Taner Birinci" 1987, Şubat 22

⁷Milliyet, "Bestecinin asıl işi Limousine kiralamak", 1987 Şubat 28

elemelerine katılacağımı, eğer birinci olursak ilk gösterimizi de orada yapacağımızı söyledim. Birinci olduğumuza göre sözümü tutmam gerekiyor. 4 Nisan'da 42. Piyade Alayı'nın gecesi var. Ekip olarak oraya gidecek, alay gecesine konuk olacağız ve söz verdiğimiz gibi ilk gösteriyi de orada yapacağız.”⁸ dedi.

Her Türkiye finalinde birinci olan ekip gibi “Şarkım Sevgi üstüne” ekibi de bu mutluluğu doyasıya kutladı. Seyyal Taner, Olcayto Ahmet Tuğsuz ve Grup Lokomotif'ten oluşan ekip, kazandıkları 2 milyonluk ödülün 800 bin liralık bölümünü bir gecede harcadılar.⁹ Ekip o gece Chine Town'a giderek önce Çin yemekleri yediler, Fransız şampanyası içen ve bol bol yerli içki tüketen ekip o gece bu mekana 500 bin lira ödediler. Daha sonra gittikleri F-34 adlı diskoda da 300 bin lira harcayan ekip, bir gecede ödülün yarısını bu mutluluk uğruna harcıyorlardı.

AET Skandalı

Brüksel'de yapılacak olan 32. Eurovision Şarkı Yarışması finaline günler kala, Türk ekibi bir yandan şarkı hakkındaki hazırlıklarını yaparken, bir yandan çeşitli lobi faaliyetlerine devam etti. Önceki yıllara oranla daha organize olan Türk ekibinin başarı hırsı da dikkatleri çekiyordu. Avrupa deneyimi olan Seyyal Taner, daha önce bu yarışma finallerine iki kez katılan Olcayto Ahmet Tuğsuz, bu ekibin tecrübesini de konuşturacak düzeydeydi. Yarışmadan birkaç gün önce Belçika'da verilen bir resepsiyona katılan Türk ekibinden Seyyal Taner'in o günle ilgili Türkiye adına çok önemli olan bir konu hakkında kırıdığı pot, o günlerin tarih yapraklarına da işleniyordu. Seyyal Taner, o gece Belçika başbakanının yanına yaklaşıp “Size Başbakan Turgut Özal'ın selamını getirdim. AET'ye (O yıllarda AB'ye verilen isim) başvurumuz konusunda bize yardımcı olur musunuz?” diye sorar. Bunun üzerine Türk ekibine başarılar dileyen Martens, Seyyal Taner'e “Bunu çok sempatik buluyorum. An-

⁸Milliyet, “Milyonluk Kutlama”, 1987 Şubat 25

⁹Hürriyet, 1987, Şubat 22

cak burada konuşulacak bir konu değil. Bu büyük bir sorun.”¹⁰ yanıtını verir. Bu diyalog sonrasında Seyyal Taner, “Bir sanatçı olarak bunu bir görev saydım ve başbakanımızın selamlarını kendiliğimden ilettim. Aslında Semra Hanım’la aramızda bu yönde bir elektriklenme oldu. Bu elektriklenme ile böyle bir mesaj iletme gerektiğine de inandım.” dedi. Daha sonra Hürriyet gazetesine açıklamada bulunan Belçika Başbakanı, “... Ortak pazara girişimizde bizi de düşünün dedi; ben de cevap olarak, olur düşüneceğim dedim.” açıklamasını yaptı, ancak başbakan bunları ifade ettikten sonra da küçük bir kahkaha atmaktan da geri kalmamıştı.

Final Gecesi

Eurovision Şarkı Yarışması finali 9 Mayıs 1987 günü Brüksel’in “Pare des Expositions” (Gösteriler Parkı) adlı salonda yapıldı. 1200 davetlinin yer aldığı yarışma 500 milyonun üzerinde kişi tarafından televizyon vasıtasıyla izlendi. O yıl ilk kez, başta Sovyetler Birliği olmak üzere Doğu Avrupa ülkeleri ve Güney Kore vatandaşları da televizyonlarından izledi. Yarışmayı Belçikalı’ların melez yorumcusu Victor Lazio sundu. O yılki yarışma finalinde salonun ön sıraları yarışmaya katılan ülkelerin büyük elçileri ve eşlerine ayrılırken, Belçika kralı ve eşi de yarışmayı ön sıralarda izliyordu. Bunun aksine yarışmayı izleyen 600 gazeteci salona alınmadı ve yarışmayı salonun bitişiğindeki büyük ekrandan izlemek zorunda bırakıldı.¹¹

Bu, Eurovision Şarkı Yarışması’nda, burjuvanın basının önüne geçtiği an olarak tarihlerdeki yerini aldı.

Şarkıların seslendirilmesi tamamlanmış, sıra puanlamaya gelmişti. Her ülke tek tek puanlarını açıklamaya başlamıştı. Birinci ülke, üçüncü ülke, beşinci, onuncu derken sıra sonuncu ülkeye gelmişti. Ülke jürilerinin hiçbiri o beklenen “Turkey ... X points” dememişti. Yarışma sonucunda scoreboard’ın Türkiye bölümünde koca bir “SIFIR” yazılıy-

¹⁰ZABCI Faruk, Hürriyet, “Seyyal Taner pop üstüne pop kırdı” 1987, Mayıs 7

¹¹SAYIN Şerif, Hürriyet; “Ekranı muhteşem final” 1987 Mayıs 6

di. Türkiye bunu daha önce 1983 yılında "Opera" ile yaşamıştı. Bu, Türkiye'nin Eurovision tarihindeki ikinci sıfır ve sonunculuğu olmuştu. Yaşanan bu şok Türkiye'de de yankı uyandırdı, 7'den 70'e herkes bir şeyler söylüyordu. Kimisi sonucu siyasi olarak yorumlarken, kimisi performansı yetersiz buluyordu. Yarışma sonu Türkiye'deki sanatçıların görüşü şöyleydi:

Selmi Andak: Türkiye adına üzüldük. Yarışma parçamız, 1975 yılından bu yana en kötüsüydü. Abartılmış showlar, hareketler yerine şarkı söyleseydik daha iyi olurdu."

Esin Engin: "TRT'nin oluşturduğu jüri, müzikle ilgisi olmayan kişilerdi. Bizimkiler tepindi, bütün Avrupa şarkı söyledi."

Orhan Gencebay: "Bestenin yapısında hata vardı. Kendi müziğimize göre beste yapmışız. Avrupalı'ya hiçbir şey vermedik."

Zerrin Özer: "Yarışan parçaların hepsi çok iyiydi. Yunanistan bile bizen çok daha iyi beste yapmış."

Ayşegül Aldinç: "Türkiye'yi izlerlen beğendim, çocuklar ellerinden geleni yaptılar."

Sibel Egemen: "Performans pek iyi değildi. Hataları oldu; ancak parçamız çok da kötü değildi."¹²

Seyyal Taner: "AET Bizi Dışladı!"

Yarışmada Çetin Alp'ten sonra "SIFIR" puan alan ikinci yorumcu olan Seyyal Taner, yarışmadan sonra kederliydi. Yaptığı açıklamada "Burada biz yarışmadık. Türkiye yarıştı. Bu sonuç, tam AET'ye (AB) girmeye hazırlandığımız anda, bilinçli bir şekilde bize puan verilmek istenmedi."¹³ diyordu. Şarkının besteci ve söz yazarı Olcayto Amet Tuğsuz ise "Ben şimdiye kadar 3 kez Eurovision'a katıldım. Bu sonuç inanılır gibi değil. Ben tamamen politik nedenlere bağlıyorum" açıklamasını yapıyordu. O güne kadarki en iddialı ekiplerden biri olan bu ekip, başarısızlığı tamamen politik etkenlere bağlıyor ve bu hüsranda kendisine hiçbir özeleştiriy yapmıyordu. Bu başarısızlık o güne kadar alınan en başa-

¹² Hürriyet, "Koşuşturacağımıza şarkı söyledik" 1987 Mayıs 7

¹³ ZABCİ Faruk, Hürriyet "Seyyal: AET Bizi Dışladı" 1987, Mayıs 9

rılı sonuç olan "Halley" in başarısından bir sene sonra alınması ile kâfalaradaki soru işaretlerinin sayısını arttırıyordu. Çünkü ilk 10'a girince hiç etki etmeyen politik sebepler, sö-nuncu olunduğunda bir anda herkesin ağzına ciklet oluve-riyordu.

Alınan sonuca kızanlar arasında siyasiler de vardı. Sıfır puan faciasına politikacıların da tepkisi ağır oldu.

Semra Özal: "Demek ki AET'ye girmemiz fevkalade önemli. Başvurumuzla Avrupalı'ları rahatsız ettik. Aralarında anlaşarak bu şekilde protesto ettiler. Bu durum, bizden korktuklarını gösterir. Türkiye artık bütün Avrupa'yı korku-tuyor. Bu güzel şey."

Fikri Sağlar (SHP Genel Sekreteri): "Şarkının değ erlen-dirilmesini sanatçılara bırakıyorum. Sonuç içinse ş unu söy-leyebilirim. İşte Türkiye'nin Özal sayesinde ki dış itibarı bu!"

Nuri Korkmaz (DSP Genel Sekreteri): "Acaba kulis mi dönmüştür, yoksa Türkiye'deki siyasal geliş melerle, antide-mokratik ortamı sürdürme, gayretleri mi rol oynamıştır?"

Sami Ateş (Kemalist Atılım Partisi Genel Başkanı): "Grupta lomokomotif bir de Seyyal Taner, çuf çuf'la gider, of of'la döner. Kimisi sakallı kimisi başka halli. Böyle tahte-ravalliye, dünya güler."¹⁴

Sami Ateş'in söylediği "Of Of" la dönerler yorumu her ne kadar o dönem için bir espri konusu olsa da, 17 yıl son-ra Gülş en'in yarattığı "Of Of" fırtınası, Eurovision ekibini olmasa da Türk Pop Müziği sektörünü döndürmüştü.

Yabancı Otoritelerden Kültür Farkı Yorumu

Brüksel'de alınan "Sıfır" puan hezimetini sadece Türki-ye'nin değil, Avrupa'nın da gündemindeydi. Belçika'nın en büyük gazetelerinden "La Libre Belquie"nin müzik eleştir-meni Jean Louis Herneux, "Türk şarkısının hiçbir puan ala-mamasından üzüntü duyuyorum. Oysa bu şarkı, çok dina-mik bir şarkıydı ve sahne oyunları ile doluydu"¹⁵ derken,

¹⁴Milliyet Haber Merkezi , "Tepkiler Farklı" 1987, Mayıs 9

“La Cite” gazetesinin müzik eleştirmeni Marie Cecile Ryon ise Türk şarkısını çok enerjik bulduğunu, ritim hissine sahip olduğunu ve özellikle Melis Sökmen’in dansları ile ilgileri çektiğini belirterek “Bu şarkının birkaç puan dahi alamamasına hayret ediyorum” yorumunu yapmıştı.¹⁶ Türk ekibinine menajerlik yapan Mustafa Oğuz ise sonuç hakkında yorum yaparken tanıtımın önemine değinerek, “Yerimiz kesinlikle burası değildi. Kıbrıs Rum Kesimi bile bu kadar puan toplayabilmek için sanatçılarının bağlı bulunduğu plak firmalarının Kuzey Avrupa ülkelerindeki bağlantılarından faydalaniyor.”¹⁷ yorumunu yapıyordu.

Yarışma Birincisi Johnny Logan Şarkısını Burçin Orhon için Yaptı

Eurovision Şarkı Yarışması’nda 172 puanla en yakın rakibi F. Almanya’dan 31 puan fazla alarak birinciliği elde eden İrlanda adına yarışan Johnny Logan’un bu ilk Eurovision başarısı değildi. Logan daha önce 1980 yılında “What’s Another Year” adlı şarkı ile birinciliği kazanmıştı. “Hold Me Now” adlı şarkısı ile bir kez daha Eurovision’da birinciliği kazanan Logan, bu başarısını Türkiye’deki nişanlısı Burçin Orhon’a borçlu olduğunu açıkladı. İstanbul’da iken Burçin Orhon ile münakaşa ettikten sonra “Hold Me Now” adlı şarkıyı besteleyen sanatçı, kavga sonrasındaki duygularını anlatan şarkı ile 32. Eurovision Şarkı Yarışması’nı kazandı.¹⁸ Öte yandan Brüksel’de yapılan yarışmayı televizyondan izleyen Burçin Orhon, konu hakkında “Johnny beni sevdiğini bu şarkısı ile bir kez daha ispatladı. Bana ilan-ı aşk ettiğini bir kez daha hissettim. Aşkını bütün dünyanın önünde birincilik alarak gösterdi. Çok mutluyum”¹⁹ diyordu. Johnny Logan’ın yarışmaya kendisi için bestelediği şarkı ile katılacağını öğrenen Burçin Orhon, iş tekliflerini çevirip televizyonun karşısına oturduğunu belirterek “Bana bu şar-

¹⁵SAYIN Şerif, Hürriyet Brüksel “Şarkınız Batılı Değil” 1987, Mayıs 10

¹⁶La Cite, 1986 Mayıs 10

¹⁷Milliyet, “Öne Tanıtım” 1987, Mayıs 10

¹⁸Milliyet “En büyük Burçin” 1987, Mayıs 12

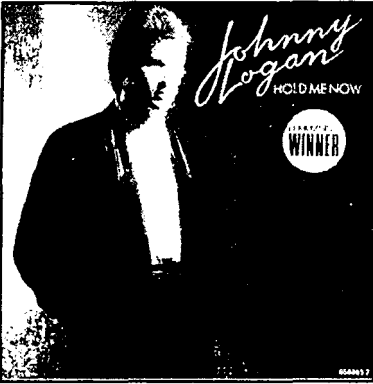
¹⁹AKYOL Cahit, Hürriyet, “Logan’ın şarkısı Burçin’e yakışmış” 1987 Mayıs 11

kıyı senin için yazdım ve Eurovision’da söyleyeceğim dediği zaman çok heyecanlanmışım. Şarkıyı ekran karşısında dinlerken hop uturup hop kalktım. Birinci olması beni tarifsiz sevindirdi” yorumunu yapıyordu. Johnny Logan’ın Türkiye ziyareti sırasında tanıştığı ve aşk yaşadığı Burçin Orhon için yazdığını söylediği “Hold Me Now” adlı şarkısının elde ettiği birincilikle, bir kez daha yarışmada bir Türk’ün adından söz ettiriyordu. Muhteşem bir balat olan “Hold Me Now” puanlamanın bitmesine iki, üç ülke puanı kala açık ara farkla birinciliğini açıklıyordu.

Logan’ın Şarkısı

Sarıl Bana Şimdi

Yüreğini hislerine kapama,
Düşle, düşler doğru değildir

korkma
Kapa gözlerini, sanki
biz bizelymişiz gibi
İnan bu an sonsuza dek
sürecekmiş gibi
Dokun eskiden yaptığın gibi,
Biliyorum bu gece
son gecemiz olacak
Başka biriyle olacaksın artık
belli
Son kez bu anı yaşayalım

Sarıl bana şimdi ağlama tek söz söyleme
Sadece şimdi, ayrı düşsek de bileceğim ki
Sen hep bana aşık, bir parçamsın
Sözcükler susunca ne söyleyebilirsin ki?

Ayrılsak bile zaman hep bize acıyacak
Gönlümüzde gözyaşlarına yer kalmayacak
Keşke söyleyebilsem seni ne kadar özleyeceğimi
Anlatabilsem sevgimin nasıl sürüp gideceğini

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Top.	Der.
1.Norveç			4		7	10	7		3			4			4	7	3	5	3	2		6	65	9
2.İsrail	2		1	5	6	4		10				3		4	10	8		7		5		8	73	8
3.Avusturya							1				7												8	20
4.İzlanda	4		3		4				4		6					10							28	16
5.Belçika	5	2					6		7	4			5	8		4	5	3			4		56	11
6.İsveç		12	6	8	1		3	7		2					3		7		7				50	12
7.İtalya		3		3	5	1		12	12	8			4	1		12	1	4		12	12	7	103	3
8.Portekiz									8		5					2							15	18
9.İspanya											10												10	19
10.Türkiye																							0	22
11.Yunanistan				1	2	6	8					5	7	5	7		12		6		5		64	10
12.Hollanda		5	2				10		5	7	3		8	3	12			2	2	6	8	10	83	5
13.Lüksemburg								2						2									4	21
14.İngiltere		10	5		3	5		3		3			1				2	1	4	3	2	5	47	13
15.Fransa	1			4			5				4	1	12			5				10		2	44	14
16.F. Almanya	3	8	10	12	10	7	4	5	1	6		10	6	10	6		6	10	12	7	7	1	141	2
17.Kıbrıs	6			6		2					12	2		6	5	3		6	10	8	10	4	80	7
18.Finlandiya	10					3		4	2		1	8	2			1					1		32	15
19.Danimarka	7	6	7	7		8	2	1		1	8	6		7	8			8		4		3	83	5
20.İrlanda	8	4	12		12	12	12	8	10	10		12	10	12	1	6	8	12	5		6	12	172	1
21.Yugoslavya	12	7	8	10	8			6	6	12	2				2		10		8	1			92	4
22.İsviçre		1		2						5		7	3				4		1		3		26	17

1988 "Sufi" ve MFÖ

Bir denize açılmış Sufi
Ne sonu var ne sahili
Aşka aşık olmuş o besbelli
Deli mi divane mi?
Dance the dance of Sufi,
Sufiya
Aşka aşık olmuş Sufi
Dance the dance of Sufi,
Sufiya
Sufi, Sufi, Sufi, Sufi, Sufi...
Sufi, Sufi, Sufi, Sufi, Sufi...

Bu sesler, bu sözler bizim değil
Bunu aşıklar bilir
Gül de bir bize diken de bir
Bunu aşıklar bilir
Dance the dance of Sufi, Sufiya
Aşka aşık olmuş Sufi
Dance the dance of Sufi, Sufiya
Sufi, Sufi, Sufi, Sufi, Sufi...
Gülen bir dünya olmaz mı dersin?
İnsan insanı sevmez mi Sufi?
Gül de bir bize diken de bir
Bunu aşıklar bilir
Bu sesler, bu sözler bizim değil
Bunu aşıklar bilir

Söz-Müzik-Yorum: MFÖ

TRT 1988 yılında Türkiye'yi temsil edecek şarkının belirlenmesi için 17 besteciye sipariş yöntemi ile görev verir. Besteciler kendi müzikal tarzlarına paralel olarak bestelerini hazırlayıp TRT'ye teslim edecek, daha sonra yapılacak fi-

nal yarışmasında ise Türkiye'yi temsil edecek olan şarkı belirlenecekti. Besteciler arasından Atilla Özdemiroğlu görevi kabul etmeyen tek besteci olur.¹

Görevi kabul eden besteciler ise şöyle sıralanır: Kaya-
han, Grup Gündoğarken, MFÖ, Aslıgül Ayaz Kırıcı, Selçuk
Başar, Esin Engin, Selmi Andak, Ali Kocatepe, Erol Sayan,
Turhan Yükseler, Melih Kibar, İlhan İrem, Buğra Uğur,
Uğur Başar, Selahattin İçli ve Grup Piramit. Besteciler şarkı-
larını ve performanslarını 13 Şubat 1988 günü Ankara Arı
Stüdyoları'nda seçici kurul ve halka sunarlar. Canan Kum-
basar'ın sunuculuğunu üstlendiği gecede icra edilen eserler
ve yorumcuları ise aşağıdaki gibidir:

Eser Adı	Yorumcu
Sokak Kedisi	Kayahan
Resimler Resimler	Grup Gündoğarken
Sufi	MFÖ
Zig Zag	Arzu Ece - Çiğdem Tunç
Diskotek	Grup Vizyon
Fazla Vaktim Yok	Grup 88
Bir Dolu Yaz	Aysun Kocatepe
Kim	Cantekin
Sana Bağlanmıştım	Grup Piramit
On İkiden	Grup Denk
Camdan Bir Ev	Grup Efekt
Yurtta Barış Dünyada Barış	İlhan İrem & Ultraviyola
Barış ve Sevgi Dolu	Zafer Olcay
Aşk Yaşamaya Değer	Emel & Erdal
Bitmesin Bu Sonbahar	Fatih Erkoç
Bulutlar	Sevingül Bahadır

Barış, dostluk, sevgi gibi pozitif kavramların işlendiği
şarkıların çoğunlukta olduğu 1988 Türkiye finalinde, daha

¹ DİLMENER Naim, Bak Bir Varmış Bir Yokmuş , "Yıllar Sonra", İletişim Yayınları
2003 s. 327

çok genç seslerden oluşan vokal topluluklarda da üstünlük vardı. Son üç Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde gördüğümüz Kayahan ve daha önce “Aşık Oldum” ile Türkiye’yi temsil eden MFÖ grubu ise o gece yarışan ekipler içinde en tecrübeli olanlardı.

13 Şubat 1988 günü toplanan seçici kurul şarkıları dinledikten sonra değerlendirmesini yapmak üzere toplanır. Değerlendirme sonucunda daha önceki Eurovision şarkı yarışmaları Türkiye finallerinde yaşanan olur ve değerlendirme iki şarkının beraberliği ile noktanır. “Sufi” ve “On İki-den” jüriden eşit oy alır, jüri başkanın oyları çift sayıldığı için “Sufi” birinci olur; çünkü jüri başkanının oyu “Sufi” lehinedir. Benzer durum daha önce Melih Kibar’ın bestesi “Halley”de de yaşanmış ve “Halley” jüri başkanının oyu ile Türkiye finallerinde birinci olmuştu.

Final 30 Nisan 1988 tarihinde İrlanda’nın Dublin kentinde yapılacaktı, MFÖ “Sufi”ye yarışma gecesi için yeni bir düzenleme yaptırır, bu düzenlemede Alman aranör Peter Schon ile çalışan grup, şarkının tanıtım klipini bir feribotta çeker. İlk versiyonuna oranla daha başarılı bir düzenleme ile yarışan “Sufi”, bu yarışmada da MFÖ’ye istedikleri sonucu getirmez. MFÖ 37 puan toplar ve yarışmayı 15. sırada tamamlar. Eurovision finali o gece MFÖ grubuna istediğini getirmez; ama bir başka Türk olan Atilla Şereftuğ’a birincilik getirir. Daha sonra Eurovision’dan yetişen dünya starları arasına girecek olan Celine Dion’un İsviçre adına yorumladığı “Ne Partez Pas Sans Moi” (Bensiz Gitme) adlı şarkının bestecisi Atilla Şereftuğ, Eurovision Şarkı Yarışması’nda o güne kadar en yüksek dereceyi elde eden Türk unvanını alır.

1500 kişilik Simsons Court salonunda yapılan Eurovision finalinde MFÖ grubuna puan veren ülkeler:²

İngiltere-Hollanda: 1 puan

Lüksemburg-İsveç: 4 puan

İspanya: 5 puan

Fransa: 6 puan

F. Almanya-İsrail: 8 puan

²Hürriyet, “Eurovision’da Türk Zaferi”, 1988 Mayıs 1

Birinciliği İsviçre adına 137 puanla İngiltere'nin bir puan önünde kazanan Atilla Şereftuğ: "Ben İsviçreli değil, Türk'üm. Ülkem, başarımla iftihar edebilir. Atilla dendiği zaman herkes beni İsviçreli olarak değil, Türk olarak düşünüyor. Öyle düşünmeli... Ben Türklüğümle iftihar ediyorum..."³ derken, "Bir ikincilik, bir de birincilik kazandım. Bundan daha ileriye gitme imkanım yok. Şu anda Eurovision yarışmalarına katılmayı düşünmüyorum" sözü ile Eurovision defterini kapadığını da açıklar.

Yarışmadan sonra TRT yetkilisi Adem Gürses ise "Geçen yılın düşük derecesini aştık. Bu bir yarıştır, biz bu yarışın içindeyiz ve içinde olmaya devam edeceğiz. Grubumuz ve şarkımız gerçekten iyiydi. Daha yukarılarda, en azından ilk 10 arasında bir yerimiz olmalıydı. Ama önemli olan yarışa katılmak."⁴

O yıl yarışmaya katılan ve daha sonra Eurovision Şarkı Yarışması starları arasına giren bir diğer yorumcu da, Lüksemburg adına yarışan Lara Fabien'dir. Lara Fabien 1988 yılında Lüksemburg adına "Croire" adlı şarkı ile yarışır ve yarışmayı 90 puanla 4. sırada tamamlar.

MFÖ'nün Eurovision'daki bu ikinci başarısızlığı ülkede fazla konuşulmaz, konuşulan daha çok bir Türk, Atilla Şereftuğ'un İsviçre adına elde ettiği birincilik olur. Kafalar karışıktır, politik nedenlere çamur atanlara yanıt olarak gelen Atilla Şereftuğ'un birinciliği, bu yarışmada politika var di-

³DALGIÇ Tefvik, Hürriyet, "Türk'üm Türklüğümle övünüyorum", 1988 Mayıs 2

⁴ZABCI Faruk, Hürriyet, "Zafer Türk'in" 1988, Mayıs 1

yenleri susturur. Türk müzisyenler bu alanda görüş ayrılığına düşer, kimisi MFÖ'nün bunu hak ettiğini söyler, kimisi ise bunun bir haksızlık olduğunu iddia eder.

Atilla Özdemiroğlu: “Mazhar Fuat Özkan'ın hakkı 37 puan değildi, daha fazlaydı.”

Esin Engin: “Birlikte çalıştığım Atilla Şereftuğ'un başarısına çok sevindim. Türkiye'nin aldığı puan ise yeterliydi, kanımca bu yıl puanlamaya politika karışmadı.”

İlhan İrem: “Sonuç oldukça adilci. Mazhar Fuat Özkan çok iyi yarıştlar; ancak parçayı bu kadar oryantal hale sokmamalıydılar.”⁵

MFÖ: “İçimiz Rahat”

Eurovision Şarkı Yarışması'nda ikinci kez Türkiye'yi temsil eden ve istedikleri sonucu alamayan MFÖ grubu yaptığı açıklamada, “içimiz rahat” derken “yüksek puan alacağımızı tahmin ettiğimiz ülkelerden puan çıkmadı”⁶ yorumunu yapar.

1988 yılında yapılan Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye ve MFÖ adına sessiz sakın ve iddiasız bir yarışma olarak tarihlerdeki yerini alır. Yarışmadan akıllarda kalan en önemli not ise Türkiye jürisinin Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde ilk kez Yunanistan'a puan vermesi olur. MFÖ grubu yarışmadan sonra bir Alman müzik şirketi olan ZYX ile bir anlaşma yapar ve bu müzik şirketi MFÖ'nün yarışmada elde ettiği sonucu umursamadan grup ile ilgilenir ve bu şarkıya özel olarak yaptırdığı mixleri bir 45'lik ve bir maxi single ile bütün Avrupa'ya satışa sunar.⁷

Bu single albüm, MFÖ'nün Avrupa açılması için önemli bir yol olur.

⁵TÜZECAN Timuçin, Milliyet, “Eurovision'da çekişmeli final”, 1988 Mayıs 1

⁶Milliyet, “Bizden Bu Kadar” 1988 Mayıs 1

⁷DİLMENER Naim, “Bak Bir Varmış Bir Yokmuş”, s. 328

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	Toplam	Derece
1.İzlanda		1					4						4					1	2	8		20	16
2.İsveç	3			2			8			5			8		12	1	3	10				52	12
3.Finlandiya								3														3	20
4.İngiltere	1	5	10		12	10		10	5	7	10	10	10	6	5	12	8	12		3		136	2
5.Türkiye		4		1		5	1	8			8						4		6			37	15
6.İspanya	2				5			2	6			8	1	8	2	6	6	8			4	58	11
7.Hollanda				6	6			7	7	2	6			12			12	5			7	70	9
8.İsrail	6		6	4		6	3		10	1	5	2		3		10	5	3	10	10	1	85	7
9.İsviçre	7	12	5	10	10	8	10	4		10	12			10	8	4	1	7	1	12	6	137	1
10.İrlanda		7	2	3	2	12	6		4		7	6	7		7	5			4	5	2	79	8
11.F.Almanya	8			5	1	3		5		6			6		4					2	8	48	14
12.Avusturya																						0	21
13.Danimarka	10	3	4			1	12	6	1	4	4	12			10	7			12	6		92	3
14.Yunanistan					3														7			10	17
15.Norveç	5	8	7	12			7	1		8	1	3	5	7		3		4		7	10	88	5
16.Belçika																			5			5	18
17.Lüksemburg	4	10	12	7			5		12	12		1	2	2	6	8		2		4	3	90	4
18.İtalya			8		4	7			8		2	5			3		2		8		5	52	12
19.Fransa		2	3		8	2	2		3		3	7	3	5	1	2	10			1	12	64	10
20.Portekiz						4								1								5	18
21.Yugoslavya	12	6	1	8	7			12	2	3		4	12	4			7	6	3			87	6

Not:Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

1989 “Bana Bana” ve Grup Pan

O bir gün giderse,
Yine seni, yine seni üzerse
Bir ömür böyle geçmez
Ayrılık yar olursa!
Bana bana (olur mu?)
Bana bana (olur mu?)
Bana bunu bana bunu bana
bana (olur mu?)
Yapamazsın ay ay ay ay ay...
Gelirse, üzerse,
Giderse, dönerse, severse

Ya bir gün giderse,
Yine seni, yine seni üzerse
Bu sefer aldanmam ben!
Ayrılıktan korkmam ben!
Bana bana...
Gelirse, üzerse,
Giderse, dönerse, severse
Bana bana...

Söz-Müzik-Düzenleme: Timur Selçuk

Yorum: Grup Pan (Hazal Selçuk-Vedat Sakman-Arzu Ece-Sarper Semiz)

1989 Türkiye finaline kalan eser sayısı 16'dır. Ön eleme sonucunda finale bırakılan 16 eser ve ekip aşağıdaki gibiydi:

Eser Adı	Söz	Müzik	Düzenleme	Seslendiren
Aşk-ı Memnun	Bora Ebeoğlu	Turhan Yükseler	Turhan Yükseler	Grup Denk
Ve Melankoli	Kayahan	Kayahan	Ümit Eroğlu	Kayahan- Demet- İskender Paydaş- Mirkelam- Mehmet Hakan
Adı Naim	Mazhar Alanson	MFÖ	Peter Schon	MFÖ
Hasret	Aysel Gürel	Uğur Başar	Uğur Başar	Serap Altın - Gür Akad
Bir Fantastik Aşk	Aysel Gürel	Garo Mafyan	Garo Mafyan	Jale - Seden Kutlubay- Gür Akad
Bir Resimde Sen	Ümit Yaşar Oğuzcan	Timur Selçuk	Timur Selçuk	Hazal Selçuk Selim Selçuk
Elif'in Aldı Seni	Aysel Gürel	Selçuk Başar	Selçuk Başar	Arzu Ece - Sibel Tüzün
Hep Sıfır	Cem Bezeyiş	Cem Bezeyiş	Berk Yenal	Rüya Ersavcı Cem Bezeyiş
Pardon	Ayşe Irmak Manioğlu	Aslıgıl Kırıcı	Turhan Yükseler	Emel & Erdal
Bir Sevgi Ver Bana	Atilla Şentin	Atilla Şentin	Nejat Başeğmez	Fatih Erkoç
Bana Bana	Timur Selçuk	Timur Selçuk	Timur Selçuk	Hazal Selçuk Vedat Sakman Arzu Ece Sarper Semiz'den oluşan Grup Pan

Eser Adı	Söz	Müzik	Düzenleme	Seslendiren
Çaresi Yok Sensizliğin	Cem Bezeyiş	Cem Bezeyiş	Berk Yenal	Rüya Ersavcı Cem Bezeyiş Özlem Eyüboğlu Özlem Kuneş
Fora Fora	Ali Kocatepe	Selmi Andak	Buğra Uğur	Neco
Bir Nostalji Bu	Aysel Gürel	Garö Mafyan	Garö Mafyan	Fatih Erkoç
Hayır	Zeynep Talu	Melih Kibar	Melih Kibar	Cihan Okan Jeyan Belma
Öyle Bakma	Sezen Aksu	Onno Tunç	Onno Tunç	Fatih Erkoç

Türkiye finalleri 11 Mart günü Ankara Arı Stüdyoları'nda gerçekleşti. Birinci olan eser Türkiye'nin çeşitli bölgelerinden gelen oylarla belli olacaktı. O güne kadar 1979 finali hariç her Türkiye finali seçici kurulun oyları ile belirlenirken, 1989 yılı Türkiye finali halk jürisi tarafından verilen oylarla belirlenecekti. Eurovision Türkiye finalleri için belirlenen iller İstanbul, Ankara, İzmir, Antalya, Mersin, Erzurum, Diyarbakır ve Trabzon olur. Bu illerde oturan 15–60 yaşlarındaki vatandaşlardan oluşturulmuş jüri, o gece şarkıları dinleyip oylarını verecekti. O yıl yapılan Türkiye finali o güne kadar yapılan en profesyonel oylama oldu. İl halk jürisi, tıpkı Eurovision Şarkı Yarışması'nın ana finaline kalan ülkelerin yaptığı gibi 1, 8, 10, 12 şeklinde puanları verecekti.

Finale kalan ekip o gün için popüler Türk müziği pazarına girme savaşı veren gençlerin çoğunluğunda geçer. Bu isimlerin çoğu daha sonra patlayacak olan Türk popunda önemli ürünler verecek ve çoğu adını önemli işlerin altına yazdıracaktı. Yarışmadan önce Garö Mafyan'ın bestesi "Bir Nostalji Bu" yu yorumlayacak olan Harun Kolçak son anda yarışmadan çekilir, onun yerine Fatih Erkoç ekibe katılır.¹ Eserlerin performansı tamamlanır, sıra puanlamaya gelir. Puanlamada her ilin verdiği puanlar aşağıdaki gibidir:

¹Hürriyet, "Kötülerin iyisi" 1989 Mart 10

İl	Ankara	İstanbul	İzmir	Antalya	Mersin	Diyarbakır	Trabzon	Toplam
Aşk_ı Memnun	8	8	7	6		1	7	37
Ve Melankoli	3	4	4	10	8	12	10	63
Adı Naim			3					3
Hasret	7	6	12	5	7	10	4	57
Bir Fantastik Aşk	4	3			3	5	1	18
Bir Resimde Sen	12	12		8	10	3	8	57
Eliî'in Aldı Seni		2	2	3	4		3	22
Hep Sıfır			6	2				11
Pardon	2	7		7	5	8	6	42
Bir Sevgi Ver Bana								0
Bana Bana	10	10	10	12	12	4	12	71
Çaresi Yok Sensizliğin			1					1
Fora Fora		1		4	1	2		18
Bir Nostalji Bu	6	5	8	1	2	6	2	30
Hayır	5							5
Öyle Bakma	1		5		6	7	5	29

Puanlama sonucunda Timur Selçuk'un bestesi "Bana Bana" 71 puanla birinci oldu. Timur Selçuk'un en yakın rakibi ise ikinci olan Kayahan'dır. Bir önceki sene Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil eden MFÖ ciddi bir buhran yaşar ve halktan 3 puan alarak son sıralarda yarışır. "Adı Naim" adlı şarkı ile yarışan grup, halktan beklenen onayı almaz, grubu eleştiren sadece halk olmaz. Yıllar sonra konu hakkında yorum yapan Naim Dilmener "Mazhar Fuat Özkan'ın karşılaştığı durum oldukça kötüydü. Yanlarına Fahir Atakoğlu gibi birini almış ve Özal'ın sırtını dayadığı gündelik eğilimleri olduğu gibi alıp şarkılarına taşımış olmalarına rağmen, tam bir hezimete uğrayıp ilk 5'e gireme-

diler.”² Gerçekten de MFÖ’nün hazırladığı şarkı vasat bir şarkıydı, bu halkın dikkatinden kaçmaz ve grup sadece İzmir jürisinin verdiği 3 puanla tamamlar yarışmayı. 1978 yılından beri Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye elemelerine katılan Kayahan ise bu kez ikinci olur. 6 Mayıs 1989 tarihinde İsviçre’nin Locan kentinde düzenlenecek olan Eurovision Şarkı Yarışması’nda Türkiye’yi temsil etme hakkı kazanan Timur Selçuk’un ödülü 8 milyon TL, TRT yönetimi tarafından kendisine verilir. TRT o yıl finallerde yarışan diğer eserler için de 3’er milyon liralık ödül verir.

Timur Selçuk Türkiye’nin ilk katıldığı Eurovision Şarkı Yarışması’nda yarışan “Seninle Bir Dakika”nın orkestra şefliğini yapmıştı, bu kez kendi bestesi için orkestrayı yönetecek olan Selçuk, yarışmadan önce “Bu bir yarışmadır, her türlü sonuç alınabilir. Önemli olan sahnede başarılı olmak ve Türkiye’yi iyi biçimde temsil etmek. Bunun dışında bir şey düşünmüyorum”³ yorumunu yapar. Yarışma gecesinde yapılan provalar sonucunda müzik çevreleri yarışmada en çok İtalya, İsrail, İngiltere ve Lüksemburg’a şans verir, Türkiye’ye ise beşincilikle onunculuk arasında şans tanınır.⁴ Müzik kamuoyu, yarışma öncesi Timur Selçuk’un bestesini beğendiğini açıklarken İngiliz Sun gazetesi “Bana Bana”ya sıfır verir. Ülkenin en çok okunan bulvar gazetelerinden Sun, Türk şarkısının şimdiye kadarkilerin en kötüsü olduğunu öne sürer ve “Bana Bana”ya sıfır puan almaya aday olduğunu yazar.⁵ Öte yandan İngiltere’nin ünlü müşterek bahis şirketi William Hill tarafından yapılan tahminde, Türkiye’nin yarışma parçasına ilişkin “Şarkı bir hindidir” başlığını atan İngiliz gazetesine şu açıklamayı yapar: “Türkiye’nin yarışmayı kazanma oranı 150’de bir...”⁶ yorumunu yapar.

²DİLMENER Naim, Bak bir varmış bir yokmuş, 2003 İstanbul İletişim Yayınları, s. 334

³Milliyet, “Ekranada Heyecan” 1989 Mayıs 5

⁴ATAMER Zafer, Hürriyet, Lozan , “Eurovision’da şans İtalya’nın” 1989 Mayıs 2

⁵YOKER Mustafa Milliyet, “Bana Bana’ya Sıfır” 1989 Mayıs 3

⁶Hürriyet, “Sıfır Puan mı ?” 1998 Mayıs

Lozan'dan Kötü Haber

6 Mayıs 1989 günü İsviçre'nin Lozan kentinde gerçekleştirilen final gecesinde beşinci sırada yarışan "Bana Bana" sadece 5 puan alır. O geceden akıllarda kalan en önemli şey Timur Selçuk'un yönettiği orkestra olur. Selçuk'un başarılı beden dili ve orkestrayı yönetim biçimi Viyana kapılarına kadar giden Osmanlı padişahı gibidir.

22 ülkenin yarıştığı yarışmada 21. olan Türkiye bir hayal kırıklığı daha yaşar, Timur Selçuk yarışmadan sonra yurda döndüğü gün hava limanında yaptığı basın açıklamasında, "Kişiliksiz bir parça ile birinci olmak yerine kişilikli bir parça ile 21. olmak daha iyi değil mi?"⁷ açıklamasını yapar. Ayrıca "Sonuç üzerin-

de pek fazla konuşmak istemiyorum. Ancak sonucun nedeni batının bizim yaptığımız özgün müziği pek fazla tutmamasıdır" diye yorum yapar. Önceki yarışmanın birincisi Atilla Şereftuğ ise "Sonuçtan şoke oldum. Türkiye'ye bu reva görülmemeliydi. Adaletsizliktir" derken, İsviçre'nin yüksek tirajlı Tages Anzelger ve Blick gazeteleri, Eurovision yarışmasının bu yıl kalitesiz ve sıkıcı geçtiğini yazdılar. İsviçre televizyonu ayrıca Atilla Şereftuğ'un Lozan'a çağrılmasını bir skandal olarak nitelendirdiler.⁸ Yarışmada 137 puan toplayan Yugoslavya birinciliği elde eder. Riva'nın yorumladığı "Rock Me" Yugoslavya'nın siyasi bölünmesinden önceki en büyük başarısı olarak tarihe geçer.

Her sene olduğu gibi 1989 yılında da yaşanan başarısızlık, ülkede birçok tartışmayı başlatır. Kimi yorum "Hakkımız yendi" derken, kimi yorum da her zamanki "Politika" bahanesine sığır. Bülent Özveren'in "Ekibimizin morali çok iyi, yapılan provalarda alınan alkışlara bakılırsa 'Bana

⁷ARMAN Deniz, Milliyet, "Selçuk'tan Tövbe" 1989 Mayıs 8

⁸OKER Mustafa, Milliyet "Birinciye Protesto" 1989 Mayıs 8

Bana'nın ilk beş içinde yer alması gerekir" yorumu eleştirilir.⁹ Yarışma sonrasında Türkiye'den yarışmayı izleyen yorumcuların eleştirileri ise Timur Selçuk'un başarılı bir yarışma çıkarttığı yönündedir.

Önder Balı: "Böyle başa böyle traş. Şarkının aldığı 5 puan bile bizim için başarıdır. Kafalar değişmedikçe bu sonuçlara mahkumuz."

Nilüfer: "Bana Bana"dan hoşlanmadım. Bunu daha önce de belirtmiştim. Biz Akdeniz şarkısı ile gitmeliyiz."

Edip Akbayram: "Şarkımız Avrupa normlarına uygun değildi."

Orhan Gencebay: "Bana Bana" pek sıcak değildi. Yarışmaya daha başka parçalarla gidebilirdik. Bence Eurovision'a giderken iki noktayı göz önüne almak gerekiyor. Ya Baltık ülkelerine uygun bir şarkı yapmalıyız ya da öz müziğimizin en iyisini yapmalıyız."

Barış Manço: "Parçamız kötü filan değildi. Bizim ne müziğimiz, ne aile yapımız, ne de sosyal yapımız Avrupalı değil."

Erol Evgin: "Bana Bana" Türk halkının beğenisine uyan bir şarkıydı. Bana göre Timur Selçuk ve Grup Pan başarılıydı. Eurovision Şarkı Yarışması bizim müzik sevgimizi yansıtan bir yarışma değil. Yine de her yıl katılmamızı uygun görüyorum."¹⁰

Yıldırım Gürses: "Manevi bir dayak yemiş gibiyim. Timur'dan, herkes çok iyi şeyler bekliyordu. Demek ki biz batıyı bu kadar taklit edebiliyoruz."

Cem Karaca: "Hala sonucu sindirimedim. Şarkının değeri kesinlikle bu değildir. Demek ki bir takım lobi numaraları var. Timur Selçuk özellikle orkestrasını çok başarılı yönetti."¹¹

Timur Selçuk'a Suçlama

Eurovision Şarkı Yarışması sonrasında Grup Pan'ın solistlerinden Arzu Ece, "Büyük provalarda diğer ekiplerin beğenisini kazandık. Şarkımızı söyleyip kulise gittiğimizde

⁹Milliyet, "Eurovision'a Tepki" 1989 Mayıs 7

¹⁰OKANT Şevket, Hürriyet "Eurovision'da herkes döküldü" 1989 Mayıs 9

¹¹Milliyet, "Neler Diyorlar" 1989 Mayıs 7

ayakta alkışladılar. Ancak yarışma sırasında Timur Selçuk'un müziği hızlandırmasıyla arkamızdan koştururlar gibi şarkı söyledik. Bu yüzden de şarkının sözleriyle müzik arasında uyumsuzluk, yani prozodi meydana geldi. Bunu, oradaki müzik adamlarının tümü fark etti. Herhalde jüriler de fark etmişlerdi. Oysa şarkımız çok güzeldi." dedi.¹²

Birçok yabancı müzisyenin beğendiği "Bana Bana"nın yarışmanın en cesur ve en görkemli şarkısı olduğunu belirterek, Türk parçasının puan vermeyen jürileri eleştirdiler. 1989 yılında yarışan "Bana Bana", Eurovision Şarkı Yarışması'nın en senfonik şarkılarından biri olarak tarihe adını yazdırdı. Sadece Türk finallerinin değil aynı zamanda yarışma tarihinin en polifonik şarkısı olan "Bana Bana", özellikle Türk Pop Müziği'nin klasik müzikle harmanlanmış mutheşem düzenlemesi ile yabana atılmaması gereken bir şarkı olarak Türk Pop Müziği tarihine geçti.

Yarışmadan sonra şarkının şöhreti Avrupa'da artar. Bazı müzik şirketleri bu şarkıya remix ile destekleyerek pazarlar. "Bana Bana" zaman içinde Eurovision koleksiyoncularının en değer verdiği şarkılardan biri haline gelir; bu şarkının kaset ve plakları oldukça yüksek fiyatlara el değiştirir.¹³ Timur Selçuk 1989 yılında yaşadığı Eurovision Şarkı Yarışması serüvenini ise yıllar sonra 2000 yılındaki bir yazısında şöyle özetler: 12 Eylül'de "Sakıncalı sanatçı" olup seyahat özgürlüğüm kısıtlanınca, bu hakkı bana yakışan bir biçimde geri alabilmek için Eurovision Şarkı Yarışması'na iki şarkı ile katılmaya karar verdim. Hem de kızım Hazal ile ortak bir anımız da olacaktı. Yarışmada birinciliği ve üçüncülüğü elde ettik; "Bana Bana", "Bir Resimde Sen"... ve de seyahat hakkını" ¹⁴

¹²ARMAN Deniz, Milliyet,"Timur Selçuk'a Suçlama" 1989 Mayıs 12

¹³DİLMENER Naim, Bak Bir Varmış Bir Yokmuş, İletişim Yayınları, 2003 s. 334

¹⁴Seçkiler, Timur Selçuk, Çağdaş Müzik Merkezi, 2000

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Top.	Der.
1.İtalya									7					10		12	6	2	4		7	8	56	9
2.İsrail	1		7	3			2			5		5		5				7		5	3	7	50	12
3.İrlanda					7	3		3			2										4	2	21	18
4.Hollanda	10		3				3				1		4	4	7	6			1		6		45	15
5.Türkiye																1						4	5	21
6.Belçika			5	5				2												1			13	19
7.İngiltere	6	7	4	7	1			12	12	10	12	1	8	6	12	10	2		2		12	6	130	2
8.Norveç		2		2	5	8				2		6			4			1					30	17
9.Portekiz					4	2		1		3	7		6	2		8			6				39	16
10.İsveç		6				6	4	8	8		6	12	12		2	5	8	3	8	2	8	12	110	4
11.Lüksemburg															5	3							8	20
12.Danimarka	5	1	10	12	6	4	10	10	2	12	3		7	12	6					10		1	111	3
13.Avusturya	12	8			3	12				7		4		1		2	10	8	12	8	5	5	97	5
14.Finlandiya		10	8	6	10				1	4	4		3		10	7	3					10	76	7
15.Fransa	3	5	6	4				5		1	8	3	5	3			7		5		2	3	60	8
16.İspanya	8				2	7	7	4			10			8	8		4	10	10		10		88	6
17.Kıbrıs	2	3	1				6		6			8	2					4	7	12			51	11
18.İsviçre	4	4		10	8		8		3			2	1							7			47	13
19.Yunanistan				1		1	5	6	10						1	4	12	12		4			56	9
20.İzlanda																							0	22
21.F. Almanya	7		2			5	1		5	6		7					1	6	3	3			46	14
22.Yugoslavya		12	12	8	12	10	12	7	4	8	5	10	10	7	3		5	5		6	1		137	1

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

1990 "Gözlerinin Hapsindeyim" Kayahan ve Demet Sağıroğlu

Kaç gündür hasretinle
alevlenirken düşünceler
Ben çılgın ben yine gözlerinin
hapsindeyim
Kaç gündür hasretinle
alevlenirken düşünceler
Ben çılgın ben yine gözlerinin
hapsindeyim
Ellerim yüzümde,
susmuş dudaklarım
isyanlarda gönlüm,
zaman gardiyandır

Ah... ben yine gözlerinin hapsindeyim
Aman vermez hasretin, ay ay ay...
Hay la la la la... la la la la... içimde martılar
Hay la la la la... la la la la... sen gözyaşlarımdasın
Kaç gündür hasretinle alevlenirken düşünceler
Ben çılgın ben yine gözlerinin hapsindeyim
Ellerim yüzümde, susmuş dudaklarım
İsyanlarda gönlüm, zaman gardiyandır
Ah... ben yine gözlerinin hapsindeyim
Aman vermez hasretin, ay ay ay...

Söz-Müzik: Kayahan
Düzenleme: Ümit Eroğlu
Yorum: Kayahan&Demet Sağıroğlu

1990 yılında TRT, Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde o güne kadar hiç uygulamadığı bir yöntemi uygulamaya karar vermişti. Buna göre TRT on besteciye yarışma finalleri

için eser siparişinde bulunur, bu on bestecinin eserleri direkt olarak finallere katılacaktı. Bu 10 eserin yanında, halktan gelecek 5 eser de final gecesinde diğer eserlerle beraber yarışacaktı. Bunun için Türkiye genelinde amatör profesyonel herkese açık bir yarışma yapılır ve 123 eser toplanır. TRT seçici kurulu bu 123 eser arasından finale kalmaya layık 5 eseri belirler. 24 Şubat 1990 günü Ankara'daki Arı Stüdyoları'nda gerçekleşecek olan yarışmada 15 eser yarışacaktı. Final gecesi performanslarını sunan ekipler, daha sonra Türkiye genelinde 8 merkez ilden gelen halkoylarını derecelendirilecek ve Türkiye'yi 1990 Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil edecek olan şarkı ve ekibi belirleyecekti. Bu, o güne kadar uygulanan en başarılı eleme yöntemi olmuştur. Hem Türkiye'nin dört bir yanından toplanan eserlerle Türk müzisyenine demokratik bir hak tanınıyordu, hem de TRT'nin aday profesyonellerine görev veriliyordu. Son söz ise halk jürisinin olacaktı. Bu aşamalardan sonra finale kalan 15 eser ve ekipleri aşağıdaki gibi olmuştur:

Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci	Aranjör	Yorumcu
Bir Perdelik Aşk	Savaş Bağcan	Can Atilla	Can Atilla	Sonat Serenad Seda Bağcan
Selam Yabancı	Fikret Şenses	Selçuk Başar	Selçuk Başar	İzel
Kime Ne	Zeynep Talu	Levent Çoker	Levent Çoker	Sibel Tüzün
Her Şey Müzik	Aysel Gürel	Garo Mafyan	Garo Mafyan	Sevingül Bahadır
Sen Benimsin	Aysel Gürel	Uğur Başar	Uğur Başar	Sertab Erener
Serseri Aşık	Bora Ebeoğlu	Turhan Yükselen	Turhan Yükselen	Oya-Bora
Zamanda Gezinti	Nezih Topuzlu	Selmi Andak	Turhan Yükselen	Çelik Erişçi Tülay Saygın Elif Öztürk Adalet Güzey
Sensiz Olmam	Meltem Taşkıran	Ercan Saatçi	Ufuk Yıldırım	Kurtalan Express Ercan Saatçi Ufuk Yıldırım

Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci	Aranjör	Yorumcu
Bilinmeyen Bir Yerde	Feyyaz Kuruş	Feyyaz Kuruş	Garo Mafyan	Grup Piramit Reyhan Karaca
Komedi	İlhan İrem	İlhan İrem	Aykut Gürel	İlhan İrem Seden Gürel Gür Akad Selim Sayarı
Gözlerinin Hapsindeyim	Kayahan	Kayahan	Ümit Eroğlu	Kayahan Demet Sağıroğlu
Yıldız Beyazı	Firuzan Eroğlu	Ümit Eroğlu	Ümit Eroğlu	Cenk Sökmen
Hep O Şarkıları Söyle	Can Uğurluer	Şevket Uğurluer	Osman İşmen	Rüya Ersavcı Can Uğurluer Gülgün Yıldız
Daha Kolay	İlhan İrem	Melih Kibar	Melih Kibar	Cihan Okan Candan Erçetin
Özledim	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç

1990 Türkiye elemeleri için uygulanan yöntemin her yönü ile başarılı olduğu, o dönemde yarışan ekiplerden de anlaşılabilir. Daha sonraki yıllarda Türk Pop Müziği'nde başarılar elde edecek olan İzel, Ercan Saatçi, Çelik, Sevingül Bahadır, Rüya Ersavcı, Candan Erçetin, Cenk Sökmen, Sibel Tüzün, Reyhan Karaca gibi vokaller o dönemde kendilerini sunma imkanı elde etmişti. İleriki yıllarda Türkiye'nin ilk Eurovision Şarkı Yarışması birinciliğini getiren Sertab Erener de, o yılki Türkiye elemelerinde ilk kez karşımıza çıkmıştı. Daha sonra şöhreti yakalayacak şöhretler ile o dönemin şöhretleri arasında geçen yarışma heyecanı, Türkiye'nin 8 farklı bölgesinden gelen halkoyu ile sonuçlandı. Oylama tablosu ise aşağıdaki gibiydi:

	Ankara	İstanbul	İzmir	Antalya	Çukurova	Diyarbakır	Trabzon	Erzurum	Toplam	Derece
Bir Perdelik Aşk	3	1	1	5	5			8	23	8
Selam Yabancı	2								2	15
Kime Ne			4	4		5		3	16	9
Her Şey Müzik				2	2	2			6	13
Sen Benimsin	6	10	6		8	6	6	2	44	6
Serseri Aşk	4	4	5	1	3	4	2	5	28	7
Zamanda Gezinti			2	6		1	3		12	10
Sensiz Olmam						3	4		7	12
Bilinmeyen Bir Yerde	1	3			1				5	14
Komedi		12	10	7	10		7	10	56	3
Gözlerinin Hapsindeyim	12	7	12	12	7	12	12	12	86	1
Yıldız Beyazı	7	2					1	1	11	11
Hep O Şarkıları Söyle	5	5	8	10	12	8	8	6	62	2
Daha Kolay	8	6	7	8	4	10	5	7	55	4
Özledim	10	8	3	3	6	7	10		47	5

Halk jürisinden en fazla oyu alan KAYAHAN "Gözlerinin Hapsindeyim" adlı şarkısı ile birinciliği elde etmişti. Kayahan bu yarışmanın Türkiye finallerine defalarca katılmış ve birinciliği, tabiri yerindeyse adım adım her aşamadan geçerek elde etmişti. Önce 1978 Türkiye elemelerine katılan ama finallere kalamayan Kayahan, daha sonra 1981, 1984, 1987, 1988 yıllarından Türkiye finallerinde yarışmış, en son 1989 yılındaki Türkiye finallerinde 2. olmuştu. Uzun süren bir savaştan sonra 1990 yılındaki finallerde birinciliği elde etmiş ve Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde temsil etme hakkını yakalamıştı.

O yıl düzenlenen Türkiye finalleri Eurovision Şarkı Yarışması, Türkiye'nin tüm Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye elemeleri içinde en sistemli düzenlenen yarışma oldu. Yarışmanın uluslararası şartnamesine uygun bir biçimde yapılan halkoylaması ve öncesindeki hazırlıkların kazancını Türk popu ileriki yıllarda gördü. TRT o sene sadece jüride değil, yarışmanın organizasyonunda da çok iddialıydı. O dönemler dünyayı kasıp savuran Lambada fırtınasının yaratıcıları Kaoma'yı final gecesi Türkiye'ye davet eden TRT, Bolivyalı grup Kaomalı bir final gecesi düzenler.

TRT'nin Muzur Sansürü

80 ihtilali sonrasında Türkiye’de yaşanmaya başlanan sağa doğru bloklaşma hareketlerinin en büyük kanıtlarından biri olan muzur yasasının çıktığı seksenli yılların ikinci yarısından sonra, popüler bir kavram haline gelen “muzur”, 1990 Türkiye elemelerinde TRT’nin sansürüne de konu olur. “Lambada” dansının erotik hareket ve figürleri ile dans sırasında giyilen mini etekler, final gecesinde TRT’nin sansürüne takılır. TRT naklen yayın sırasında Kaoma grubunun bayan dansçılarına siyah streç çorap giydirir. Grup meşhur “Lambada” danslarını ve diğer figürlerini siyah streç çoraplarla yapmak zorunda kalır. Hürriyet gazetesi o dönemi anlatırken: “TRT sonunda Lambadacıları da çarşafa sokacaktı. Bu grubun danslarını daha önce müzik programlarında vermekten çekinmeyen TRT, ne hikmetse naklen yayında sansür uygulama ihtiyacını duydu.”¹

Kayahan birinciliği alır almaz Avrupa’dan iyi bir derece almak için çalışmalara başlar. Kayahan, yarışmadan sonra “Gözlerinin Hâpsindeyim” adlı şarkıyı, Edit Piaf’ın da aranjörlüğünü yapan bir Fransız aranjör John Codec’e verir. Bu Fransız aranjörün hazırlayacağı düzenleme ile Avrupa finallerine katılmak isteyen Kayahan, daha sonra aranjörün hazırladığı düzenlemeyi beğenmez ve ondan vazgeçer. Kayahan, buna gerekçe olarak şarkının bir Fransız şarkısına döndüğünü ve bunun bir Türk şarkısı olduğunu düzenlemesinin ona göre yapılması gerektiğine inandığını gösterir. İlk düzenlemeyi yapan ve Türkiye finallerinde beraber çalıştığı Ümit Eroğlu ile beraber yeni bir düzenleme hazırlar ve bunu Yugoslavya’daki finallere götürür.

¹Hürriyet, “Lambada Fırtınası”; 1990 Şubat 25

Eurovision Çıplağı

Dünyada 80'li yıllar ile beraber yeni bir boyut kazanan "pazarlama" kavramının gelişmesi ve ürünün ön plana gelmesi ile beraber, dünya ekonomisinde yeni bir rüzgar esmeye başlar. Bu rüzgar "marketing and promotion" (pazarlama ve tutundurma) rüzgarıdır. Bu rüzgar, özellikle 80'lerin ikinci yarısında kendisini her alanda göstermeye başlar. Eurovision Şarkı Yarışması da 80'li yıllarla beraber literatürdeki bu gelişmeden payına düşeni alır ve "ürünün pazarlanması" konusundaki çeşitli faaliyetlere sahne olur. Gerçeği daha önceki yıllarda adı kulis olan bu faaliyet epey bir karşımıza çıkmış ve adından söz ettirmişti, şimdi o kulis de-

nen faaliyet resmi bir ad kazanıyor ve etik sınırlarını da aşıyordu. Bunun en somut ve ilk örneği 1990 yılında Avusturya adına yarışan Simone olur. Bu genç kız 7 yaşından beri okul orkestrasında solistlik yapan, inşaat mühendisi babasının itirazlarına rağmen şarkı söylemeyi sürdüren inatçı seksi bir kızdır. 1989 yılının en büyük siyasi olayı olan Berlin Duvarının yıkılışını konu eden şarkısı "Duvarlar Artık Yok"u yorumlayan bu genç kız, yarışma finallerine birkaç gün kala bir dergiye verdiği çıplıplak pozlarla gündeme gelir. Simone, soyunması hakkında ona soru soranlara ise "Kendi vücudumu başkalarının tekeline sokamam. Televizyon benim vücuduma ambargo koyamaz. Ayrıca dergide yayınlanan fotoğraflarım pornografik değil erotik. Plajda gösterdiğim kadarını dergiye gösterdim."² cevabını veriyordu. Bu fotoğraflardan sonra yarışma gecesi sahneye çıplak

²YURTSEVER Ali, Milliyet, "Eurovision Çıplağı" 1990 Mayıs 1

çıkacağıının dedikoduları artan Simone için, Avusturya TV müzik dairesi başkanı Marboee “Biz elbet Simone’nin kıyafetine karışamayız; ama ümit ederim Zagreb’te kıyafeti ile çıkar” yorumunu yapıyordu. Yarışma gecesine kadar fotoğrafçıları peşinden koşturan bu 20 yaşındaki lolita, pazarlama ile magazin ve skandal unsurunun dikkat çekmedeki önemini de ilk gösterenlerden biri olur. Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde eşine dahi rastlanmayan bu olay ile bir anda gündeme gelen Avusturya’nın şarkısının elde edeceği derece ise merak konusu olur.

Eurovision’da Sunucu Krizi

Amerikan kapitalizm rüyasının üzerinde çeşitli planlar kurduğu, daha sonra dağılarak tarihe karışacak olan Yugoslavya, ilk ve son Eurovision Şarkı Yarışması ev sahipliğinde bir krize daha şahit oldu. Yarışmanın final gecesine iki gün kala yarışmayı sunacağı açıklanan iki sunucu istifa etti. Yugoslav basınında bir skandal olarak olarak yer alan bu kriz, 25 yıllık sunucu olan Helga Vlahoviç ile Oliver Miakaz’a organizasyon komitesinin alternatif birer sunucu bulması ile ortaya çıktı. Bu alternatif sunucular son provada başarılı bulununca, organizasyon komitesi asil sunuculara “Sahneye çıkıp çıkmayacağınıza son gün karar vereceğiz” der ve asil sunucular provaları yarıda kesip istifa ederler. İstifa eden çiftin Yugoslavya’da çok popüler olmasına rağmen yaşlı ve yabancı dillere çok vakıf olmadığını belirten Yugoslav basını ise “İstifanın isabetli olduğunu, yeni sunucuların hem genç hem yabancı dilleri çok iyi bilmelerinin, yarışma gecesini ortaya çıkması muhtemel bir olayı da önleyeceğini” dile getiriyordu.³

...Ve Kayahan Zagreb’te

Bir Eurovision Şarkı Yarışması finali heyecanı daha başlamıştı. Yarışma 5 Mayıs 1990 günü Yugoslavya’nın Zagreb kentindeki Vatroslav Lisinski adlı konser salonunda gerçek-

³Hürriyet, “Sunucu Krizi” 1990 Mayıs 5

leşti. 900 davetlinin izlediği yarışma 37 ülke tarafından naklen yayınlandı. Yugoslav TV'si bu organizasyon için 1990'un kuru ile 20 milyar TL harcadı.⁴ Önceki seneye oranla daha fazla sayıda ülke tarafından yayınlanan 1990 Eurovision Şarkı Yarışması, doğu bloğu ülkelerinde yaşanan çözülmeye, bu bloğa bağlı olan ülkelerin de talebi ile beraber 37 ülke tarafından naklen olarak yayınlandı. EBU bu ülkelerden topladığı naklen yayın bedelinin yüzde 60'ını Yugoslavya'ya vererek, organizasyon maliyetinde Yugoslavya'ya destek oldu.

Şarkıların sunumu başlamıştı, Kayahan ona eşlik eden Demet Sağıroğlu ile beraber 4. sırada sahneye çıkar. Demet Sağıroğlu ve İskender Paydaş ile beraber sahne alan ve şarkısını yorumladıktan sonra şarkı finalinde gitarını öperek kaldıran Kayahan beş ülkeden toplam 21 puan alır. Türkiye'ye puan veren ülkeler:⁵

İzlanda: 2 puan

Hoiland: 3 puan

Norveç: 4 puan

Almanya: 5 puan

Yugoslavya: 7 puan

Yarışma bitiminde Türkiye; Finlandiya, Norveç, Portekiz, Yunanistan ve İsrail'in önünde 17. sırada yer alır. Eurovision Şarkı Yarışması'nda bir hayal kırıklığı daha yaşanmıştı. Yarışmada birinciliği İtalya adına yarışan ve 149 puan toplayan Toto Cutugno'nun "Insieme 1992" adlı şarkısı kazandı. Toto

⁴YURTSEVEN Ali H., Milliyet, Mayıs 5

⁵Milliyet, "Kime Puan Verdik, Kimlerden Aldık" 1990 Mayıs 6

Cutugno, daha önce Sanremo Festivali başta olmak üzere birçok uluslararası alanda başarı elde etmişti. İtalya'nın önemli vokallerinden biri olan bu yorumcu, dönemin en popüler figürlerinden biri olarak katıldığı yarışmaya, yine o dönem Avrupa kıtasında önemli bir konu olan Avrupa Birliği'nin 1992 yılında resmi bir çatı oluşunu konu eden "Insieme 1992" adlı şarkısı ile haklı bir birincilik alıyordu. Avrupa'nın yarım asırlık bir rüyası olan bu birleşmeyi konu eden ve hem melodik olarak hem de içindeki duygu ile çok güçlü ve çoşkulu bir şarkı olan "Insieme 1992" İtalya'ya Eurovision'daki son birinciliği getirir.

Yarışma Sonrası Yorumlar

35. Eurovision Şarkı Yarışması'nda "Gözlerinin Hapsindeyim" ile yarışan ve 17. olan Kayahan, yaptığı açıklamada " Şimdi çok iyi anladım ki, burada büyük politik oyunlar dönüyor. Ben birinci olacağız diye gelmedim. Ama parçamız en azından ilk ona girebilecek nitelikteydi." diyordu. Yarışma için Zagreb'e geldiği günden beri yalnız kaldığını açıklayan Kayahan, "Burada tüm ülkelerin diplomatları büyük kulis faaliyetinde bulundular. Bana hiç kimse sahip çıkmadı. Buna rağmen sahneye çıkıp şarkımı söyledim. Politik oyunlar olmasaydı ilk 10'a girerdik."⁶ yorumunu yapıyordu.

Yarışmadan önce soyunarak dikkatleri çeken Avusturyalı yorumcu Simone, şarkısını yarışma gecesi gayet adaplı bir biçimde seslendirdi ve yarışmayı dokuzuncu sırada tamamladı. Belli ki Avrupa müzik kamuoyu, onun müziğe olan spekülâtif, magazinî bakışını önemsememiş ve sadece performansına puan vermişti. Avusturyalı genç yorumcuya en yüksek puan veren iki ülke ise İtalya ve Türkiye olmuştu. Çıplaklığın ve magazinî başa bela olduğu, medya-daki yapısından siyasi yapısına kadar pek çok yönü ile 2000'li yıllarda ortak özellikler taşıyacak olan bu ülkenin, diğer Avrupa ülkelerinin aksine Simone'e destek vermesi ile akıllarda kalan bir olay olur. Türk basınında çıplak fotoğraflarının yayınlandığını öğrenen Simone yaptığı açıklamada

⁶YURTSEVEN Ali Haydar, Milliyet, Hakkımız İlk 10'du" 1990 Mayıs 7

“Türk halkına teşekkür ediyorum. Bana verdiğiniz 7 puan sayesinde ilk ona girmeyi başardım. Bu yaz tatili için ülkenize gelip Türk halkını daha yakından tanımak istiyorum.” yorumunu yaptı. Simone; Eurovision Şarkı Yarışması’nda, belki o dönemler için sıradan bir olguydu. Ama Türk basınının müzik endüstrisinde cinselliği ön plana getirenlere prim veren bir dönemi başlatması ve 2000’li yıllarda sanat camiasını bir çıplaklar kampına dönüştürmesi açısından ele alındığında hiç de önemsiz bir olay değildi.

Azucar Moreno’nun Talihsizliği

1990 Eurovision Şarkı Yarışması’ndan sonra dikkatleri çeken ve bir süre Avrupa’da popüler olmayı başaran Azucar Moreno, o yılki yarışmadan akıllarda kalan solistlerden oldu. Yarışma öncesinde dinamik şarkıları ile dikkatleri çeken ve favori gösterilen bu grup, yarışma gecesi birinci sırada yarışmanın sıkıntısının faturasını da çok ağır ödedi. Yugoslav televizyonunun resim seçicisinin bir hatası yüzünden, şarkı ortasından durdurulup yeniden başlatılınca beklenen performansı veremeyen Azucar Moreno, yarışmayı 5 sırada tamamladı. Azucar Moreno, Eurovision şartnamesine o yıl yeni eklenen dileyen sanatçının büyük orkestra yerine müziği play back olarak kullanabilmesi hakkını, ilk uygulayan grup olmuş ve yaşanan teknik hata yüzünden sıkıntıya düşmüştü. Bu teknik hata Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde ilk kez meydana gelen ve şarkıların performansını etkileyen hata olarak da tarihlerdeki yerini aldı.

Kayahan’ın Yıllar Sonra Açıklaması

Eurovision Şarkı Yarışması’nda aldığı kötü sonuçtan sonra Kayahan, bu yarışmaya bir daha katılmadı, Türkiye finallerinde en çok yarışan solistlerin başında olan ve bunu altıncı performansında yakalayan Kayahan, yarışmada yaşa-

dığı sıkıntıları yarışmadan 15 yıl sonra yaptığı açıklamada şöyle dile getiriyordu: “Gözlerinin Hapsindeyim”e İngilizce sözler yazdık, “Captured In Your Eyes”, şarkının İngilizce metnini jüriye yolladık, anlasınlar diye. Eurovision Şarkı Yarışması’nda o zaman İngiltere, Fransa, Lüksemburg, Kıbrıs Rum Kesimi, Yunanistan gibi ülkelerden baştan “0” puan alıyorduk. Bu ne demek biliyor musunuz? 60 puanınız yok demek. Böyle başlıyorduk yarışmaya. Buna sebep olarak da, Türkiye’de insan haklarının olmayışını gösteriyorlardı. O sene yarışmada bir basın toplantısı sırasında İngiliz gazeteciler gelip bana “Sizin ülkenizde insan hakları yok” dediler. Şu anki seçimlerde artık telefonlar çalışıyor, bu çok önemli. AB’ye Türkiye’yi almak istememelerinin en büyük sebebi de bu şu an. Türkiye’nin nüfusu çok; çünkü oraya girersek büyük nüfusla iktidara gireriz. Eurovision yarışmasında SMS’lerle puan toplanıyor artık. Bundan sonra söyleyeyim, ilk 10’un gerisine düşmemiz çok zor, imkansız.”⁷

⁷MICHAEL SHOW Programı, Röportaj, Radyo D, 2005 Mart 23

[illegible]

1991 "İki Dakika"
ve İzel Çeliköz & Can Uğurluer & Reyhan Karaca

Dön bak sen de haydi bak
günler dönecekmiş gibi
geçiyor oysa, bunu unutma
Yine de yıllar geçecek aslında yaşa
yeter ki gidene aldırma, doya doya iki
dakika
Bir aşk sanki en güzel anda
uçacakmış gibi

Seviyor oysa, bunu hatırla

Yine de yıllar geçecek aslında yaşa yeter ki gidene aldırma,
doya doya iki dakika

Sana bana aynı aynı şey, ona buna aynı aynı şey

Haydi yaşayalım gel

Oh... ne olacak ayrı olsa de neşe dolu günle başka hayat...
başka hayat

Dön bak sen de haydi bak günler dönecekmiş gibi

Geçiyor oysa, bunu unutma

Yine de yıllar geçecek aslında yaşa yeter ki gidene aldırma,
doya doya iki dakika

Bir aşk sanki en güzel anda uçacakmış gibi

Seviyor oysa, bunu hatırla

Yine de yıllar geçecek aslında yaşa yeter ki gidene aldırma,
doya doya iki dakika

Sana bana aynı aynı şey, ona buna aynı aynı şey

Haydi yaşayalım gel

Oh... ne olacak ayrı olsa de neşe dolu günle başka hayat...
başka hayat

Dön bak sen de haydi bak günler dönecekmiş gibi

Geçiyor oysa, bunu unutma

Yine de yıllar geçecek aslında yaşa yeter ki gidene aldırma,
doya doya iki dakika

İki dakika... iki dakika

Söz: Aysel Gürel

Müzik: Şevket Uğurluer

Düzenleme: Turhan Yükseler

Yorum: İzel Çeliköz-Can Uğurluer-Reyhan Karaca

IRT'nin önceki yıl uyguladığı yöntem, 1991 yılında da uygulandı. Buna göre finale kalan eserler ve ekipler aşağıdaki gibi sıralandı:

Eser Adı	Söz	Beste	Aranjör	Yorum
İki Dakika	Aysel Gürel	Şevket Uğurluer	Turhan Yükselen	İzel Çeliköz Can Uğurluer Reyhan Karaca
Öyle Bir Dünya	Aysel Gürel	Selçuk Başar	Selçuk Başar	Cenk Sökmen
Yalnızlığım	Müfit Bayraşa Şebnem Öz saran	Sadun Ersönmez	Sadun Ersönmez	Şebnem Öz saran
Hey Sen	Serap Turgay	Özkan Turgay	Özkan Turgay	Çiğdem Tunç Erdal-Mehmet Ali Erbil Candan Erçetin
Üzüleceksin	Kamil Özler	Kamil Özler	Kamil Özler	Fatih Erkoç
Sessiz Geceler	Aysel Gürel	Uğur Başar	Uğur Başar	Arzu Ece Gür Akad
Son Defa	Aysel Gürel	Uğur Başar	Uğur Başar	Melis Sökmen Ercüment Vural
Turkish Delight	Hulki Aktunç	Dağhan Baydur	Garo Mafyan	Rüya Ersavcı
Dün Gibi	A.Bahadır Şahin	Can Atilla	Can Atilla	Sonat Bağcan
Gülbeyaz Sokağı	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç
Festival	Aysel Gürel	Selçuk Başar	Selçuk Başar	Melis Sökmen
Gel	A.Cemil Sağyaşar	A.Cemil Sağyaşar	Aydın Özarı	Ahmet Cemil Sağyaşar
Belki Bir Gün	Bertan Önergan	Bertan Önergan	Ümit Eroğlu	Cenk Sökmen
Hamburger	Adnan Göyken	Adnan Göyken	Melih Kibar	Adnan Göyken

TRT seçici kurulu başlangıçta 14 eserin finale kaldığını açıklamasına rağmen, daha sonra "Hamburger" adlı eseri

eledi. Buna gerekçe olarak Adnan Göyken'in bu eseri daha önce TRT denetleme kuruluna göndererek "yayınlanır" raporunu alması gösterildi. Eurovision'un ana şartnamesine göre ülke finallerinde yarışacak olan eşerin, hiçbir şekilde her hangi bir radyo ya da TV'de yayınlanmaması gerekmektedir. Bu olaydan sonra Adnan Göyken "Hamburger" adlı şarkısının hiçbir radyo ya da TV'de yayınlanmadığını kanıtlayınca, seçici kurul kararını geri alır ve "Hamburger" Türkiye finallerine katılma hakkını kazanır.

Türkiye finali 9 Mart 1991 günü Ankara'da Arı Stüdyoları'nda Bülent zveren'in sunumu ile geręekleřir. O sene ilk kez finalde şarkılar büyük orkestra ile icra edilmez ve şarkılar önceden hazırlanan play back alt yapılar üzerine yorumlanır. Eurovision ana şartnamesine göre bir sene önce finalde uygulanmaya başlanan bestelerin alt yapılarının büyük orkestra yerine play back kullanabilme özgürlüğünden olsa gerek, TRT'de 1991 yılı Türkiye elemelerinde solistlere play back altyapılar üzerine şarkı söyler.

Eurovision şarkı Yarışması finallerinde 90'lı yılların başında önce test edilen, daha sonra da tamamen uygulamaya sokulan büyük orkestra yerine şarkıların play back müzikler eşliğinde yorumlanması, her ne kadar yarışmaya bir çağdaşlık getirse de orkestra müziğinin unutulmasına da önemli ölçüde katkı bulunmuştur. Bu yarışmalardan sonra büyük orkestraya uyarlanan şarkıların evrensel soundu ve müzikal zenginliğı, yerini sound ve elektronik altyapılarla hazırlanan müziklere bıraktı. Yarışmanın zengin orkestrasyonlardan, zengin teknolojik playbacklere kadarki süreci 90'lı yıllarda başlar. Bu süreç içinde önce dileyen ülkeye orkestra ya da playback kullanma hakkı tanınır, daha sonra büyük orkestra tamamen kaldırılır ve 90'lı yılların sonlarına doğıru Eurovision şarkı Yarışması play back'i altyapılar üzerinde solistlerin canlı vokal performansı ile düzenlenir.

1991 yılı Türkiye finallerine geri dönecek olursak, son iki yılda uygulanan, Türkiye'nin 8 ayrı bölgesinden seçilen halk jürilerinin verdiğı oylarla birincinin seçilmesi yöntemi-ne, bu yıl da devam edilir. Halk jürisinin değıerlendirmesi sonucunda "İki Dakika" 68 puan alarak birinci seşilir. "İki

Dakika", önceki sene Türkiye finallerinde ikinci olan Şevket Uğurler'in bestesidir. Şevket Uğurluer, o dönemlerde TRT'de yayınlanan "Anılarla Müzik" adlı programı ile popülerdir. Aynı yıllarda Elenor Müzik etiketi ile müzik marketlere sunduğu solo albümünün yanında, Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinde de boy gösterir ve tıpkı Kaya-han gibi önce ikinci olur sonra da birincilik ipini göğüsler. "İki Dakika"ya Ankara 4, İzmir 7, Mersin 7, Trabzon 10, Er-zurum jürisi 4 puan verirken; İstanbul, Antalya ve Diyarba-kır jürisi 12'şer puan verir. Türkiye finallerinde halk jürileri-nin yaptığı değerlendirme sonucunda oluşan puan cetveli ise aşağıdaki gibi olur¹

1.	İki Dakika	68 Puan
2.	Sessiz Geceler	60 Puan
3.	Turkish Delight	54 Puan
4.	Festival	54 Puan
5.	Son Defa	51 Puan
6.	Yalnızlığım	37 Puan
7.	Hey Sen	36 Puan
8.	Hamburger	28 Puan
9.	Gülbeyaz Sokağı	27 Puan
10.	Öyle Bir Dünya	26 Puan
11.	Dün Gibi	9 Puan
12.	Gel	8 Puan
13.	Üzüleceksin	4 Puan
14.	Belki Bir Gün	2 Puan

"İki Dakika"nın sözleri Aysel Gürel'e aittir, Aysel Gürel 1983 yılında yaşanan "Opera" hezimetinden sonra, Türki-ye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda bir söz yazarı olarak ikinci kez temsil edecektir. Yarışmadan sonra yorumlar po-zitifdir, çoğunluk "İki Dakika"nın İtalya'da başarılı sonuçlar alamayacağı yönündedir.

¹Hürriyet, "İki Dakika'ya üç ilden 12'şer puan" 1991, Mart 10:

Türkan Şoray: “Birinci olan parçayı sevdim. Sözleri çok hoş.”

Özdemir Erdoğan: “Birinci favorimdi. Şevket Uğurluer ve çocuklarını kutluyorum. İtalya’da pek şansı yok, ancak orta sıralarda yer alabilir.”

Önder Bali: “İki Dakika tipik bir Eurovision şarkısı.”

Alpay: “İki Dakika, bence haklı bir birincilik aldı. İtalya’da şansımıza gelince Haçlı Seferleri’ne dönüştürülmesine karşıyım.”

Cem Karaca: “Şevket ağabey yıllarını müziğe vermiş bir sanatçı. Parçayı yeniden düzenler mutlaka. Bence bu üç genç, akli başında bir şekilde Türkiye’yi temsil eder.”

Okay Temiz: “Birinci olan parça basit, çok çocuksuydu. Derinlemesine müzik yapılmıyor. Geçen senelerdeki hatalar yine devam etti.”

Banu: “Birinci olan parça hiç iyi değil, çok amatörce, müzik olarak sıradan.”

Ali Kocatepe: “İki Dakika en beğendiğim 4–5 şarkıdan biriydi. Şarkının İtalya’daki şansı için rakiplerini dinlemiş olmak gerek, bu yüzden bir şey söyleyemeyeceğim.”²

“İki Dakika” hakkında yapılan en sert yorum ise Sezen Cumhur Önal’dan gelir. Önal, “Tanrı alkış versin. Çok mutluyum; ama olayın bir de evrensel yönü var. O açıdan baktığımız zaman, Roma seyahati ancak şık bir turistik seyahat olmaktan öteye gidemeyecektir. Afrika’dan çıkan “Yeke Yeke” dünyayı sallarken, biz hala olduğumuz yerde sayıyoruz. Şarkı Türkiye’de tutabilir, ben de sevdim; ancak evrensel boyutu olan bir parça değil.”³

Eurovisionzade Tipsizler

“İki Dakika”nın birinci olması ile beraber şarkının yeniden aranje edilmesi ve koreografisinin değiştirilmesi hazırlıklarına başlanır. Roma’ya gidecek olan Şevket Uğurler önderliğinde yapılan çalışmalar, o güne kadar Eurovision Şar-

²Milliyet , “İki Dakika’nın Roma Şansı Az” 1991 Mart 10

³Hürriyet, “İtalya’da İki Dakika ile yarışacağız” 1991 Mart 10

kı Yarışması Türkiye elemeleri tarihinde hiç yaşanmamış bir olayı da yaşatır. Türkiye finalinde sahne alan bas, davul ve klavye çalan müzisyenler, son anda Roma'daki finallere gidecek ekipten çıkartılır. Bu bir anda gündeme bomba gibi düşer, Türkiye finallerinde yarışan Hüseyin Cebeci, Uluğ Akdeniz ve Temel Zümrüt yerlerine başkalarının götürüleceğini öğrenince itiraz ederler. Parçanın kayıtlarında yer almadıklarını ancak Ankara'ya çağrıldıklarını ve orada final gecesi ekrana çıktıklarını, Roma'ya gitmeyi hak ettiklerini belirten gençler, Şevket Uğurluer'in bu yaptığına bir müzisyene yakışmadığını vurgularlar.⁴ Şevket Uğurler ise buna karşılık olarak, "Ben bu gençleri gerçekten de Türkiye'yi seviyorum. Ama orada Türkiye'yi temsil edeceğiz; daha ceyval, daha düzgün insanları götürmek de besteci olarak benim sorumluluğum." yanıtını verir. Yapılan değişiklik hakkında "Değişiklik zorunluydu, davulcunun Amerika turnesine çıkması sebebi ile yeni davulcu aldık. Şarkıya konulan gitar solosunun ise Gür Akad tarafından çalınmasını istedim. İki Dakika'yı oğlum Can Uğurluer seslendirecek."⁵ yorumunu yaparak tartışmaya son noktayı koyar.

Roma Finali

Yarışma 4 Mayıs 1991 günü İtalya'nın Roma şehrindeki Cinecitta'nın 13 numaralı stüdyosunda yapılacaktır. 22 ülkenin naklen yayınlayacağı yarışma 700 davetlinin önünde ve 300'den fazla gazetecinin takibinde yapılacaktır. İtalyan RAI TV'si ve Sanremo Festivali komitesi tarafından organize edilen yarışmada, 70 TV teknisyeni, 12 kameraman çalışır. Yarışmanın yapıldığı yerde 54 metrelik bir kule hazırlayan İtalyanlar, salon içinde ve yönetim ünitesinde 120 mikrofon kullanır.⁶ Yarışmayı; 1990 yılında birinciliği elde eden Toto Cutugno ile 1964 yılında, ilk Eurovision Şarkı Yarışması'nda İtalya'ya "Non Ho Letta" adlı şarkı ile birinciliği getiren Gigliola Cinquetti sunar. Toto Cutugno yarışmadan ön-

⁴ATKAYA Kanat, Hürriyet, "Tipleri beğenilmeyince Eurovisionzede oldular"

⁵YILDIZ Tayyar, Hürriyet "Tipsizler gitti tipliler geldi"

⁶YALÇIN Tezzel, Hürriyet "Eurovision'da Final" 1991 Mayıs 4

ce, İtalya'nın uzun yıllar sonra elde ettiği birinciliğin devamının gelmesini dilediğini açıklar. İtalyan basını ise bu yarışmaya hak ettiği önemi vermez, yarışma haberleri gazete ve dergilerde küçük haberlerle geçiştirilir. Bunun sebebi ise nettir. İtalya'nın Eurovision'u olan Sanremo Festivali'nin popülaritesinin bu yarışmaya yenik düşmesi. İtalyanlar Sanremo Festivali ile kıyaslanan ve onun popülaritesini elinden alan Eurovision Şarkı Yarışması'na duydukları kını, ileriki yıllarda daha da büyütecek ve Eurovision Şarkı Yarışması'nı boykot ederek katılmayacaklardır.

"İki Dakika" yarışmada 10. sırada yarışır. Yarışma gecesi gevezeliği ile dikkatleri çeken Toto Cutugno, "İki Dakika"yı anons ederken Reyhan Karaca ve İzel ile özel ilgilenir; "İki Dakika"yı telafuz etmeye çalışır, şarkı başlar, sahnede cıvı cıvı üç genç o güne kadar hiçbir Türk ekibinin sahip olamadığı bir enerji ile şarkısını söyler. Sıra her zamanki gibi puanlamaya gelmiştir. 22 ülkenin yarıştığı yarışmada Türkiye ve "İki Dakika"; Malta'dan 7, Fransa'dan 7, Danimarka'dan 8, İsrail'den 7, İspanya'dan 2, İngiltere'den 5 ve ev sahibi İtalya'dan 8 puan alır. Sonuç 44 puan ve 12.'liktir. "İki Dakika"nın elde ettiği sonuç, o yıla kadar elde edilen en iyi ikinci derece olur. Yarışmadan sonra hemen hemen herkes sonuç hakkında olumlu yorumlar yapar.

Ali Kocatepe: "Ekibimiz çok başarılıydı ve daha üst sıralarda yer almalıydı."

Ayten Alpman: "Kimin ne yaptığı belli değil, neye göre puan veriliyor belli değil. Bizim çocuklar çok şirin, çok tatlıydı."

Ayşegül Aldinç: "Çok iyi bir yarışma çıkarttık."

Sezen Cumhuri Önal: "Demek ki Türkiye'den de iyi şarkılar çıkıyor. Umarım bu başarının devamı gelir."

Esin Avcı: "Türkiye gıdım gıdım ilerliyor."

Fuat Güner: "Bence Türkiye'nin aldığı puan iyi."

Mazhar Alanson: "Türkiye'nin aldığı derece gayet iyi."⁷

⁷Hürriyet, Magazin Servisi "İki Dakikalık teselli" 1991 Mayıs 6

Yarışmada İsveç adına yarışan ve "Fanged Aven Stormwind" adlı şarkıyı yorumlayan Carola, 146 puan alarak birinci olur. Yarışmadan akla kalanlar arasında İsrail'in şarkısı yer alır. İsrail adına yarışan Duo Datz, Filistin halkını dostluğa çağıran şarkısı "Kaan" ile 3.'lüğü alır. Şarkıdaki "Burası be-

nim evim. Ben burada doğdum. Benim vadiimdeki dağlar-da. Benim arkadaşlarım (Filistinliler) yaşar. Onlarla büyüdüm. Bizim için dünyada başka yer yok!" sözleri ile dikkatleri çeken İsrail, Filistin'e belki de tarihindeki ilk ve tek barış mesajını bu yarışmada verir. Yarışma finalinde İsrail gizli servisi MOSSAD'ın iki ajanı, İsrailli grup şarkısını seslendirirken bile sahnenin kenarında bekler.⁸ Bu sıkı koruma, yarışmadan akıllarda kalan bir diğer olaydır.

Telefonlar Çalışmıyor!

Roma'da düzenlenen Eurovision Şarkı Yarışması'nda Türkiye adına dikkat çeken bir diğer olay da, Türkiye jürisinin oylarını vereceği sırada Ankara-Roma telefon bağlantısında yaşanan sıkıntı olur. Tüm ülkeler takır takır oylarını verirken, Türk jürisinin oylamasında telefon hatlarında aksama yaşanır. Bu aksaklık Türkiye'de büyük tepkiye yol açar. Türkiye-İtalya tel ses bağlantısının kurulamamasının, Ankara ile Roma'daki stüdyoların ortak hatasından olduğu açıklanır.⁹

⁸BELLA Aperio, Hürriyet, "İki dakika başarılıydı" 1991 Mayıs 6

⁹Hürriyet, "Gevece Bay Italia'no Yarışmayı Zehir Etti" 1991 Mayıs 7

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	Top.	Der.
1.Yugoslavya			1																				1	21
2.İzlanda					4			10			12					5						7	26	15
3.Malta	1			2	6	4	10	12	2	7	1	7		6			10	4	6	7		10	106	6
4.Yunanistan	4		5			2					2			1	4	1		1	5		10	2	36	13
5.İsviçre	5	5		7		8	12	8	4	2		6	5	3	8	5	6	12		8	8	4	118	5
6.Avusturya																							0	22
7.Lüksemburg		4				5		1		3	3	2	4				3	2		3	2		29	14
8.İsveç	6	12			10	10	7			6	7	10	12	8	10	8	12	10	4	12	6		146	1
9.Fransa	10	7	3	8	7	12		5				5		12	12	10	8	7	8	6	7	12	146	2
10.Türkiye			7						7				8		7				2	5		8	44	12
11.İrlanda	3		4		3	1	8			4			7		1	2	2	5		4		3	47	10
12.Portekiz		8		4	1		2	7	10	5			1	2		7			10		4	1	62	8
13.Danimarka								3						5									8	19
14.Norveç		6					1			1	8		2				4						14	17
15.İsrail	12	10	8	5	8		5	6	3	12	4	4	10	7		6		8	12	10	5		139	3
16.Finlandiya		1		1																			6	20
17.Almanya													6						1		3		10	18
18.Belçika						3			2	5	6					3			3	2		5	23	16
19.İspanya	8	2	6	10	12	7	6	4	6	8		8		4	2	4	7	6		1	12		119	4
20.İngiltere			10	3	5	6	3		1		5	1	3		5			3			1	6	47	10
21.Kıbrıs	2	3	12	12			4			12		10	3		6		1						60	9
22.İtalya	7		2	6	2				8	10		12		10	3	12			7				89	7

Yarışmadan sonra ayrılan üç genç, müzik çalışmalarını bağımsız olarak devam ettirdiler. İzel; İzel Çelik Ercan üçlemesinden sonra İzel Ercan düetine, sonra da kendi solo çalışmaları ile müzik yaşamına devam ederek günümüze kadar gelmiştir. Reyhan Karaca da 1997 yılında “Sevdik Sevdalandık” ile başarıyı yakalar. Yarışmadan hemen sonra ilk solosunu yapan Can Uğurluer ise Elonor Plak’tan müzik marketlere sunduğu albümünden umduğunu bulamaz ve kendi mesleği olan mühendisliğe döner.

1992 "Yaz Bitti" ve Aylin Vatanköş

Seni yaşamak, sensiz olmamak
istiyorum

Duyuyor musun beni?
Aynı dünyada, ayrı yollarda,
yaşayamayız

Anlıyor musun?
Sevmek zamanı, şimdi gel şimdi

Seninle sensiz olmak zor, yokluğun içimde bir kor
Haydi yağmurlarla gel, ister günahlarınla gel
İster fırtınalar estir, gül de güller açsın ömrüme
Ben işte böyle beklerken, yaz bitti
Seni yaşamak, sensiz olmamak, istiyorum
Anlıyor musun?
Sevmek zamanı, şimdi gel şimdi
Seninle sensiz olmak zor, yokluğun içimde bir kor
Haydi yağmurlarla gel, ister günahlarınla gel
İster fırtınalar estir, gül de güller açsın ömrüme
Ben işte böyle beklerken, yaz bitti

Söz-Müzik: Aylin Uçanlar-Aldoğan Şimşekyay
Düzenleme: Aydın Özarı
Yorumcu: Aylin Vatanköş

90'lı yıllarla beraber Türkiye'de yaşanan medyanın çok seslileşmesi, tüketim toplumu kavramını tetikledi. Serbest piyasa ekonomisinin en önemli faktörü olan üretim-tüketim endeksinin Türk popuna yansımaları, Türk Pop Müziği'ne yeniden altın çağını yaşattı. Genç müzisyenler kendilerine medyanın da sayesinde yeni platformlar yarattı. Bu en fazla Eurovision Şarkı Yarışması'nın Türkiye finallerini olumsuz etkiledi. Buna, özelleşen medya ile rekabet edemeyen TRT'nin de bu yarışmayı eskisi kadar duyuramaması da ek-

lenince, 90'lı yıllar daha çok bu yarışmanın genç ve amatör sesler tarafından tercih edilmesine neden oldu. Bu faktörlerle o yıla kadar yarışmaya katılan şöhretli isimlerin arzu ettiği sonuçları getirememesin yarattığı inanç kırıklığını da eklemek gerekir.

1992 yılının Eurovision Türkiye elemelerinin hazırlıkları, her sene olduğu gibi önceki senenin sonbaharında başladı. TRT yayınladığı 1992 Eurovision Şarkı Yarışması seçmeleri özel şartnamesinde yarışmaya katılacak eserlerin niteliklerini şöyle açıklar:

1- Eserlerin tamamen hafif müzik anlayışı ve tarzında bestelenmesi ile icrası gereklidir.

2- Eser, geleneksel ve evrensel çağın özelliklerinden yararlanılarak; çağdaş, evrensel teknik ve estetik ölçülerde üretilmiş özgün besteler olacaktır.

3- Eserler, Türkçe dil kurallarına dikkat edilerek, uygun bir prozodi (söz ve ses uyumu) ile icra edilecek tarzda bestelenecektir.

4- Eserlerin süresi 3 dakikayı geçmeyecektir.

5- Şarkı sözleri, anayasanın dayandığı temel görüş ve ilkelere TRT'nin yürürlükteki mevzuatına aykırı olmayacağı gibi; ülkelerin milli birliklerini bozucu, moral yıkıcı, müstehcen, anlamsız, insan haysiyetine ve onuruna aykırı olmayacak; hiçbir ideolojiye hizmet etmeyecektir.

6- Eserler tek solist tarafından seslendirilebileceği gibi, en fazla 6 kişilik vokal grupları ya da karma (vokal-dans-enstrüman) gruplar tarafından icra edilecektir.¹

TRT Kurumu, yarışma sonu elde ettiği eserleri bestecilere, şarkı sözü yazarlarına ve icracılara 3 yıl süre ile telif hakkı ödemeksizin; radyo ve televizyonda yayınlama ve süresiz olarak çeşitli ses ve görüntü taşıyıcıları ile çoğaltma; yerli-yabancı yayın, eğitim ve kültür kurumlarına gönderme ve ticari amaçla kullanma hakkına sahiptir² maddesi Türkiye'de yıllardır devam eden telif sorunlarının hala devam ettiğini de kanıtlıyordu. Yarışmaya katılacak eserler, 10 Ocak

¹TRT 1992 Eurovision şartnamesi, Ankara s. 2

²TRT. 1992 Eurovision Şartnamesi, Ankara, s. 3

1992 günü TRT'nin Ankara'daki merkezine elden temsil edilmesi gerekiyordu. Değerlendirme sonucunda finalde yarışmaya layık en fazla 15 eser belirlenecekti. Finale kalan her bir eserin bestecisine net 12 milyon TL ödöl verilmesi, buna ek olarak da Avrupa, Türkiye'yi temsil edecek olan eserin bestecisine 18 milyon TL ve plaket verilmesi kararlaştırıldı. Yani birinci olan ve Türkiye'yi temsil edecek olan eserin bestecisi toplamda 30 milyon TL ödöl kazanacaktı. Bu rakam, dönemin ortalama kuru ile 4.807 \$'na karşılık gelmekteydi.

Türkiye finali Erzincan depremi sebebi ile bir hafta ertelenir ve 21 Mart 1992 günü yapılır. Eserler banttan yayınlanacak, daha sonra oylama canlı olarak gerçekleştirilecektir. Bant yayını ve halk jürilerinin oylamaları TRT'nin Ankara'daki stüdyosundan yapılacaktı. Bu sırada eserlerin bestecileri, söz yazarları, aranjör ve yorumcuları İstanbul stüdyosunda bulunacaklardı. 1992 yılı Türkiye finallerinde ilk kez televoting uygulanacaktı. Buna göre 900 900 921 nolu telefon numarası ile birinci sıradaki yarışmacıdan başlamak üzere her yarışmacıya 900 900 933'e kadar birer telefon numarası ayrılır.³

Dileyen izleyici dilediği numarayı arayarak dilediği şarkıya oy verecekti. Yarışma gecesi yarışan eserler aşağıdaki gibidir:

³Milliyet, "Eurovision kazandıracak" 1992 Mart 21, s. 21

Eser Adı Dön Geri	Söz Yazarı Nurhan Gürdil	Besteci Tolga Gürdil	Düzenleme Garı Mafyan	Yorumcu Melis Sökmen & Ercüment Vural
Ben Seni İsterim	Metin Özülkü	Mehmet Sezer	Levent Çoker	Candan Erçetin & Sinan Erkoç
Şimdi Nerdesin	Kamil Özler	Kamil Özler	Kamil Özler	Ayşe Gencer
Sen misin?	Savaş Bağcan	Savaş Bağcan	Savaş Bağcan	Savaş & Seda & Sonat Bağcan
Yaz Bitti	Aylin Uçanlar	Aldoğan Şimşekyay	Aydın Özarı	Aylin Vatankoş
Yüzde Yüz	Cem Bezeyiş	Cem Bezeyiş	Berç Yenel	Grup Piramit
Son Defa	Zeynep Talu	Figen Çakmak	Melih Kibar	Grup Bis
İnanmam ki	Semra Öztan	Semra Öztan	Garı Mafyan	Deniz Şafak Yaprak
Nerdesin	Müfit Bayraşa	Müfit Bayraşa	Sadun Ersönmez	Şebnem Özsaran
Dans Et	Meltem Yanmaz	Turhan Yükseler	Turhan Yükseler	Grup 13.30
Bu Gece	Ebru Gider	Mine Mucur	Melih Kibar	Sinan Erkoç
Ölüm	Karacaoğlu	Mehmet Talat	Aydın Özarı	İbo
Çağırсам Gelir misin?	Meltem Bal	Aslıgül Ayaz Kırıcı	Volkan Barut	Cihan Okan

Yarışma sonunda ilk üç sıra şöyledir:⁴

- 1- Yaz Bitti
- 2- Dans Et
- 3- Dön Geri

O güne kadar hep profesyonel yorumcuları Avrupa'ya yollamaya alışan Türkiye, uzun bir aradan sonra ilk kez hiç tanınmayan bir solisti Avrupa finallerine gönderecektir. Yarışmadan sonra sanat ve müzik dünyasının ünlülerinin yorumları ise yan sayfadaki gibidir:

⁴Milliyet, "Eurovisiona Yaz Bitti ile gidiyoruz" 1992, Mart 22

Seyyal Taner: "Yaz Bitti'nin şansı ne olur bilmiyorum."

Suna Yıldızoğlu: "Yaz Bitti benim favorimdi, performansı iyiydi."

Şevket Uğurluer: "Birinci olan parça Eurovision normlarında bir şarkı."

Sezen Cumhuri Önal: "Birinciliği kazanan ekip gerçekten de iyi hazırlanmış. Eurovision'da şansımızın olacağını sanmıyorum."

Önder Bali: "Bu kadar masrafa yazık. TRT'nin parası çok galiba, jüri bu parçaları nasıl seçmiş Malmö'deki şansı için konuşmak istemiyorum."

Neco: "Sonuç ne olur bilemiyorum."

Yonca Evcimik: "Şansı ne olur bilmiyorum."

Aşkın Nur Yengi: "Birinci olan parça, çeşitli tartışmalara yol açacak gibi. Çoğunluğun birincisi değil, fazla bir şansımızın olduğunu sanmıyorum."⁵

Yorumlar belirsizlik doludur, "Yaz Bitti" ekibi iyi hazırlanmış olsa da, şarkı Türkiye temsil eden önceki şarkılara oranla vasattır. O sırada Türkiye'de pop müziği patlama sürecini yaşarken, buna

ters bir şarkının finallere yollanması kafaları karıştırır.

37. Eurovision Şarkı Yarışması, 23 ülkenin katılımı ile 9 Mayıs 1992 günü İsveç'in Malmö kentinde gerçekleşir. Yarışmada "Yaz Bitti" dördüncü sırada yarışır. Şarkı, belirsizlikleri haksız çıkarmaz ve sönük bir yarışma çıkarır. "Yaz Bitti"ye puan veren ülke sayısı sadece üçtür: Malta 8, İrlanda 3, Yugoslavya 6 puan olmak üzere toplam 17 puan alan "Yaz Bitti" yarışmayı 19.sırada tamamlar.

⁵Milliyet, "Eurovision Gençlerin" 1992 Mart 23

3. Johnny Logan Seferi

Eurovision Şarkı Yarışması'nı 17 puan alarak 19. sırada tamamlayan Türkiye, bir kez daha umutlarını bir başka bahara ertelerken, birinciliği daha önce iki kez hem solist hem de besteci olarak yarışan Johnny Logan'ın "Why Me" bestesi kazanır. Logan, bu kez birinciliği solist olarak değil besteci olarak kazanmıştır. Burçin Orhon'dan bir çocuğu olan Johnny Logan'ın besteleyip sözlerini yazdığı, yine Türk dostu olarak tanınan ve ülkemize birkaç kez gelen Linda Martin'in seslendirdiği "Why Me" adlı şarkının 37. Eurovision Şarkı Yarışması'nda birinci olması sürpriz sayılmaz.⁶ Yarışmada başarısız sonuç alan Türk ekibi, "Biz elimizden geleni yaptık ve ülkemizi en iyi biçimde temsil ettik. İrlanda baştan beri favori idi. Kendilerini tebrik ediyoruz." açıklamasını yaptı.

Yarışmadan sonra oluşan kamuoyu ise "Her zaman olduğu gibi bu kez de rezil olduk!" şeklindedir. "Yaz Bitti"nin bu başarısızlığı hakkında dönemin popüler sanatçılarının görüşleri, sonucun normal olduğu şeklindedir.

İlhan İrem: "Yıllar yılı yapılan yanlış uygulamalar ve haksızlıklarla birçok sanatçı küstürölmeseydi Türkiye çok önem verdiği Eurovision'un meyvelerini toplayabilirdi. Kopyanın kopyası, batı özentisi şarkılar bırakılıp, bugün Türk popuna hangi tarz hakimse o tarz şarkılar yarıştırdı."

Özdemir Erdoğan: "Biz de ileriki günlerde Eurovision'a Burçin Orhon'un Johnny Logan'la birlikteliğinden olan çocuğunu gönderebiliriz. Türkiye gerek aranjman, gerek yorumcular açısından en zayıf ekiplerdendi."

Ayten Alpman: "Vokal az duyuldu, aldığımız sonuç fena değil."

Selmi Andak: "Türkiye şimdiye kadar en haksız derecesini aldı. Ben Türkiye'yi ilk 10'da görüyordum."

Harun Kolçak: "Birçok entrikalar dönüyor. Bizim için sonuç ise her zamanki gibi hüsrân."

⁶GÜNER Erhan, Milliyet "Eurovision'a Johnny Logan Damgası" 1992 Mayıs 10

Nil Burak: “Bizim aldığımız sonuç normal.”

Yüksel Uzel: “ Katıldığımız şarkılarda bizim ruhumuz olmalı”

Gül Erda: “Bizim ekibimiz biraz sönük buldum. Müziğin ötesinde daha çarpıcı olabilirlerdi. Parça için yeterli değildi diyebiliriz. Ekibimiz, diğer yarışmacılara göre amatör kaldı.”⁷

⁷Hürriyet, “Yine hakkımız yendi tartışması” 1992 Mayıs 10

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Top.	Der.
1.İspanya		1		1	4	6				2		3		3	2	1		1	7		5		1	37	14
2.Belçika	3			4		3								1										11	20
3.İsrail	10			2		8	4	7	4	7			4	8	1	7		2		12	2	4	3	85	6
4.Türkiye										8							3			6				17	19
5.Yunanistan			7	8		7	3	5	12		2	5	10		4				12	7	8		4	94	5
6.Fransa	6		12	3					3			7	12				5		6		10	3	6	73	8
7.İsveç						1												4		4				9	22
8.Portekiz			8		2							2							1	5		8		26	17
9.Kıbrıs			3		10	2		2		1		8	2				6		4	8	3		8	57	11
10.Malta	12	10			7		12	12	1		8		5	12	8		10	8	3	10			5	123	3
11.İzlanda	8	4	4		6		6	6					3	5	7	12		5	5		1	6	2	80	7
12.Finlandiya			1																	3				4	23
13.İsviçre		5									12					4	1		10					32	15
14.Lüksemburg										10														10	21
15.Avusturya	2	8			8		1	3	8	4						10	12	7						63	10
16.İngiltere	5	12	2	10		10	5		6	6	4	6	8	7	12		7	12	8			12	7	139	2
17.İrlanda	1	7		12	12		10	4	5	12	7	10	6	10	10	8		10	2	2	7	10	10	155	1
18.Danimarka	4		6				7	1			6			6	3	3					6	5		47	12
19.İtalya				5	3	12	8	8	10	5	10	12	7		6						12	1	12	111	4
20.Yugoslavya			10	6	1	5			2	3	5	4		2			4					2		44	13
21.Norveç		3					2				1	1		4		5		6		1				23	18
22.Almanya		6						10								6	2	3						27	16
23.Hollanda	7	2	5	7	5	4			7		3		1		5	2	8				4	7		67	9

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

1993 “Esmer Yarım” ve Burak Aydos

Seni görmez, duymaz olaydım
Bir bilsen o günden beri bir başkayım
Ha... sanki çarpıldım, hatta sarsıldım
Çok fena kaptırdım, galiba sana aşığım
Ha... esmer yarım, nazlı narin, esmer yarım, tatlı şirin
Esmer yarım, nazlı narin, esmer yarım, tatlı şirin

Zaten deliydim, şimdi divaneyim
Ateş-i aşkına pervaneyim, bak ne haldeyim
Ha... sanki çarpıldım, hatta sarsıldım
Çok fena kaptırdım, galiba sana aşığım
Ha... esmer yarım, nazlı narin, esmer yarım, tatlı şirin
Esmer yarım, nazlı narin, esmer yarım, tatlı şirin
Esmer yarım, nazlı narin, esmer yarım, tatlı şirin
Esmer yarım, nazlı narin, esmer yarım, ah... tatlı şirin

Söz-Müzik: Burak Aydos
Yorum: Burak Aydos
Düzenleme: Mete Artun-Burak Aydos

1993 yılında gerçekleştirilen Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finali, gerek sonuçları gerekse yapılışı bakımından tarihe geçen ve en çok tartışılan yarışmalardan biri olmuştur. Yarışmaya katılacak eserlerin sayısı, son teslim günü olan 19 Ocak 1993 günü mesai bitiminde 127’yi bulur. TRT Eurovision şartnamesine de, o Türkiye finallerinde yarışacak olan finalist şarkıların büyük orkestra modeline uygun yapılan play back kayıtlarının üzerine, solistlerin canlı icraları ile sunulacağını¹ belirtir. Finale kalacak eser sayısının en fazla 15 olacağını açıklansa da, Türkiye finaline 8

¹1993 Eurovision Şarkı Yarışması Şartnamesi, 1993, s. 5

eser bırakılır. Yarışmaya katılan eserlerden finale kalanların bestecisine net 15 milyon TL ödül verilirken, birinci olan eserin bestecisine de ek olarak net 100 milyon TL'lik bir ödül ve plaket verileceği açıklanır. Önceki seneye oranla üç katına çıkartılan birincilik ödülü, o güne kadar TRT'nin verdiği en büyük ödül olarak tarihe geçer. Birincilik ödülü dönemin döviz kuruna göre hesaplandığında 12.169 \$'a karşılık gelmektedir. TRT eleme kurulunun finallere bıraktığı 8 eser aşağıdaki gibidir:

Eser Adı	Söz Yazarı	Besteci	Düzenleme	Yorumcu
Son Senfoni	Figen Çakmak	Figen Çakmak	Melih Kibar	Deniz Şafak Yaprak
Biz Çocuklar	E.K. Bayraşa Şebnem Özaran	A.Müfit Bayraşa	Sadun Ersönmez	Sedat Yüce Aylin Ensoy Burcu Kılıç Ece Dağıstan
Yanımda Olmazsan	Soner Arıca	Aslıgül Ayaz Kırıcı	Turhan Yükseler	Ercdal Çelik
Son Gece	Nürhan Gürdil	Tolga Gürdil		Sinan Erkoç
Yarın Çok Güzel Olmalıyım Anne	Savaş Bağcan	Savaş Bağcan		Sonat Bağcan Sedat Bağcan
Gülümse	Şebnem Özaran Oya El Cherbiny	Zafer Çebi		Şebnem Özaran
Esmer Yarım	Burak Aydos	Burak Aydos	Mete Artun Burak Aydos	Burak Aydos
Seviyorum	Çetin Akçan	Ali Otyam	Ali Otyam	Tuba Önal

15 Mayıs 1993 akşamı İrlanda'da yapılacak olan 38. Eurovision Şarkı Yarışması'nda, Türkiye'yi temsil edecek olan şarkının belirleneceği 13 Mart günü, İstanbul'un önemli diskoteklerinden biri olan Andromeda'da gerçekleştirilir. Yarışma gecesi birinciyi halk jürisinin belirlenmesi tasarlanır, Andromeda diskoteğine gelerek canlı oylamaya katılacak

1000 seyirci oy vererek birinciyi seçecekti. Bu, o güne kadar yapılan en ilginç oylama şekliydi. Yaşları 18 ile 30 arasında olan seyirciler, şarkıların performansı tamamlandıktan sonra ellerindeki oy pusulalarına tercihlerini yazmaları ve programda görev alan 20 hostes bu oy pusulalarını toplayarak süratle tasnif etmesi planlanır.² Geceye katılanların nereden ve nasıl katılacağı net değildir, organizasyon tek kelime felakettir. Geceye 1000 kişi yerine 600'e yakın davetli katılır ve oy sandığından 562 oy çıkar. Bu duruma TRT yetkilileri de şaşırır. Yapılan organizasyon her açıdan eleştirilir. Eurovision'un EBU şartnamesinde bile yer almayan bu seçim modeli, aynı zamanda dünyada da bir ilke imza atar. Organizasyon hakkında basında "Torpilli halk jürisi" yorumu yapılır, basın geceyi şöyle tanımlar: "Sosyete diskoteği Andromeda'da yapılan Eurovision Şarkı Yarışması'nda, TRT'ciler beklediği ilgiyi göremediler. Final gecesi bin kişilik jürisi olacağını hayal eden TRT'ciler, sandıklardan 561 oy çıkınca şaşkına döndüler. "Halk jürisinin çoğunu da yarışmacılara tanıyan kontenjandan davetiye temin eden müzisyen, vokalist ve şarkıcı yakınları oluşturdu."³ Yarışmada toplanan oyların tasnifi sonrasında 562 oyun 275'ini alan Burak Aydos "Esmer Yarım" adlı şarkısı ile birinci olurken, Sinan Erkoç'un yorumladığı "Son Gece" 79 oyla ikinci, "Son Senfoni" 60 puanla üçüncü olur. Türkiye'yi 1993 yılının Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde temsil edecek olan şarkı amatör genç müzisyen Burak Aydos'un "Esmer Yarım" adlı şarkısı vokal ağırlıklı ve o güne kadar seçilen şarkıların dışında bir formata sahip. Burak Aydos şarkısı hakkında "Bir yıldırım aşkının öyküsü... İlk kez gördüğü esmer güzeline deli divane olan gencin duyguları... Esmer Yarım ile başarılı bir sonuç alacağımı umuyorum." derken bazı sanatçılar buna katılmadıklarını açıklarlar.

Önder Bali: "Yarışmanın kalitesi gittikçe kötüye gidiyor. Bu parçayla hiçbir şansımız yok!"

Nükhet Duru: "Birinci parçayı beğendim."

²Milliyet, "Eurovision'da Final" 1993 Mart 13

³REŞİT Sedef, "Torpilli Halk Jürisi", 1993 Mart 14 s.16

Selmi Andak: "1975 yılından beri defalarca katıldığım Eurovision seçmelerine akıl erdiremiyorum."

Kayahan: "Birincinin şansı, yarışacağı rakiplerine bağlı."

Özdemir Erdoğan: "Bu şarkı, bir George Michael taklididir şarkı. Pek bir şans vermiyorum."

Zerrin Özer: "TRT'ye yakıştıramıyorum. Türk gençliğini sadece Andromeda'ya gidebilen gençlik temsil etmiyor. Hiç yapılmasaydı da olurdu."⁴

Her şeyi ile tartışılan bir organizasyon sonucunda gerçekleştirilen Türkiye finalinin Andromeda'da yapılması ise Zerrin Özer'in de dediği gibi ciddi bir skandaldı. Türkiye'de 90'lı yıllarda başlayan kent özentisi yaşam tarzının örnek alındığı 2000'li yıllardaki Laila görüntülerine kadar varan sürecin ilk tohumlarından biri olan bu final gecesi, Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinin en kötüsü olmuştur. O gece toplanan oylar, basın da dile getirdiği gibi salona en fazla tanıdığını dolduranların lehinde sonuçlanırken; birçok başarılı şarkının düşük oy alması, Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması kaderini olumsuz etkilemiştir. Final gecesi yarışan "Yanımda Olmazsan" ve "Yarın Çok Güzel Olmalıyım Anne" gibi şarkıların yüksek puan alması gerekirken düşük puan alarak son sıralarda yer alması, o sene yapılan finallere de gölge düşürmüştür.

Organizasyon hakkında en ağır eleştiriye ise Erdoğan Sevgin "Eurovision Rezaleti" adlı yazısında şöyle dile getirir: "Eurovision Türkiye finalinin ekrana düşen görüntüleri tam bir rezaletti. Bugüne kadar Eurovision'da Türkiye'yi temsil edenlerin büyük finale çağrılmaması tek kelime ile onlara yapılan bir saygısızlıktı. Uluslararası her yarışmada değişmez kuraldır; final diskolarda değil, seçkin konukların ve müzik dünyasının ünlülerin doldurduğu salonlarda yapılır. Kameralar oy verecek jüriyi tarar. Sahneye koca bir ışıklı puan tablosu asılır. Gruplara verilen oylar tek tek buraya yazılır. Heyecan olsun, herkes ne olup bittiğini açık seçik görsün diye. Bu yılki Eurovision'da bunların hiçbirisi olmadı. Ekrana seyircilerin tek bir görüntüsü bile yansımadı. Tele-

⁴Hürriyet, Ne dediler" 1993 Mart 14

vizyon seyircisi kimlerin oy kullandığını nasıl kullandığı göremedi. Oylama sanki oldubittiye getirilmek istendi.”⁵

Küme Düşmeye Doğru

Tarışmalar günlerce devam eder, Türkiye’nin 90’lı yıllarda yaşadığı Eurovision sıkıntılarından en büyüğünün geri sayımı başlamıştır. 38. Eurovision Şarkı Yarışması’na rekor bir katılım olur, ilk kez 25 ülkenin yarıştığı yarışmada yine ilk kez küme düşme uygulaması da başlatılacaktır. Doğu Bloğu Ülkeleri’nde yaşanan çözülme sonrasında, bu bloka bağlı ülkelerin de bu yarışmaya talep göstermesi bu yarışmaya olan ilgiyi arttırır. Yarışmanın ana şartnameye göre 3 saatte tamamlanması gerekmektedir, bunun için EBU bu talep artışına bir çözüm bulur ve bir sonraki yarışmaya o sene son beşe kalan ülkelerin katılmayacağını açıklar. Bu, Eurovision Şarkı Yarışması’nda ilk küme düşme uygulamasıdır.

Yugoslavya Paramparça

90’lı yılları Avrupa kıtası savaşlarla geçirir, bu savaşların bir kısmı soğuk savaşlardır bir kısmı ise sıcak. Bu sıcak savaşlardan en ağır geçeni ise Yugoslavya’nın bölünmesinden ortaya çıkan üç ulusun bağımsızlık mücadelesidir. Mücadelenin en ağırı Bosna-Hersek ile Sırp lar arasında yaşanmaktadır. Savaşan bu iki ulus da Eurovision Şarkı Yarışması’na katılma kararı alır, Bosna-Hersek ile Sırp lar aynı sahneyi paylaşacaktır.⁶ Bu, Eurovision Şarkı Yarışması ve sanatın ne denli birleştirici bir etkiye sahip olduğunun da tarihteki en güzel örneği olur. Bosna-Hersek’i “Fazla” adlı grup “Dünyanın Acısı” adlı şarkı ile temsil edecektir. Çoğunluğunu Müslümanlar’ın oluşturduğu grubun başkanı ise Sırp kökenlidir. 27 Şubat’ta Saraybosna’da Eurovision için yapılan şarkı yarışmasında birinciliği kazanan Fazla grubu, şarkısının çekimini Bosna televizyonunun savaştan arta kalan stüdyolarında gerçekleştirir. Grup, şarkı yarışmasına katıl-

⁵SEVGİN Erdoğan, Telekritik, “Eurovision Rezaleti”, 1993 Mart 15

⁶Milliyet, “Politik Bir Eurovision”, 1993 Mayıs 15

mak üzere Saray Bosna'dan ayrılabilmesi için, BM tarafından önerilen korumayı reddederek, yaşamı her gün tehlikeye atan insanlardan ayırt edilmemek için Sırp ateşinin altındaki havaalanına kendi imkanları ile gelerek İrlanda'ya uçar.⁷

Büyük Final Büyük Fiyasko

Yarışma 15 Mayıs 1993 günü İrlanda'nın Cork kentinde yapılır. "Esmer Yarım" ikinci sırada yarışır ve 10 puan alarak yarışmayı 21. sırada tamamlar. Şarkıya en yüksek puanı 6 puan ile İspanya verir.

Elde edilen sadece başarısızlık değildir, bu başarısızlığın faturası ağırdır; çünkü Türkiye aldığı bu sonuçla küme düşer ve EBU şartnamesine göre bir sonraki Eurovision Şarkı Yarışması'na katılma hakkını kaybeder! Türkiye bu başarısızlık yüzünden 1994 Eurovision Şarkı Yarışması'na katılamayacaktır.

Tepkiler Sert

Elde edilen başarısızlık kamuoyunda süprizle karşılanmadı. 1983 yılında yaşanan "Opera" hezimetinde olduğu gibi, "Esmer Yarım" de final öncesinde kamuoyundan destek almaz. Alınan sonuç karşısında sanatçıların görüşleri ise farklıdır.

Önder Bali: "Biz müslüman ülke olduğumuz için kimse bize puan vermedi. Türkiye'ye yazık oldu."

Seden Gürel: "Bizim çocuklar ellerinden gelenin en iyisini yaptılar. Sonuç insanların zevkidir."

Selmi Andak: "Sonuçlar; bizdeki gerek eleme jürisi, gerekse final jürisinin hatalara düştüğünü gösteriyor. Eurovision Türkiye'nin de adının geçtiği ciddi bir yarışma. Sonuç ne olursa olsun turistik bir gezi değildir."

Melih Kibar: "Kayıtlar kötüydü. Alışıl gelmiş parça olması, şansımı kaybettirdi."

⁷Hürriyet; "Turket Ten Points", 1993 Mayıs 16

Sezen Cumhuri Önal: "Bizim parça iyiydi. Bizim müzik adamlarımız bu yarışmaları görüp ders almalı."

Ayten Alpman: "Bizim parçamız çok sıradandı. Sonuç bana göre normal."

Erol Büyüburç: "Bizim şarkımız 55'li yıllarla 70'li yıllar arasında yapılan Amerikanvari şarkılara benziyordu. Onlara geçmiş yıllardan kalmış bir şarkı geldi. Aslında bizden de motifler taşınmalıydı. Ezgisiyle, Amerikan bağımlısı bir ülke görünümü veriyor."

Kayahan: "Bizim ekip çok gençti. Daha fazla bir şey yapamazdı. Avrupalı tarzda yapılan şarkılara Avrupalı puan vermiyor. Kültürümüze neden sahip çıkılmıyor anlamıyorum."⁸

Yarışmada ev sahipliği yapan İrlanda adına yarışan Niamh Kavanagh, "In Your Eyes" adlı şarkı ile birinci oldu. İrlanda, Eurovision Şarkı Yarışması'nda elde ettiği bu başarı ile 1994 Eurovision Şarkı Yarışması'na ev sahipliği yapma hakkını elde eder. Türk

jürisinin, puanlama sırasında İrlanda'ya yalnızca 1 puan vermesi salonda şaşkınlıkla karşılandı ve bir anda hayret ve protesto sesleri yükseldi. Türk jürisi en yüksek olan 12 puanı Bosna-Hersek'e verir.⁹ Bosna-Hersek "The Pain of The Whole World" (Tüm Dünya'nın Acısı) adını taşıyan şarkısı, dramatik yapısı ile ilgi çekti ve 27 puan topladı. Salonu dolduran davetliler, Bosna-Hersek grubu "Fazla"yı dakikalarca ayakta alkışladı.¹⁰

Burak Aydos, Eurovision bozgunundan sonra Tempa-Fonex'ten ilk solosunu yayınlar. Albüm beklenen ilgiyi almaz, bu Burak Aydos'un ilk ve son albümü olur.

⁸Milliyet, "Tepkiler Farklı", 1993 Mayıs 17

⁹Hürriyet, "Politika Karıştı", 1993 Mayıs 16

¹⁰Milliyet, "Eurovision'da Türkiye'den Bosna'ya Tam Not", 1993 Mayıs 17

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Top.	De.	
1.İtalya				1				7			10	5			10		8			2		2					45	12
2.Türkiye									1									2			1	6					10	21
3.Almanya	8			2	3								4				4			1							18	18
4.İsviçre	10		12		10	7	8	5	4	6	1	12	6	7	12	8			10	8	2	3	6	4	3	148	3	
5.Danimar.												1		3		6	5										9	22
6.Yunanist.	2	2	2					6				7								5		8	12	7	7	64	9	
7.Belçika			3																								3	25
8.Malta	7	5	4	7	5	5				4	2	2	4	2				4	6		4	4	1	3		69	8	
9.İzlanda					4	4				1			7	1		5			2	7	5		2	2	2	42	13	
10.Avusturya		4				1	3					3		6			2	12	3							32	14	
11.Portekiz			1		1	2			2	5		8	2		4		1		1	12		12	3		5	60	10	
12.Fransa		7		4	12	3			8	7	12		8	10	6	4	7		4	3	8		10	8	6	121	4	
13.İsveç			8	8	7		10		7	10	4				5	6	3		7					10		89	7	
14.İrlanda	12	1	5	12	6	6	2	12	3	8	6	10	12		7	12		8	12	10	6	10	7	5	12	187	1	
15.Lüksemb.								10								1											11	20
16.Slovenya	4							1					3					1									9	22
17.Finlandiya		3				8		2	5						2												20	17
18.Bosna H.	3	12					1	4				4		3													27	16
19.İngiltere	1	8	6	5	8		12		12	12	7	6	10	8	8	10	5	3		4	10	5	4	12	8	164	2	
20.Hollanda	6	6	7				7	3	6	3			5	12		7		10			3	7			10	92	6	
21.Hırvatist.				3			4				5							8			1		6	4	31	15		
22.İspanya	5			6			5	8		2						2	10	6			7		5	1	1	58	11	
23.Kıbrıs					2	10													5		1						17	19
24.İsrail											3	1															4	24
25.Norveç		10	10	10		12	6		10		8			5	1	3	12	7		6			8				120	5

Not:Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kim ne puan verdiği yer almaktadır.

1995 "Sev" ve Arzu Ece

Gül, içinde bir düş
olmasa bile
Sev, sevgi bizimle
Sev, hiç durma sev
Sevmekle varolacak
Sonsuz bir dünya inan
Gül, hiç durma gül
Gülmek anlam verir
hayatına
Unutup bu dünyayı
bir kere dene

Sev, gönlünce sev
Bak dünya gözlerine
Bir başka görünür inan
Gül, hiç durma gül
Gülmek anlam verir hayatına
Unutup bu dünyayı bir kere dene
Haydi, gel bir şarkı söyle bana
Uzan bu şarkıyla sonsuzluğa
Gül, içinde bir düş olmasa bile
Sev, sevgi bizimle
Sev, hiç durma sev
Sevmekle varolacak
Sonsuz bir dünya inan
Gül, hiç durma gül
Gülmek anlam verir hayatına
Unutup bu dünyayı bir kere dene
Haydi, gel bir şarkı söyle bana
Uzan bu şarkıyla sonsuzluğa
Gül, içinde bir düş olmasa bile
Sev, sevgi bizimle
Haydi, gel bir şarkı söyle bana
Uzan bu şarkıyla sonsuzluğa
Gül, içinde bir düş olmasa bile
Sev, sevgi bizimle

Söz: Zeynep Talu
Müzik: Melih Kibar
Düzenleme: Melih Kibar
Yorum: Arzu Ece

1994 yılında düzenlenen yarışmaya küme düştüğü için katılamayan TRT, o yılki finallere geçmişten de aldığı dersle iyi hazırlanmak istemektedir. Doğu bloğu ülkelerinde yaşanan çözülmeden sonra, bu bloğa ait ülkelerin de bu yarışmaya katılma talebinde bulunmaları ile artan talebe karşı çeşitli uygulamaları devreye sokan EBU, değişik eliminasyon sistemleri üzerinde planlar üretmektedir. Ortaya çıkan her plan başarısız olan ve yarışmayı alt sıralarda tamamlayan ülkelerin bir sonraki sene yarışmaya katılamaması sonucunu vermektedir. Küme düşme tehlikesinin bir kez daha yaşamak istemeyen TRT yönetimi, yarışmada işi şansa bırakmaz ve sipariş yöntemine göre eserlerin belirlenmesine karar verir. Yarışmanın yapımcılığını Safiye Osma'ya, yönetmenliğini de Bülent Osma'ya veren TRT yönetimi, eser siparişi verdiği bestecilerden, eserlerini 17 Şubat 1995 gününe kadar teslim etmelerini ister. Yarışmanın Türkiye finali 18 Mart 1995 günü Ankara'da yapılacaktır. Önceki senenin aksine Türkiye finallerinde devlet opera ve balesi, TRT hafif müzik orkestrası elemanlarından oluşan ve şefliğini Turhan Yükseler'in üstleneceği 49 kişilik bir orkestrada hazırlanır.¹

Mustafa Sandal Eurovision'da

O yıl uygulanan sipariş yöntemi hakkında açıklamada bulunan Bülent Osma, bestecilerin seçimini ise şöyle dile getirir: "Türkiye finallerinde başarılı sonuçlar almış bestecilerden oluşan bir liste hazırladık. Bunların içine Aykut Gürel, Metin Özülkü ve Mustafa Sandal gibi gençleri de kattık.

¹Hürriyet, "Eurovision Heyecanı", 1995 Mart 18

Mustafa Sandal; önce katılmaktan gurur duyacağını söyledi, sonra ilgilenmedi. Katılan besteci arkadaşlara son dört yılın ilk beşe giren parçalarının videokasetlerini gönderdik.”²

O seneki yarışmanın çok önemli olduğunu dile getiren Bülent Osma, “Bu yıl mutlaka ilk 10’a girmeliyiz. İlk 10 er-tesi yıl yarışmaya direkt katılıyor. Giremezseniz sonraki 15 ülke için kuraya katılıyorsunuz. Ülke sayısı arttığından, bu uygulama getirilmiş durumda” yorumunu da yapıyor. TRT yönetiminin o seneki finallere sıkı bir biçimde hazırlandığı, verilen ödülde de bir kez daha anlaşılmaktadır. Yarışma finallerinde yarışacak olan her besteye 50 milyon TL ödül veren TRT, ayrıca her bestenin aranjörüne de 25 Milyon TL vereceğini açıklar. Birincilik ödülü ise rekordur: 250 milyon TL! Dönemin döviz kuru ile bu 5.990 \$’a karşılık gelmekteydi. Bol sıfırlı ve yüksek enflasyonlu yılların yaşandığı Türkiye’de, Eurovision Şarkı Yarışması ödülleri de bu bolluktan nasibini almıştı. Beste siparişi alan besteciler ise aldıkları teklif ve hazırlayacakları şarkılar hakkında oldukça heyecanlıydı.

Melih Kibar: “TRT ünlü bestecilere sipariş sistemiyle gelince Atilla Özdemiroğlu ile birlikte en çok ben karşı çıktım.” Yorumunu yaparken diğer sipariş alan bestecilerden bazılarının yorumları aşağıdaki gibiydi:

Uğur Başar: “Başarı tamamen Avrupalı’nın kulağına hoş gelebilecek melodi yakalayıp gitme meselesidir. Bugüne kadar bunu çok az hecerebildiğimiz için az puan aldık.”

Uğur Dikmen: “Biz de Avrupa standartlarında ama ayağı buraya basan bir parça yakalarsak başarı kazanırız.”

Selmi Andak: “Öncelikle Eurovision’un yöresel değil, evrensel nitelikte Avrupa’nın pop müzik yarışması olduğu artık şarkı seçiminde de biliniyor.”

Garı Mafyan: “Kalıp şarkı isteyen bir yarışma, benim canım darbuka kullanmak istiyor örneğin kullanamıyorum. Bu da beni sıkıyor.”

Metin Özülkü: “TRT’nin bizden istediği ne yapıp edip ilk 7’ye girmemiz. Bu yüzden Avrupalı’nın kulağına hitap

²CANBAZOĞLU Cumhuriyet

edelim diye düşünüyorlar. Ben buna özde katılmıyorum; ama teklif geldi. Oturdum, düşündüm, deneyeyim dedim.”

Fatih Erkoç: “Birinciliğin Türkiye için gurur olacağını biliyorum.”

Müfit Bayraşa: “Yarışma parçası batı kulağına yakın olmalı. Ben Suavi ile katılıyorum ve bu işi çok ciddiye alıyorum.”³

Sipariş tarihinin sonuna yaklaşıldığında besteler teker teker TRT’ye teslim edilir. Final gecesi yarışan eserler ve sahipleri ise aşağıdaki gibidir:

Eser Adı	Söz	Beste	Düzenleme	Yorumcu
Duygular	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç	Fatih Erkoç
Bana Şans Dile	Zeynep Talu	Garı Mafyan	Garı Mafyan	Elif Ersoy
Duysun Şarkılar	Nezih Topuzlu	Selmi Andak	Turhan Yükseler	Grup Met
Sevda	Aysel Gürel	Uğur Başar	Uğur Başar	Arzu Ece & Fatih Erkoç
Aşkımın Oynama	Eda Özülkü	Metin Özülkü	Metin Özülkü	Diler Türkmen
Sev	Zeynep Talu	Melih Kibar	Melih Kibar	Arzu Ece
Gör Güneşi	Ercan Saatçi	Aykut Gürel	Aykut Gürel	Toygarhan Atuner
İkibin Bir	Selma Çuhacı	Uğur Dikmen	Uğur Dikmen	Orient Express
Rüzgarlar Vedaya Karşı	Levent Çoker	Mustafa Sandal	Levent Çoker	Berna Keser
Önce Sen Vardın	Suavi	Müfit Bayraşa	Ömer Er	Suavi

TRT’nin sipariş verdiği on besteci, eserlerini 18 Mart günü Ankara’da Arı Stüdyoları’nda sergiler. TRT seçici kurulu, yarışma finalinden üç gün önce 15 Mart günü Melih Kibar’ın eseri “Sev”in yorumcusunun değiştirilmesini ister. “Sev” o güne kadar Yeşim Dönüş Işın tarafından seslendirilmişti. TRT’nin bu talebi üzerine Melih Kibar, şarkının yorumuna Arzu Ece’yi getirir. Oylama TRT’nin seçici kurulu ta-

³CANBAZOĞLU Cumhur, Cumhuriyet Kültür Müzik

rafından yapılır ve birinciliği Melih Kibar'ın "Sev" adlı şarkısı kazanır. Melih Kibar birinciliği alır almaz finaller için hazırlanmaya başlar. Şarkının bir İngilizce bir de İtalyanca versiyonunu hazırlar. O güne kadar Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması'nda elde ettiği en iyi sonucun sahibi olan Melih Kibar'dan herkes umutludur. Yarışma finali 23 ülkenin katılımı ile 13 Mayıs 1995 günü İrlanda'nın Dublin kentinde yapılır. Türkiye 10. sırada sahne alır.

MTV Eurovision'a Karşı

Eurovision Şarkı Yarışması'nın yapıldığı gece Avrupa kıtasına Amerika'dan ithal edilen MTV'nin gerçekleştirdiği ve yılın en iyi video klbinin seçildiği "Euro Video Grand Prix" yarışması da yapılır.⁴ Eurovision Şarkı Yarışması'nda Arzu Ece ter dökerken, MTV'nin düzenlediği video klip yarışmasında Emel'in "Hovarda" adlı video klbi derece peşinde koşar. Abdullah Oğuz'un yönettiği "Hovarda" klbi o gece 16 yarışmacı arasından 51 puan alarak yedinci olur, Eurovision Şarkı Yarışması'nda ise bir düş kırıklığı daha yaşanır. Arzu Ece "Sev" ile ancak 16. olabilir. Türkiye 21 puan toplamış ve 23 ülkenin yarıştığı yarışmada 16. olmuştu. Bu TRT'nin hedefi olan ilk 10'dan uzak bir sonuçtu. Arzu Ece'ye puanlar; İspanya 2, İsrail 1, Hırvatistan 5, Belçika 1, İngiltere 2, Slovenya 3 ve Malta'dan 7 puan olarak gelir.

Türkiye medyasında yaşanan çok seslileşme ile birlikte gündemini kaybeden Eurovision Şarkı Yarışması, üst üste alınan başarısız sonuçlar da eklenince eskisi kadar etki yaratmaz. 90'lı yılların ortalarında her televizyonun bağlı olduğu bir gazete ve yan yayın organları vardır, bu yayın organları daha fazla kendi bünyelerine bağlı televizyonları ve o televizyonların starlarını gündeme getirmekle meşgul olduğu için, Eurovision Şarkı Yarışması'nın gündem belirleme gücü özellikle bu yıllardan sonra yok olur. Yarışmadan sonra sanatçıların görüşü Arzu Ece'ye haksızlık yapıldığı yönündeydi.

⁴Hürriyet, "Arzu Ece'yle Emel'in Heyecanı", 1995 Mayıs 13

Deniz Arcak: "Bunlar bize puan vermemek için and içmişler herhalde. Arzu Ece'yi dinlerken tüylerim diken diken oldu."

Ayten Alpman: "O kadar şarkının içinde aman ne kadar güzeldi dedirtecek parçalar yoktu doğrusu. Ya biz eskidik ya da müzik artık iyice yavanlaştı."

Nejat Yavaşoğulları: "İster pop, ister rock müzik olsun, şu anda Türkiye'de iyi müzik yapılıyor. Bunlar Eurovision'da bizi temsil eden şarkıdan daha ileri düzeydeler."

Sezen Cumhuri Önal: "Arzu Ece'yi kutlamak lazım. Muhteşem söyledi. Ayrıca orkestrayı başarı ile yöneten Melih Kibar'ı da kutluyorum. Ancak bizim parçamız beste olarak hayli zayıftı."⁵

Eurovision Şarkı Yarışması'nda son anda 7 puan veren Malta, Türkiye'nin o sene Eurovision liginden düşmesini engelledi. EBU değişik yöntemleri açıklayacağını söylediği küme mücadelesinde, son noktayı yarışmadan bir hafta önce koymuş ve ilk 15 sırayı alan ülkenin gelecek seneki yarış-

maya direk katılabileceğini, son 7'ye kalan ülkelerin ise küme düşeceğini açıklamıştı. Son anda aldığı 7 puanla yarışmayı 16. sırada tamamlayan Türkiye, son yediden kurtularak 1995 Eurovision ligini küme düşmeden atlattı. Yarışmada Yunanistan ile Kıbrıs adına yarışmaya katılan Rum ekibinin puan paslaşması o sene de devam etti. İngiliz kanalı BBC ise o yıl yapılan Eurovision Şarkı Yarışması'nı sert bir dille eleştirerek "Eurovision Şarkı Yarışması'na politika karıştırıldı" dedi.⁶ O yılki yarışmada yüzü gülen ülke ise Norveç oldu. Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde en az söze sahip birinci parça unvanını taşıyan ve nerdeyse bir enstrümantal şarkı gibi tınlayan "Nocturne" ile birinciliği elde eden Secret Garden, 148 puan alarak en yakın rakibi İspanya'ya 29 puan fark attı.

⁵Milliyet, "Başarı mı başarısızlık mı?" 1996 Mayıs 14

⁶KETEN Hüseyin, Hürriyet, "Eurovision liginde kaldık" 1996 Mayıs 15

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Top.	Der.
1.Polonya					4		6						1			1							3	15	18
2.İrlanda			1	5	1	5	3		3	5		1						10	1	5			4	44	14
3.Almanya																						1		1	23
4.Bosna H.										3	8								3					14	19
5.Norveç	12	10	4	1		12	12		4	12		10	6	5	4	12	7		2	7	10	6	12	148	1
6.Rusya					10						6						1							17	17
7.İzlanda		6			2	3		4				2						6	8					31	15
8.Avusturya	2				3				6	4		8	4	10	5	2		4	10		2		7	67	13
9.İspanya	8	2	6	8			5			8	10	7	2	12	8	7	10				12	8	6	119	2
10.Türkiye									2		5			1	2					3	1	7		21	16
11.Hırvatistan		3		10	7		10		12	7						4	5			12	4	12	5	91	6
12.Fransa	7	5	8		6		8	10		2	3		10	6	1		2	3	6	8	7		2	94	4
13.Macaristan						2			1															3	22
14.Belçika								1	7															8	20
15.İngiltere	5	1		4		1		12				12	7	7		10		5	7		5			76	10
16.Portekiz												4											1	5	21
17.Kıbrıs	1		3		5	4	2		5		1		12	8	3			8	5	4	6	4	8	79	9
18.İsveç	10	12	12	2	8	6	4	8		1		3			6	8	4		12	1		3		100	3
19.Danimarka	3	7	7	3	12	10	7	7		6			3	3		6		12		6				92	5
20.Slovenya	4	8	5	6		7	1	3			2		8		10	5	3	7			3	2	10	84	7
21.İsrail			10	7		8		6			4		5	4	12		8	2		10		5		81	8
22.Malta		4	2	12				2	10	10	12	6			7		6	1	4					76	10
23.Yunanistan	6							5	8		7	5		2		3	12			2	8	10		68	12

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

1996 “Beşinci Mevsim” ve Şebnem Paker

Kapandı son kapım,
vuruldum bilmeden
Sakin o sen misin giden
Soyundu dallarım,
delindi gökyüzü
Kaçınıcı sonbahar bugün
Hep sondu, hep zordu,
çok yordu yollar
Sen orada, ben burada
bak yasta yıllar

Beşinci mevsime uyansa düşlerim
Hayaller ölmeden gel
Beşinci mevsime açılsa güllerim
Yeter bu sonbahar yeter
Kapandı son kapım, vuruldum bilmeden
Sakin o sen misin giden
Soyundu dallarım, delindi gökyüzü
Kaçınıcı sonbahar bugün
Hep sondu, hep zordu, çok yordu yollar
Sen orada, ben burada bak yasta yıllar
Beşinci mevsime uyansa günlerim
Hayaller ölmeden gel
Beşinci mevsime açılsa yelkenim
Yeter bu sonbahar yeter

Söz: Dr.Selma Çuhacı
Müzik: Levent Çoker
Düzenleme: Levent Çoker
Yorum: Şebnem Paker

TRT 1996 Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye elemeleri için önceki sene uyguladığı sipariş sisteminden vazgeçer ve

halka açık bir yarışma başlatır. Yarışmaya 96 eser katılır.¹ 17 Şubat 1996 günü Ankara Arı Stüdyoları'nda yapılan finalde yarışan eserler ve ekipleri aşağıdaki gibidir:

Eser	Söz	Müzik	Düzenleme	Yorum
Yoruldu Düşlerim	Çağatay Özkan	Semih Bayraktar	Ümit Eroğlu	Semih Bayraktar
Dön Gel Artık Bana	Suavi	Suavi	Turhan Yükseler	Suavi
Sevgiliye	Suat Yıldırım	Zeynep Poyraz	Ümit Eroğlu	Zeynep Poyraz-Suat Yıldırım
Hep Bir Yarın Var	Selma Çuhacı	Mine Mucur	Levent Çoker	Çoşkun Demir
Beşinci Mevsim	Selma Çuhacı	Levent Çoker	Levent Çoker	Şebnem Paker
Vazgeç	Savaş Savaşan	Savaş Savaşan	Ümit Eroğlu	Sedat Yüce Pınar Karakoç-
Var mısın Söyle	Canan Tunç	Erdinç Tunç	Ümit Eroğlu	Tüzmen
Masal	Nursel Mucu	Selda Sönmez	Yavuz Durak	Nursel Mucu
Poyraz	Aysel Gürel	Müfit Bayraşa	Ömer Er	Şebnem Özsaran
Bilirsin Ya	Semih Güneri	Semih Güneri	Semih Güneri	Tüzmen

Yarışma gecesini değerlendirme TRT jürisi tarafından yapılır. Bülent Özveren'in sunduğu geceye Ayşegül Aldinç konser vererek katılır. Değerlendirme sonucunda TRT jürisi ilk üçü şöyle açıklar:

- 1- Beşinci Mevsim: Şebnem Paker
- 2- Var mısın Söyle: Pınar Karakoç - Tüzmen
- 3- Vazgeç: Sedat Yüce

Norveç'in Oslo kentinde yapılacak olan 41. Eurovision Şarkı Yarışması'nda Türkiye'yi Levent Çoker'in bestelediği "Beşinci Mevsim" adlı şarkı temsil etme hakkı kazanır. Levent Çoker, Türkiye elemelerine ilk olarak 1995 yılında

¹Hürriyet, "Eurovision'da Final Heyecanı", 1996 Şubat 17

Mustafa Sandal ile beraber hazırladığı ortak çalışmayla adını “Rüzgarlar Vedaya Karşı” adlı şarkının söz yazarı ve aranjörü olarak duyurmuştu. Bir sene sonraki elemelerde elde ettiği birincilikten sonra “Beşinci Mevsim’i 5 Aralık’ta besteledim. 5 Ocak’ta stüdyoda kaydedildi. Beş rakkamı bize uğur getirdi.” açıklamasında bulunur.²

Yarışmanın Türkiye final-leri önceki senelere oranla daha sönük geçer ne basın ne de kamuoyu artık Türkiye finallerini eskisi kadar önemser. Öğle yemeklerini çay simitle geçiştiren geleneksel gazetecilerin yerini, patronlarının Alman arabalarına bine-

rek burjuvist öğle ve akşam yemekleri yiyen, siyaset ile içi-çe günler geçiren postmodern basın mensupları almıştır. Özel radyo ve televizyonlar ticari kaygılarla gerçekleştirdikleri yayınlarla “starlaşma” kavramını ön plana getirmiş, sanat ve emek kavramları bir kenara atılmıştır. Yoğun bir tüketim evresi içine giren Türkiye, beraberinde enflasyonist bir ortamı da yaşamaktadır. İşte böylesi bir atmosfer içinde gerçekleştirilen bir Eurovision Şarkı Yarışması Finali daha, TRT’nin yüksek sermayeli holding medyalarına karşı rekabet gücünü de kaybetmesi sebebiyle sönük geçer. Finalden bir gün sonra açıklanan sonuçlara kadar derin bir sessizlik yaşanır, aynı sessizlik 18 Mayıs 1996 günü Norveç’in Oslo kentinde de devam eder. Levent Çoker ve ekibinin hazırladığı “Beşinci Mevsim” adlı şarkı 57 puan toplayarak yarışmayı 12. sırada tamamlar.

Yarışmada İrlanda adına yarışan Eimear Quinn’in “The Voice” adı şarkısı 162 puanla birinci olur, bu İrlanda’nın yedinci birinciliğidir. Yarışmada Türkiye; İngiltere’den 6, İspanya’dan 8, Malta’dan 10, Hırvatistan’dan 1, İsviçre’den 6, Fransa’dan 4, Hollanda’dan 7, Belçika’dan 5, Finlandiya’dan 5 ve Bosna’dan 5 puan aldı.³

²US Petek, Hürriyet, Ankara, “Eurovision’ 5. Mevsim”, 1996 Şubat 18

³Milliyet, “Eurovision’da 12. olduk”, 1996 Mayıs 19

Not:Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Top.	Der.
1.Türkiye		6	8			10	1		6				4		7	5		5			5			57	12
2.İngiltere	3			12	1	6	7	3	4		2		8			12	3		4			6	6	77	8
3.İspanya					2	5	4			6														17	20
4.Portekiz	5	2			12		10	1	10	5		12	5		6	6		3	10		1		4	92	6
5.Kıbrıs		12	7	3		2	8	2	5	12			2				1	6				10	2	72	9
6.Malta	10		10				12			8		1		4						6		12	5	68	10
7.Hırvatistan	8	4	5	10	8	7			1	1	6	7		3	5	4	6		5	2	10	5	1	98	4
8.Avusturya	4			5		12				2	7		12	1			8			8	6	3		68	10
9.İsviçre		3												2	4	2	4	4	3					22	16
10.Yunanistan		7			10	1			2			3			1					1		8	3	36	14
11.Estonya		10	4		7			5				8	1	8	3		2	12	12	10			12	94	5
12.Norveç	2	8		2	3		5	8	7		5		7	10	10	8	7	7	8	4	3		10	114	2
13.Fransa		1		1							3	4				7		2						18	19
14.Slovenya			1				6												1		8			16	21
15.Hollanda	1		6	7	5			12	3		4		10	5		1	5		2	7	2		8	78	7
16.Belçika		5	12				2				1			2										22	16
17.İrlanda	12			8	6	4		7	12	10	12	10	6	12	12	3		10		12	12	7	7	162	1
18.Finlandiya												2							7					9	23
19.İzlanda			3	6				6		3	8	5		6			10			3		1		51	13
20.Polonya	7				4			4		7											7	2		31	15
21.Bosna H.	6					3	3											1						13	22
22.Slovakya			2			8				4										5				19	18
23.İsveç				4				10	8		10	6	3	7	8	10	12	8	6		4	4		100	3

1997 “Dinle” ve Şebnem Paker

Hiç geçmiyor günler sensiz
Geceler yine kimsesiz
Ah... Sevdığım, nerdesin?
Kimdesin?
Sana sormaya varmıyor dilim,
dinle
Deli aşkımın sonu var mıdır?
Diye sormadan severim seni
Acı dinmeden, gece bitmeden
Yola düşmeden bulurum seni
Bana yar mıdır, adı var mıdır?

Diye sormadan bilirim seni
Göze girmeden, dile gelmeden
Yüze gülmeden severim seni
Ah... Sevdığım, nerdesin? Kimdesin?
Sana sormaya varmıyor dilim, dinle
Deli aşkımın sonu var mıdır?
Diye sormadan severim seni
Acı dinmeden, gece bitmeden
Yola düşmeden bulurum seni
Bana yar mıdır, adı var mıdır?
Diye sormadan bilirim seni
Göze girmeden, dile gelmeden
Yüze gülmeden severim seni
(Sorsaydın) adı var mıdır?
(Gerçekten) bana yar mıdır?
(Bilseydin) sonu var mıdır?
(Sessizce) severim seni
(Sorsaydın) adı var mıdır?
(Gerçekten) bana yar mıdır?
(Bilseydin) sonu var mıdır?
(Sessizce) severim seni

Söz: Mehtap Altıntemiz

Müzik: Levent Çoker

Düzenleme: Levent Çoker

Yorum: Şebnem Paker&Grup Etnik

1997 Eurovision Şarkı Yarışması finalleri, 1 Mart 1997 günü Bülent Özveren ve Meltem Ersan'ın sunumu ile Ankara Arı Stüdyoları'nda gerçekleşti. O gece finale kalan 10 eser 14 kişilik TRT seçici kurulu tarafından değerlendirilir. Finale kalan eserler ve ekipleri ise aşağıdaki gibidir:

Eser	Söz	Müzik	Yorum
Gece	Günay Çoban	Müfit Bayraşa	Burcu Güneş
Aşkıma İnan	Hakan Süersan	Hakan Süersan	Serdar Aydemir
Dördüncü Boyut	Semih Güneri	Semih Güneri	Şebnem Özsaran
Dinle	Mehtap Altıntemiz	Levent Çoker	Şebnem Paker & Grup Etnik
Hiç Gitme	Sevan Deniz	Sevan Deniz	Sevan Deniz
Şarkı	Hale Turan	Şansal Engin	Tüzmen & Elçin Engin
Sevda Bu Dostum	Selma Çuhacı	Müfit Bayraşa	Tuba Önal
Seninle	Erdal Çelik	Erdal Çelik	Erdal Çelik
Sen Nerede Ben ●radla	Selma Çuhacı	Erdinç Tunç	Pınar Karakoç
Sevda	Çetin Akcan	Ece Sandallı	Ece Sandallı

42. Eurovision Şarkı Yarışması 2 Mayıs 1997 günü İrlanda'da yapılacaktı. Yapılan değerlendirme sonucunda geçen sene Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil eden Şebnem Paker, bir kez daha birinci olur ve bir kez daha Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil etme hakkı kazanır. Geçtiğimiz sene "Beşinci Mevsim"i besteleyen Levent Çoker, bu sene "Dinle" artık bestesi ile yarışma finallerine katılmış ve bir kez daha Türkiye'yi Eurovision Şarkı Yarışması'nda temsil etme hakkına erişmiştir. Yarışmadan sonra "Dinle"nin Türkiye finallerindeki birinciliğinde Türk motiflerinden izler taşıması ve seslendirilmesinde Türk sazlarının kullanılmasının etkili olduğu¹ yorumu yapılır. Levent Çoker geçtiğimiz sene hiç de fena olmayan bir derece elde etmiştir, tam bir Eurovision funı olan Çoker, yarışma hazırlıklarına başlar. Otantik bir düzenleme ile kurgulanan "Dinle", yarış-

¹Hürriyet, "Eurovision'a Yine Aynı İkili Gidiyor", 1997 Mart 2

madan önce Türk basınından öksüz çocuk muarnelesi görür. Türkiye finallerinden sonra şarkı adeta unutulur, ne şarkıdan söz eden olur ne de ekibinden. TRT, o sene birinci olan şarkı için bir CD hazırlar. Avrupa basını ve protokole dağıtılacak olan bu CD’de Türkiye’yi temsil edecek olan şarkı ve Türkiye’yi tanıtan görüntüler yer alır. Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde ilk kez bir Türk şarkısına CD hazırlamak “Dinle”ye kismet olur. Türkiye Eurovision Şarkı Yarışması’nda yarışan Türk şarkıya 1975’ten 1996 yılına kadar kaset hazırlamıştı. 1996 yılında ilk kez yarışmaya katılacak şarkının CD’si basılır.² 1997 yılında ise ilk kez bir CD hazırlanır. 24 Prodüksiyon’un sahibi Oya Demirtok’un girişimi ve Raks’ın desteği ile hazırlanan CD Türkçe, İngilizce, Fransızca olmak üzere üç dilde hazırlanır.

Televoting Sistemi

42. Eurovision Şarkı Yarışması’nda uzun zamandır düşünülen televoting (izleyicilerin telefon aracılığı ile oy vermesi) sisteminin deneme sürecinden bir adım öne geçilecektir. Bu yarışmada katılımcı ülkelerin büyük bir bölümü oylarını telefon ile verecektir. Yarışma 3 Mayıs 1997’de İrlanda’nın Dublin kentinde gerçekleşir. Türkiye yarışmada ikinci sırada sahneye çıkar, yarışma gecesi başarılı bir performans sergileyen genç yorumcu Şebnem Paker’e puanlama sırasında adeta oy yağar.

Almanya, İspanya, Bosna-Hersek: 12 puan

Malta: 10 puan

Avusturya, Yunanistan, İzlanda, İtalya: 7 puan

İsviçre, Estonya, İsveç, Macaristan, Fransa: 6 puan

Portekiz: 5 puan

Rusya, İngiltere: 4 puan

Hollanda, İrlanda: 2 puan

Türkiye, 24 ülkenin yarıştığı yarışmada 18 ülkeden puan alır, sonuç ise o güne kadarki en başarılı sonuçtur: 121 puan ve 3.’lük!

²KORKMAZ Perihan, “Eurovision yarışmasında CD hazırlandı”

Yarışmadan sonra Şebnem Paker, Dublin’de kaldığı Temple Bar Otelinde verdiği özel demeçte “Türkiye ilk defa böyle bir sonuç aldığı için çok mutluyum. Duygularımı kelimelerle ifade edemem” dedi. Yarışmanın ardından gece yarısı gittikleri Dublin Üniversitesi’ndeki partiden sabaha karşı döndükleri için uykulu bir sesle konuşan Şebnem Paker, başarılarının sırrını “Parçamızın otantik parça oluşunun büyük rolü oldu. Şarkımız Türkiye’yi çok iyi yansıttı” yorumunu yaptı. Aynı açıklamada Levent Çoker ise “Politikadan korkuyorduk ama bu sefer başaramadılar. Buraya değişik ülkelerden gelen sanatçıların birbirleri ile problemi yok. Problemi olan politikacılar. Gelecek sene Şebnem’le yine yarışmaya katılacağız ve İngiltere’ye gideceğiz. Bundan sonra üçüncülükten aşağı bir derece olamaz. Birinci ya da ikinci olmalıyız.”³

Sonuçtan sonra İstanbul’a gelen Türk ekibi Atatürk Havalimanı’nda alkışlar ve çiçeklerle karşılanır. O sırada Marmara Üniversitesi’nde konservatur öğrencisi olan Şebnem Paker, “İlk 5’e gireceğimizi biliyorduk. Üçüncülüğü ise bekliyorduk”. derken, şarkının bestecisi Levent Çoker önümüzdeki sene birincilik sözü verip, Şebnem Paker’in albümünü ağustos ayı sonunda piyasaya çıkacağını belirterek “Artık Şebnem’i Avrupa’da çok iyi tanıyorlar”⁴ yorumunu yapıyordu.

Yorumlar Pozitif

“Dinle”nin elde ettiği başarı üzerine çeşitli yorumlar yapılır. Bu yorumların başında bu başarının en büyük sebebi olarak, artık bu yarışmada telefon ile oy verilebiliyor olması gösterildi. Yurt dışında yaşayan Türk’ler, telefonun başına çökmüş ve şarkımızı desteklemişti.⁵ Yarışmadan sonra

³ZABCI Faruk, Hürriyet, “Başarının Sırrı Etnik Müzik” 1997 Mayıs 4

⁴Milliyet, “Şebnem’in Hedefi Avrupa” 1997 Mayıs 6

⁵DİLMENER Naim, “Bak Bir Varmış Bir Yokmuş” İletişim 2003 s. 373

görüş bildiren sanatçılar ise biraz şaşkın olmakla sonuçtan memnundu.

Nilüfer: "Demek ki insanlar otantik müzikten hoşlanıyorlar. Bütün yüreğimle inanıyorum ki bundan sonra da aynı başarıları kazanacağız."

Atilla Özdemiroğlu: "Türkiye'de eski heyecanını başarısızlıklardan dolayı kaybetmişti. Sanırım bu başarıdan sonra tekrar gündeme gelecek."

Nükhet Duru: "Şarkıyı dinlemedim. Eşim şarkıda Türk ezgiieri olduğunu söyledi. Yıllardır bizim söylediğimiz şeyler nihayet yapıldı. Türkiye'nin diğer yarışmalarda sonuncu olması bizim kötü olmamızdan kaynaklanmıyordu. Sorun uygun şarkıyı bulamamaktı."

Fatih Erkoç: "Demek ki iyi şarkılar yapınca oluyor-muş. Ben önceki başarısızlıklarımızda hiç politik neden aramamıştım. İyi müzik yapınca başarılı olunacağını biliyordum."⁶

Sezen Cumhuri Önal: "Umarım diğer yarışmalarda da bayrağımızı göndere çektirirler."

Timur Selçuk: "Bu uluslararası yarışmada elde ettiğimiz başarı beni çok mutlu etti. Genç müzisyenleri tüm kalbimle destekliyorum."⁷

Şebnem Parker'in elde ettiği üçüncülük sadece sanatçıların değil politikacıların da ilgi odağı oldu. İlk politikacı tebrigi CHP Genel Sekreteri Adnan Keskin'den geldi. Keskin, "Ülkeyi kötü yöneten bir kadronun bulunduğu bir dönemde; iş adamlarımızdan sonra ülkemize başarıyı tattıran Şebnem Parker'e bu parçayı hazırlayanlar, bestecisini, söz yazarını ve tüm emeği geçenleri kutluyor, Türkiye adına teşekkür ediyorum." dedi. Cumhurbaşkanı Demirel de kutlama yayınlayan politikacılar arasında yer alır: "25 ülke arasında Türkiye'nin üçüncü olması haklı bir başarıyı temsil etmektedir. Bu, her alanda dünya ile yarışan ülkemizin kararlılığının göstergesidir."⁸

⁶Hürriyet, "Ne dediler" 1997 Mayıs 7

⁷Milliyet, "Sevinçten Havalara uçtuk", 1997 Mayıs 7

⁸Sabah, "Sizinle gurur duyuyoruz" 1997 Mayıs 5

Yarışmadan önce o güne kadar Şebnem Paker, Levent Çoker ve ekibinin yüzüne dahi bakmayanlar alınan üçüncülüğten sonra "Başarı hikayeleri" anlatmaya başlamıştır. TRT yapımcısı Safiye Osma'nın yorumu ise "Dinle" ekibinin ilgisizlik hikayesini çok iyi anlatan yorumdur: "Her zaman provalar sırasında bir Türk gazeteci gelir, grubun fotoğraflarını çeker giderdi. Ne olur ne olmaz, kazanırsa elde fotoğraf bulunsun diye... Kaç gün İrlanda'da kaldık. Bir tek Türk gazetecisi gelmedi. Çok memnunum atlamış oldular. Bizi yalnız bırakmayan Türk Sefiri Murat Ersavcı ve eşi Zeynep Hanım oldu."⁹

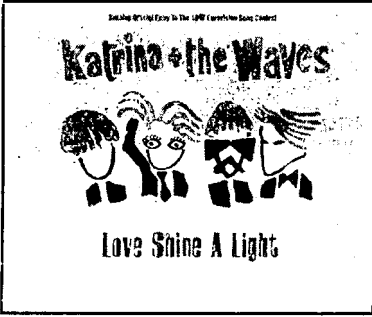
Yarışmadan sonra "Dinle" ekibini ve Şebnem Paker'i konuk etmek için gazete ve TV'ler yarışa girer. Bu yarış özellikle televizyon kanalları arasında oldukça ağır bir çekişmeye sahne olur. Bu mücadeleyi kaybetmiş ve Şebnem Paker ile akıl hocası Levent Çoker'i diğer kanallara kaptırmış bazı kanallar, hiçbir şey yapmamak yerine, hiç olmazsa ekibin arka planda kalmış isimlerini canlı yayına çıkartıp başarının hikayesini anlattırmaya çalışırlar.¹⁰

Can Ataklı, köşesinde "TRT'nin tek televizyon kanalı olduğu yıllarda Eurovision bizim için bir milli davaydı. Milyonlarca insan, hep birlikte TV başına oturur, bir milli maç izler gibi Eurovision yarışmasını izlerdik. Başarısız sonuçlar değerlendirilirken "Zaten bizi bizden başka seven yok" gibisinden sığ değerlendirmelerle teselli bulmaya çalışırdık. Bu yıl izleyicilerin telefonla oylarını kullanması tabi ki puanımızı etkiledi ancak hiç Türk işçisinin bulunmadığı ülkelerden, özellikle Yunanistan'dan alınan puanlar şarkının da başarısını simgeliyor." derken; yıllardır Eurovision Şarkı Yarışması'nda konuşulan Kıbrıs Rum jürisinin Yunanistan'a, Yunanistan'ın da Kıbrıs şarkısına yüksek puan vermesine değişik bir bakış açısı ile yaklaşıyordu: "Aklımıza şu gelmiyordu. Müzik evrensel olduğu kadar yereldir de. İnsanlar alıştıkları sesleri beğenirler. Nitekim yıllar önce Ajda Pekkan'ın şarkısına tam puan veren Fas, bunu Türkiye Müslü-

⁹Sabah, "Grubumuz ilgisizlik yüzünden kırıgın" 1997 Mayıs 5

¹⁰DİLMENER Naim, Bak Bir Varmış Bir Yokmuş, "Sabır sabır ya sabır" İletişim Yayınları 2003, s. 372

man olduğu için değil, dinlediği müzik kulağına yabancı gelmediği için vermişti.”¹¹

Türkiye'nin üçüncülüğü elde ettiği yarışmada, birinciliği 227 puan toplayan İngiltere kazanır. Light-Katrina-The Waves grubunun yorumladığı "Love Shine a Light" adlı şarkı ile birinci olan İngiliz şarkısı, en yakın rakibi İrlanda'dan 70 puan fazla toplayarak, en uzun ara birinci olan şarkı olma unvanını da kazanır. Yarışmadan birkaç ay sonra Şebnem Parker'in albümü müzik marketlerdeki yerini alır, zayıf bir repertuara bir de promosyonda yaşanan sıkıntılar eklenince albüm başarısız olur ve bu ekibe hak ettiği ticari başarıyı getirmez.

¹¹ATAKLI Can, Sabah "Milli Üzüntümüz..." 1997 Mayıs 5

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	Top.	De.
1.Kıbrıs			2		3	4	4	10	4	10	5		1		3		12	7		1	7	4	4	5	12	98	5
2.Türkiye				7	2		6	2	7	12	12		6	12	5	6	7	10	6	4		6		4	7	121	3
3.Norveç																										0	24
4.Avusturya								3				1							5	3						12	21
5.İrlanda	8	6	3	10		1	7	4	10	6	8	7	8	8	10	10			8	5	10	10	6	12		157	2
6.Slovenya	2	10										2	4	7	4		3	5		10		7	3		3	60	10
7.İsviçre									2	3																5	22
8.Hollanda		1																4								5	4
9.İtalya	6	5		1	1	10	10	7		8	4	8		6	12	3	5		3	7	4		10	3	1	114	6
10.İspanya	10	4			6	5	8	6	3		2	4			8		6	12	10	8	2	2				96	18
11.Almanya				3			5		5									3	1				5			22	11
12.Polonya			4	8		7		1	1	2	6		3	4	2		1		7		5	3				54	8
13.Estonya	1			6	8	3			12	4	7	6		1	1	1			4		8	8		10	2	82	18
14.Bosna H.		8		4			2				3					4					2		1			22	24
15.Portekiz																										0	14
16.İsveç			8		5	6															16			7	4	36	12
17.Yunanistan	12		5						7									6		2			7			39	12
18.Malta	5	12	10		7				6	1				5			8				3	1	8			66	9
19.Macaristan		3			4							5	5					2			3	5	2	8	5	39	12
20.Rusya			1	5		12		8					7													33	15
21.Danimarka			7				1									7	2							2	6	25	16
22.Fransa	3	2	12		10	2	3	5				12	12	3	6	2	4		2	6					10	95	7
23.Hırvatist.	4										1	3		2		5		8						1		24	17
24.İngiltere	7	7	6	12	12	8	12	12	8	5	10	10	10	10	7	12	10	1	12	12	12	12	12		8	227	1
25.İzlanda				2									2			8								6		18	20

1998 “Unutamazsın” ve Tüzmen

Yalnızlığım çaldı yine
sessiz kapımı
Karanlığa giden yolu
unutmuşken
Yitirmişiz dünleri biz
hep yarınlarda
Ağla kalbim, ağla,
çünkü bu son fırtına
Yazık olur ikimize sevgimize
Hüzünlere çekme bizi
bir nefeste

Senden kalan tek şey sana tutsaklığım
Ağla kalbim, daha çok var aydınlığa
Neden ayrılırsın ellerimiz?
Sevgiyle bakan gözlerimiz
Yalnızken hani atmaz dururdu, yüreklerimiz
Unutamazsın yıllar geçse
Saçlarımıza aklar düşse
Unutturamaz bizi bize, hiç kimse
Yalnızlığım çaldı yine sessiz kapımı
Karanlığa giden yolu unutmuşken
Yitirmişiz dünleri biz hep yarınlarda
Ağla kalbim, daha çok var aydınlığa
Neden ayrılırsın ellerimiz?
Sevgiyle bakan gözlerimiz
Yalnızken hani atmaz dururdu, yüreklerimiz
Unutamazsın yıllar geçse
Saçlarımıza aklar düşse
Unutturamaz bizi bize, hiç kimse
Unutamazsın yıllar geçse
Saçlarımıza aklar düşse
Unutturamaz bizi bize, hiç kimse

Söz: Canan Tunç
Müzik: Erdinç Tunç
Yorum: Tüzmen

1997 yılında alınan başarı Türkiye'nin bu yarışmada başarılı olabileceğini kanıtlamıştır. Umutlar yeşermiş, "Neden olmasın" sorusu daha fazla sorulmaya başlanmıştır. Halka açık yapılan beste yarışması sonucunda finale kalan 10 eser, 28 Şubat 1998 günü Ankara'nın TRT stüdyolarında yarıştı. Finali Bülent Özveren ile Ekin Olcayto sundu. O gece yarışan şarkıların çoğunun önceki sene yarışan "Dinle" gibi etnik kokusu yüksek şarkılar olur. Bestecilerin çoğu etnik kökenli beste ve düzenlemelerle katılmayı tercih ettikleri Türkiye finallerinde bu formun aksine bir balat birinciliği elde eder. 1998 Türkiye finallerinde yarışan eseler ve ekip-leri ise aşağıdaki şöyle sıralanır:

Eser	Söz	Müzik	Yorum
Kayıp Aşk	Semih Güneri	Semih Güneri	Metropolis Sürgünleri
Oyna	Sevingül Bahadır	Aslıgül Ayas Kırıcı	Tuğrul Arsever
Soramadım	Hakan Süersan	Hakan Süersan	Meltem Büyükgörgör
Gökkuşağı	İlter Yeşilay	Yüksel Dural	Pamela Spence
Serden Geçtiğim	Çetin Akçan	Serpil Toprak	Berk Özbek
Dertli Saz	Günay Çoban	Mete A. Çelik	Kubat
Unutamazsın	Canan Tunç	Erdinç Tunç	Tüzmen
Çal	Günay Çoban	Levent Çoker	Şebnem Paker & Grup Etnik
Yalan Aşklar	Hale Turan	Sansal Ergin	Elçin Engin
Sevmek Zamanı	Aylin Sarıkayalı	Mine Mucur	Gözde Ural & Elif Özel

Önceki sene Türkiye'ye 3.'lük kazandıran Şebnem Paker ve Levent Çoker'in ekibi bu sene de finallerde yarışır, şarkı yine otantik formata sahip bir şarkı olan "Çal", 11 kişilik TRT seçici kurulun değerlendirmesinin sonucunda ilk üçe giremez. Değerlendirmenin halk tarafından yapılması geleneği bu sene de devam eder ve 11 kişilik TRT seçici jürisi, ilk üçü aşağıdaki gibi açıklar:

- 1- Unutamazsın- Tüzmen
- 2- Oyna- Tuğrul Arsever
- 3- Dertli Saz- Kubat

Yarışma finallerinde 2005 yılında İstanbul adlı şarkısı ile yıldızı parlayan Pamela Spence, özellikle 90'lı yılların sonlarında çağdaş halk müziği yorumları ile dikkatleri çeken Kubat da o yılın Türkiye finallerinde yarışan isimler arasındadır.

9 Mayıs'ta İngiltere'nin Birmingham kentinde yapılacak olan Eurovision Şarkı Yarışması finalinde Türkiye'yi temsil etme hakkı kazanan Tüzmen, ODTÜ İnşaat Mühendisliği'nden mezun bir gençtir. Tüzmen, Türkiye finallerinde elde ettiği birincilik hakkında, "Bu sonucu tahmin ediyordum. Çünkü etnik özelliklerden çok duygulara hitap eden bir şarkıydı. Bu kez onlar gibi şarkılarla oraya gidi-

yoruz."¹ yorumunu yapar.

Kabus Geri Dönüyor

İngiltere'de yapılan Eurovision Şarkı Yarışması'nda Türkiye'yi temsil eden Tüzmen, 25 ülke içinde 14. olur. Bir televoting klasiği olarak Almanya'nın 12 puanı Türkiye'ye gelir, bu 12 puan Tüzmen'i olası bir hezimetten kurtarır ve yarışmayı 25 puanla tamamlamasına katkıda bulunur. İyi bir vokal olan Tüzmen, nedense yarışmada ilgi görmez ve eski Eurovision Şarkı Yarışması kabuslarını gören yorumcular trenine biner.

¹Milliyet, "Eurovision'a Tüzmen Gidecek" 1998 Mart 1

Travestinin Birinciliği

43. Eurovision Şarkı Yarışması tarihe geçen bir yarışma olur. Yarışmada birinciliği elde eden İsrail, bu birinciliği bir travesti ile kazanır. Yarışma finallerinde cinsiyet değiştirerek kadın olduğu için engellenmek istenen ve İsrail'i temsil edemeyeceği iddia edilen Dana, "Diva" adlı şarkısı 174 puan alarak Eurovision'da birinciliği kazanır. Dana yarışmadan önce özellikle katı Yahudi kesimlerce tepki

almış ve ameliyatla cinsiyet değiştirmiş birisinin İsrail'in onurunu zedeleyeceği iddia edilmişti.²

²Hürriyet, "Travestinin Zaferi" 1998 Mayıs 10

[illegible]

1999 "Dön Artık" ve Tuba Önal & Grup Mistik

Ah... esti o ilk kış rüzgarı
içimde, ben divane
Ah... savrulduk sersefil,
nerdesin sen?
ben biçare
Ah... sensizlik içimde hala bir
kor, bilsen ne zor
Ah... kalbimde kanayan
yaralar var, hatıralar

Al beni, sar beni, vursan da yerden yere
Bitmez mi, dinmez mi, sevdami versem yele?
Yanmışım aşkımdan olmuşum, bak bir deli
Hadi gel, gör halimi
Sen gülerken gülmedim mi?
Sen severken sevmedim mi?
Biz yeminler etmedik mi?
Gel artık, dön artık
Sen gülerken gülmedim mi?
Sen severken sevmedim mi?
Aşkına can vermedim mi?
Gel artık, dön artık gel
Ah... sensizlik içimde hala bir kor, bilsen ne zor
Ah... kalbimde kanayan yaralar var, hatıralar
Al beni, sar beni, vursan da yerden yere
Bitmez mi, dinmez mi, sevdami versem yele?
Yanmışım aşkımdan olmuşum, bak bir deli
Hadi gel, gör halimi
Sen gülerken gülmedim mi?
Sen severken sevmedim mi?
Biz yeminler etmedik mi?
Gel artık, dön artık
Sen gülerken gülmedim mi?
Sen severken sevmedim mi?
Aşkına can vermedim mi?
Gel artık, dön artık

Söz: Canan Tunç
Müzik: Erdinç Tunç

90'lı yılların sonlarına girerken, Türkiye de Eurovision Şarkı Yarışması en sönük günlerini geçirir. Ne TRT bu yarışmaya gereken önemi vermektedir ne de profesyonel sanatçılar. Yarışma 2003 yılına kadar devam edecek en sönük dönemini yaşamaya başlar.

1999 yılının Türkiye finalleri, 12 Mart günü Ankara Arı stüdyolarında Ömer Önder ve Gülşah Banda'nın sunumu ile gerçekleştirilir. 10 şarkının yarıştığı finalde birinci, TRT'nin belirlediği 10 kişilik özel seçici kurul tarafından belirlenir. Şarkıların sunumundan sonra yarışmanın show bölümünde Yonca Evcimik sanhe alarak şarkılarını yorumlar. Yarışmada yarışan 10 eser ve yorumcusu ise aşağıdaki gibidir:

1	Bırak Beni	Sedat Yüce
2	Dön Artık	Tuba Önal & Mistik
3	Vazgeçme	Meltem Büyükuğurgör
4	Kolay mı Bırakmak?	Volkan Eröz
5	Neredesin?	Kaan Yalçın
6	Selam Sana Toprak Ana	Sibel Mirkelam
7	Hayda Elele	Birsen Tezer
8	Döne Döne	Neslihan Demirtaş
9	Unuttuğumu Sandığım Anda	Feryal Basel
10	Her Nefeste	Grup M-B (Memet Savaş & Berk Özbek)

Yapılan değerlendirme sonucunda on eser arasından birinciliği, sözü Canan Tunç & Erdinç Tunç ikilisine ait olan, müziği Erdinç Tunç'a ait olan Tuba Önal ve Grup

Mistik'in yorumladığı "Dön Artık" adlı şarkı kazanır. Birincilik ödül ve plaketi devlet bakanı Fikret Ünlü'den alan ekip 1 milyar liralık ödülün¹ de sahibi olur.

Grup Sürpriz'in Sürprizi

29 Mayıs günü İsrail'de gerçekleşecek olan Eurovision Şarkı Yarışması'na katılacak ekipler tek tek belirlenirken, Almanya'dan sürpriz bir haber gelir. Almanya'da yapılan Eurovision finallerinde altı Türk gencinden oluşan "Sürpriz" grubu, "Reise nach Jerusalem"

(Kudüs'e seyahat) adlı parçayla ikinci oldu. Yarışmayı gözleri görmeyen bayan şarkıcı Corinna May kazandı. Almanya ve İsviçre'de naklen yayınlanan elemelerde Cihan Özden, Deniz Filizmen, Yasemin Akkar, Zeyno Filiz, Savaş Uçar ve Bülent Ural isimli Türk gençlerinden kurulu "Sürpriz" grubu 5. aday olarak sahneye çıktı. Batı ve Türk müzik motifleri uyumlu bir şekilde birleştiren ünlü Alman müzisyen ve prodüktör Ralph Siegel'in bestelediği parça, ekran izleyicileri tarafından büyük beğeni topladı.² Sürpriz grubu yarışmadan sonra sonuçlara itiraz eder ve haklılıkları ispatlanır, bunun üzerine Almanya'yı Eurovision'da temsil etme hakkı kazanır. Konu hakkında açıklama yapan grup elemanları "Aslında birincilik bizim için sürpriz olmadı. Çünkü bu zaferi hak etmiştik. Finalde bize büyük haksızlık yapıldı. Hiç neden yokken Münih'te telefonlar kilitlendi. 200-300 bin oyumuz çalındı. Bu oylar gelseydi zaten açık ara kazanırdık. Ama öyle ya da böyle biz birinci olduk. Almanya'da yer yerinden oynadı. Burada yaşayan Türk'ler bayram yapıyor."³

¹ÖZMEN Filiz, Hürriyet, "Eurovision'a Tuğba Gidiyor", 1999 Mart 13

²DOĞAN Kemal, Hürriyet "Almanya'da Türk" 1999 Mart 14

³AKINER Nurdan, Milliyet "Zaferimizi Çalamadılar" 1999 Nisan

Eurovision'da Bir Hırsızlık Tartışması Daha

İsrail'de yapılacak olan 44. Eurovision Şarkı Yarışması öncesi, Türkiye'yi temsil edecek olan "Dön Artık" adlı şarkının "Sahte Aşık" isimli şarkıyla benzerlik taşıdığı iddia edildi. "Sahte Aşık"ın bestecisi Volkan Şanda konu hakkında, "Eurovision birincisi parçanın bestecisi Erdinç Tunç beni aradı. 'Parçanı hiç dinlememiştin. Dinleyince hayret ettim. Nakaratlar çok benziyormuş' dedi. Dava açmayı düşünmüyorum; ama Eurovision'a katılan diğer yarışmacılara haksızlık yapılmış olmasına üzuldüm" dedi. 1996 yılında çıkarttığı "İstanbul Bekliyor" albümünün çıkış parçası olan "Sahte Aşık"a klip çektiğini belirten Erkan Güler yüz ise şöyle konuştu: "Sözlerde bile benzerlik var. Bari parçanın orijinali ile yarışsaydı" dedi.⁴

Hüsranlara Devam

Yarışma finali 29 Mayıs 1999 günü İsrail Kudüs'teki Konferans Merkezi adlı salonunda gerçekleşir. Türkiye'yi yedinci sırada temsil eden "Dön Artık" 21 puan toplar ve yarışmayı 16. sırada tamamlar. Türkiye'ye bu yarışmada Norveç 4, Fransa 5, Almanya ise 12 puan verir.⁵ Televoting ile yapılan yarışmada, Almanya ve Fransa'da yaşayan gurbetçilerin telefonlara sarılarak verdiği puanlar sayesinde ciddi bir hezimetten kurtulan "Dön Artık" yarışmadan unutulup giden Eurovision bestelerinden biri olur.

Sürprizden Bir Sürpriz Daha

Eurovision Şarkı Yarışması'nda ilk kez Türkler'den oluşan bir grupla katılan Almanya, "Kudüs'e Yolculuk" adlı şarkısı ile 140 puan toplayarak yarışmayı üçüncü sırada tamamladı. Bu bir Türk ekibin Eurovision Şarkı Yarışması'nda Türkiye dışında bir ülke adına yarışarak elde ettiği üçüncü başarıydı. Almanya adına yarışan Grup Sürpriz'in bu başa-

⁴EYÜBOĞLU Ali, Milliyet " Eurovision'da Çifte Tartışma"

⁵YAZAROĞLU Vahap, Hürriyet, "Eurovision'da zafer İsveç'in", 1999 Mayıs 30

rısı özellikle Türkiye’de büyük yankı uyandırdı, Türkiye bir türlü istediği başarıyı elde edemezken diğer ülkeler Türk ekiplerle bu yarışmada başarı elde etmesi içinden çıkılması zor bir paradoksa da sebep oluyordu. Bu, beraberinde tartışmaları da başlatır, kimisi olayları her zaman olduğu gibi politik yorumlarken, kimisi

de TRT’nin Türkiye finallerinde hatalı olmasına bağlıyordu. Yarışmada 163 puan toplayarak birinciliği elde eden Charlotte Nilson “Take Me To Your Heaven” adlı şarkı ile İsveç’e bir birincilik daha getirdi. Eurovision Şarkı Yarışması’nda dil serbestliği getirilmesi ile İngilizce bir şarkı ile yarışan İsveç uzun yıllar sonra birinciliği yeniden kazanmış oldu.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Top.	Der.
1.Litvanya				2										5					3	1			2	13	20
2.Belçika				4						2	10	2				10		5					5	38	12
3.İspanya				1																				1	23
4.Hırvatistan	6	5	12			12	8			7	1	7	4	2	1	6	6	8	7	5	10	8	3	118	4
5.İngiltere	5		4	5		2	4		1					4					4	8		1		38	12
6.Slovenya	10	2	2	12						1	6						12					5		50	11
7.Türkiye								4		5											12			21	16
8.Norveç				7					6				7	7	5		3							35	14
9.Danimarka			5		5	5						1	12	8	8	3	7	5	2	4			6	71	8
10.Fransa	2						2	8									2							14	19
11.Hollanda	4	12	3		8	3	5		7				6		4	2	1	4	6	2		4		71	8
12.Polonya	7																				4	6		17	18
13.İzlanda	8	8	10		10		10	10	12		7	4		12	12	4	4	2	10	10	3		10	146	2
14.Kıbrıs					2																			2	22
15.İsveç	3	7	6		12	7	6	12	10	3	8	6	10	6		10	5	6	8	12	2	12	12	163	1
16.Portekiz										12														12	21
17.İrlanda	12				4		1	1																18	17
18.Avusturya		6			7	4		6	3		2	3	8	1	7	5					5		8	65	10
19.İsrail		3	8	8		1	3	2	2	10	4	10	1	10	3	8		1		6	7	2	4	93	5
20.Malta				6	6									3		1		7			1	7	1	32	15
21.Almanya		10	7	3	1	6	12	3	5	8	12	12	5		2	12		10	12	3		10	7	140	3
22.Bosna H.		1		10		10	7	7	8	6	3	5	3		6			12			8			86	7
23.Estonya	1	4	1		3	8		5	4	4	5	8	2		10	7	8	3	1	7	6	3		90	6

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

2000 "Yorgunum Anla" ve Pinar Ayhan & Grup S.O.S.

Bak, akan o her damla
bir yana
Sararıyor geçmiş sayfamda
İzleri siliniyor,
renkleri soluyor
Sevgisiz anıların
Çal, benim için
son bir defa çal
Yüreğimin sızısını al
Al götür uzağına,
sevgisiz anıların

Acısına yanarım
Duyuyor musun kırgın sessizliğimi, sustuğum anda?
Kapıyor musun hala bana gözlerini, yorgunum anla
Artık izleri siliniyor
Renkleri soluyor
Sevgisiz anıların
Çal, benim için son bir defa çal
Yüreğimin sızısını al
Al götür uzağına, sevgisiz anıların
Bitsin artık, ateşimi yakıyorum
Duyuyor musun kırgın sessizliğimi, sustuğum anda?
Kapıyor musun hala bana gözlerini, yorgunum anla
Duyuyor musun kırgın sessizliğimi, sustuğum anda?
Kapıyor musun hala bana gözlerini, yorgunum anla
Duyuyor musun kırgın sessizliğimi, sustuğum anda?
Kapıyor musun hala bana gözlerini
Dönmedim sana, kalbine gizle beni
Yorgunum artık, anla beni

Söz-Müzik: Sühan Ayhan, Pinar Ayhan&Orkun Yazgan
Yorum: Tuba Önal-Grup Mistik

18 Şubat günü Ankara Arı Stüdyosu'nda Ömer Önder ve Yasemin Pamukçu'nun sunumu ile gerçekleştirilen 2000 yılının Türkiye finali, bir önceki senenin Türkiye finalinin formatında gerçekleşir. Yine 10 eser finale kalmıştır ve yine değerlendirme TRT seçici kurulu tarafından yapılacaktır. Yarışmanın performans sonrasındaki show bölümünde Semiha Yankı, Candan Erçetin ve Şebnem Paker sahne alır.¹ Yarışmada yarışan 10 eser ve ekipleri aşağıdaki gibidir:

	Eser	Yorum	Söz-Müzik
1	Duy Beni	Sibel Mirkelam	Selim Korkmaz
2	Yorgunum Anla	Pınar Ayhan Grup S.O.S.	Sühan Ayhan Pınar Ayhan Orkun Yazgan
3	Bir Kırık Sevda	Işın Karaca	Günay Çoban Aslıgül Ayas
4	Aşkımız Bir Masal	Semra Sarpkaya	Tolga Gürdil
5	Son Defa	Feryal Başel	İhsan Kösoğlu
6	Bu Aşk Yasak Bana	Semih Bayraktar	Semih Bayraktar
7	Bak Rüzgarlara	Ayça Dönmez	Bahadır Şahin Can Atilla
8	Sana	Feryal Başel	Ebru Eksi Kösoğlu İhsan Kosoglu
9	Aşık Oldum	Semih Bayraktar & Grup Avrasya	Devrim Aydın Umut B. Erdogan
10	Yarım Kalan Senfoni	Zeliha Sunal	Müge Baysal Tolga Gürdil

Yapılan değerlendirme sonucunda birinciliği ikinci sırada yarışan Pınar Ayhan&Grup S.O.S'in yorumladığı "Yorgunum Anla" adlı şarkı kazandı. Bu, Pınar Ayhan'ın Eurovision Türkiye finalleri ile ilk karşılaşması değildi. Pınar Ayhan evlilik öncesi soyadı Karakoç ile daha önce 1996 ve 1997

¹Hürriyet, "İsveç'e Kim Gidecek" 2000 Mart 18

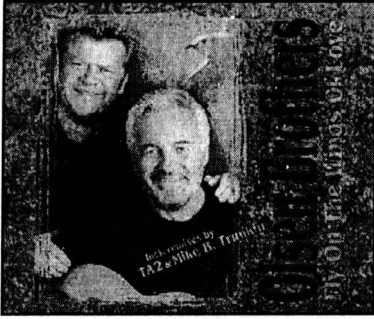
yılındaki finallerde yorumcu olarak yarışmış ve her ikisinde de ikinci olmuştu.²

Eurovision’da Türkiye’nin İlk İngilizce Tecrübesi

13 Mayıs 2000 yılında İsveç’in Stockholm kentinde düzenlenen Eurovision Şarkı Yarışması’nda 22. sırada yarışan Türk ekibi, o yılki yarışmada Eurovision’un Türkiye tarihinde bir ilke imza atar. “Yorgunum Anla”nın bir bölümü yarışmada İngilizce olarak seslendirilir. O yıl “Yorgunum Anla” ekibinde yer alan Orkun Yazgan, konu hakkında yaptığı açıklamada “Eurovision şartnamesinde önemli bir değişiklik yapılmıştı, şarkının orijinal ülke dilinde yorumlanması zorunluluğu kaldırıldı, bunun daha çok bir beste yarışması olduğunu ve notaların daha önemli olduğuna karar verildi. Biz de bunun üzerine 2000 yılında şarkımızı önce Türkçe yaptık, yarışacağımız şarkının tanıtım CD’sinde şarkıyı hem Türkçe hem İngilizce yorumladık. Şarkıyı dinleyen herkes İngilizce’sinin daha iyi olduğunu söylüyordu. Bunu TRT yöneticilerine ilettik, yarısını İngilizce yarısını Türkçe söyleme talebinde bulunduk. Çok hoşlarına gitti ama tepki gelir diye çekindiklerinden kabul etmediler. Bu noktadan sonra ilginç gelişmeler oldu. Şarkı İngilizce ve Türkçe versiyonlarıyla internet ortamında yayınlanmaya başladı. Genel olarak gelen tepkiler çok olumluydu. Herkes şarkıyı seviyordu, anketlerde hep ilk 10’da görünüyordu; ancak birden Eurovision fun sitelerinde şöyle bir tartışma başladı: Türkiye’nin şarkısı çok güzel ama neden bu yıl İngilizce söylemiyorlar; çünkü İngilizce’si daha güzel. Provalar başladı, biz hep Türkçe söyledik ama aklımızda yarısını İngilizce söyleme fikri vardı. Her ihtimale karşı şarkının bu haline de kendi aramızda hazırlandık. Gecelerde, davetlerde, basın toplantılarında bize hep bu soru soruldu: “Türkiye neden İngilizce söylemiyor?” TRT yöneticileri ile konuşup bir deneme yapmaya karar verdik. Son provada şarkının yarı İngilizce yarı Türkçe versiyonunu söyledik. Şarkının yarısında İngilizce’ye geçtiğimizde salonda bir alkış koptu. Çok heyecanlandık ve son

²Web – Geocities.com – Turkovision Erişim Tarihi 17.02.2005

gün TRT yönetimi ile yapılan görüşmeler sonrasında şarkının yarısının İngilizce söylenmesine karar verildi. "Yorgunum Anla" adlı şarkımızı "I'am Weary" İngilizce versiyonu ile birlikte yarım yarım söyledik. Çok beğenildi. Beklendiği gibi "TOP TEN"e girdik, yarışma sonrasında herkes çok mutluydu. TRT yönetimine İngilizce söylenirse kıyamet kopmayacağını böylece kanıtlamış olduk. Kanıtladık ancak bunu yaparken neler çektiğimizi bir de bize sorun."³

Evet, bu Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması'nda yaşadığı bir ilkti. 1975 yılında başlayan İngilizce Türkçe şarkı tartışmalarındaki tabular yıkılmış ve ilk kez Türkiye adına yarışan bir şarkıda şarkının yarısı kadar da olsa İngilizce kullanılmıştı. Sonuç ise gayet

başarılıydı. Türkiye 59 puan toplamış ve yarışmayı 10. sırada tamamlamıştı. Türkiye'ye puan veren ülkeler ise: Hollanda 12, Fransa 12, Almanya 10, İsviçvre 5, Makedonya 5, Avusturya 5, Finlandiya 4, Belçika 3, Danimarka 1, İsveç 1, Norveç 1 olmuştu.⁴ O yıl yarışmada Olsen Kardeşler'in Danimarka adına seslendirdiği "Wings of Love" adlı şarkı 195 puan alarak birinciliği kazandı.

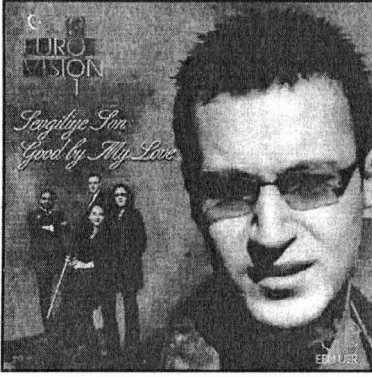
³MICHAEL, Her An Her Şey Olabilir, Nokta Kitap, 2004 Şubat, s. 80-81

⁴Hürriyet, "Aşkın Kanatları Eurovision Birincisi" 2000, Mayıs 14

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Top.	De.	
1.İsrail					6														1						7	22	
2.Hollanda	8				2		5			8	5	1	4		1		2					3	1			40	13
3.İngiltere	1			2		3	6				3						4				3	6				28	16
4.Estonya	6	7	4			6	7	4		2	6	5		4	5		6	6		8	10	2	7	3		98	4
5.Fransa		2							3																	5	23
6.Romanya									6								7		12							25	17
7.Malta	3	1	2	1		7		2	8	1	8		1	3	3		8	3	8		4	5	3	2		73	8
8.Norveç	7		3	3			3					7		7				7			6	10	4			57	11
9.Rusya	10		8	10	5	12	12	8		7	12	8	5	6	4	2	12	5	7	5			10	7		155	2
10.Belçika																			2							2	24
11.Kıbrıs							1										3		4							8	21
12.İzlanda	5			6				7						12				8			7					45	12
13.Spanya						5			2		10					1										18	18
14.Danimarka	12	10	12	8	7	1	8	10	12	10	4	12	10		12	10		12		10	12	1	12	10		195	1
15.Almanya		8	5		10			3	4	6		6	12	2		12	1			2	8		5	12		96	5
16.İsviçre		6							5												2			1	14	20	
17.Hırvatist.					8	8			10				2		6	6			10	6		8		6		70	9
18.İsveç			6	5	1		4	5		5		4	6	10	8	3			6	7		12	6			88	7
19.Makedonya						10			7		2						10									29	15
20.Finlandiya		5		7		4												2								18	18
21.Letonya	4	4	7	12	3			12	1	12	1	10	7	8	7	7		10	3	12			8	8		136	3
22.Türkiye		12			12			1		3				1	10	5		1	5	4				5		59	10
23.İrlanda	2	3	10	4	4	2	10	6		4	7	2	3	5		8	5	4		1	1	7		4		92	6
24.Avusturya			1				2					3	8		2	4				3	5	4	2			34	14

Not: Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

2001 “Sevgiliye Son ” ve Sedat Yüce

Her şarkımda, her hecemde,
sensiz geçen her gecemde
Sen varsın, hep sen yine,
kalbim titrer sen yoksun diye
Bitmeyen uzun yollarda,
yağmurda gözyaşlarımda
Sen vardın, ah... Sen yine,
içim sızlar sen yoksun diye
Son defa dön bir bak ardına
Ne kaldı geriye
hüznünden başka?

Ne olursun dön bir kez bak ardına
Kollarım açık beklerken, sevgim yollarda
İsyanlarda,
Bu gönül her an seni acıyla yaşayan
Deliler gibi seni yürekte taşıyan
Her şarkımda, her hecemde, sensiz geçen her gecemde
Sen varsın, hep sen yine, kalbim titrer sen yoksun diye
Son defa dön bir bak ardına
Ne kaldı geriye hüznünden başka?
Ne olursun dön bir kez bak ardına
Kollarım seni beklerken, sevgim yollarda

Söz: Nurdan Güneri
Müzik-Düzenleme: Semih Güneri
Yorum: Sedat Yüce

Türkiye'nin 2001 Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finali, 23 Şubat günü TRT'nin Ankara Arı Stüdyoları'nda Ömer Önder ve Meltem Ersan'ın sunumu ile gerçekleştirildi. Prototip olarak son iki yılın Türkiye finallerine benzer bir yöntemin uygulandığı yarışmada, 10 eser yarıştı. Seçilen

10 eser, son iki yılda olduğu gibi halka açık bir yarışma sonucunda eleme kurulu tarafından belirlendi. Final gecesi TRT'nin belirlediği 11 kişilik seçici kurul, birinci olan şarkıyı belirledi. Türkiye finallerinde yarışan eserler ve yorumcuları ise aşağıdaki gibi sıralandı:

1	Yalnızım	Özgür Yedievli
2	Oysa Şimdi	Feryal Basel
3	Delicesine	Nurdoğan Yurtseven
4	Sen Her Şeyimsin	Grup GMG
5	Kayıp Bir Melek	Ceynur Biçer
6	Çok Geç	Semih Bayraktar
7	Sevgiliye Son	Sedat Yüce
8	Kaderimsin	Işın Karaca
9	Uyan Kalbim	Semih Bayraktar
10	Hep Aşk Olsun	Ceynur Biçer

46. Eurovision Şarkı Yarışması'nda Türkiye'yi temsil edecek olan şarkının belirlendiği Türkiye finalleri, son iki yılın Türkiye finalleri gibi sönük ve renksiz geçti. Ne yazık ki basın ne de görsel basın ne de TRT'nin kendisi bu finallere hak ettiği değeri verebildi. Yarışma özellikle bu yıllarda TRT ile rekabet içinde olan özel medyanın bu yarışmaya önem vermemesi ile beraber gündemden iyice düştü. Yarışmanın bu düşüşü hakkında Melih Kibar, "TRT, bu yarışmaya gösterdiği özeni kaybetti. Basın da ilgisiz kaldı. Üstelik TV tek kanalken ilgi zaten bu yarışmadaydı. Bir de yine TRT'nin yöntemi var. Seçici jüriyi bir inceleyin müzik adamları değil."¹ Yarışma Türk basını tarafından her geçen gün ihmal edilirken, Avrupa'da ikinci baharını yaşıyordu. Yenilenen formatı, günden güne artan talep ve yarışmacı ülke sayısı ile adeta altın dönemini yaşayan Eurovision Şarkı Yarışması'nın bu denli sahipsiz kalması, Türk Pop Müziği'nde kendisini fark ettirmek isteyen yeni kuşakları da uygun bir platformdan yoksun bırakıyordu.

¹DEMİRAY Memetcan, Milliyet Ekran "Eurovision Unutuldu" 2001 Şubat

Türkiye finallerinde ilk üç dereceyi şarkılar ise:

1. Sevgiliye Son-Sedat Yüce
2. Kayıp Bir Melek-Ceynur Biçer
3. Oysa Şimdi-Feryal Bisel

Danimarka'da yapılan 46. Eurovision Şarkı Yarışması 12 Mayıs günü düzenlendi. Türkiye'yi İzmir kökenli bir yorumcu olan Sedat Yüce, hoş bir balat "Sevgiliye Son" ile temsil etti. Türkiye'nin önceki sene başlattığı şarkıyı yarı Türkçe yarı İngilizce yorumlası geleneği bu yılda devam etti. Bu yarışmada ikinci İngilizce kullanılan Türk bestesiydi. 38 bin kişilik bir statta gerçekleştirilen final gecesi, aynı zamanda en kalabalık sahnenin kurulduğu Eurovision Şarkı Yarışması finali oldu. Yarışma gecesi sadece Türkiye değil birçok ülke daha ana dilini terk edip İngilizce'ye yöneliyordu. Yarı ana dil, yarı İngilizce kullanan bir diğer ülke de Yunanistan olmuştu. Antique grubunun yorumladığı "Die For You" adlı şarkıyı yarı Yunanca yarı İngilizce yorumlayan Yunanistan'ın şarkısı, tarihinde o güne kadar elde ettiği en başarılı sonucu aldı. "Die For You" yarışmayı 3. sırada tamamladı.

Sedat Yüce yarışmada 15. sırada yarıştı, oylamanın büyük bir bölümü televoting ile gerçekleştirdiği yarışmada, "Sevgiliye Son" adlı şarkıya Yunanistan 10, Fransa, Hırvatistan, Almanya 7 puan, Malta 4 puan, Danimarka ve Hollanda 3 puan verdi. Türkiye 23 ülke arasında topladığı 41 puanla 11. oldu. Eurovision şartnamesinde yer alan "İlk

15 şarkı önümüzdeki sene yarışmaya direk katılır." maddesine göre küme düşmeyen Türkiye, bir sonraki sene yarışmaya direkt katılma hakkı elde etti. Sedat Yüce sıfır promosyonla tek başına, kendi kişisel olanakları ile çalıştığı ya-

rışmada elde ettiği derece ile adını Eurovision Şarkı Yarışması'nın başarılılar listesine eklemeyi başardı. Gündemden düşen, Avrupa'da promosyon ve pazarlama faaliyetleri yapanın daha başarılı olduğu bu yarışmada, Sedat Yüce hiç de azımsanmayacak bir derece almış oldu. 2000'li yıllardaki formatı ile yeni bir şekle bürünen Eurovision Şarkı Yarışması, Avrupa'daki serbest dolaşım hakkının verdiği avantajla pazarlama yönünü en iyi kullananın, şarkısını en iyi duyurabilenin geçmiş yıllardaki yarışmalara oranla daha başarılı olduğu bir döneme de girmişti. Katılımcı ülkelerin şarkılarını birer albüm yaparak değişik ülkelerde piyasaya sunması, ülkeleri ziyaret ederek o ülkelerin yazılı ve görsel medyasında, radyolarında reklamlarını yapabilme hakkının sunulduğu bu yeni formatta, ülke ülke dolaşarak uluslararası pazarlama faaliyetlerinde başarılı olabilenler rekabetçi bir avantaj elde etti.

Yarışmada birinciliği Estonya adına yarışan Tanel Padar-Dave Benton ikilisinin yorumladığı "Everybody" adlı şarkı birinci oldu. Eski doğu bloğuna ait bu ülkenin İngilizce şarkı ile yarışması ve yarışma gecesi Amerikan imgelerini kullanan bir koreografi ile sahne alması ise o gecedeki akıllarda kalan bir olay oldu.

Bunu kimisi çöken komünizmin iflası olarak nitelendirirken, kimisi de küreselleşmenin sonucu olarak yorumladı.

Danimarka'da düzenlenen 46. Eurovision Şarkı Yarışması'nın en düşündürücü tarafı ise ilk yarışmanın ilk düzenlendiği yıllarda kapitalizmin bir meyvesi olarak nitelendirdikleri için bu yarışmayı boykot eden ve eleştiren, hatta alternatif olarak Sopot Müzik Festivali'ni ortaya atan eski doğu bloğu ülkelerinin yeni düzen içinde çöken tezleri sonrasında geçmişte eleştirdikleri sisteme teslim olmaları oldu. Özellikle Estonya'nın, yarışma gecesi Amerikan imge ve imajlarını kullanarak yarışması eski komünistlerin kemiklerini sızlattı.

Televoting sisteminin Türkiye, Bosna-Hersek ve Rusya hariç diğer yarışmacı ülkelerin tamamamında uygulandığı yarışma finalinde, her ülke halkı beş dakikalık süre içinde oy vermek istediği şarkının telefonunu arayarak oyunu kullandı.²

²www.michaelshow.net - 2001 Eurovision Şarkı yarışmasının ardından, Erişim Tarihi: 22.03.2005

Not:Yatay seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	Top.	Der.	
1.Hollanda					5	1					6								4						16	18
2.İzlanda				1																			2	3	22	
3.Bosna H.							4			10							7				1		7	29	14	
4.Norveç											3														3	22
5.İsrail			6											10	7							2			25	16
6.Rusya		5			3			10	8											4	2	5			37	12
7.İsveç		7	3	2	8	2		2	6	4	5	8	5	2	8	8		5		7	8		10	100	5	
8.Litvanya	5	1	2		4	10	1		5			1				4	2								35	35
9.Letonya								8												8					16	18
10.Hırvatistan			7												10		5		3		10	7			42	10
11.Portekiz													6	12											18	17
12.İrlanda											1					5									6	21
13.İspanya	7	2	5	4	12		5		4		7	3		5	6	3	1	1		3		8			76	6
14.Fransa	8	4	12	7	2	12	6	7	7	6	12	7	3		1	6	6	10	6	10		4	6		142	4
15.Türkiye	3									7				7					7		4	10	3		41	11
16.İngiltere	2					3		3	3	3	2	4	1					2	2		3				28	15
17.Slovakya	4	6	10	6	1	4	7	4		8		2	2	1				6	4	5					70	7
18.Polonya							2										3		5				1		11	20
19.Almanya	1			3		8			1	1	10	6	10	6	3	2		4		1	5	1	4		66	8
20.Estonya	12	10	4	10	6	6	8	12	12	2		10	8	8	12	12	12	12	10		12	12	8		198	1
21.Malta		3	1	5		7	3	1					4		2	1		3	1	2		3	12		48	9
22.Yunanistan	6	8	8	8	10	5	12	5	2	5	4	5	12	3	5	7	8	8	8	6	7		5		147	3
23.Danimarka	10	12		12	7		10	6	10	12	8	12	7	4	4	10	10	7	12	12	6	6			177	2

2002 “Leylaklar Soldu Kalbinde” ve Grup Safir

Kal, henüz gitme
yanımda kal bu gece
Dargınsın, biliyorum
sitemler kalsın mazide
Gözlerim arar seni
hep özlemle
Mutsuzum, suskunum,
durgunum
Yorgunum sensiz ben.

Avuçlarında mutluluk
Neden bu yolculuk
Dur gitme, bitsin özlemler
Yaşansın sevdalar, sevdalar.

Kal, henüz gitme yalnızlık var içimde
Kırgınsın, biliyorum leylaklar soldu kalbinde
Yürürüm sensiz bomboş o sahilde
Mutsuzum, suskunum, durgunum
Yorgunum sensiz ben.
Avuçlarında mutluluk
Neden bu yolculuk
Dur gitme, bitsin özlemler
Yaşansın sevdalar, sevdalar.

Söz: Sami Hodara
Müzik: Fani Hodara&Figen Çakmak
Düzenleme: Selim Çaldıran
Yorum: Grup Safir

15 Şubat günü TRT'nin Ankara Arı Stüdyoları'nda düzenlenen Türkiye finali, Ömer Önder ve Meltem Ersan tara-

findan sunuldu. TRT'nin 2001 yılının sonbaharında gerçekleştirdiği çağrı sonucunda başvuran 195 eserden 5 tanesinin yarıştığı Türkiye finalinde, değerlendirme 10 kişiden oluşan seçici kurul tarafından yapıldı. Sertab Erener'in konseri ile katıldığı önceki yarışmanın birincilerinden Pınar Aryan ve Grup S.O.S. ve Sedat Yüce'nin de şarkılarını seslendirdiği Türkiye finallerinde aşağıdaki eserler yarıştı.

	Eser Adı	Yorumcu	Söz-Müzik
1	Leylaklar Soldu Kalbinde	Buket Bengisu Grup Safir	Sami Hodara Fani Hodara Figen Çakmak
2	Güneş Doğarken	Grup Dolunay	Akin Bayraktaroğlu
3	Sarı Bana	Ayça Dönmez	Ayça Dönmez
4	Son Şans	Cenk Yeles	Cenk Yeles
5	Ne Olur Bir Şeyler Söyle	Semih Bayraktar	Semih Bayraktar

Yapılan Türkiye finali değerlendirmesinde birinciliği solistliğini Buket Bengisu ile Eser Alioğlu, Dilek Aba, Gülnur Gökçe ve Sitare Bilge'den oluşa Grup Safir'in seslendirdiği "Leylaklar Soldu Kalbinde" adlı şarkı kazandı.

25 Mayıs 2002 günü Estonya'nın Talinn kentinde düzenlenen yarışma finalinde, 19. sırada yarışan Türkiye 29 puan toplayarak yarışmayı 16. sırada tamamladı.

Son derece sönük ve vassat bir şarkı ile yarışma şarkısı ile Türkiye adına daha da gündemden düşmesine sebep olan 2002 yılının Eurovision finalinde birinciliği, 176 puan toplayan Letonya kazandı. Yarışmada Türkiye'ye İspanya 4, Hırvatistan 3, Makedonya 8 puan, Fransa ve Romanya 7 puan verdi. Türkiye 29 puan toplayarak yarışmayı 16. sıra-

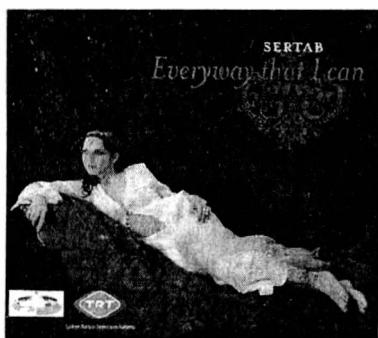
da tamamladı. Televotingin geçen seneye oranla daha fazla kullanıldığı oylamada Rusya, Bosna-Hersek ve Türkiye dışındaki ülkelerin tamamı televoting sistemine göre değerlendirme yaptı. Estonya'nın 7 milyon \$'lık bir bütçe ayırdığı yarışmada¹ dikkatleri çeken bir diğer konu, yarışmada Türkiye'yi temsil eden şarkının yaratıcı ekibinde Türk asıllı iki Yahudi'nin yer alması oldu. Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde ilk kez 1978 yılında Maria Rita Epik orijini başka bir ulusa bağlı bir Türk olarak birinciliği elde etmişti. O yıl Türkiye, yarışmanın İsrail'in Kudüs şehrinde yapılması sebebi ile Arap ülkelerine destek olmak için Maria Rita Epik'i finallere göndermemişti. Türkiye 1978 yılında İsrail'e siyasi sebeplerle katılmadığı Eurovision Şarkı Yarışması'ndan 24 yıl sonra, içinde orijini Yahudi mezhebine bağlı müzisyenler ile finallere katılıyordu. Bu her ne kadar basında yer almasa da, Türkiye'nin dış politikasında çeyrek yüzyılda yaşadığı değişiminde en somut örneklerinden biri oldu.

¹www.michaelshow.net "Bir Eurovision Başarısızlığı Daha Yaşadık" Erişim Tarihi: 22.03.2005

Not:Yaray seritte her ülkenin hangi ülkeden kaç puan aldığı, dikey seritte ise hangi ülkenin kime puan verdiği yer almaktadır.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	Top.	De.
1.Kıbrıs		3		12	6	10	6	4				1	4			3				12	8	4	8	4	85	6
2.İngiltere			12	7				6	4	5	6	2	8	6	7	6	1	8	2	10		8	5	8	111	3
3.Avusturya	1						1				7					5			12						26	18
4.Yunanistan	12					1	8													6					27	17
5.İspanya	7	2		4		6				6	12	7			6	12	12	7							81	7
6.Hırvatist.	6		6	5					5		5				2			3				12			44	11
7.Rusya	5			2				10		1			3							8	10		10	6	55	10
8.Estonya		7	3			5	3		6	2		12	10	8	10	4		4	8	2	2	6	12	7	111	3
9.Makedonya	3					4							1							5	12				25	19
10.İsrail		5									1		5	1		2	10	5			5		3		37	12
11.İsviçre			5													3	2			3	1	1			15	22
12.İsveç		1	4	1				8		3			7	10	12	1			4			7	4	10	72	8
13.Finlandiya	2							5	1			10		3	3										24	20
14.Danimarka										4									1	1				1	7	24
15.Bosna H.			7		3	7			3			6		2					3		2				33	13
16.Belçika		4			1		7					3		4			2		10				2		33	13
17.Fransa		10		3	8			3		7	10	8	12	5	8	10		6			4	3	2	5	104	5
18.Almanya			1		2		2	1			3								3	4	1				17	21
19.Türkiye					4	3			8								7				7				29	16
20.Malta	10	12	8	6	10	12	5	7	10	10	4	4	2	12	4	7	6	10	5			10	7	3	164	2
21.Romanya	8			8	5		12		12	8							4	1	7	6					71	9
22.Slovenya		6	2		7	8			2		2				1		5								33	13
23.Letonya	4	8	10	10	12	2	10	12	7	12	8	5	6	7	5	8	8	12	6	7		5		12	176	1
24.Litvanya							4	2														6			12	23

2003 "Everyway That I Can " ve Sertab Erener

I feel you're moving
on a different cause
Making a way
for a distant course
You say you love me and
you roll your eyes
Turn to stare at the
empty skies
I thought it was over and we

passed all that
All we've done is to pass back to frame number one
Come on now now
I wanna show you all again what it would be like
Just let go and let me love you
Everyway that i can
I'll try to make you love me again
Everyway that i can
I'll give you all my love and then
Everyway that i can
I'll cry I'll die
Make you my love again

Hold me closer oh so good
You make me feel just like I should
I know whatcha thinkin' uh-hu good
Now, the rest of the world is overruled
Tell me whatcha see in other girls all around
Come on closer and tell me whatcha don't find here
come on now now
I wanna give you everything you've been missing out
just let go and let me love you
Everyway that i can
I'll try to make you love me again
Everyway that i can
I'll give you all my love and then
Everyway that i can

I'll cry I'll die
Make you my love again

Söz: Demir Demirkan

Müzik: Demir Demirkan&Sertab Erener

Düzenleme: Ozan Çolakoğlu- Remix: Galleon

Yorum: Sertab Erener

TRT'nin Eurovision Şarkı Yarışması'ndaki en riskli ve radikal kararı 2003 yılında gerçekleştirilen Türkiye finalinde yaşandı. Dönemin TRT yönetimi, geçtiğimiz yılların aksine bu yarışma için tek kişiyi görevlendirip, yarışma finallerine göndermeyi düşünür. Bunun için Tarkan, Candan Erçetin, Sezen Aksu, Sertab Erener gibi isimlerle görüşmeler yapıldığı kulislere sızan haberler arasındadır. Daha önce sadece 1980 yılında uyguladığı tek sanatçıyı görevlendirerek yarışmaya katılma kararını 2003 yılında tekrar uygulayan TRT yönetimi, çeşitli sanatçılarla gerçekleştirdiği görüşme sonucunda Sertab Erener'e de teklifte bulunur. Bugüne kadar pek çok yorumcu için facia olan bu yarışmaya dönemin önemli starları sıcak bakmaz ve gelen teklifi reddeder. Sertab Erener ise teklifi ancak kendi şartlarının kabulü ile kabul edeceğini söyler. Bu TRT'nin Sertab'a ilk Eurovision teklifi değildi, Sertab Erener daha önce iki sene öncede böyle bir teklif almış ama kabul etmemişti. Sertab Erener teklifin yapılmasından, şarkının hazırlanmasına geçen aşamaları şöyle özetler: "Tamam ben yaparım, katılıyorum Eurovision'a dedikten sonra birkaç ay debelendim. Tam olarak nasıl bir şey yapmak istediğimi kurguladım ve bunun sadece Eurovision'la kalmayıp, Avrupa'ya taşınma ihtimali de olduğunu düşündüm. Bunun için araştırdım. Doğru kaynaklardan olabirliliğini aldım. Öyle bir şarkı olmalıydı ki; hem gerçekten benim Avrupa'daki duruşumla ilgili kendi kararlarımı kendi müzikalitemi ortaya koyacak, hem de Eurovision'da

da hit olabilecek bir şarkı olmalıydı. Bütün bunları düşünmek ve oturtmak zaman aldı. O sırada birileriyle çalıştık bir şey çıkmadı. Sonra Demir'le oturalım bunu biz yazarız, dedim. Teklif edildiğinde "Ben Türkçe söylemem" dedim. Onlar da TRT olarak kabul etti."¹ Çalışmalara başlayan Sertab Erener Demir Demirkan ile beraber "Every Way That I Can" adlı şarkıyı hazırlar ve TRT'ye gönderir. Bu Türkiye'nin Eurovision tarihindeki en tepeden inme hazırlık olur, o güne kadar halktan gelen şarkılar ve seçici kurullarla yarışmaya katılan TRT bu kez tarihinde bile hiç uygulamadığı bir yöntemle hazırlanır yarışmaya. 1980 yılında da benzer bir yöntemle tek yorumcuya görev verilmişti; ama o seçimde görevlendirilen Ajda Pekkan birden çok şarkıyı yorumlamış ve bu şarkılar arasında seçilen bir şarkı ile finallere katılmıştı. Bu sene ise daha da farklıydı, görevlendirilen yorumcu şarkının seçiminden tutun da, ekibin seçimine hatta şarkının diline dahi karışıyordu. Bu çaresizliğin verdiği bir cesaret miydi, yoksa tek tabanca ile saldırmanın getirebileceği olası başarı öngörüsü müydü bilinmez; ama Sertab Erener çalışmalarını kendi kurduğu ekiple sürdürür.

Çalışmalara başlayan Sertab Erener üç şarkı üzerinde yoğunlaşır bunlar, Demir Demirkan'ın "The One", MFÖ grubunun "Mare" ve Demir & Sertab ikilisinin "Every Way That I Can" idi. Final kararı "Every Way That I Can" üzerindedir.

Bestesi Demir Demirkan'a ait olan şarkının ilk düzenlemesini Ozan Çolakoğlu yapar. Şarkı tamamen İngilizce sözlerle kurgulanmış, batılı normlarda vokal tekniklerine sahip şarkıdır. Erkeğe bağımlı bir kadını anlatan bu şarkı, aslında Sertab Erener'in imajına pek de uygun değildir. Daha çok kendi ayakları üzerinde durmayı savunan ve bu imaja uygun şarkıların yorumcusu olarak tanınan Sertab Erener, Türkiye içindeki bu imajının aksine bir imaj çizer ve bir erkeğe, bir aşka bağımlı bir şarkı yorumlar. Sony Müzik ile beraber çalışmalarına devam eden Sertab Erener, şarkıya Fransa'nın önemli aranjörlerinden Galleon'a bir remix yaptırır, bu remix yorumcunun yarışmada yarışacağı versiyon

¹www.michaelshow.net Röportaj; "Sertab Eurovision Yolcusu" Erişim Tarihi: 23.03.05

olur. Şarkıya çektiği video klipi yarışma finallerinden önce yayınlanmak üzere TV kanallarına yollayan Sertab Erener ve ekibi bir de ilke imza atar. İlk kez bir Eurovision Şarkı Yarışması şarkısının video klip ve şarkısı, Türkiye ve yurt dışındaki radyo ve TV'lerde yayınlanır. Bu yeni çehresi ile yarışmaya katılan şarkıların promosyonunda en önemli olan faktördür. Türk medyası bu şarkıyı fazla sahiplenmese de Avrupa bu şarkıyı beğenir

ve "Every Way That I Can" birçok ülkenin radyo ve televizyonlarında kendisine çalınır. Yarışmadan önce Türkiye'deki medyadan fazla bir ilgi almayan Sertab Erener, katıldığı radyo programında "Every Way That I Can" in video klipi hakkında, "Eurovision şarkımda 'Senin için ölürüm' diyen kadın var. Bana uymuyor. Başka bir kadın yaratmamız gerekiyordu ve bu sözler ciddiye alınıp klibe dönüştürüldüğünde eskiyi hissettirelim dedik. Çünkü bu duygu 19. yüzyıl duygusu. Klibi kurgularken dünyanın en çok ilgisinin çektiği, en önemli yerlerden biri olarak harem fikrini benimsedik. Oradaki kadın da eski bir kadın, gözden düşmüş bir cariye'nin acısını anlatıyor. Yurt dışı için bir kit hazırlandı. CD formatında içinde video klipi ve Harem'le ilgili çeşitli bilgiler de yer alıyor. CD'nin içerisinde Harem'in tarihçesi ile ilgili, orada yaşayan kadınlarla ilgili, onların aslında birer geyşa gibi yetiştirildiğini, hepsinin 4-5 dil bildiğini, neler yaşadıklarını anlatan bilgiler var."² yorumunu yapar. Yarışmada politikanın olduğuna inanmadığını söyleyen Erener, aynı programda "Eskiden olsa inanırdım da, şu an herkes kendi bireysel evindeki telefonla oylama yapacak. Yani politika normal halkın içinde barındırdığı bir şey değil ki. O

²Radyo D, Michael Show Programı 2003 Nisan

devlet işi. O başka bir şey, insanlar gerçekten gönülden geçeni oylayacaklar yani. Avrupa demokrasi olayını maksimuma çıkartmış durumda. O ülke kendi ülkesi hariç, her ülke oy verebilecek.” yorumunu yapar.

Şarkının duyulmaya başlaması ile beraber Türkiye’de ilginç bir tartışma da başlar. Türkiye son iki seneki Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde yarı Türkçe, yarı İngilizce yarışmıştı; ama bu kez şarkının tamamı İngilizce yorumlanacaktı. İlk kez bir Eurovision Şarkı Yarışması şarkısında Türkçe kelime yer almayacaktı. Bu, ülkenin özellikle ulusalcı kesimince eleştirilir. Şarkının İngilizce olmamasını savunanlar ile aksini savunanlar arasında polemikler başlar. Konu medyada tartışılır, meclise bile taşınır. AKP Samsun Milletvekili Suat Kılıç meclise verdiği soru önergesinde “Türkiye’yi yarışmada İngilizce bir şarkının temsil edeceğini iddiası doğru mudur? Doğru ise neden Türkçe yerine İngilizce tercih edilmektedir?”³ sorusunu yöneltir. Eurovision bir kez daha gündeme gelmiş hatta meclise kadar taşınmıştır. Yaşanan birçok tartışmaya rağmen, bu yarışmayı ulusal bir vaka olarak görmek yerine, TRT’nin bir organizasyonu olarak algılayan özel medya, yarışmaya hak ettiği ilgiyi vermemeye devam eder. Yarışma finalinden önce “Every Way That I Can” Türkiye’de sadece tek bir radyonun günlük rotasyonuna girer. Avrupa radyolarında bangır bangır çalınan bu şarkı, yarışmadan önce Türkçe pop müziği yapan radyolardan hak ettiği ilgiyi almaz.

Bilgisayar Sertab’a Şans Vermedi

Yarışma gecesi için geri sayım yapılırken, İspanyol bir şirketin hazırladığı bir yazılım (software) programı ve Eurovision Şarkı Yarışması şarkılarını değerlendirir. Alman SAT 1 kanalında yayınlanan bir bilim teknik programı Planetophia’da, matematik tabanlı çalışan yazılım programı, şarkıları tek tek analiz ederek sıralarını tahmin eder. Yazılım programına göre müzik otoritelerinin şans tanımadığı Avuaturyalı sanatçı Alf Poier’in şarkısı 7.72 puanla Eurovision’un

³AKŞAM, Sertab Utandırdı, 2003 Mayıs 26

birincisi çıktı. Bu parçayı 7.71 puanla İrlanda takip etti. Türkiye adına yarışan Sertab Erener'in seslendirdiği "Every Way That I Can" ise 4.05 puanla ancak 15. olabildi.⁴

Oylamanın Tamamı Televoting

90'lı yılların sonlarında başlayan ve her yıl artan bir ivmeyle kullanılan televoting seçimi, 2003 yılında katılımcı ülkelerin tamamına yakın bir bölümünde gerçekleşecekti. Bunun için her ülkeye, son rakamları 01 ile 26 arasında biten birer telefon numarası verilmesi kararlaştırılır. Oylama numaralarının ilanından sonra başlayacak ve beş dakika süre içinde tamamlanması amaçlanan oylamada, her ülke bu beş dakikalık süre içinde oy vermek istedikleri ülkenin numaralarını arayarak oylarını verecekti. Her ülke halkından gelen oylar, kümülatif olarak toplandıktan sonra, en yüksek oyu alan ülkeden en düşük oyu alan ülkeye kadar sıralanacak ve en yüksek oy alan on ülke 1,2, 8, 10,12 şeklinde o ülkenin ulusal puanını oluşturacaktı. EBU'nun gerçekleştirdiği televoting sistemi öylesine detaylı bir biçimde tasarlanmıştı ki; aynı anda gelecek telefon sayısının şebeke kilitlemesini önleyecek bir bant genişliğinden tutun da, aynı telefonun bu beş dakikalık oylama süresi içinde en fazla 3 kez aranarak oy verebilmesine kadar çeşitli teknik önlemler bile almıştı.

Sertab, o gece yapılacak oylama için yurt dışında yaşayan Türkler'den destek beklediğini her defasında vurgularken, "O gece nerede yaşıyorlarsa o ülkenin televizyonundan Eurovision'u izlemelerini özellikle rica ediyorum. Türkiye'ye puan kazandırsınlar."⁵ diyordu.

⁴ÇALABAKAN Şenol, "Bilgisayara kalsa Sertab 15.Sıradla"

⁵İŞİK Erol, Hürriyet "Sertab, Gurbetçi desteği bekliyor"

... Vee Sertab Sahnede

Hazırlıklar tamamdır, Sertab Erener sahneye İrlanda'dan sonra 4. sırada çıkar. Müziğin play back olduğu gece yorumunu canlı olarak sunar ve beraberindeki dansçı ekiple sahne şovunu tamamlar. Her şey mükemmeldir, Sertab Erener Türkiye'yi başarılı bir şekilde temsil etmiştir. Önceki Türk temsilcilerinde sahne performansı iyiydi; ama

nedense iş oylamaya geldiğinde bu puanlara yansımıyordu, acaba bu senede mi öyle olacaktı? Oylama başlar. 2003 yılı Eurovision Şarkı Yarışması, tarihinin en kalabalık katılımına şahit olur. Katılan 26 ülkenin vereceği oylar, çekişmeli bir oylamanın da habercisiydi. Oy veren ilk 10 ülkenin oluşturduğu puan cetveli aşağıdaki gibiydi.

	Ülke	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Ara Toplam
1	İzlanda			7	8	12			6	5	1	
2	Avusturya	10			6		5	10	5	4	2	
3	İrlanda	2			5	5		7	4	7		
4	Türkiye	3	12			4	12	8	10	8	10	67
5	Malta			3				1				
6	Bosna Hersek		7		12				8			
7	Portekiz			2								
8	Hırvatistan		5	6	3		6					
9	Kıbrıs					2						
10	Almanya	8	1	4		3						
11	Rusya	4	8		10	1	3	4	12	10	8	60
12	İspanya	6			2			12	7	6		
13	İsrail											
14	Hollanda			5		7	2					
15	İngiltere											
16	Ukrayna											
17	Yunanistan			1	4					12	5	
18	Norveç	12	2	12		6		5			7	
19	Fransa						8	2				
20	Polonya		10			10					12	
21	Letonya											
22	Belçika	7	4	10	7		10	6		3	6	53
23	Estonya	1		8								
24	Romanya		6		1		7		1	2	4	
25	İsveç	5	3			8	1	3	2	1	3	
26	Slovenya						4		3			

Sertab Erener, yarışmaya iyi bir başlangıç yapamamış; İzlanda'dan 3, Malta'dan 4, İrlanda'dan 0 puan almıştı. En yüksek oyu ise Avusturya'dan almıştı. İlk beş ülkenin puanlaması sonucunda Norveç liderliğini sürdürürken, onu Belçika ve Rusya takip ediyordu. Oylama devam ettikçe Türkiye'ye gelen oyların da arttığını görenler bu işin şaka olmadığını da anlıyordu. 1975 yılında başlayan serüven bu kez farklı bir yol kat ediyordu. Oy veren ilk 10 ülke içinde sadece İrlanda Türkiye'ye 0 veriyor, diğer ülkelerin tamamı Sertab Erener ve ekibine oy veriyordu. Bu oylar içinde ise en ilginç olanı, 9. sırada Kıbrıs adına oy kullanan Kıbrıs

Rum Kesimi'nin verdiği 8 puan oluyordu. Kıbrıs adına oyları açıklayan sunucu, sıra 8 puana geldiğinde "Barış için Türkiye'ye 8 puan" demiş ve eliyle de selam vermişti. Bu beklenmeyen gelişme Türkiye'nin birincilik hayallerini daha da güçlendiriyordu.

On ülkenin oylaması sonucunda Türkiye 67 puanla birinci sıradayken, yarışma öncesinde favori olarak gösterilen Ruslar'ın ünlü ikilisi TATU, Sertab Erener'in 7 puan gerisinde ikinci sıradaydı. Üçüncü sırada ise Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde bir ilke imza atan Belçika yer alıyordu. Belçika, yarışmaya dünyada bulunmayan bir dille katılmış, tabiri yerindeyse şarkısını Tarzanca yorumlamıştı.

Yarışmanın geri kalan 16 ülkelk oylamasında neler olacaktı? 28 yıllık kabus bitecek miydi, yoksa umutlar yeni bir bahara mı ertelenecekti?

İkinci 10 ülkenin Oylama tablosu:

	Ülke	İlk Top.	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	Ara Top.
1	İzlanda					6		4		12	1	1	
2	Avusturya			8		8	8		2	8			
3	İrlanda						12	1		6			
4	Türkiye	67		3	7	12	7	2	7	10	10	2	127
5	Malta												
6	Bosna H.												
7	Portekiz			2				3			6		
8	Hırvatistan								1				
9	Kıbrıs				1				12				
10	Almanya		7	4		2	4					5	
11	Rusya	60		6	10	1		12	10	2	7	4	112
12	İspanya		6		12	5			5				
13	İsrail		5	1					3		8		
14	Hollanda		10		2		1			5			
15	İngiltere												
16	Ukrayna		8		4							10	
17	Yunanistan		1										
18	Norveç		4		3	7	6	7			3	6	
19	Fransa											3	
20	Polonya			5		4	2	8	6	4	5		
21	Letonya												
22	Belçika	53	3	12	8	10	5	10	8	3	12	12	136
23	Estonya		2				3						
24	Romanya		12	10	6			6	4	1	4	8	
25	İsveç			7	5	3	10	5		7	2	7	
26	Slovenya												

İkinci 10 ülkenin oylaması sonucunda Türkiye 60 puan daha alır ve puanını 128'e çıkartır. Rakibi Rusya 52 toplayarak 112 puana, Belçika ise 83 puan toplayarak 136 puana yükselir. Bu 10 ülke içinde Türkiye, rakibi Rusya hariç her ülkeden puan alır ama rakiplerinden Belçika'nın puan artışı daha fazla olduğu için liderliğe yükselir. Sertab Erener ve ekibi 20 ülkenin oylaması sonucunda liderlikten üçüncülüğe düşer. Bu 10'luk dilim içinde bulunan Yunanistan da Türkiye'ye 7 puan verir. Rusya'nın 16 puan önünde bu-

lunan Türkiye, Belçika'nın 8 puan gerisindedir. Geriye altı ülkenin oyları kalmıştır. Oy verecek altı ülke ise Letonya, Belçika, Estonya, Romanya, İsveç ve Slovenya'dır. Son altı ülkeden biri rakip Belçika'dır, bu bir avantajdır kendisine oy veremeyeceğine göre an azından bir oylamayı kolayca geçerek farkın kapanmasına katkıda bulunacaktır. Geri kalan beş ülkenin dört tanesi eski doğu bloğu ülkeleridir, bu, Sertab'ın en büyük rakibi TATU'lu Rusya için avantaj olacaktır mı? Yani eski doğu bloğu ülkeleri beraber bir geçmiş yaşadıkları anneleri Rusya'ya puan verecek miydi, yoksa ona ihanet mi edecekti? Yoksa bu tarz politik görüşleri bir kenara atıp ülkeleri, şarkılara göre mi değerlendirecekti?

Yarışma tüm Avrupa'da olduğu gibi Türkiye'de de nefes nefese takip edilir. Türkiye, tarihinde ilk defa Eurovision Şarkı Yarışması'nda birinciliğe gidiyordu.

Son altı ülke oyunu verirken nefesler tutulmuştur. Letonya bekleneni yapar ve Rusya'ya 12 puan, Türkiye'ye ise 0 puan verir. Bu Sertab ile TATU'nun arasındaki farkı 4'e düşürür. Herkes "eyvah" derken Belçika'nın 12 puanı gelir. Belçika Türkiye'ye verdiği bu 12 puanla, ileride kendi birincilik şansını da yok eder. Sıra, bir diğer eski doğu bloğu ülkesi Estonya'dadır. Estonya da Letonya gibi Türkiye'ye 0 puan verir ve Rusya'ya 12 tam puan verir. Son üç ülkenin oylamasına girerken puan cetveli şöyledir:

Ülke	Ara Toplam	Letonya	Belçika	Estonya	Toplam
4. Türkiye	128		12		140
11. Rusya	112	12	7	12	143
22. Belçika	136	10		8	154

Son dört ülkenin oylamasına geçildiği anı anlatan Demir Demirkan, "Son 4 oylamadan önce Sertab 'Kaybettik' diye aradı. Ben ise 'Biraz daha bekleyelim' dedim"⁶ açıklamasını yaparken; Belçika'nın, oylamanın sonlarına doğru atak yaptığı dakikalarda sürekli Sertab Erener'le telefon görüşmesi yaptığını açıkladığı röportajında Demir: "Belçika atak yaptı, delirmek üzereydik. Belçika ile aramız açılır gibi

⁶Sabah "Sertab, beni arayıp kaybettik, dedi..." 2003 Mayıs 26

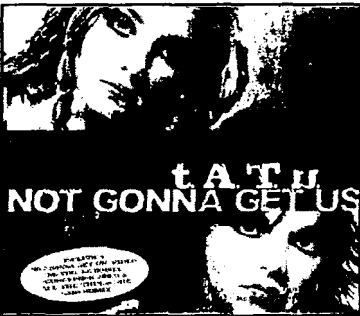
oldu. Sertab aradı... Sesi moralsiz geliyordu. 'Birinciliği kaybettik galiba' dedi. Hepimiz susar gibi olduk... Rumlar bize puan verince tüylerim diken diken oldu"⁷ diyordu.

Oy kullanacak son        Romanya, İsveç ve Slovenya'dır. Bu       den ikisinin eski doğu bloğu        olması tedirginlik yaratır.   nceki        de ikisi eski doğu bloku       ydi ve onlar Rusya'nın Türkiye'nin   n ne geçmesini sağlayacak puanlar vermişti. Oylama aynı       de mi devam edecekti yoksa oylamanın y  n  de i ecek miydi?

Oy verme sırası Romanya'dadır. Romanya değerlendirmesini Türkiye lehine kullanır, puanlamada Rusya'ya 7, Türkiye'ye 10 puan veren Romanya; Sertab'la TATU'nun puanını e itler.   imdi ikisi de 150 puandadır.   eki me devam ederken Belçika 162 puana çıkar ve rakiplerinin 12 puan   n ne geçer. Sıra İsveç'tedir, İsveç Türkiye'ye 10, Rusya'ya 7 puan verir; ama Belçika'ya 0 verir, bu Kuzey Avrupa'da hayretle karşılanır. Belçika'nın liderliği İsveç'e rağmen devam etmektedir. Herkes Belçika'nın birinci olacağını zanneder, son s  z ise Slovenya'nındır.

������	Ara Toplam	Letonya	Belçika	Toplam
4. Türkiye	128		12	140
11. Rusya	112	12	7	143
22. Belçika	136	10		154

Son oylamaya geçerken kafalarda değişik komplo teorileri de dola ır, eski bir doğu bloğu        olan Slovenya; Belçika ve Türkiye'ye 0, Rusya'ya 12 puan verirse Rusya 162 puana çıkacak ve Belçika ile eşit puana sahip olacaktı.

Bu durumda EBU'nun  artnamesine g  re oylamada en fazla tam puana yani 12 puana sahip olan        birinci yapacaktı. Belçika'nın       , Rusya'nın ise be   adet tam puanı olacağı için, Rusya adına yarışan TATU grubu ipi g      lecekti. Herkes bu komplo teorisinin gerçekleşip gerçekleşme-

⁷H rriyet, "Oylama sırasında Demir'i aradı" 2003 Mayıs 26

yeceğini düşünürken, Slovenya komplo teorisini bozar ve Belçika'ya 3 puan verir. Böylece Rusya 12 puan bile olsa Belçika'yı geçemeyecek ve birinci olamayacaktır. Bu üç puan, matematiksel olarak iki ülkenin birincilik şansına sahip olduğunu kanıtlar: Belçika ve Türkiye. Slovenya puanlarını açıklamaya devam eder nefesler tutulmuştur, Türkiye'nin birinciliği için minimum 8 puana ihtiyaç vardır. Slovenya Türkiye'ye 8 puan verdiği takdirde, Belçika ile eşit puana sahip olacak ama daha fazla sayıda 10 puana sahip olduğu için birinci olacaktır. Belçika jürisinin 8 puanı Hırvatistan'a gider, sıra 10 ve 12 puandadır. Bu var olma ya da olmama anıdır. Slovenya jürisi, 10 puanı Türkiye'ye verdiğini açıklar. Bu Türkiye'nin birinciliğinin ilan edildiği an olur. İmkansız, gerçek olmuştur; yıllardır tartışılan büyük hayal 24 Mayıs 2003 Cumartesi günü gerçekleşir ve Türkiye birinci olur. Slovenya 12 puanı Rusya'ya verir bu tam puan Rusya'nın işine yaramaz ve Rusya yarışmayı üçüncü sırada tamamlar. Son yılların en çekişmeli Eurovision Şarkı Yarışması olmuştur, çekişmenin boyutu ise ilk üç ülkenin puanlarından bile anlaşılmaktadır. Birinci ile ikinci arasında 2, üçüncü arasında ise 3 puan fark vardır.

Ülke	Ara Toplam	Slovenya	Toplam
4. Türkiye	157	10	167
11. Rusya	152	12	164
22. Belçika	162	3	165

Büyük Coşku Başlıyor

Birincilik Türkiye'de şok etkisi yaratır, birinciliği beklemeyen Türk basını apar topar telefonla Sertab Erener ve ekibiyle kantağa geçer ve manşetlerini hazırlar. Bu büyük başarının gerçekleştiği an, Türk ekibinin yanında Türk medya-sından bir tek bile basın mensubunun olmayışı tarihe geçer. Sertab Erener yarışmadan sonra yüzlerce batılı basın mensubunun karşısına geçer ve açıklama yapar. Türk basını ise yabancı meslektaşlarının sorduğu soruları televizyondan izler. Belli ki 28 yıllık mücadelenin sonunda birincilik kaza-

nan Sertab Erener'in bu mücadelesi, magazin meraklısı medya için haber değeri taşımamış, Sertab Erener bu savaşta en başından beri yalnız bırakılmıştı.

Bütün gazetelerin ertesi gün manşetten verdiği Sertab Erener'in Eurovision zaferi, sadece basın değil sanatçı ve siyasetçilerin de bir numaralı gündem maddesini oluşturuyordu. Yarışmadan sonra gazetelerin manşetleri ise şöyleydi:

Akşam: "28 yıl sonra gelen zafer"

Hürriyet: "Thank you Sertab"

Star: "Bugünleri de gördük"

Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer , "Türkiye'nin birinci olmasından büyük mutluluk duydum. Sanatçımız Sertab Erener ile söz ve müzik yazarı Demir Demirkan ve şarkının düzenlemesini yapan Ozan Çolakoğlu başta olmak üzere herkesi kutluyorum"⁸ derken, sanatçıyı telefonla arayan Başbakan Tayip Erdoğan çok mutlu olduğunu belirtirken, Meclis Başkanı Bülent Arınç'ın kutlama mesajını TRT Genel Müdür Vekili Buran'a göndermesi dikkati çekti. Arınç, mesajında "Genç sanatçımızın elde ettiği bu başarı milletimiz tarafından kıvançla karşılanmıştır."⁹ dedi.

Elde edilen başarı hakkında açıklama yapan sanatçılar ise gayet mutluydu.

Semiha Yankı: "28 yıl önce başlattığım yarışı Sertab finale taşıdı, birinci de yaptı. Helal olsun. Bugünleri görebilmek mutlulukların en büyüğü. Benim zamanında izleyici oyları olsaydı biz de başarıyla dönerdik. Artık dünya korksun bizden. Türkler geliyor, geldi bile. Keşke gelecek yıl da bizi Tarkan temsil etse."

Ajda Pekkan: "Türkiye ve Sertab adına çok büyük bir gurur. Sevinç çılgınlıkları attım."

⁸Akşam, "Arınç TRT'yi kutladı" 2003 Mayıs 26

⁹Akşam, "Erdoğan bizzat aradı" 2003 Mayıs 26

Sezen Cumhuri Önal: "Ozan Çolakoğlu ve Demir Demirkan çok güzel bir şarkıya imza atmış. Ama hala şarkının İngilizce olmasına karşıyım."

Fusun Önal: "İngilizce şarkı ile katılma fikrine itiraz edenlerin cevabı aldıklarına inanıyorum. Gelecek yıl kim katılmalı dersiniz, aklıma sadece bir isim geliyor, o da Tarkan. Eğer Tarkan da İngilizce söylese, iki yıl üst üste bu yarışmayı kazanmış oluruz."

Atilla Özdemiroğlu: "Neyse, milli bir meseleyi toplumca aşmış olduk."

Kayahan: "Sertab ödülünü alırken gurur duydum."

Sezen Aksu: "Birlikte çalıştığımız dönemlerde onu dünya keşfedecek diyordum. Bana hayatımın en büyük sevincini yaşattı."

Nilüfer: "Yarışmayı başından sonuna kadar büyük bir heyecanla izledim. Gerek Sertab'ın yorumu, gerekse tüm ekibin performansı çok iyiydi."

Sertab Erener ise yarışmadan hemen sonra yaptığı açıklamada, yarışma öncesi onu eleştirenlere en güzel cevabı birincilikle verdiğini söyledi. Sertab Erener "Yurt dışında Türklerin en yoğun

yaşadığı ülke olan Almanya'dan 10 Puan aldık. İngilizce olması bizim için büyük avantaj oldu. Melodi yapısı değişti, yorum değişti. İsimizi çok iyi yaptığımıza inanıyorum. Türkiye'nin tanıtımını en iyi şekilde gerçekleştirdik. Ekip olarak hepimiz buna inanmıştık. Sahnede kendimi Rumeli Hisarındaki gibi hissettim. Ama puanlama başlayınca bir yarışmada olduğumu anladım. "Kıbrıs Rum Kesimi'nden Türkiye'ye 8 puan verilmesine çok sevindiğinin altını çizerek, puanlama yapılırken insanların politik geçmişlerinden soyutlanamadığını ifade eden Sertab Erener, "Puanlama başladığı andan itibaren bunu hissettim. Bunu da biraz normal karşılıyorum, insanlar kendilerine yakın hissettiği ve aynı

kökten geldiği insanlara daha yakın olup puan veriyor” yorumunu yaptı.¹⁰

Türkiye’nin Eurovision Şarkı Yarışması’nı başlatan ve ilki 1975 yılında düzenlenen Türkiye finalinin yapımcısı Bülent Özveren, “Eğer yarışmadan birincilikle ayrılmısaydık şaşırırdım. Sonuçta, Sertab Erener son derece başarılı bir solist. Kuvvetli bir soprano, güzel bir müzik ve muhteşem bir şov vardı ortada. Bence 26 şarkı arasında, kıyafetinden dansına ve müziğine kadar en görkemlisi bizimkisiydi.”¹¹

Dünya Basını Sertab Erenër ve Türkiye’yi konuşuyor

BBC: Türkiye birinciliği hak etti; çünkü diğer bütün yarışmacıların aksine şarkısına kendi kültürlerinden bir şeyler katmıştı.

Reuters: Karizmatik şarkıcı Sertab Erener yorucu bir ritim ve göbek dansı ile milyonlarca Avrupalı’nın gönlünü fethetti.

Yunan ERP Devlet Rad-

Yosu: Türkiye büyük bir başarıya imza attı. Erener’in Eurovision’da Yunanistan’ı temsil eden Mando’yla düet yaptığı “Fos” (Aşk) adlı şarkı zaten tanınıyor. Bu parçası, sadece Yunanistan’da değil bütün Avrupa’da büyük sansasyon yaratacak.

Antenna TV-Yunanistan: Türkiye bu alanda Avrupa’da büyük bir başarı elde etti. Eurovision’daki başarı, Türkiye’nin AB kuzu olacak.

Television Espanola: Türkiye uzun bir süreden sonra Eurovisionu Avrupa’nın Kuzeyinden alıp güneye taşıdı.

El Mundo-İspanya: Türkiye, dün akşam sanatıyla da Avrupa’ya girdi. Türkiye’den gelen melodi ve dans büyüledi.

¹⁰Hürriyet, “En güzel cevabımı birincilikle verdim” 2003 Mayıs 27

¹¹Akşam “Özveren’in mutluluğu” 2003 Mayıs 28

ABC-İspanya: Siyasilerin Avrupa'ya kabul etmediği Türkiye, bu kez müziği ile Avrupa'ya girdi.

La Razon-İspanya: Türkiye TATU'nun havasını söndürdü.

DPA-Almanya: Daha önce, ilk üç sıradaki ülkeler birbirlerine hiç bu kadar yakın olmamıştı. Erener'in İngilizce şarkı söylemesi Türkiye'de bir hayli tartışılmıştı.¹²

İngiltere SIFIR Çekti

2003 yılında yapılan Eurovision Şarkı Yarışması'nın en ilginç sonuçlarından biri de İngiltere'nin sonucu oldu. İngiltere yarışmada ilk kez sıfır puan alarak tarihinde bir ilk yaşadı. İngiltere'nin bu sonucu hakkında yorum yapan BBC l'in yapımcısı Terry Wogan, bu başarısızlığın ardında İngiltere'nin Irak savaşına olan desteğinin yattığını iddia etti.¹³

Ruslar Sinirli

Yarışma öncesi kesin favori gözü ile bakılan Rusya adına yarışan TATU grubu, 6 bin kişinin yarışma salonundan canlı olarak izlediği ve 11 milyon dolara mal olan¹⁴ gecede, kaybettikleri birinciliğin ardından hayli gergin anlar yaşadı. Moskova'daki ORT televizyonu yarışma boyunca "Bizim kızlar muhakkak kazanacak, onlar Eurovi-

¹²Hürriyet, "Dış Basın Ne Dedi" 2003 Mayıs 26

¹³Akşam, "Tarihi geceden notlar" 2003 Mayıs 27

¹⁴Star "Bizdeki iki gece" 2003 Mayıs 26

sion değil dünya yıldızı" ifadesini kullanırken, yarışmadan sonra "Yarışmada hakkımız yendi, kızlarımız sindirildi." yorumunu yaptı. Yarışma bitiminde sonuçlar açıklandığında ise saatler süren açık oturumlarda tartışmalar yapılan Rusya'da hakim yorum "TATU birinci gelmese bile, birincilik Türkiye'nin olmamalıydı. Birinciliği Belçika hak etmişti."¹⁵ oldu. Eho Moskvi radyosunda TATU'nun yarışmadan sonra düzenlediği basın toplantısını, Erener'in basın toplantısından daha fazla gazetecinin izlediğini iddia etti.¹⁶ Öte yandan yarışma öncesinde Riga'daki William Hill adlı müşterek bahisler bürosunda, Sertab Erener'in birinciliğine 1/150 oranında kar açıklar. Bahiste Sertab Erener'e oy kullanan bir tek kişi vardır, o da bin Euro yatırarak 150 bin Euro kazanan Ali Durgut'tur.¹⁷ Ali Durgut OGAE'nin eski başkanlarındanr.

Sertab Kraliçeler Gibi Karşılanıyor

Sertab Erener'in başarısı günlerce konuşulur, sıra yorumcunun Türkiye'ye dönüşüne gelir. Türkiye'ye dönmenden önce yaptığı açıklamada, Eurovision'a katılacak sanatçının İngilizce okuması gerektiğini söyleyen yorumcu, "Dünyaya yeni bir açılım yapmanın zamanı geldi. Gerçeği dilden çok, kurgu önemliydi. Türkiye buna güveniyordu, kazandık ve kimsenin yüzünü kara çıkarmadık. Gelecek yılda İngilizce söylenebilir"¹⁸ yorumunu yaptı.

Türk Hava Yolları'nın Kopenhag-İstanbul seferini yağın tarifeli uçağıyla İstanbul'a gelen Sertab Erener, Atatürk Hava Limanı'nda kraliçeler gibi karşılandı. Şeref tribününde ağırılan yorumcu "Deliler gibi çalıştık. Heyecanlanmak için yarışmaya konsere çıkar gibi çıktık. Ancak oylamada kendimizden geçtik, özellikle ben kalp krizinden öleceğimi zannettim." diye konuştu.¹⁹ Türkiye'ye dönüşünden

¹⁵Hürriyet "Ruslar Kışkandı" 2003 Mayıs 27

¹⁶BAŞLAMIŞ Cenk, Hürriyet, "Rusların bahanesi politik oyunlar"

¹⁷Akşam "Bahiste 150 bin Euro kazandı" 2003 Mayıs 26

¹⁸Sabah, "Hala Şoktayım" 2003 Mayıs 26

¹⁹Hürriyet, "Sertab'a Vip Karşılama" 2003 Mayıs 27

sonra Ankara’da devletin zirvesi tarafından verilen davete katıldı. Davette Başbakan Erdoğan, Erener’e bir altın bileziklik armağan ederken, görüşme sırasında TBMM Başkanı Arınç yorumcuya bir plaket verdi.²⁰

Eurovision’u Sahiplenenlerin Kavgası

Eurovision Şarkı Yarışması’nda 28 yıl sonra elde edilen birincilikten sonra, Dışişleri Bakanı Abdullah Gül’ün “Eurovision ve Cannes Film Festivali başarıları hükümetin sağladığı prestij sayesinde elde edildi” sözleri ile Devlet Bakanı Kürşad Tüzmen’in “Başbakan’ın Avrupa ülkelerine ziyareti, bu başarıda etkili oldu.” açıklaması tepki çekti.²¹ Bu iki açıklamaya karşılık olarak Sertab Erener’in yarışmaya katılması kararını veren, dönemin TRT Müdürü Yücel Yener “Hükümetle ilgisi yok, Gül’ün başbakan olduğu hükümet, İngilizce şarkıyı engellemeye çalıştı. Karar almasam, Erener’i desteklemesem başarı olmazdı ve beni idam ederlerdi. Gerisi hikaye.” yorumunu yaptı.

Sertab’ın Şarkısı Türkiye’de Fazla Satmadı

Sertab Erener’in Eurovision Şarkı Yarışması’nda birincilik kazanan şarkısı “Every Way That I Can” Sony Music etiki ile müzik marketlere sunulur. Single olarak satılan albüm olarak piyasaya sunulan albüm Eurovision’daki gibi abartılı bir başarı elde etmez. Türkiye’de single albümlerin ticari başarısızlığına, bir de o dönemlerde Türkiye’de revaçta olan korsan albümler de eklenince bu tarihi başarı hak ettiği tirajı elde etmez. Gerçeği başarının kriterleri de tartışılabilir; ama böylesine büyük bir başarı elde eden bir şarkının albümünün, en azından bir 500 bin satarak 2003 yılının en çok satan albümleri arasına girmesi gerekirdi. Yıllar sonra konu hakkında açıklama yapan Kayahan, “Sertab’ın Eurovision Şarkı Yarışması’nda birinci olan şarkısı, onun önceki şarkıları kadar satmadı Türkiye’de. O da Avrupalı’ya

²⁰Aksam “Devletin zirvesinde listelerin tepesinde” 2003 Mayıs 27

²¹ÜSTÜNKAYA Ezeşhan, Sabah “Eurovision’u Kim Kazandı” 2003 Mayıs 28

kendisini beğendirmek zorundaydı. Avrupa'ya kendini beğendirirken Türkiye'deki lezzet kaçıyor. Sertab çok iyi yarıştı, beste, aranjman çok iyiydi. Satışa bakın, bu satışa yansımıyor. Bu şapka kafamıza göre değil, Türkiye'de tutsa orda tutmuyor, orda tutsa bizde tutmuyor.”²² diyerek bu konuya farklı bir bakış getirir.

²²Radyo D, Michael Show, Röportaj Mart 2005

2004 “ For Real” ve Athena

Ohh come on up come on up
now
What you are doin what you
are waiting for
Oh it's time to push it break it
rush it
Don't ever let life pass you by
All I know is you don't want
to be part of the crowd

Realise yourself
You say it but don't feel it
What you saying has no meaning
Don't hide your soul
For real I'm for real
Come on up
Up I wanna bring you up up I wanna bring you up
Do you want do you want
Please please no questions no answers no more running in
circles
Are you in are you out do you know your way out
Let me take you up into the sky
For real I'm for real
Up up I wanna bring you up up I wanna bring you up
Do you want do you want
Rise in up now rise in up now

Söz-Müzik-Düzenleme-Yorum: Athena

Türkiye'nin 28 yıllık Eurovision Şarkı Yarışması hayali 2003 yılında sona ermişti, sıra ev sahipliği yapmaya gelmişti. Birinciliğin geldiği günün hemen ertesinde yarışmaya ev sahipliği yapacak Türkiye'nin göstereceği ev sahipliği per-

formansı tartışılmaya başlandı. Tartışmaların bir bölümü bu yarışmanın hangi ilde, hangi mekanda yapılacağı konusunda yoğunlaşırken; bir bölümü de bu yarışmanın Türkiye’de başarı ile yapılıp yapılamayacağı konusundadır. Sertab Erener’in getirdiği birincilikten sonra, altı ay kadar yarışmanın organizasyonu hakkında hiçbir gelişme yaşanmaz. TRT’nin yönetiminin değişecek olması bu konudaki çalışmalarını olumsuz etkilemektedir, yeni yönetimin izleyeceği yolun belirsizliği bu konudaki gelişmeleri aksatır. Yarışma için çeşitli yerler düşünülür, bu yerler arasında Aspendos Antik Tiyatrosu da vardır. Türkiye’nin tarihsel dokusu ile bütünleşecek bir mekan ve organizasyonla dünyaya seslenmek isteyen komitenin Aspendos fikri hemen elenir. Çünkü mühendisler böylesine bir organizasyonun Aspendos tarafından taşınamayacağı söylenir. Bu noktadan sonra Eurovision Şarkı Yarışması nerede yapılacak sorusunun yanıtları aranır.

36 ülkenin aktif olarak katılacağı yarışma, katılan ülkelerin sayısının rekor artışı sebebiyle ilk kez iki aşamalı olarak yapılacaktı. Buna göre geçen yıl ilk 10’a giren ülkeler ile EBU’nun kurucularından ve katılım payı yüksek olan 4 ülke (İngiltere, İspanya, Almanya, Fransa) doğrudan finale kalacaktı. Diğer 22 ülke ise önce 12 Mayıs 2004 tarihinde yapılacak olan yarı finalde yarışacaktı. Yarı final sonucunda 10 ülke finale katılmaya hak kazanacak, final ise 24 ülkenin katılımıyla 15 Mayıs’ta gerçekleşecekti.¹

Türkiye’yi kim temsil edecek?

49.’su Türkiye’de düzenlenecek olan Eurovision Şarkı Yarışması’nda, Türkiye’yi kimin temsil edeceği konusunda çeşitli senaryolar kurgulanırken, TRT’nin yaptığı bir açıklama müzik camiasında şok etkisi yaratır. Özellikle halka açık bir yarışma düzenlenmesini bekleyen amatör müzisyenleri mutsuz eden bir karar uygulayan TRT, 2004 yılındaki Eurovision Şarkı Yarışması’nda Türkiye’yi Athena grubunun temsil edeceğini açıkladı. Yapılan açıklamada Athena’nın yarışma için 3 eser hazırlayacağı söylenir. Bu üç

¹TUNÇEL Hakan, MediaCat, “Euromarketing Fırsatı” 2004 Mayıs s.40

eserden hangisinin Türkiye'yi temsil edeceği ise yapılacak bir halk oylaması ile belirlenecektir. Bu açıklama, beraberinde birçok tartışmayı da getirdi, tartışmalar iki kanatta toplanıyordu. Birinci kanatta TRT'nin atama usulü ile yaptığı bu seçimin demokratik olmadığı yönündeydi, ülkede bu yarışmaya katılmak isteyen girişimci teşebbüslerin haklarının ellerinden alınması olarak yorumlanan bu kararın dışında, tartışılan diğer konu da Athena'nın Türkiye'yi hangi oranda sosyal anlamda temsil ettiğiydi. Farklı bir grup olan Athena'nın seveni kadar sevmeyenin de olması, müzik tarzı ve yaşam biçimi bakımından ele alındığında Türk insanının ancak yüzde 5'ini yansıtabilen bu grubun, yarışmaya adeta atanması uzun bir süre tartışıldı. Karara göre Athena'nın hazırlayacağı 3 şarkı İngilizce olacaktı, yani Türkiye 2004 yılında da yarışmaya İngilizce bir şarkı ile katılacaktı. Model olarak 2003 yılında uygulanan seçim modelinin aynısını uygulamak isteyen TRT'nin, bu modelle kazandırdığı birincilik ise onu eleştirenleri susturuyordu. Bir yandan Athena tartışması yapılırken, diğer yandan da yarışmanın nerede yapılacağının da tartışmaları devam ediyordu. Yarışmanın İstanbul'da yapılması karara bağlandıktan sonra, organizasyonun hangi mekanda yapılacağının tartışmaları başladı. TRT Genel Müdürü'nün bir türlü atanamaması ve yetkililerin imza atmaktan kaçınması nedeniyle, hazırlık aşaması uzun süre durakladı. Yumurta kapıya dayanınca "Yıldırım hızı" ile hazırlığa başlandı.² Önce salon konusu gündeme geldi. Mydonose Showland ve Lütfi Kırdar Konser salonu gündeme geldi; ancak karar, yarışmanın Abdi İpekçi Salonu'nda gerçekleşmesi yönünde çıktı. Athena grubu kendilerine yapılan teklif hakkında, "TRT bize yarışmaya girmemizi önerdiğinde ancak kendimize dair hiçbir şeyi değiştirmemek, burada var olduğumuz gibi var olmak şartıyla katılabileceğimizi söyledik. Bu şartımız kabul edilince de katıldık. Eurovision'a girerken iki amacımız vardı. Biri hiçbir ödün vermeden ülkemizi Avrupa'da temsil etmek, diğeri ise kendimizi Avrupa'da dinletebilmek."³

²DİNLE, "...Ve Eurovision Türkiye'de" sayı 3

³E-Kolay net / Haber "Bakalım Uslanmışlar mı ?" Erişim Tarihi: 17.04.05

Renksiz Geçen Türkiye Finali

Athena aldığı görevle beraber çalışmalarına başlar ve üç şarkısının hazırlıklarını tamamlar. Yarışma finali 24 Ocak 2004 Cumartesi günü, TRT’de yayınlanan “Sayısal Gece” adlı programın içinde gerçekleşir. Bu final yarışmasından bir hafta önce Athena’nın hazırladığı üç şarkı, halka TRT vasıtasıyla tanıtılır. O gece yapılan Türkiye finali, gerek Athena’nın hazırladığı üç şarkının toplumla örtüşmemesi, gerek yarışmanın yarışma havasından uzakta kalması, gerekse o dönem Kanal D’de yayınlanan Popstar adlı programın bir futbol maçı gibi izleyicileri kendisine çekmesi sebebi ile sönük geçer. Son yılların en sönük Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finaline şahit olan Türk halkı, bu yarışmaya hak ettiği ilgiyi de göstermez. O gece yarışan üç şarkının aldığı SMS oy toplamı 86 binde kalırken, Popstar yarışmasının aldığı SMS oy sayısı 500 binin üzerine çıkar.⁴ Yarışmanın reytingleri de istenen seviyelerde değildir. Popstar tüm kişilerde yüzde 44.50 lik bir izlenme payı alırken, “Sayısal Gece” yüzde 3,6’lık bir izlenme payı ile 100 program arasında 58. olur. AB grubunda ise yüzde 6,7’lik bir izlenme payı ile 23. olan program her bakımdan arzu edilen sonuçları getirmez. Türkiye finalindeki keyifsizlik, o gece salonda da kendisini gösterir. Şarkıları anons eden sunuculardan tutun da, salonda bulunan izleyici ve ödülleri verecek bürokratlara kadar herkes keyifsiz izler yarışmayı. Patırtı gürültü içinde verirken birincilik ödülü ve ses karmaşası içinde gelen alkış sesleri... İşte bu hengame içinde, Türkiye’yi 49.’su İstanbul’da yapılacak olan Eurovision şarkısında temsil edecek şarkı da belirlenir: FOR REAL

Yapılan oylama sonucunda “For Real” açık ara farkla birinci oldu.⁵

⁴TEZEL Canker, İürriyet, “Eurovision Popstar’ın gölgesinde” 2004 Ocak 26

⁵<http://www.michaelshow.net> , “Eurovision 2004’de Türkiye’yi temsil edecek şarkı belli oldu” Erişim tarihi 16.04.2005

I love mud on my face: % 10

Easy Man: % 11

For Real: % 79

Türkiye finalinin sönük geçmesi, Popstar'ı düzenleyen kanala bağlı medya gurubu tarafından zafer olarak adlandırılırken, yarışmada yaşanan bu sıkıntı, çeşitli kesimlerce eleştirilir. Halkın katılımının her iki yarışmada bu kadar fark göstermesi, Popstar'ı insanların bir dizi gibi izlemesi ve kendini o yarışmada bir yerlere oturtmuş olmasına bağlanır. Naim Dilmener, "Yöntem değişmezse halk da katılmaz, kendini o oyunda bir oyuncu olarak görmez"⁶ derken; Sezen Cumhuri Önal, bu konuda TRT'yi suçlar: "TRT'de bu tür yarışmalar, yeni müzik değerlerini ortaya çıkarmak için yapılır. "For Real" daha kötü de olabilirdi. Athena atama yoluyla şarkılarını sundu, diğerini halk seçiyor. Halk kendini adam yerine koyanı, adam sayıyor. Onları adam yerine koyma, sonra da atanmışların üç şarkısı için rey iste... Millet o kadar dangalak değil"⁷ diyordu.

Eurovision Finali İstanbul'da

İstanbul'da düzenlenecek olan 49. Eurovision Şarkı Yarışması'nda geri sayıma başlandığı sırada, Türkiye'de bir tartışma daha başlar. Yarışmayı kim sunacak? Medyatik şöhretler cenneti Türkiye'de

bu yarışmayı kimin sunacağı tartışılırken, konudaki belirsizlik de büyür. Özel medyanın yarattığı onca şöhret vardır; ancak nedense şarkıcı, sunucu, manken, vs. medyatikler topluluğundan hiç kimse bu yarışmada sunucu olarak düşünülemez. Çünkü medyanın desteksiz star yetiştirme savaşının ürünleri o medyatik showman, stand-up'çı, şarkıcı ve bilimüm işleri yapan halkın sevgilisi gençlerin hiçbirisi ne

⁶HAFTALIK, "Üç insan üç şarkıya karşı" 2004 sayı 42, s. 13

⁷HAFTALIK, "Millet O kaclar dangalak değil" 2004 sayı 42, s. 14

İngilizce biliyor ne de başka bir dili kullanabilecek kapasiteydi. Üstelik dönemin medyatik sunucu ve şovmenlerin hiçbiri böylesine uluslararası bir yarışmada görev alabilecek bilgi ve kültüre de sahip değildi. Uzun süren arayış sonucunda TRT, Meltem Cumbul ve Korhan Abay'ın, yarım milyar insana bu yarışmayı sunması konusunda görev verir. Korhan Abay, birden çok dile hakim oluşu, Meltem Cumbul'un özellikle İngilizce'ye olan hakimiyeti ve yurt dışında eğitim almış olması; bu ikiliyi TRT'nin can simidi yapmıştır. Bu olay aslında Türk medyasının ucuz star üretme konusunda ne kadar başarılı olduğunu da göstermiştir. Özellikle 90'lı yıllarda yetişen TV sunucularının kalitesi, AB'ye girme sürecindeki Türkiye'nin bu konuda da standart tutturmada sıkıntı yaşayacağını en önemli kanıtı olmuştur.

TRT'nin Ev Sahipliği Hazırlıkları

15 Mayıs günü Abdi İpekçi salönünde yapılan 49.Eurovision Şarkı Yarışması finali öncesinde, ilk kez yapılan yarı final 12 Mayıs günü gerçekleşti. Yarışmanın koşturmacası ise 3 Mayıs günü yarışmacıların İstanbul'a gelmesi ile başladı. Bütçesi belli olmayan yarışma için TRT Ebu'dan 5 milyon Euro alacağını açıkladı. Yarışmanın sonucunda toplam harcamalar saptanacak bunun yüzde 40'ı EBU üyesi ülkelerinden katılım payı ücreti olarak alınacaktı.

Yarışmanın canlı yayın yönetmenliğini, 2003 yılının yarışmasını da yöneten Steven Stojanoviç yaptı. Türkiye tarafında ise Bülent Osma görev aldı. Eurovision 2004 için İstanbul'a 5 bin 500 konuk, 700'e yakın yarışmacı ve 1500 gazeteci geldi. Yarışmadan 20 gün önce başlayan hazırlıklar için Abdi İpekçi salonunda 30 tır ve 40 kamyon malzemeye çalışıldı. 100'ü yabancı, 750 teknisyen binayı konser salonu haline getirmek için 185 km kablo döşedi. Sahnedeki ışık düzeni için 16'sı yurt dışından olmak üzere toplam 20 tır, ses düzeni içinse 5 tır ile İsveç'ten geldi.⁸

⁸Dinle, "Ve Eurovision Türkiye'de" sayı 3

İstanbul'da gerçekleştirilen 2004 Eurovision Şarkı Yarışması'nın biletleri Biletix tarafından satıldı. Biletler 105–175 milyon TL arasında değişen fiyatlarla satıldı ve yarışmadan bir ay önce tükendi. Yarı final biletleri ise 52,5 ile 87,5 milyon lira arasında değişen fiyatlarla satıldı. Yarışmaya öylesine muhteşem bir ilgi vardı ki; yarı finalin prova biletleri bile 17,5 ile 35 milyon TL arasında değişen fiyatlarla satıldı.

41 ülkenin canlı olarak yayınladığı gece, yarışmaya katılmadığı halde Avustralya, Porto Riko, Kosova, Amerika ve Ermenistan tarafından da izlendi. Bu yayının Türkiye için reklam değeri ise oldukça yüksekti. Avrupa TV kanallarında 1 saniyelik reklamın ortalama 3 bin 500 dolar olduğu dikkate alındığında, üç saat süren yarışmanın Eurovision Şarkı Yarışması'nın tanıtım bedeli parasal olarak yaklaşık 2,2 milyar dolara denk geldi. Bu rakam 60 milyon dolarlık Türkiye'nin 2004 yılı tanıtım bütçesinin oldukça üstünde bir rakam oldu. Uzmanlar bu yarışmanın yarım saatinin bile, Türkiye'nin tanıtılmasının 380 milyon dolarlık reklam değerine denk düştüğünü belirtti.⁹ Öte yandan yarışma için İstanbul'a gelen konukların yarattığı turizm gelirin, 10 milyon dolara yakın olduğu da yarışmadan sonra açıklandı. Yarışmacıların sahne aldığı sahnede farklı medeniyet, kültür ve dinlerin bulunduğu Türkiye'den yola çıkılarak tasarlanan dekor 1'i ana kubbe olmak üzere 3 kubbe ve podyumdan oluşturuldu. Kubbelere üzerlerine düşürülen ışık ve efektlerle şarkılarda oluşturulmak istenilen ortama göre renk ve ses değiştirdi. Zeminde yer alan 3 kubbenin yansımasıyla oluşan elips podyumlar, aşağı yukarı hareket ederek, değişken görüntüler verdi.¹⁰

Yarışmanın Takvimi

- 3 Mayıs.....: Yarışmacıların İstanbul'a gelişi
5 Mayıs.....: Abdi İpekçi provalarının ilk günü
6-7-8-13 Mayıs.....: Şehir gezileri

⁹ÖZPEYNİRCİ Emre Hürriyet Ekonomi "Eurovision'la prime time Türkiye, 2,2 milyar dolar" 2004 Mayıs 15 s. 9

¹⁰GÜNEŞ, "41 Ülke bizi izledi" 2004 Mayıs 16

- 9 Mayıs.....: Çırağan Palas otelde verilen
"Welcome Party"
- 11 Mayıs.....: Yarı final kostümü provaları
(16.00 ve 22.00)
- 12 Mayıs.....: 16.00 Yarı final kostümlü
provaları
22.00 Yarı final
00.30 Sertab Erener konseri
- 13 Mayıs.....: Sanatçılara verilen, boğazda
tekne partisi
- 14 Mayıs.....: Final için kostümlü genel prova
(16.00 ve 22.00)
- 15 Mayıs.....: 22.00 Final gecesi
00.30 Yarışma sonrası kokteyli

Eurovision Tarihinin İlk Yarı Finali

Eurovision Şarkı Yarışması'nda bir ilk olarak gerçekleştirilen yarı finale, ev sahipliği yapan ilk ülke Türkiye oldu. 12 Mayıs günü gerçekleştirilen yarı finalde, geçen yılki yarışmada ilk 15'e giremeyen ülkeler ile yarışmaya bu sene ilk kez katılmak isteyen ülkeler yarıştı. Toplam 22 ülkenin yarıştığı yarı final gecesinde, ilk 10 dereceyi alan ülke ve sanatçıları, 15 Mayıs günü yapılacak olan finalde finalist 14 ülke ile beraber yarışma hakkını kazandı. Yarı finalde yarışan ve ilk 10'a giren ülkelerle aldıkları puanlar aşağıdaki gibi oldu.

1	Sırbistan - Karadağ	Zeliko Joksmovic	Lane Moje	263
2	Ukrayna	Ruslana Lyzhicko	Wild Dances	256
3	Yunanistan	Sakis Rouvas	Shake It	238
4	Arnavutluk	Anjeza Shahini	Image Of You	167
5	Kıbrıs	Lisa Andreas	Stronger Every Minute	149
6	Hollanda	Reunion	Without You	146
7	Bosna Hersek	Deen	In The Disco	133
8	Malta	Julie & Ludwig	On Again... Off Again	74
9	Hırvatistan	Ivan Mikulic	You Are My Only Love	72
10	Makedonya	Tose Proevski	Life is...	71

Ve... Athena Sahnede

15 Mayıs günü gerçekleştirilen final gecesinde, "For Real" adlı şarkı ile Türkiye'yi temsil eden Athena, 22. sırada yarıştı. Sahneye olan hakimiyetlerini yarışma gecesi de yansıtan grup, şarkısını başarı ile yorumladı. Yarışma gecesi için hazırladıkları özel koreografi ile de beğeni kazanan Athena, final gecesinde kırk yıllık Avrupalı gibi sahne aldı. Tüm yarışmacı ülkelerin değerlendirmesini televoting ile gerçekleştirdiği yarışma, önceki seneye oranla daha az çekişmeli geçer. Yarışmada oylama, favoriler arasında gösterilen Ukrayna, Sırbistan-Karadağ ve Yunanistan arasında geçer. İlk oylamadan son oylamaya kadar bu üç ülkenin çekişmesi ile geçen yarışmada, Ukrayna 280 puan toplayarak birinci olur. Ruslana'nın yorumladığı "Wild Dances" adlı şarkıyı, 263 puan toplayan Sırbistan-Karadağ adına yarışan Zeljko Joksimović'in "Lane Moje" adlı şarkısı takip etti. Yarışmadan önce favori gösterilen ve Yunanistan'ın Tarkan'ı olarak anılan Sakis Rouvas'ın "Shake It" adlı şarkısı ise 252 puanla ancak üçüncü olabildi. Yarı final gecesinde ilk üç sırayı alan üç ülke final gecesinde de ilk üç sırada yer aldı. Dördüncülük koltuğunda ise bir sürpriz vardı: Athena ve "For Real". Kimisine göre sürpriz, kimisine göre ise haklı bir sonuç olan dördüncülük Türkiye adına alınan üçüncü en iyi sonuç oldu. Yarışmada Türkiye'ye puan veren ülkeler:

12 Puan: Fransa, Hollanda, Belçika, Almanya

10 Puan: Danimarka, Romanya

8 Puan: İsviçre, Rusya, Norveç, Polonya,
Arnavutluk, Monaco

7 Puan: Bosna-Hersek

6 Puan: Makedonya, İngiltere, Yunanistan, Ukrayna

5 Puan:	Finlandiya, İzlanda, İsveç
4 Puan:	Kıbrıs
3 Puan:	Andora, Hırvatistan, Beyaz Rusya, Letonya
3 Puan:	Sırbistan-Karadağ, İspanya, İsrail, Litvanya
1 Puan:	İrlanda

Yarışma Sonrası Yorumlar

Athena grubunun, kimsenin ummadığı dördüncülüğü alması, hatta yarışma favorisi Yunanistan'ın da arkasına geçmesi onun taraftarlarını mutlu ederken, birçok şeyi de düşündürdü. Athena'nın bu yarışmada hiç de yabana atılmaması gereken avantajları vardı Bunlar:

- Ev sahibi olması
- Son birkaç yılda Avrupa'da esen pozitif Türkiye rüzgarları
- Her şeyden önemlisi televoting sistemi ile oradaki gurbetçilerimizin verdiği oylar
- İngilizce şarkı yorumlama hakkının devlet tarafından verilmesi

Bana sorarsanız ben Athena grubunun bu kağıt üstündeki başarının aslında başarı olduğuna inanmıyorum. Bu kadar çok sayıda pozitif faktörü arkasına alan bir Athena, adeta maça 1-0 önde çıkmıştı.¹¹

Yarışmanın performans bölümünden sonra ayrılan 5 dakikalık oylama süresi içinde, en fazla SMS Almanya'da toplandı. Almanya'da bu yarışmayı izleyenler beş dakikalık süre içinde, 1 milyonun üzerinde SMS kullandı. Yarışmaya katılan diğer ülke halklarının kullandığı SMS sayısı ise aşağıdaki gibiydi:

¹¹MICHAEL, Pop İnfilakı, Kar Yayınları, 2005 Mayıs

01. Almanya - 1 061 049	19. İzlanda - 46 310
02. İsviçre - 503 627	20. Finlandiya - 45 952
03. İngiltere - 415 558	21. Letonya - 40 453
04. İsveç - 294 828	22. Hırvatistan - 40 220
05. Avusturya - 284 902	23. İspanya - 39 005
06. Yunanistan - 192 564	24. İrlanda - 36 998
07. Hollanda - 158 559	25. Estonya - 34 615
08. Danimarka - 136 769	26. Sırbistan Karadağ - 20 909
09. Türkiye - 121 008	27. Litvanya - 19 627
10. Kıbrıs - 117 751	28. Belarus - 16 204
11. Rusya - 96 955	29. İsrail - 14 297
12. Bosna-Hersek - 95 062	30. Malta - 12 392
13. Norveç - 81 278	31. Romanya - 11 698
14. Belçika - 76 123	32. Portekiz - 8 597
15. Polonya - 72 295	33. Ukrayna - 4 323
16. Slovenya - 61 844	34. Andora - 3 003
17. Fransa - 54 495	35. Arnavutluk - 812
18. Makedonya - 47 599	36. Monako - 110

Yarışmada yapılan televoting oylamasında, 5 dakikada oy veren ülke halklarının kullandığı SMS'lerin tablosunun yer aldığı yukarıda da görüldüğü gibi, Türk halkı bu yarışmada en çok SMS yollayan 9. ülke oldu. Eurovision Şarkı Yarışması'na Türkiye'den 121.008 adet SMS oy geldi.

Ratinglerde Eurovision

49.'su iki aşamada İstanbul'da gerçekleştirilen Eurovision Şarkı Yarışması'na, Türkiye'nin talebi oldukça yüksek oldu. 12 Mayıs Perşembe günü yayınlanan yarı finalde, yarışma tüm izleyicilerde yedinci, sosyo-ekonomik statüsü AB olarak adlandırılan kitlede ise ikinci sırada yer aldı.

	12 Mayıs Çarşamba-Genel ¹²				
Sıra	Program Adı	Kanal	Saat	Rating	Share
1.	Avrupa Yakası	ATV	20:00	7,4	21.00
2.	Show TV Ana Haber	SHOW TV	19:30	7,3	29.70
3.	Berivan	KANAL D	22:08	7,3	20.90
4.	Bütün Çocuklarım	KANAL D	20:08	7,1	19.50
5.	En Son Babalar Duyar	STAR	20:23	7	18.80
6.	Alacakaranlık	SHOW TV	20:40	6,8	17.30
7.	Eurovision Yarışması (YARI FİNAL)	T.R.T.1	21:59	5,8	17.50
	AB GRUBU				
1.	Avrupa Yakası	ATV	20:00	10,3	32.70
2.	Eurovision Yarışması (YARI FİNAL)	T.R.T.1	21:59	8,6	27.60

15 Mayıs 2004 Cumartesi günü yayınlanan final bölümü ise, TRT'nin son üç yılının en yüksek reytingini elde etmesini sağladı. Hem genelde hem de AB grubunda o gece birinciliği yakalayan TRT 1, reytinglerde son üç yıldaki ilk ve tek gün birinciliğini bu yarışma sayesinde elde ediyordu.

	15 Mayıs Çarşamba-Genel ¹³				
Sıra	Program Adı	Kanal	Saat	Rating	Share
1.	Eurovision Şarkı Yarışması	T.R.T.1	21:59	11,4	36.60
2.	Serseri	KANAL D	21:22	6,8	18.20
3.	Show TV Ana Haber Bülteni	SHOW TV	19:30	6,3	26.20
	15 Mayıs 2004 AB GRUBU				
Sıra	Program Adı	Kanal	Saat	Rating	Share
1.	Eurovision Şarkı Yarışması	T.R.T.1	21:59	17,9	52.10
2.	Eurovision Şarkı Yarışması Özel Prog.	T.R.T.1	21:33	7,1	22.10
3.	Akademi Türkiye Gala	ATV	19:57	6,1	19.80

¹²AGB Anadolu-TV izlenme oranları 2004, Mayıs 12

¹³AGB Anadolu - TV izlenme oranları 2004, Mayıs 15

Eurovision Şarkı Yarışması'nın teknik bilançosu

TRT, 49.'su İstanbul'da düzenlenen Eurovision Şarkı Yarışması için gereken idari, mali, teknik standartların yer aldığı taahhünameyi imzalayarak EBU'ya sunduktan sonra, yaklaşık 3.500.000 Euro tutarında bir teknik donanım satın aldı. Teknik donanımın kiralama hizmetleri içinse ek olarak 2.500.000–2.750.000 Euro ödeme yaptı.¹⁴ Yarışmadan önce yapılan kostümlü provalar İstanbul'da, Ankara'da ve yarışmayı yayınlayan tüm ülkelerde kaydedildi. Herhangi bir nedenden dolayı yayının aksaması ve yapılamaması durumunda bu bantlar yayına verilecek ve yayın canlıymış gibi sürdürecekti. Yapılan prova kayıtlarının yarışma finalinin birebir aynısı olmasına dikkat edildi. Final gecesi Türkiye'den yayını alamayan ülkeler, önceki gece kaydedilen ana finali yayınlayacaktı.

Abdi İpekçi salonunun yarışma gecesi için 3 megawatt düzeyinde bir enerjiye ihtiyacı vardı, bu diğer ihtiyaçlarla beraber 4 megawatt'a ulaşıyordu. Bu kadar güç, Abdi İpekçi salonunda yoktu, bunun için özel bir jeneratör grubu planlandı. Yarışma gecesi salon içinde 12 adet, Green Room'da 4 adet olmak üzere, toplamda 16 adet kamera kullanıldı.¹⁵

Yarışmada EBU kurallarına göre oy veren ülkelerdeki telefon operatörlerinden gelen oylar, "Digame" adlı Alman şirketi aracılığı ile toplandı. Digame, puanları alıp bir veri tabanına yazdıktan sonra, sahnede EBU görevlilerinin oturduğu masa, rejideki kontrol bilgisayarı ve sahne içerisindeki gazetecilerin önlerinde bulunan televizyonlara yayın yapan kapalı devre RF sistemine dağıtıldı.

Çatlak seslerin ortaya attığı "Türkiye bu yarışmanın altından kalkamaz" tezinin de çıktığı Eurovision Şarkı Yarışması'ndan sonra, Türkiye büyük bir övgü aldı. Puanlama sırasında bağlanan tüm ülke sunucuları, sözlerine Türkiye'ye yönelik övgülerle başladı. Özellikle Türkçe sözlerle

¹⁴BROADCASTER, "Yeni organizasyonlarda bu birikim ve deneyim kullanılacak" 2004 Haziran s.115

¹⁵BROADCASTER, "Eurovision 2004'ün ardından" 2004 Haziran s. 117

“İyi akşamlar” dileyen sunucular “Muhteşem organizasyon ve show gecesi” nedeniyle Türkiye’ye teşekkür etti. Eurovision Şarkı Yarışması’nı yedi kez kazanan İrlanda’nın puanlarını tanıdık bir isim sundu. Bir süre ülkemizde bulunan ve Burçin Orhon’la yaşadığı aşkla da anılan Johnny Logan, puanları açıklamaya başlamadan önce “En büyük Türkiye” diye slogan attı. Yarışmacılardan, ülke delegelerine kadar 7’den 70’e herkesin mutlu ayrıldığı yarışma bitiminde, herkes TRT’nin başarılı organizasyonunu konuşuyordu.

	TOPLAM	Andora	Arnavutluk	Avusturya	Bosna H.	Belçika	Belarus	İsviçre	Sırbistan K.	Kıbrıs	Almanya
Ukrayna	280	10	5	4	6	5	10	0	10	8	6
Sırbistan K.	263	2	7	12	12	3	7	12		10	10
Yunanistan	252	8	12	2	5	8	6	4	7	12	7
Türkiye	195	3	8	8	7	12	3	8	2	4	12
Kıbrıs	170	4	0	6	0	4	8	2	3		8
İsveç	170	5	4	1	2	2	4	0	4	5	3
Arnavutluk	106	0		5	4	1	0	7	8	0	5
Almanya	93	0	2	10	3	0	0	10	0	0	
Bosna Hersek	91	0	10	7		0	0	5	6	0	0
İspanya	87	12	0	0	0	7	2	6	0	7	2
Rusya	67	0	0	0	0	0	12	0	1	6	0
Malta	50	6	3	0	1	0	0	0	0	0	0
Hırvatistan	50	0	0	3	10	0	5	3	5	0	1
Makedonya	47	0	6	0	8	0	0	1	12	0	0
Fransa	40	7	1	0	0	10	0	0	0	0	0
İngiltere	29	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Polonya	27	0	0	0	0	0	0	0	0	2	4
Romanya	18	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0
İzlanda	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Hollanda	11	0	0	0	0	6	0	0	0	0	0
Avusturya	9	0	0		0	0	0	0	0	0	0
Belçika	7	1	0	0	0		0	0	0	1	0
İrlanda	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norveç	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Danimarka	Estonya	İspanya	Finlandiya	Fransa	İngiltere	Yunanistan	Hırvatistan	İrlanda	İsrail	İzlanda	Litvanya	Letonya
Ukrayna	5	12	8	8	2	5	7	8	7	12	12	12	12
Sırbistan K.	7	1	6	10	10	3	8	12	3	7	7	2	5
Yunanistan	3	5	7	6	6	12		7	5	10	6	10	7
Türkiye	10	0	2	5	12	6	6	3	1	2	5	3	2
Kıbrıs	6	7	3	7	5	10	12	4	10	3	10	5	4
İsveç	12	10	5	12	3	8	0	0	12	5	8	6	8
Arnavutluk	4	0	0	3	1	1	10	6	2	0	4	0	1
Almanya	0	2	12	0	7	4	0	1	4	0	0	1	0
Bosna Hersek	8	0	0	0	0	0	0	10	0	0	0	0	0
İspanya	0	0		0	8	0	3	0	0	8	1	0	0
Rusya	0	8	0	4	0	0	2	0	0	6	0	8	10
Malta	1	6	0	0	0	2	1	2	6	4	0	4	6
Hırvatistan	0	0	0	1	0	0	0		0	0	0	0	0
Makedonya	0	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0
Fransa	0	0	4	0		0	0	0	0	0	0	0	0
İngiltere	0	4	0	0	0		0	0	8	0	2	0	3
Polonya	0	0	1	0	0	0	4	0	0	0	3	7	0
Romanya	0	0	10	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
İzlanda	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0		0	0
Hollanda	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avusturya	0	0	0	0	4	0	5	0	0	0	0	0	0
Belçika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
İrlanda	0	0	0	0	0	7	0	0		0	0	0	0
Norveç	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	Monako	Makedonya	Malta	Hollanda	Norveç	Polonya	Portekiz	Romanya	Rusya	İsveç	Slovenya	Türkiye	Ukrayna
Ukrayna	6	8	8	7	7	12	10	6	12	10	8	12	
Sırbistan K.	1	10	6	10	6	5	7	8	10	12	12	8	12
Yunanistan	10	7	12	6	2	7	6	12	7	4	6	10	8
Türkiye	8	6	0	12	8	8	0	10	8	5	0		6
Kıbrıs	2	0	7	8	4	4	3	3	6	6	1	1	4
İsveç	0	2	5	0	12	10	5	7	3		2	3	2
Arnavutluk	0	12	10	1	3	0	0	1	0	7	4	6	0
Almanya	7	0	0	3	1	6	8	4	0	0	3	5	0
Bosna Hersek	4	4	0	2	10	0	0	0	0	8	10	7	0
İspanya	3	1	3	4	0	1	12	5	0	0	0	2	0
Rusya	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	10
Malta	0	3		0	0	3	1	0	0	0	0	0	1
Hırvatistan	0	5	0	0	0	0	0	0	5	0	5	0	7
Makedonya	0		1	0	0	0	0	0	0	0	7	4	3
Fransa	12	0	0	0	0	0	2	0	4	0	0	0	0
İngiltere	0	0	4	0	0	2	0	2	1	2	0	0	0
Polonya	0	0	0	0	0		0	0	0	1	0	0	5
Romanya	0	0	0	0	0	0	4		0	0	0	0	0
İzlanda	5	0	0	0	5	0	0	0	2	0	0	0	0
Hollanda	0	0	2		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Avusturya	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Belçika	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0
İrlanda	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Norveç	0	0	0	0		0	0	0	0	3	0	0	0

Dikey sütunda hangi ülkenin hangi ülkeye kaç puan verdiği yer almaktadır.

2005 “Rimi Rimi Ley” ve Gülseren

Rimi rimi ley li, ley li limi ley
Rimi rimi ley li, ley li limi ley

Müptela olmuş aşkım
bak aşkına
Müptela olmuş,
dönmüşüm şaşkına
Ley limi ley, rimi rimi ley
Aşk değil bu,
sanki bir ceza bana

Ley limi ley, rimi rimi ley
Aşk değil bu, sanki bir karasevda

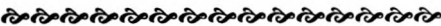
Aşk mı yordu seni zalim?
Çok seviyordun seni kalbim
Acınası bak şu deli halim
Dön gel hadi güzelim

Sevdiğimsin, her şeyimsin
Beni yakıp üzen güldürensın
Sonunda yine beni mahvedensin
Kader, zalimsin

Rimi rimi ley li, ley li limi ley
Rimi rimi ley li, ley li limi ley

Söz: Göksan Arman
Müzik: Erdinç Tunç
Düzenleme: Ozan Çolakoğlu
Yorum: Gülseren

2005 yılına girerken, TRT yönetimi son iki yılda uyguladığı yöntemden vazgeçerek Eurovision Şarkı Yarışması'nda Türkiye'yi temsil edecek şarkıyı yeni bir uygulama ile belirleyeceğini açıkladı. Buna göre TRT halka açık bir yarışma ile beste toplayacağını ve bu toplanan eserlerden 10 tanesini Türkiye finaline bırakarak, 2005 yılında Türkiye'yi Ukrayna'da temsil edecek olan şarkıyı seçecekti. Halka açılan yarışmada, eserlerin en geç 29 Kasım 2004 tarihine kadar TRT'ye teslim edilmesi istenir. TRT yarışmada bu sene Türkiye'yi temsil edecek olan eserin Türkçe sözü olması gerektiğini de açıklar. Konu hakkında yarışmanın bir şarkı yarışması olduğu ve Türkiye'nin Türkçe sözlü bir şarkı ile katılacağını İngilizce bir şarkıya gerek olmadığı vurgulanır.¹ 10 eserin finale kalacağını açıklayan TRT, yarışmanın 50. yılında, Türkiye'yi temsil edecek eser için ödenecek 50 milyar liranın yanı sıra, Türkiye finaline kalan eserlerin her birinin bestecisine 10 milyar lira, aran-jörüne ise 5 milyar lira ödül verileceğini açıkladı.²

Türkiye Finali

Halka açılan yarışmaya 137 eser katılır, elden teslim edilen zarflardan bir tanesi boş çıkar, böylece 2005 Eurovision Türkiye finaline 136 eser başvurmuş olur. TRT seçici kurulu 7-8 Aralık tarihlerinde toplanarak 135 eseri dinler ve bu eserden 7 tanesini finale bırakır. Daha önce finale 10 eserin kalacağını açıklamasına rağmen TRT, bu yarışma için 7 eseri finale layık görür. TRT'nin jürisinde yer alan isimler aşağıdaki gibidir:

Melih Kibar, Garo Mafyan, Semiha Yankı, İzzet Öz,
Tülay İlter Sunar, Tevfik Kadri
TRT Genel Müdür Yardımcısı: Serpil Akıllıoğlu
Eurovision Türkiye kulübü kurucusu: Ali Durgut
RTGD Genel Müdürü: Kenan Macit
Organizasyon Genel Koordinatörü: Muhsin Yıldırım

¹Dot Eurovision – "Turkey announces 2005 selection process" 2004, Ağustos, 20

²Zaman "Eurovision'da bu yılın tercihi Türkçe"

TRT Ankara TV'si: Adnan Sür

Müzik Dairesi Çok Sesli Müzikler Müdürü: Ümrân Sönmezer

Ney ustası: Dr. Süleyman Erguner

Sanat yönetmeni: Arda Aydoğan

Aranjör ve besteci: Osman İşmen

Caz gitaristi: Neşet Ruacan

Müziyen: Kamil Özler

Eurovision Türkiye Kulübü Eski Başkanı: Aykut Berber

2005 Türkiye finaline kalan yedi eser ve ekip aşağıdaki gibidir³

Başvuru Sırası	Eser Adı	Besteci	Söz Yazarı	Aranjör
12	Rumuz Andante	Selahattin Erhan	Selahattin Erhan	Orhan Sancak
17	Yeniden	Sedat Yüce	Sedat Yüce	Sedat Yüce
20	Sen Benim Aşkımın	Ümrân Akdokur	İrfan Akdokur	İrfan Akdokur
42	Saydam	Murat Türkücüoğlu	Murat Türkücüoğlu	Barış Özesener
109	Tek İsteğim	Serkan Sönmez	Nursel Efe	Serkan Sönmez
121	Rimi Rimi Ley	Erdinç Tunç	Göksan Arman	Ümit Eroğlu
136	Yana Yana	Erdinç Tunç	Göksan Arman	Ümit Eroğlu

³<http://www.eurovision-tr.net> - Güncel Erişim tarihi: 11.04.05

Popstar Barış Eurovision’da

Eurovision Şarkı Yarışması finallerinde, önceki sene Kanal D’de yayınlanan Popstar adlı yarışmada dikkatleri çeken Barış da yarıştı. Erdinç Tunç’un bestesini yaptığı “Yana Yana” adlı şarkıyı yorumlayan Barış, 11 Şubat günü gerçekleşen final yarışmasında yarışan yorumcular arasında yer aldı.⁴ Yarışma finallerinde yer alan bir diğer isim ise daha önce 2001 yılında “Sevgiliye” adlı şarkı ile Türkiye’yi temsil eden Sedat Yüce’deydi.

Angarya Bir Türkiye Finali

11 Şubat Cuma günü gerçekleştirilen 2005 Eurovision Türkiye finali, önceki seneki Türkiye finalinden daha vasat bir organizasyonla gerçekleşti. Özel medya karşısında günden güne rekabet gücünü kaybeden TRT’nin bu yarışmayı duyuramamasına, yarışma finali hakkında başarısız bir halkla ilişkiler programının uygulanması da eklenince yarışma gecesi sönük geçti. Şarkıların sırayla sahne almasından sonra, seçici kurul birinciyi seçmek üzere toplandı. Birincinin daha önce halkoyu ile belirleneceğinin açıklanmasına rağmen birinci, jüri tarafından seçildi. Bu organizasyonun ne kadar da vasat ve amatör olduğunda bir diğer göstergesi oldu. Yarışmada birinciliği sözleri Göksan Arman, müziği Erdinç Tunç, düzenlemesi Ümit Eroğlu imzası taşıyan “Rimi Rimi Ley” kazandı. Daha önce 1998 ve 1999 yılında da Türkiye’yi bestesi ile temsil eden Erdinç Tunç, üçüncü kez Türkiye’yi Eurovision Şarkı Yarışması’nda temsil etme hakkını kazanmıştır.

Türkiye finalinin halkoyu ile yapılacağının açıklanmasına rağmen, birincinin jüri tarafından tespit edilmesi, o Türkiye finalinden akla kalan ilginç olaylardan biridir. Eğer final halkoyu ile gerçekleşseydi, belki de önceki sene yayınlanan Popstar yarışmasından kalma bir kitlesi olan Barış birinciliği elde edebilirdi. TRT seçici kurulu, o yıl yarışmaya katılan Haluk Levent, Zerrin Özer ve Şebnem

⁴VATAN, “Popstar Barış Eurovision Türkiye elemelerinde” 2005 Ocak 20

Paker gibi ünlülerin şarkılarını finale bırakmayarak, finale daha çok amatör yorumcuların seslendirdiği şarkıları bırakmayı tercih etti.

Rimi Rimi Ley Ekibinde Kimler Var?

Şarkının yorumcusu Gülseren, müzik çalışmalarını ve eğitimini Fransa'da gerçekleştirmiş, 2000 yılında yine Fransa'da bir albüm yayınlamıştı. Darbukayı iyi derecede çalan yorumcu, George Moustaki, Michel Montanaro, Michel Garnier gibi yorumcularla beraber çalıştıktan sonra yarışmaya katıldı. Aralarında Türkçe, Fransızca, Sırp-Hırvatça, İspanyolca, Arapça, İbranice dillerinin de bulunduğu çeşitli dillerde şarkı söyleyen⁵ Gülseren, yarışmaya katıldığında Fransa'da ikamet etmekteydi.

Şarkının bestecisi Erdiñ Tunç ise Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, profesyonel karikatüristlik yaptı ve Türkiye basketbol liginde de basketbol oynadı. Yarışmaya katıldığı sırada Ufuk Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışan Tunç, 2005 Eurovision Türkiye finallerinde iki eseri ile yarıştı.

Dedikodular, Eleştiriler

"Rimi Rimi Ley" 17 kişilik jüriden 13'ünün oyunu alarak, Türkiye'yi Eurovision'da temsil etme hakkını kazanması ile beraber çeşitli dedikodularda gebe kaldı. Yarışma finalinin tamamlandığı günün hemen ertesinde, Erdiñ Tunç ile ilgili çeşitli iddialar gündeme gelir. Bunlardan biri Tunç'un TRT doktoru olduğu yönündedir. Bu konuda açıklama yapan Erdiñ Tunç ise "TRT doktoru olduğum ispat edilsin, yarışmadan çekilirim."⁶ demiştir.

"Rimi Rimi Ley" hakkında yapılan eleştiriler acımasızdır, Türkiye finalinden sonra 7'den 70'e herkes şarkıyı eleştirir; hatta eleştirmekten öte, yerden yere vurur. İnternet

⁵Eurovision TV / Participants/Turkey/ music is Gülseren's Erişim Tarihi 15.04.2005

⁶DALLIAĞ Dilek, Hürriyet "Eurovision elemelerinde Erdiñ Tunç yine sahnede"

sitesi ekşi sözlüğün şarkı ile ilgili olarak açılan özel bölümünde birbirinden kötü yorumlar yazılır. En ilginç yorum ise "Rimi Rimi Ley" in, Eurovision Şarkı Yarışması'nın yüz karası olarak anılan ve sıfır puan alan "Opera" adlı şarkıdan bile daha kötü olduğu yönündeki yorumdur. Sitede yer alan yorumlar arasında "İlkokul şarkısı gibi olmuş, Opera bile daha iyiydi." Derken, bir diğer yorum "Bu şarkıyla, kayıp kıta Atlantis şarkı yarışmasında bile birinci olamayız." diyordu. Bir başka yorum ise "İzlerken hüngür hüngür ağlamakla, gülmek arasında gidip geldiğim, sözlerinden müziğine, vokalistin sesinden danslarına 'olmaz' diye bağırarak istediğim ama çoktan 'olmuş' olan bir şarkı."⁷ dendi.

Fuat Güner: "Şarkıyı parlak bulmadım. Bence acilen aranjisini tekrar yapmaları lazım. Çünkü son derece banal bir eser. Bir eser kötü de olsa, yüz kere dinlerseniz kulağınıza hoş gelebilir. Ama Eurovision'da böyle bir şey mümkün değil. Kısa sürede insanları etkilemesi ve hemen içine alması gerekir. Bu şarkı ne yazık ki bu kıstaslara uymuyor; çünkü çok yetersiz. Şarkı ne yazık ki çok ham olmuş."

Sezen Cumhuri Önal: "Eserin Türkçe olması artı bir puan. Ülkemizde Sezen Aksu, Nazan Öncel, Tarkan, Candan Erçetin gibi son derece başarılı besteci ve yorumcular varken, bunların yarışmaya kendilerinin ya da eserlerinin katılmamasını üzücü buldum. Milyarlar alan bestecilerin yarışmaya ilgi göstermemesini eleştiriyorum. Her şey para değildir. Bu askerlik gibi vatan borcudur."

Melih Kibar: "Gülseren'in performansı Türkiye için yeterli ama yurt dışı için yeterli değil. Zaman içerisinde o performansa da sahip olacak. Ayrıca Eurovision'da birinci ya da sonuncu olsak ne olur."

Erol Evgin: "Uluslararası bir platformda Türkçe söylemek bana göre büyük hata. İngilizce ile Türk ezgilerini birleştirerek birincilik kazanmış olan Sertab Erener örneği önümüzde dururken, yeniden yarışmaya Türkçe bir şarkı ile katılmamız geriye doğru atılmış bir adımdır."

⁷<http://www.eksisozluk.com> Erişim Tarihi: 15 Mart 2005

Özdemir Erdoğan: “Yıllardır beğendimiz “Leylim Ley” ismini almış. Bu şarkı aşure gibi olmuş ve bu aşure güzel de olmamış. Aşurenin tadı olur. Bunun tadı da olmamış.”

Metin Özülkü: “Fena değil ama Athena ve Sertab Erener ile kıyaslanamaz bile. Çok amatörce. Sıkı çalışılır ve düzeltilirse belki ilk 10’a girebiliriz.”

Neco: “Ne zaman uluslararası bir lisan kullanmaya başladık, kazanmaya başladık. Dünya İngilizce ile anlaşıyor. Ortak lisan. Niye hala Türkçe’de diretiyorsunuz? İngilizce ile kazanıyorsak, bırakın kazanmaya devam edelim.”

Cahit Berkay: “Yarışmaya gönderilen eser, bu ülkenin müzik kapasitesini gösteren bir ayna bizim için. Ama seçilen parça o kadar rezil bir şey ki! Daha kaliteli, daha çarpıcı bir parça olabilirdi.”

Bülent Özveren: “Barış’ın söylediği “Yana Yana” şarkısı daha güzeldi. O şarkıyla daha başarılı olurduk. İlla Türkçe şarkıyla katılmak istemeleri anlamsız. Zaten bu şarkıyla da ilk 14’e bile giremeyiz. İşimiz çok zor.”

Şehrazat: “TRT’nin Türkçe koşulu da fazla tutucu. Müzikte ve şarapta tutuculuk olamamalı.”

Sertab Erener’den Eleştiri

2003 yılında Türkiye’ye birincilik getiren Sertab Erener de “Rimi Rimi Ley”i eleştirenler arasındadır. Sertab Erener “Çok büyük şans tanımıyorum. Sanırım biraz değişiklik yapmak istiyorlarmış. Biraz oynanacak, belki biraz daha toparlanacak. Eurovision’da öyle ciddi bir başarı, birincilik beklemiyorum. İnşallah olur ama görünen köy kılavuz istemez” dedi.⁸

Yapılan Türkiye finalini takmayan özel medya, bir anda yarışmada birinci olan “Rimi Rimi Ley” adlı şarkıyı gündemine alır. Medyanın haber bulma konusunda çektiği sıkıntı da eklenince bir anda tüm haber bültenlerinde, açık oturumlarda, tartışma programlarında “Rimi Rimi Ley” konuşlmaya başlar. Eurovision Şarkı Yarışması tıpkı 70’li yıllardaki medyanın gündeminde en üst sıraya çıkar. Herkes şarkıyı ve şarkının ekibini eleştirmeye başlar.

⁸AYDINGÖZ Halit, Hürriyet Kelebek, “Bu şarkı ile bu iş olmaz”, 2005 Şubat 16

Çalıntı İddiası

Eurovision Şarkı Yarışması'nda gelenektendir, Türkiye finallerinde yarışan şarkılardan tutun da, finallerde Türkiye'yi temsil etmek üzere birinci seçilen şarkıya kadar, çeşitli çalıntı iddialı ortaya atılır. Yarışmanın tuzu biberi haline gelen "çalıntı suçlamaları"ndan "Rimi Rimi Ley" de nasibini alır. Yarışmanın Türkiye finalinden sonra, Ankaralı bir eğitimci Aysel Sağlam, Haber Türk'e yaptığı açıklamada şarkının çalıntı olduğunu iddia eder. Sağlam,

Haber Türk'te yayınlanan 13 ajansında Gülgün Feyman'a "Şarkı yıllardır Türk Halk Müziği sanatçılarının okuduğu 'Karanfilim Sarkarım'ın aynısı. Bu türkünün altyapısını düzenleyerek pop şarkısı haline getirmişler. Altyapısında halk müziği olmadığı için jüri hata yaptı. TRT'yi göreve çağırıyorum."⁹ der. Bu suçlamaya karşı olarak besteci Erdinç Tunç iki eser arasında benzerlik olduğunu kabul eder; ancak çalıntı suçlamasını reddeder. "Bir çok türküde "Leylim Ley" sözleri var. Türkü formatında bir şarkı yaptığınız zaman bütün türküler birbirine benzer"¹⁰ açıklamasını yapar.

Şarkının çalıntı olduğu iddialarının devam ederken, şarkıya yapılan eleştiriler de dozunu arttırır. ATV'de yayınlanan A Takımı adlı programda görüş bildiren yorumcular, şarkıyı eleştirmeye devam ederler.¹¹

⁹HABER TÜRK – 13 Ajansı, Yayın Tarihi: 2005 Şubat 18

¹⁰VATAN "Rimi Rimi Ley Çalıntı İddiası" 2005 Şubat 19

¹¹ATV - A Takımı Yayın Tarihi: 2005 Şubat 19

Erol Büyükburç: “Müzik es ve seslerden oluşur. Sertab ses getirmişti, şimdi es dönemi başlıyor.”

Şahin Özer: “TV’ de ilk seyrettiğimde bir yanlışlık var dedim. Ülke promosyonu adına yapılan en büyük promosyonu aleyhimize çevirdik.”

Onur Akın: “Ne olduğu belli olmayan bir şarkı.”

Hakan Peker: “Sanki yarışma oldu da, sonuncu olduk gibi tartışılıyor. Erken değil mi? Tut ki birinci oldu, ne konuşacağız o zaman? Bunu milli dava yapmayın. Bunu tukaka yapmanın anlamı yok.”

Ayşegül Aldinç: “Üzülüyorum, insanı bir boyutu var olayın. Final şarkılarının yedisi de kötüydü. Jüri, ‘Bu ne?’ demedi mi? Çetin Alp’i öldürdük, bu senede öyle olmasın?”

Eleştiriler ardı ardına gelmeye devam eder, bu sırada “Rimi Rimi Ley” ekibinde de çatırdamalar başlar. Şarkının düzenlemesini yapan Ümit Eroğlu ekipten ayrıldığını ve şarkının düzenlemesini yapmayacağını açıklar. Ekte yer alan bir diğer müzisyen Cenk Eroğlu ise şarkının söz yazarının Göksan Arman olmadığını iddia eder. Cenk Eroğlu’nun iddiasına göre “Rimi Rimi Ley” in gerçek söz yazarı Erdinç Tunç’tur ama şarkıda söz yazarı olarak Göksan Arman adı geçmektedir. Arman, Cenk Eroğlu ile beraber çalışan bir stüdyo tonmaisteri, hatta Cenk’in eniştesi ve iddiaya göre şarkının sözleri ile uzaktan yakından bir ilgisi yok. İddiaya göre Erdinç Tunç, bunu biraz da kendisini ikinci plana atmak için yapmıştır.¹²

Şarkı hakkında yapılan spekülasyonlar inanılmaz boyutlara gelmiştir, iş şarkıyı eleştirmekten çıkmış kişiselliğe varan hakaretlere kadar varmıştır. Medyada “Rimi Rimi Ley” tartışılırken, şarkının bestecisi Erdinç Tunç’a cep telefonundan küfürlerle varan çağrılar yapılır, yorumcu Gülseren’in Fransa’da bir batakhane çalıştığı iddia edilir, eleştiri boyutları öylesine bir noktaya varır ki; MFÖ grubunun Mazhar’ı yorumcu Gülseren’in kalçalarını eleştirerek, yorumcunun sahip olduğu mevcut kalçaları ile Eurovision Şarkı Yarışması’na yakışmadığı iddiasında bulunur. İş çığrından çıkmıştır!

¹²<http://www.medyaline.com / michael show> “Rimi Rimi Ley’in perde arkası”

Rimi Rimi Ley'e Medya Linçi

Yarışmanın Türkiye elemelerinin gerçekleşeceği cuma gecesi, TRT'de öyle bir programın varlığından bile toplumu haberdar etmeyen basın, bu şarkı hakkında başlatılan olumsuz kamuoyu imalatında payına düşeni muhteşem bir biçimde yaptı. "Rimi Rimi Ley" in bestecisi Erdinç Tunç'un ne hırsızlığı kaldı, ne kötü besteciliği... Türkiye "... atan kazanır", "Karalayan kazanır" mantığı ile tribünlere oynama taktiği ile gerçekleştirilen, ağzı olan

herkes konuşuyor tarzı medya infazlarından birine daha şahit oldu "Rimi Rimi Ley" ile 2005 yılının ilk aylarında. Gündem yaratma konusunda tıkanan ve politik konulardan çok apolitik konulara değinerek gündem yaratmayı tercih eden siyasi medyadan tutun da, müzik eleştirmenliği dışındaki her işi yapan eleştirmenlere kadar, herkesin yüreği ile katıldığı bir infazdı bu. Infaz öylesine garip bir boyuta ulaşmıştı ki; besteci Erdinç Tunç'un ev ve cep telefonu, medya galeyanına gelen toplumun tahrik olmuş kesimlerine ulaştırılması ile beraber, adamcağızın fiziksel ve psikolojik tacizlerle karşı karşıya kalmasına kadar uzandı.¹³

Medya linci devam ederken şarkının yarışmadan elenmesi gerektiği iddiası ortaya atılır, buna gerekçe olarak ise şarkının daha önceki Eurovision Şarkı Yarışması finallerine gönderildiği iddia edilir. Bu iddiayı ortaya atan medya grubu şarkının elenmesi ve yerine Manga grubunun bir şarkısı ile Eurovision Şarkı Yarışması'na gönderilmesini önerir. İş, müzik eleştirisinden çıkmış, adeta bir müzik sirkine

¹³MICHAEL, Pop İnfilakı, "Rimi Rimi Ley'e Yapılan Medya Linçi" Kar Yayınları 2005

dönüşmüştür. Herkes eleştirir, herkes konuşur, ortada bir laf kalabalığından başka bir şey yoktur. Herkesin konuştuğu, herkesin müzik eleştirmeni olduğu bir platform doğmuştur. İşin ilginç tarafı ise herkes tek bir ağızdan aynı şeyi yapmaktadır, yani konuşmaktadır, hiç kimse “Ne yapılması gerektiği” konusunda yapıcı bir fikir vermemektedir. Yapılan eleştirilerin kalitesi ve düzeyi çok düşüktür, bu tablo Türkiye’nin 90’lı yıllardaki sosyolojisini de en güzel biçimde özetlemektedir. 90’lı yıllarda başlayan ve 2000’li yıllarda zirve yapan toplumun, telkincilerin yönlendirilmesi sonucu tek bir ağızdan konuşması trendi, müzikten spora kadar her olayda yaşanmaktadır. Özellikle yaşanan ekonomik kriz sonucunda vizyonundan uzaklaşmak zorunda kalan toplumun, medyaya özellikle televizyon mecraasına olan mahkumiyetinin en büyük sonucu olan bu trend, yığınsal kitlelerin onları yönlendirmek isteyenlerin istediği gibi davranması ile sonuçlanmıştır. “Rimi Rimi Ley”in başına gelen bu olayın, biraz da bu trendin kurbanı olduğunu da söyleyebiliriz.

Rimi Rimi Ley Meclise Taşındı

“Rimi Rimi Ley”in birinciliğinden sonra günden günde büyüyen tartışmalar, CHP Antalya Milletvekili Nail Kamacı’nın olayı meclise taşıması ile farklı bir boyut kazandı. Kamacı Eurovision Şarkı Yarışması’nda, Türkiye’yi temsil edecek şarkı ve şarkıcıların seçiminin hangi kıstasa göre yapıldığını sordu. Meclise verdiği soru önergesinde “Ön eleme yapan jüriyi kim belirledi? Bu belirlemede nelere dikkat edildi? Bu yıl niçin ön elemeye katılan eserler TRT ekranları vasıtasıyla halkın bilgisine sunulmadı?” diyerek ön elemelerle ilgili birçok iddiada bulundu.¹⁴

¹⁴ŞOK, “Eurovision skanadlı meclise taşındı” 2004 Aralık 15

Rimi Rimi Ley Mahkemelik

**Eurovision'da
oylar Gülseren'e...**

Şan, dans ve darbuka arasında bir ritim yaratan ve Fransa'da yaşayan Gülseren, bu yıl Eurovision'a anavatanı Türkiye'yi 6 sırada yarıştırdı "Rimirimiley" adlı şarkıyla temsil ediyor.

Yarışmayı bulunduğunuz ülkenin tv'sinden izleyip ekranda verilen telefon numaralarını arayarak Türkiye'ye destek olabilirsiniz...

**Türkiye'nin başarısı
hepimizin başarısı!**

Türkiye finallerinde yarışan eserlerden biri olan "Sen Benim Aşkımın" adlı şarkının söz yazarı ve bestecisi Ümran Akdokur, yarışmada yürütmenin durdurulması istemi ile Ankara idare mahkemesine başvurdu. Marmarisli besteci Akdoku, birinci seçilen "Rimi Rimi Ley" in TRT Genel Müdürlüğü'nce belirlenen şartname kurallarına uygun olmadığını gerekçe göstererek, yarışmanın iptali ve yürütmenin

durdurulması talebinde bulundu.¹⁵ Mahkemeye giden Akdokur, elemelerde birincilik elde eden şarkının, şartnamede yer alan "Eserin özgün olması, daha önce hiç yayınlanmamış olması ve ticari amaçla kullanılmamış olması" şartlarını taşımadığını iddia etti. İddialarından bir tanesi de şarkının söz yazarı Göksan Arman'ın da TRT Büyük Orkestrası'nda görevli eleman olduğunu yönündeydi. Mahkemeye giden Ümran Akdokur'a, finalde yarışan diğer beş eser sahibi de destek verdiğini açıkladı.

"Rimi Rimi Ley" ve ekibine yönelik adeta bir gerilla saldırısına dönüşen eleştirilere karşı, TRT'den gelmesi gereken yanıt geç gelir. TRT Genel Müdürü Şenol Demiröz yaptığı açıklamalarda, "Ön elemeye katılan eserler, özel şartname gereği sıra numarası ve rumuz dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Yapılan dinleme turları ve oylama sonucunda, finalde yarışmaya değer görülen eserlerin kimlik zarfları açılmış ve besteci, söz yazarı, aranjör ile icracılarının kimlikleri belirlenmiştir. Finale kalamayan eserlerin kimlik zarfları açılmadığından, bu eserlerin kimler tarafından seslendirildi-

¹⁵<http://www.medyaline.com> "Eurovision Türkiye finali mahkemelik oldu" Erişim

ğini bilmek mümkün değildir. Bu nedenle soruda yer alan sanatçıların yarışmaya katılıp katılmadığı da bilinmemektedir.”¹⁶ der.

Sinirlerim İflas Etti

Yaşanan olaylar gerçekten de çok ağırdı. Siyasetçisi ile medyası ile 7’den 70’e herkesin ortak paydası haline gelen “Rimi Rimi Ley” in yorumcusu Gülseren ise tüm olaylar için yaptığı açıklamada, “Sinirlerim iflas etti” diyordu. Fransa’da bir batakhanede şarkı söylediği idiaları için “Fransızların bildiği çok ünlü bir caz kulübü, orada Nina Simon da şarkı söylerdi. Türkiye’de yapılan yorum Fransız televizyonlarında da haber olmuş, patronumuz bizi aradı ‘Çok ayıp ettiler. Burası dünya müziği yapılan bir yer’ dedi. Eğer orası batakthane olsaydı, oraya müzik dinlemeye gelenler insan olmayacak mıydı? Final gecesini performansımın hazırlıklarını üç günde yaptık. Kendi kıyafetlerimi giydim. Biz yarışmadan önce kimsenin favorisi değildik, kimse bize inanmadı. Final gecesini biz, orada eşimle birlikte öksüzler gibi kaldık! Kameramanlar, foto muhabirleri gelip başka sanatçıları çektiler, bizi hiç çekmediler. Pozlar veriyoruz bizi de çeksinler diye, ama kimse çekmedi! İlk defa Türkiye’de bu kadar uzun süre kaldım ve inanır mısınız kendimi çok ezik hissettim. Fransız basınında bile ‘Türk’ler Fransa’da yaşayan bir Türk kızını bile savunamadılar.’ diyorlarmış. Sanırsınız ki savaşa gidiyorum. Hayır, ben savaşa gitmiyorum ki! Ben müziğe inanıyorum”¹⁷ yorumu yapan Gülseren, “Kim ne derse desin, Kiev’e gitmek istiyorum ve vazgeçmeyeceğim” diyordu.

Rimi Rimi Ley’e Yeni Düzenleme

Yapılan eleştiriler karşısında TRT, çözümü şarkının yeniden düzenlenmesinde buluyordu. Bunun için “Every Way

¹⁶<http://www.medyahaber.com> “Eurovision eleme sonuçları iptal edilmeyecek”

Erişim Tarihi: 18.01.05

¹⁷<http://www.e-kolay.net> “Sinirlerim iflas etti” Erişim Tarihi: 17.04.05

That I Can”in ilk düzenlemesini yapan Ozan Çolakoğlu’na gidilir ve şarkının yeni düzenlemesi yaptırılır. Bu düzenleme yarışma gecesi yarışacak olan düzenleme olur, şarkının ritmik kurgusu daha da güçlendirilir. Buna ek olarak yurt dışında şarkının yedi ayrı remixi de yapılır. Yapılan remixler çeşitli clublara yönelik remixlerdir. Şarkının video klibi çekilir, kısacası yarışmaya bir ay kala son hazırlıklar yapılır. Tam sular duruldu derken ortaya atılan bir iddia yine ortalığı karıştıtır. Bu iddiaya göre Eurovision Türkiye komitesi şarkıcı İzel’i ziyaret ederek, “Gülseren’in yerine Ukrayna’ya sen git” demiştir. Hatta yine iddiaya göre İzel buna karşılık olarak “Teklifle bir sanatçı gönderilseydi kabul ederdim. Ama bir jüri tarafından seçilmiş sanatçının yerine geçmek, hem kendisine hem de jüri üyelerine haksızlık olur. Bu nedenle teklifi kabul etmiyorum.” dediği bile iddia edilir.¹⁸ Herkes bir yandan İzel’i bu örnek davranışından dolayı tebrik ederken, TRT’yi bu tutumundan dolayı eleştirmeye başlamıştır ki TRT hemen bu iddiayı yalanlayan bir açıklama yapar. TRT Ankara Müdürü Muhsin Yıldırım söylentileri yalanlayarak, “Böyle bir şey yok, ne İzel’le ne de başka biri ile görüşüldü. Bu saatten sonra böyle bir şey olmaz”¹⁹ der ve yarışmaya Gülseren’in katılacağını açıklar. Tüm olumsuz eleştirilere rağmen Gülseren, bu yarışmaya solist olarak katılacaktır.

¹⁸ÇALIŞKAN Mehmet, Sabah 2005, Nisan 15

¹⁹<http://www.medyaline.com> “TRT Eurovision iddialarını yalanladı” Erişim Tarihi: 18.04.05

3. BÖLÜM

TÜRKİYE'NİN EUROVISION KARNESİ

Avrupa'nın en büyük dünyanın sayılı organizasyonlarından biri olan Eurovision Şarkı Yarışması'nda, Türkiye'nin bu yarışmaya ilk katıldığı 1975 yılından 2005 yılına kadarki 30 yıllık serüveninin karnesi ise aşağıdaki gibi şekillendi.

1975 yılında başlayan serüvende hangi ülkenin Türkiye'ye hangi yıl kaç puan verdiğini gösteren tabloyu incelediğimizde Türkiye'ye en yüksek puan veren beş ülke şöyle sıralanmıştır.

1. Almanya 98 puan
2. Fransa 76 puan
3. Hollanda 62 puan
4. İsviçre 54 puan
5. Malta 50 puan

Türkiye'nin Eurovision karnesini incelediğimizde özellikle televotingin devreye girmesi ile beraber, Avrupa Türk vatandaşlarının yoğunlukta bulunduğu ülkelerin (Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda) Türkiye'ye daha yüksek puan verdiği görülmektedir. Türkiye'nin en başarılı derecelerini aldığı 2003, 1997 ve 2004 yılında, özellikle bu ülkelerden gelen puanların yanında, daha önce puan vermeyen Yunanistan'ından gelen puanlar da dikkat çekmektedir.

Eurovision Şarkı Yarışması'nda son birinciliğini bir Türk besteci Atilla Şereftuğ ile kazanan İsviçre, yarışmada Türkiye'ye yüksek puan veren ülkeler arasında yer almaktadır.

	Almanya	Fransa	Malta	İsviçre	Yugoslavya	İspanya	Hollanda	İngiltere	İtalya	Avusturya	Belçika	Finlandiya	Bosna Hersek	Hırvatistan	İsrail	Lüksemburg	Yunanistan	İsveç	İrlanda	Norveç
75																				
78								1												1
80									8	3										
81					3							5				1				
82				3			2			3		1				8				3
83																				
84				6	10		1	5			4	3						6	2	
85	2			12		3		8			1	2			3				7	1
86	8			8	12		6	2		2	6					6				
87																				
88	8	6				5	1	1							8	4		4		
89					4	1														
90	5				7		3													4
91		7	7			2		5	8						7					
92			8		6														3	
93						6							2	1						
95			7			2		2			1			5	1					
96		4	10	6		8	7	6	7		5	5	5	1						
97	12	6	10	6		12	2	4		7			12				7	6	2	
98	12						1							5						
99	12	5									3									4
00	10	12		5			12			5		4						1		1
01	7	7	4				3							7			10			
02		7				4								6						
03	10	10	4			3	12	7		12	12		12	10	7		7	8		10
04	12	12		8			12	6			12	5		3			6	5		8
Toplam	98	76	50	54	42	46	62	47	23	32	44	25	31	38	26	19	30	30	14	32

	Danimarka	Fas	İzlanda	Makedonya	Estonya	Macaristan	Portekiz	Rusya	Monako	Slovenya	Romanya	Kıbrıs	Litvanya	Letonya	Polonya	Slovakya	Ukrayna	Arnavutluk	Andora	Beyaz Rusya
75									3											
78																				
80		12																		
81																				
82																				
83																				
84																				
85																				
86																				
87																				
88																				
89																				
90			2																	
91	8		3																	
92																				
93																				
95										3										
96																				
97			7		6	6	5	4												
98				5							2									
99																				
00	1			5																
01	3																			
02				8							7									
03			3				8			10	10	8			2		2			
04	10		5	6				8	8		10	4			8		6	8	3	3
Toplam	22	12	18	24	6	6	13	12	11	13	29	12	0	0	10	0	8	8	3	3

1997 yılı Türkiye için önemli bir milat olmuştur. Özellikle o yıla kadar Türkiye'ye Eurovision Şarkı Yarışması'nda hiç puan vermeyen ülkelerin, ilk puanlarını 1997 yılında "Dinle"ye verdiğini görüyoruz. Yarışmada eski doğu bloğu ülkelerinin Türkiye'ye fazla puan vermediği dikkat çeken bir diğer faktör. Az puan veren ülkeler arasında ise en çok dikkat çeken ülkelere biri de İsrail olmuştur. Türkiye yarışma tarihi boyunca İsrail'e toplam 47 puan verirken, sadece 26 puan almıştır.

Puan alışverişinde dikkat çeken bir diğer faktör de Yunanistan ile Türkiye'nin puan alışverişinde yaşanmıştır. Türkiye yarışmaya katıldığı 1975 yılından 2005 yılına kadar Yunanistan'a toplam 32 puan verirken, yarışma tarihinde Yunanistan'dan toplam 30 puan almıştır. Yunanistan ve İsrail ile Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması'ndaki puan dengesi arasında yaşanan bu ilginç dengesizlik, yarışmada puanlama ile siyaset arasındaki korelasyon için de ilginç bir örnek olarak gösterilebilir.

Türkiye'ye Eurovision Şarkı Yarışması serüveninde en düşük puan veren ülkeler ise

Slovakya, Litvanya, Letonya: 0 puan

Andora, Beyaz Rusya: 3 puan

Estonya, Macaristan: 6 puan

Ukrayna, Arnavutluk: 8 puan şeklinde sıralanmıştır.

Bu ülkeler arasında Arnavutluk ve Andora yarışmaya sadece bir kez katılmıştır. Yarışmaya en az 10 kez katılan ülkeler arasında bir araştırma yaptığımızda ise en az puan veren ülkeler şöyle sıralanmıştır:

İsrail: 19 puan

Lüksemburg: 19 puan

İrlanda: 14 puan

Portekiz: 13 puan

Kıbrıs: 12 puan

4. BÖLÜM

MEDYADA EUROVISION ŞARKI YARIŞMASI

70'li yılların ikinci yarısında Türk kamuoyunun karşısına çıkan Eurovision Şarkı Yarışması; önce yazılı basındaki, daha sonra da 90'lı yıllarda özelleşen ve medya adını alan ticari holding basınındaki yerini farklı biçimlerle de olsa almayı başarmıştır.

70'li Yıllar

70'li yılların ikinci yarısında, devlet tekeline bağlı olarak yayın hayatına devam eden TRT'nin radyo ve TV'si ile yazılı basınında dönemin nerdeyse en önemli gündem olaylarıyla yarışacak biçimde yer alan Eurovision Şarkı Yarışması, özellikle 90'lı yılların sonlarında bu yerini kaybetti. 70'li yılların Türk basınına baktığımızda, basının gerek nitelik gerekse nicelik olarak günümüzden daha farklı bir noktada olduğu, bugün bu konuda araştırma yapan herkesin katılacağı tartışılmaz gerçeklerin başında gelmektedir. TRT yönetimindeki radyo ve televizyonun müziğe bakışı ve yazılı basının müziğe olan bakış açısının daha nitelikli olduğu 70'li yıllarda eleştirisel bir bakış açısı ile yapılan gazetecilikten müzik basını da payına düşeni almıştır. Mesleği gazetecilik kökünden gelen gazete patronlarının sadece basın ile ilgilendiği 70'li yıllarda basın, basın&siyaset ikileminden bağımsız daha özgür ve dolayısıyla daha eleştirisel bir yapıya sahipti. İçerik açısından ele alındığında eleştirisel bir tutumla faaliyetlerini sürdüren yazılı basının, Eurovision Şarkı Yarışması'nı da bu bakış açısı ele aldığını görüyoruz. Yeri geldiğinde TRT'yi dahi yerden yere vurabilen basın, özgür

ve bağımsızlığını koruduğu 70'li yıllarda Eurovision Şarkı Yarışması'nı bir toplumsal mesele olarak ele almış ve müziğin gelişmesine katkıda bulunacak yönde habercilik yapmıştır. Dönemin en önemli, bağımsız gazetelerinden Milliyet gazetesine bağlı olarak yayın hayatına Doğan Şener yönetiminde devam eden HEY dergisinin, özellikle Türkiye'deki müzik basınına katkısı sınırsızdır. Sözlü bir gelenekten gelen Türk kültürünün, yazılı edebiyata geçişindeki gecikmeyle başlayan ve günümüze kadar devam eden arşiv eksikliğine hizmet eden Hey Dergisi, 70'li yılların en önemli müzik yayıncısı olmuştur. Bu yayın organı sadece o dönemin değil Türkiye Cumhuriyeti tarihinin de en önemli tek müzik yayıncısı olmayı başarmıştır. Bu paralellikte ele aldığımızda dediği dedik bir basının, eleştiride sözünü sakınmayan, kimseye bağlı olmayan (özellikle 2000'li yıllara oranla) 70'li yılların basını Eurovision Şarkı Yarışması'nı da, tıpkı diğer konular gibi en iyi biçimde işlemiş ve toplumu bu konuda haberdar ederken eleştiri ve telkinlerde de bulunmuştur. Basın, yarışmanın Türkiye elemelerinden tutun da, ana finaline kadarki her türlü sürecini en ince noktasına kadar ele almış ve yeri geldiğinde eleştirerek yol göstermeye çalışmıştır. Gazeteler yarışma finallerinin gerçekleştirdiği dönemlerde, muhabirlerini de yarışmanın yapıldığı ülkelere göndermiş ve Eurovision Şarkı Yarışması'nı tıpkı bir spor organizasyonu gibi anı anına takip ederek yarışmanın heyecanını da aktarmaya çalışmıştır. Şüphesiz o yıllar Türk basınında magazin olgusunun yer almadığı, haberciliğin daha ön planda olduğu yıllardır. Gazetelerin nitelik olarak 2000'li yıllara oranla daha yoğun olduğu 70'li yıllardaki habercilik anlayışı daha yoğun içerikliydi. Türkiye'nin ilk Eurovision Şarkı Yarışması'na katıldığı yıl olan 1975 yılında, Türkiye'deki toplam gazete tirajı 2.200.000'a yakın iken, 90'lı yılların sonuna geldiğimizde bu sayı 2.930.000'lardaydı. Okuryazar oranının 1989 yılında yüzde 48,7'den yüzde 89,1'e çıkmasını da¹ ekleyince, Türkiye'de basının nasıl bir gelişim evresi içinde olduğunu da anlayabilmekteyiz. Yazılı basının daha az fotoğraf, daha

¹ibid s. 86

yüksek haber kalitesi ve daha içerikli haber anlayışına göre yayın yaptığı 70'li yıllarda Eurovision Şarkı Yarışması da bu paralellikte gündeme getirilmiştir. Köşe yazarlarının literatürdeki gerçek deyimi ile kanaat önderliği görevini üstlendiği 70'li yıllarda, belirli bir sosyal görüş doğrultusunda tezlerini yazıya aktarırken, bu anlamda müziğe de hizmet etmişlerdir. Köşe yazılarında yarışma değişik boyutları ile ele alınmış ve 2000'li yıllara oranla hiçbir yayın organında karşımıza çıkamayacak kadar derinlikte eleştirilere yer verilmiştir. Buna örnek olarak 1978 Eurovision Türkiye finalini yöneten Alman orkestra şefinin, orkestrayı iyi yönetemediğini dile getiren Milliyet gazetesi gösterilebilir. Milliyet gazetesi özellikle 70'li yılların sonuna kadar, sosyal devlet görüntüsüne daha yakın olan Türkiye'ye bu anlamda en fazla hizmet eden gazete olarak, Eurovision Şarkı Yarışması'nı da en iyi işleyen, en detaylı dile getiren ve sosyal sorumluluk anlayışına göre irdeleyen yazılı basın organı olmuştur. Bunda şüphesiz dönemin en önemli müzik yazarı Doğan Şener ve Hey dergisinin de rolü büyük olmuştur, dergisi ile içice olan Milliyet; bu anlamda ortak hareket ediyor ve özellikle 2000'li yıllarda hiçbir yazılı basın organında görülemeyecek biçimde müzik ile içice bir görünüm sergilemiştir.

2000'li yılların dünya medya trendi olan sosyal sorumluluk kuramına paralel olarak yayınlarını sürdüren TRT radyosu ve televizyonu da, yarışma ile ilgili olarak başarılı organizasyonlara yer vermiş, Eurovision Şarkı Yarışması'nın hem teknik hem de nitelik açısından en iyi biçimde gerçekleştirilmesine çalışmıştır. Buna örnek olarak 1978 yılında yapılan Türkiye finalinin renkli olarak yayınlanmasını gösterebiliriz, bu renkli yayın Türk televizyon tarihinde yapılan ilk ve en önemli renkli program yayını olmuştur. Bunun aksine dönemin basını, TRT'nin, yarışmanın özellikle Türkiye finallerinde gösterdiği seçim performansını şiddetli bir dille eleştirmiştir. Özellikle seçici kurulun finalist bırakmada gösterdiği performans TRT'nin en fazla eleştiri aldığı konu olmuştur.

80'li Yıllar

12 Eylül 1980 darbesi ile değişik bir sürece giren Türk basını, bu gelişmeden payını da almıştır. 80'li yıllarda Türk basını genellikle sıkıyönetim tarafından denetlenmekle birlikte, zaman zaman doğrudan doğruya baş general, özellikle "konsey başkanı" Kenan Evren tarafından denetimden geçiriliyordu. "Hoş gitmeyen" yazılar için gazetelere sıkıyönetimden sık sık uyarılar geliyor, arada bir "kapatma cezası" uygulanıyordu. Yazarların yazı işleri müdürlerinin gözaltına alındığı, tutuklandığı, mahkum edildiği de oluyordu.²

Bu süreç Türk basınıni, her alanda olduğu gibi Eurovision konusunda da etkiliyordu. Eurovision şarkı yarışmalarının Türkiye finalleri, özellikle 80'li yılların ilk çeyreğinde güvenlik konseyine yakın olan yöneticiler tarafından uygulanıyordu. 1980 darbesinde Nato'ya bağlı olduğunu bildiren Kenan Evren ve konseyi Türkiye'nin her sene Eurovision Şarkı Yarışması'na katılmasını da karara bağlıyordu. Alınan bu karar ile beraber, Türkiye Eurovision Şarkı Yarışması'nın 80'li yıllardaki en değişmez katılımcısı olmuştu. Yapılan Türkiye finallerinde 70'li yıllarda TRT seçici kurulu en ağır biçimde eleştiren yazılı basın, sansürün de etkisi ile bu eleştirisini yapamamıştır. Bu sansür eleştirisel bakışın yerini doğrudan haberciliğe bırakmıştır. 80'li yılların ilk yarısında yazılı basın, önceki yıllarda olduğu gibi Eurovision Şarkı Yarışması'nı yakından takip etmiş, yarışma finallerine muhabirlerini göndermiş ve yarışmayı yakından takip ederek Türk müzik kamuoyunu da bilgilendirmiştir. O dönemlerde Hey dergisi ile beraber Hürriyet grubuna bağlı olarak yayın yapan TV'de 7 Gün adlı dergi, yarışmayı en yakın takip eden dergiler arasında yer almıştır. Günlük gazeteler Türkiye finali sonucu ile ana finalin sonucunu yarışmanın yapıldığı günün ertesinde manşetten vermiştir. Buna örnek olarak Milliyet 1980 sonucunu "Eurovision'un birincisi İrlanda" başlığı ile vermiş, 1981 yılında Hürriyet "Değişen bir şey yok" başlığını manşetine taşımıştır. 80'li yılların özellikle ilk çeyreği biterken, yazılı basının en önemli organların-

²KABACALI Alpay, Türkiye'de Basın Sansürü, Gazeteciler Cemiyeti 1990 s. 210

dan biri olan dergilerde gözlemlenmeye başlayan seks fur-
yasından payına düşeni alan müzik dergileri, müzik yorum-
cularını kapaklarından indirmiş yerini çeşitli bayanların
seksi pozlarından oluşan fotoğrafları tercih etmiştir. Medya
patronlarının Türk basını için önemli bir kırılma noktası
olan bu karar, beraberinde birçok sonucu da getirmiştir.
Sansürle başlayan eleştirisel yayınların yok olma süreci, ga-
zete patronlarının aldığı bu kararlarla Türk basınına magazin
virajına itmiştir. Bu virajdan her konu olduğu gibi Eurovisi-
on Şarkı Yarışması da payını almış ve yarışmanın içeriğinin
yanında, yarışmadan akla kalan aktüel haberlere de yer ve-
rilmiştir. Buna örnek olarak 1983 yılında Hürriyet gazetesi
“Güzel bacakta önemli” başlıklı haberinde Avusturyalı ya-
rışmacının en güzel bacaklı yarışmacı olduğunu yazmıştır,
yine aynı gazete 1983 yılı finalleri ile ilgili yaptığı bir ha-
berde provalar sırasında eteği düşen sunucunun bu görün-
tüsünü yayınlamıştır. Bu haber Türkiye’de Eurovision Şarkı
Yarışması ile ilgili seks konulu fotoğraflı ilk haber olmuştur.
80’li yıllarda Eurovision Şarkı Yarışması’na en büyük önemi
yine Milliyet gazetesi verirken, en az önemi Cumhuriyet ga-
zetesini vermiştir.

80’lerin ortasına gelirken, Eurovision Şarkı Yarışmaları
Türkiye’deki aktif siyaset yapan siyasetçilerin politika mal-
zemesi de olmuştur. Yazılı basın yarışmadan bahsederken
özellikle Özal iktidarındaki siyasetçilerin görüşüne de yer
vermiştir. Milliyet Gazetesi 1984 yılındaki yarışma finalle-
rinden bahsederken, politikacı Mükerrrem Taşcıoğlu’nun
“Puan aldıkça keyiflendim” yorumuna yer verirken, yine
aynı gazetenin 1985 yarışması ile ilgili “Zeynep Özal Euro-
vision’da” haberi bunun tipik örneklerdir. 80’li yılların ikin-
ci yarısında Türk basını, Eurovision Şarkı Yarışması ile AB
(o dönemlerdeki adı AET) arasında bir bağ kurarak, yarış-
mada yaşanan başarısızlığın Türkiye’yi AB’ye almak isteme-
meleri arasında bir korelasyon kurmuştur. Alınan her başa-
rısızlık basın tarafından Türkiye’nin AB’ye alınmasının is-
tenmemesinin bir ipucu olarak yorumlanmış, bu yönde ha-
berler yapılmıştır.

90'lı Yıllar

Türkiye’de medyanın özelleşmesi sürecinin başladığı 90’lı yıllarda çok ciddi bir evreye de girilmiştir. O yıllara kadar tek başına bağımsız ve ayrı birer işletme olan gazeteler, holding çatısına bağlanmıştır. Bu, gazetelerin birer radyo-TV ve diğer alanlarda faaliyet gösteren kardeş şirketlerinin bulunduğu bir yuvaya ait olma süreçlerini de başlatmıştır. Artık nerdeyse her gazete bir holdinge bağlı olarak faaliyetini sürdürmeye başlamıştır, bu süreç gazetelerin editöryel bağımsızlıklarına gölge düşürmüştür, 80’li yıllardaki devlet sansürü yerini holdingler denetimindeki özel sansüre bırakmıştır. Yazılı basın organları, beraberinde radyo ve TV’lere bağımlı yayın yapmaya başlamıştır. Bu süreç, Türkiye’de basın kavramının daha da gelişerek “medya” kavramına dönüşmesine sebep olurken, birçok konuda olduğu gibi habercilikte de kendisini hissettirmiştir. Bundan Eurovision Şarkı Yarışması da payına düşeni en ağır biçimde almıştır. Yazılı basın organları özellikle 90’lı yılların ilk yarısında çok büyük maliyetlerle kurulan radyo ve televizyonlar, birer PR organı gibi yayın hayatına devam ederken, Eurovision Şarkı Yarışması gibi pek çok konuyu da ihmal eder. Özellikle o döneme kadar TRT’de olan televizyon yayın tekeli yıkmak ve reklam pastasından kendilerine pay almak isteyen medya grupları TRT ile rekabete girmiş ve bu rekabetten Eurovision Şarkı Yarışması da payına düşeni almıştır. Editöryel bağımsızlığın yitirildiği bir dönem olan 90’lı yıllarda, birçok köşe yazarı daha çok kendi sermaye gruplarının birer halkla ilişkiler uzmanı gibi çalışmış ve kanaat önderliğini bu yönde kullanmışlardır. O dönem kendi medya, kendi gruplarının starlarını yaratmak için çaba sarfetmiş ve içeriklerini bu stratejiye göre düzenlemişlerdir. O medya grubuna bağlı olan ya da o medya grubu ile iyi ilişkiler içinde olan bir müzik yorumcusu ya da TV yıldızını gündeme getirme süreci içinde, dünya pazarlama literatüründe gerilla pazarlaması olarak adlandırılan bu strateji ile özellikle 2000’li yılların ilk yarısına kadar hala devam eden televizyon starlarının imparatorlukları bu dönem içerisinde

uygulanan bu stratejilerle inşa edilmiştir. Tecimsel medya ile rekabet gücünü yitiren TRT'nin, en önemli organizasyonu olan Eurovision Şarkı Yarışması'nın yazılı basında daha az yer alması ile gündemden düşmesi de bu döneme denk gelmiştir. Bu dönem içinde Eurovision Şarkı Yarışması, özel medyada Türkiye finallerinin gerçekleşeceği günün öncesi ve ertesi ile finalin gerçekleştiği günün öncesi ve ertesinde birer küçük haberle yer almıştır. Dönem daha fazla medyada yer alarak gündeme gelerek amaçlara ulaşma dönemidir, başarının tek kriteri özellikle 90'lı yıllarda nitelikli ya da nitelsiz olmanızdan çok, medyadaki birim görüntü-haber sayınıza bağlıydı. İşte bu rekabete ayak uyduramayan Eurovision Şarkı Yarışması da bu medyatik hareketlilikten payına düşeni almış ve Avrupa'dakinin aksine Türkiye'de bir düşüş dönemine girmiştir.

90'lı yıllarda yazılı basın, 70'li ve 80'li yıllardakinin aksine daha fazla fotoğraf daha az haber ve daha küçük yazı karakterlerle (punto) faaliyetlerini sürdürürken, eleştirisel bakış açısı yerini daha bilinçsiz muhabir ve haber editörlerinin basın bülteni kopyacılığına dönmüştür. Bu özellikle özgün haber yapma, kendi haberini yaratarak tarz yaratma ve özgün olmak yerine; haber olacak kurum ya da şahsın basın bültenini haber olarak yazma sürecini de başlatmıştır. 70'li ve 80'li yıllarda Eurovision Şarkı Yarışması ile ilgili kendi özgün haberlerini yazan gazeteler, özellikle 90'lı yıllarla beraber, ajanslardan gelen klişe haberleri ya da yarışma hakkında dağıtılan basın bültenlerini haber yapmayı tercih etmişlerdir. Yapılan klişe habercilik anlayışı içinde, her sene yarışma finallerinden sonra yer alan "Kim ne dedi?" bölümünde çeşitli sanatçıların birer cümlelik görüşlerine yer verilmiş ve her sene aynı tipte habercilik yapılmıştır. Ortaya çıkan bu klişe habercilik anlayışı sadece Eurovision Şarkı Yarışması'nda değil her konuda kendisini göstermiş ve 2000'li yıllarda medyanın editöryel özgünlük konusunda tıkanma sürecine girmesine sebep olmuştur.

2000’li Yıllar

2000’li yıllarla beraber özel medya ile rekabet gücünü iyice kaybeden TRT, Eurovision Şarkı Yarışması’na yönelik faaliyetlerini duyuramamaya başlamıştır. Buna ek olarak, ardı ardına gerçekleştirilen vasat organizasyonlar da eklenince, Avrupa kıtasında ikinci baharını yaşayan Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye’de hak etmediği bir duraklama sürecine girmiştir. Bu dönem içinde Eurovision Şarkı Yarışması yazılı basında nerdeyse hiç yer bulamaz, öyle ki Eurovision Şarkı Yarışması’nı tarihinde en çok önemseyen gazete olan Milliyet gazetesi, 2002 yılında yarışma hakkında tek bir haber bile yapmaz. Müziğe hizmet eden bu yarışmanın yerini, 2003 yılında özel medyanın TV kanallarının gerçekleştirdiği Poptar, Türkstar, Akademi Türkiye, Halkın Yıldızları gibi yarışmalar alır. Medyanın radyo, TV, yazılı basın şirketlerinin bütünleşik pazarlama faaliyetleri sonucunda gündem yaratma konusunda daha etkili olduğu 2000’li yıllarda TRT, rekabet konusunda rekabetçi dezavantaj yaşamış ve yayınlarını da duyuramamıştır. O dönemlerde önemsenmeyen Eurovision Şarkı Yarışması’nın bu önemsenmeyişi ise 2003 yılında Türk medyasına belki de tarihinin en ilginç anını yaşatıyordu. Sertab Erener’in katıldığı ve birinciliği elde ettiği 2003 Eurovision Şarkı Yarışması’nda, Türk ekibinin yanında bir tek Türk gazetecisinin bile yer almaması bu rutin ilgisizliğin doğal bir sonucu oldu. Alınan birinciliğin haberini Türk medyası TRT’den aldığı görüntülerden elde ettiği haberler ya da o gece apar topar Türk ekibi ile gerçekleştirilen telefon görüşmeleri sayesinde yapabildi. Yarışma gecesi birinci olan Sertab Erener, dünya basınından gelen ve salonda bulunan yüzlerce yabancı gazetecinin sorusunu cevaplarken, Türk medyasının haber kaynağı, Avrupalı meslektaşlarının sorduğu sorular ve TRT’nin yayınladığı basın toplantısı olmuştur. Türk ekibinin yanında Türk basınından hiç kimsenin yer almaması, bir gazetecinin sahip olmakla yükümlü olduğu “Gelecek hakkında öngörülerde bulunma” yetisinin ne kadar önemli olduğunu gösterirken, Türkiye’de medyanın şapkasını önüne koyarak bazı şeyleri yeni baştan gözden geçirmesi gerektiğinin de en büyük kanıtı oldu.

İstanbul'da gerçekleştirilen 2004 Eurovision Türkiye finali, yine özel medya grupları ile TRT arasında yaşanan rekabet yüzünden, geçmişte ev sahipliği yapan diğer Avrupa ülkelerinin medyasına oranla daha az gündeme gelse de, yarışma özellikle 2000'li yıllara oranla Türk basınında daha fazla yer almıştır.

Türkiye'de medya 2005 yılında Eurovision Şarkı Yarışması'na son 15 yılın en yoğun ilgisini göstermiştir. Özellikle Sertab Erener'in kazandırdığı birincilikle beraber yeniden gündeme gelen Eurovision Şarkı Yarışması, Avrupa kıtasının en önemli organizasyonu olmasının da verdiği gazla, Türkiye'de medyadan hak ettiği ilgiyi almaya başlamıştır. 70'li yıllardaki kadar büyük olan bu ilginin en önemli özelliği ise nitelik bakımından farklı olması oldu. 70'li yıllarda eleştirel bir bakış açısı ve değişik bir editöryel anlayış ile işlenen Eurovision Şarkı Yarışması, 30 yıl sonra 2005 yılında tek kutuplu bir bakış açısı ve biraz da taraflı bir biçimde gündeme geliyordu. En önemlisi ise magazin ön planda olduğu bir bakış açısı ile gündeme gelen yarışma, basında hakaretlere varan bir eleştiri dozu ile yer alıyordu. Yarışma tarihinin en ağır eleştirilerinin yer aldığı 70'li yıllarda bile belirli bir üslup korunurken, özellikle 2005 yılında birinci olan "Rimi Rimi Ley"e yapılan eleştiriler, yer yer kişisel eleştiri sınırları aşılmıştır.

5. BÖLÜM

EUROVISION ŞARKI YARIŞMASI ANALİZ & İSTATİSTİKLERİ

5.1. Eurovision Şarkı Yarışması'nda Birincilik Elde Eden Ülkeler ve Yarışmacıları

Yıl	Ülke	Solist/grup	Şarkı	Yer	Puan
1956	İsviçre	Lys Assia	Refrain	Teatro Kursaal, Lugan, İsviçre	Jüri
1957	Hollanda	Corrie Brokken	Net Als Toen	Grosser Sendesaal Des HR, Frankfurt, Almanya	31
1958	Fransa	Andre Claveau	Dors, Mon Amour	AVRO Studios, Hollanda	27
1959	Hollanda	Teddy Scholten	Een Beetje	Palais des Festivals, Cannes, Fransa	21
1960	Fransa	Jacqueline Boyer	Tom Pillibi	Royal Festival Hall, Londra, İngiltere	32
1961	Lüksemburg	Jean-Claude Pascal	Nous Les Amoureux	Palais des Festivals, Cannes, Fransa	31
1962	Fransa	Isabelle Aubret	Un Premier Amour	Vills Louvigny, Lüksemburg	26
1963	Danimarka	Grethe and Jorge Ingmann	Danseuse	Television Centre, Londra, İngiltere	42
1964	İtalya	Gigliola Cinquetti	Non Ho L'Èta	Tivoli Concert Hall, Kopenhag, Danimarka	49
1965	Lüksemburg	France Gall	Poupée De Cire Poupée De Son	RAI Concert Hall, Naples, İtalya	32
1966	Avusturya	Udo Jürgens	Merci Chérie	Villa Louvigny, Lüksemburg	31

Yıl	Ülke	Solist/grup	Şarkı	Yer	Puan
1967	İngiltere	Sandie Shaw	Puppet On A String	Wiener Hofburg, Avusturya	47
1968	İspanya	Massiel	La La La	Royal Albert Hall, Londra, İngiltere	29
1969	İspanya	Salome	Vivo Cantando	Teatro Real, Madrid, İspanya	18
1969	İngiltere	Lulu	Boom Bang-a-Bang	Teatro Real, Madrid, İspanya	18
1969	Hollanda	Lenny Kuhr	De Troubadour	Teatro Real, Madrid, İspanya	18
1969	Fransa	Frida Boccara	Un Jour, Un Enfant	Teatro Real, Madrid, İspanya	18
1970	İrlanda	Dana	All Kinds Of Everything	Rai Congrescentrum, Hollanda	32
1971	Monako	Severine	Un Banc, Un Arbre, Une Rue	Gaiety Theatre, Dublin, İrlanda	128
1972	Lüksemburg	Vicky Leandros	Aprés Toi	Usher Hall, Edinburgh, İskoçya	128
1973	Lüksemburg	Anne-Marie David	Tu Te Reconnaitras	Nouveau Theatre, Lüksemburg	129
1974	İsveç	Abba	Waterloo	The Dome, Brighton, İngiltere	24
1975	Hollanda	Teach-In	Ding Ding A-Dong	St Eriksmaessan Alvsjoe, Stockholm, İsveç	152
1976	İngiltere	Brotherhood Of Man	Save Your Kisses For Me	Congresgebouw, The Hague, Hollanda	164
1977	Fransa	Marie Myriam	L'Oiseau Et L'Enfant	Wembley Conference Centre, Londra, İngiltere	136
1978	İsrail	Yizhar Cohen and The Alphabeta	A-Ba-Ni-Bi	Palais des Congres, Paris, Fransa	157

Yıl	Ülke	Solist/grup	Şarkı	Yer	Puan
1979	İsrail	Milk and Honey	Hallelujah	Binyaney Ha'ouma Centre, Jerusalem, İsrail	125
1980	İrlanda	Johnny Logan	What's Another Year?	Congresgebouw, The Hague, Hollanda	143
1981	İngiltere	Bucks Fizz	Making Your Mind Up	RDS, Dublin, İrlanda	136
1982	Almanya	Nicole	Ein Bißchen Frieden	Harrogate Conference Centre, İngiltere	161
1983	Lüksemburg	Corinne Hermes	Si La Vie Est Cadeau	Rudi Sedlmayer Halle, Münih, Almanya	142
1984	İsveç	Herreys	Diggi-Loo, Diggi-Ley	Theatre Municipal, Lüksemburg	145
1985	Norveç	Bobbysocks	La Det Swinge	Scandinavium, Gothenberg, İsveç	123
1986	Belçika	Sandra Kim	J'aime la Vie	Greighallen, Bergen, Norveç	176
1987	İrlanda	Johnny Logan	Hold Me Now	Palais de Centenaire, Brüksel, Belçika	172
1988	İsviçre	Celine Dion	Ne Partez Pas Sans Moi	RDS, Dublin, İrlanda	137
1989	Yugoslavya	Riva	Rock Me	Palais de Beaulieu, Lausanne, İsviçre	137
1990	İtalya	Toto Cutugno	Insieme: 1992	Vatroslav Lisinski Hall, Zagreb, Yugoslavya	149
1991	İsveç	Carola	Fångad Av En Stormvind	Cinecitta, Roma, İtalya	146
1992	İrlanda	Linda Martin	Why Me?	Isstadion, Malmö, İsveç	155
1993	İrlanda	Niamh Kavanagh	In Your Eyes	Green Glens Arena, Millstreet, İrlanda	187
1994	İrlanda	Paul Harrington and Charlie McGettigan	Rock 'n' Roll Kids	The Point, Dublin, İrlanda	216

Yıl	Ülke	Solist/grup	Şarkı	Yer	Puan
1995	Norveç	Secret Garden	Nocturne	The Point, Dublin, İrlanda	148
1996	İrlanda	Eimear Quinn	The Voice	Oslo Spektrum, Norveç	162
1997	İngiltere	Katrina and The Waves	Love, Shine A Light	The Point, Dublin, İrlanda	227
1998	İsrail	Dana International	Diva	National Indoor Arena, Birmingham, İngiltere	172
1999	İsveç	Charlotte Nilsson	Take Me To Your Heaven	International Conference Centre, Jerusalem, İsrail	163
2000	Danimarka	Olsen Brothers	Fly On The Wings Of Love	Globen Arena, Stockholm, İsveç	195
2001	Estonya	Tanel Paclar and Dave	Everybody	Parken Arena, Kopenhag, Danimarka	198
2002	Letonya	Marie N	I Wanna	Saku Suurhall, Tallinn, Estonya	176
2003	Türkiye	Sertab Erener	Everyway That I Can	Skono Hall, Riga, Letonya	167
2004	Ukrayna	Ruslana	Wild Dances	İstanbul Türkiye	280

5.2. Eurovision Şarkı Yarışması Başarı Tablosu

Derece	Ülke	Katılım Sayısı	1.lık	2.lık	3.lük	4.lük	5.lık
1	İrlanda	38	7	4	1	3	3
2	İngiltere	47	5	15	2	7	-
3	Fransa	48	5	4	7	6	2
4	Lüksemburg	37	5	-	2	4	2
5	İsveç	44	4	1	4	3	4
6	Hollanda	45	4	-	1	1	1
7	İsrail	27	3	2	1	1	2
8	İspanya	44	2	4	1	2	1
9	İsviçre	45	2	3	3	5	2
10	İtalya	36	2	1	4	2	4
11	Danimarka	33	2	1	3	2	2
12	Norveç	43	2	1	1	2	2
13	Almanya	48	1	4	5	3	2
14	Belçika	46	1	2	-	2	2
15	Monako	22	1	1	3	2	2
16	Türkiye	26	1	-	1	1	-
17	Yugoslavya	27	1	-	-	3	-
18	Avusturya	40	1	-	-	1	4
19	Estonya	10	1	-	1	1	1
20	Litvanya	5	1	-	1	-	-
21	Ukrayna	2	1	-	-	-	-
22	Malta	17	-	1	2	-	1
23	Rusya	8	-	1	1	-	-
24	İzlanda	17	-	1	-	1	-
25	Sırbistan Karadağ	1	-	1	-	-	-
26	Polonya	9	-	1	-	-	-
27	Yunanistan	25	-	-	2	-	2
28	Hırvatistan	12	-	-	-	2	1
29	Macaristan	4	-	-	-	1	-
30	Kıbrıs (Kıbrıs Rum Kesimi)	22	-	-	-	-	3

<i>İlk Beşe Giremeyen Ülkeler</i>	<i>Katılım Sayısı</i>
Finlandiya	38
Portekiz	38
Slovenya	10
Bosna Hersek	10
Arnavutluk	1
Romanya	6
Litvanya	5
Slovakya	3
Makedonya	4
Fas	1
Beyaz Rusya	1
Andora	1

Yarışma tarihi boyunca ilk beşe giren ülkelerin oluşturduğu toplu puan cetveli ilk yapılan Eurovision Şarkı Yarışması'ndan, 2004 (2004 yılı dahil) yılına kadarki yarışma sonuçlarına göre hesaplanmıştır.

5.3. Eurovision Şarkı Yarışması Başarısızlık Tablosu

Sıra	Ülke	Sonunculuk Sayısı	Sondan 2.lık	Sondan 3.lük	Toplam
1	Norveç	10	5	2	17
2	Belçika	8	2	4	14
3	Finlandiya	8	2	3	13
4	Avusturya	7	3	4	14
5	Almanya	4	-	2	6
6	Hollanda	4	-	-	4
7	İspanya	4	-	1	5
8	İsviçre	4	1	3	8
9	Lüksemburg	3	1	1	5
10	Türkiye	3	3	2	8
11	Portekiz	3	3	4	10
12	Monako	2	1	2	5
13	İsveç	2	2	2	6
14	İzlanda	2	1	-	3
15	Kıbrıs	1	1	1	3
16	İtalya	1	-	2	3
17	Litvanya	1	1	-	2
18	Yugoslavya	1	-	-	1
19	Danimarka	1	1	-	2
20	İngiltere	1	-	-	1
21	Fransa	-	3	1	4
22	İsrail	-	2	1	3
23	Macaristan	-	1	1	2
24	Fas	-	1	-	1
25	Romanya	-	1	-	1
26	Estonya	-	1	-	1
27	Bosna Hersek	-	1	-	1
28	Slovenya	-	-	2	2
29	İrlanda	-	1	1	2

Yarışmada son üç sırayı elde eden ülkelerin, bu sıraları elde edişlerine göre oluşturdukları tablo. İlk yarışmadan, 2004 (2004 yılı dahil) yılına kadarki Eurovision Şarkı Yarışması'na kadarki tüm yarışma sonuçlarına göre hesaplanmıştır.

5.4. Eurovision Şarkı Yarışması'nın Finallerinin Tarihleri

MART		NİSAN		MAYIS	
1957	03. Mart	1971, 1976	03.Nisan	1986, 1997	03.Mayıs
1966	05. Mart	1981	04.Nisan	1985, 1991	04.Mayıs
1959	11. Mart	1968, 1974	06.Nisan	1984, 1990	05.Mayıs
1958	12. Mart	1973	07.Nisan	1989	06.Mayıs
1962	17. Mart	1967	08.Nisan	1977	07.Mayıs
1961	18. Mart	1980	09.Nisan	1987, 1992, 1998	09.Mayıs
1965	20. Mart	1978	22.Nisan	2001, 2004 (Y.F.)	12.Mayıs
1964	21. Mart	1983	23.Nisan	2004 (FİNAL)	15.Mayıs
1970, 1975	21. Mart	1982	24.Nisan	1996	18.Mayıs
1963	23. Mart	1988, 1994	30.Nisan	1956, 2003	25.Mayıs
1960, 1972	25. Mart			2002	25.Mayıs
1969	29. Mart			1999	29.Mayıs
1979	31. Mart				

5.5. Eurovision Şarkı Yarışması'nda Dillerin Başarı Karnesi

Dil	Birincilik Adedi	Birincilik Yılı
İngilizce	19	1967, 1969, 1970, 1974, 1975, 1976, 1980, 1981, 1987, 1992, 1993, 1994, 1996, 1997, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003
Fransızca	14	1956, 1958, 1960, 1961, 1962, 1965, 1969, 1971, 1972, 1973, 1977, 1983, 1986, 1988
Almanca	5	1957, 1959, 1966, 1969, 1982
İbranice	3	1978, 1979, 1998
İspanyolca	2	1968, 1969
İsveççe	2	1984, 1991
İtalyanca	2	1964, 1990
Norveç Dili	2	1985, 1995
Danimarka Dili	1	1963
Sırpça	1	1989
İngilizce-Rusça	1	2004

Not: 1969 yılındaki yarışmada dört tane birinci çıkmıştır.

5.5. Eurovision Şarkı Yarışması şarkıların ekip performansı

Ekipteki Kişi Sayısı	Birincilik Adedi	Birincilik Yılı
Tek Solist	11	1956, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1964, 1965, 1966, 1969 (Fransa), 1970
İki kişi	4	1957, 1963, 1969 (Hollanda)
Üç kişi	1	1969 (İngiltere)
Dört kişi	8	1967, 1968, 1969 (İspanya) 1976, 1978, 1979, 1981, 1993
Beş kişi	10	1971, 1972, 1980, 1985, 1988, 1989, 1995, 1998, 2003
Altı kişi	18	1973, 1974, 1975, 1977, 1978, 1982, 1983, 1984, 1985, 1990, 1991, 1992, 1997, 1999, 2000, 2001, 2002, 2004

SONUÇ

Avrupa ülkeleri içinde müziği en fazla tüketen ülkelerden biri olmasına rağmen, Türkiye müzik hakkında en az akademik çalışma yapılan ülkelerden biri. Müzik hakkında yazılan kitapların azlığı, müzik okullarının akademik kadrosunun yayın sıkıntısı, medyanın müziği içinde magazin olgusu olmaksızın gündeme getirememesi yüzünden müziğin fazla gelişemediği Türkiye’de Eurovision Şarkı Yarışması’nın, bu anlamda geliştirici bir özelliğe sahip olmuştur. 2000’li yıllara gelirken müzik eleştirmenlerinin bir elinin parmağı kadar az sayıda olması, gazetelerin müzik haberlerini magazin sayfalarında değerlendirmesi, hem sektöre hem de tüketiciye hizmet edecek müzik dergilerinin yokluğu müzik sektörünün gelişmesine gölge düşürmüştür. Ülkemizde bu anlamda yaşanan darboğaza ışık tutan Eurovision Şarkı Yarışması birçok faktöre hem sebep hem de sonuç olarak etki etmiştir.

70’li yıllarda sağ ile solun başa baş mücadelesinde karışımıza çıkan Türkiye’nin Eurovision Şarkı Yarışması serüveni, özellikle o dönemlerde popüler müzik yorumcu ve üreticilerinin en önemli müzik sunma platformu olmayı başlarken, hiç de azımsanmayacak bir ekonomik etki de yaratmıştır. Türkiye finallerine kalmayı başaran şarkılar, o dönemlerin tek görsel promosyon aracı TRT’nin etkisi ile plak olmayı başlarken, müzik sektörünün gelişmesine de katkıda bulunmuştur. Çoğu Diskötür adlı müzik şirketi tarafından plak yapılan Türkiye finali şarkıları, 70’lerden günümüze kadarki tüm süreçlerde, aranjöründen müzisyenine, plak baskıcısından perakendecisine, albüm kapak tasarımcısına-

dan dağıtımcısına kadar birçok sanayide ekonomik istihdam yaratmıştır. Yaratılan bu istihdam özellikle Türk Pop Müziği'nin üretimine katkıda bulunurken, Türk Pop Müziği'ne yeni seslerin de pazar girişine katkıda bulunmuştur. Eurovision Şarkı Yarışması'nda şarkıların büyük orkestra için düzenlenmesi şartı, Türk Pop Müziği'ne senfonik bir dönem de yaşatmıştır. Bunun sonucunda özellikle 1975 ile 1980 yılları arasında Türk Pop Müziği en senfonik dönemi ni yaşamıştır, bu kısıtlı şartlarda iki ya da dört kanallı stüdyolarda gerçekleştirilen zengin düzenlemelerde yakalanan kalitede bu yarışmanın da büyük rolü olmuştur. Şarkıları büyük orkestraya göre uyarlamak zorunda kalan aranjörler, değişik partiyonlar yazarak en zengin alt yapıları hazırlama girmişlerdir. Bu, Türkiye'de müzisyen kavramını da dünya literatüründeki anlamına yakınlaştırmıştır. Özellikle 70'li yıllarda müzisyenler, zengin şef skoru yazma yarışına girmişler ve ortaya sanatsal anlamda büyük uğraş isteyen ürünler çıkartmışlardır. Büyük orkestralara yönelik alt alta sekiz, on enstrümanlık partiyonlarla hazırlanan şarkı düzenlemeleri, müzik tüketicisinin de kulağını çok sesli müziğe alıştırmıştır. Bu yönü ile alındığında müzik tüketicisinin müzikal vizyonunu geliştirmesine katkıda bulunan zengin müzikal içerik, müzikte yaşanan yozlaşmayı ve tek sesliliği de geciktirmiştir. Özellikle 1980 ihtilali sonrasında Türk Pop Müziği'nin biraz da dönemin basının kırsallığı tetikleme ile yozlaşırken, çok sesli pop müzik, yerini biçim olarak ne olduğu belirsiz, monofonik ve dünya platformu üzerinde saygın yeri olmayan bir formata terk etmiştir.

Eurovision Şarkı Yarışması'nın Türk Pop Müziği'ne bir diğer katkısı da üretim sahasında yaşanmıştır. Aranjmanların günümüz deyimi ile coverların hakim olduğu müzik sektöründe özgün Türk bestelerinin de yaratılmasına katkıda bulunan Türkiye finalleri, bu bağlamda bestecilere de teşvik olmuştur.

70'li yılların ikinci yarısında başlayan Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması finalinin, sonuçları bakımından olumsuz olması ise, o dönemlerde Türkiye'nin dış ülkelere yönelik PR'ınının zayıflığından dolayı gerçekleşmiştir desek

yanlış olmaz. 70'li yıllardaki haş haş krizi, Kıbrıs krizi gibi sebeplerden dolayı yaşanan ambargo ve diğer sıkıntılara, Türkiye'ye yönelik atılan insan hakları ihlali iddiası bu yarışmaya yeni katılan Türkiye'ye sempati ile bakılmasını engellemiştir. Bu açıdan ele alındığında ekonomik kriz ile boğuşan ve yurt dışına yönelik PR'ında zayıf kalan Türkiye, kendisini bu yarışmada anlatamamış ve ülkelerin oylamalarda politik değerlendirmesinin kurbanı olmuştur. Yine aynı dönemlerde yüzünü Avrupa'dan çok Amerika'ya çevirmiş bir ülke konumunda olan Türkiye'nin Avrupa kıtasına kendisini fazla anlatamaması, fes gibi kavramlarla dolayısıyla bir ortadoğu ülkesi gibi anılmasına ve Avrupa kıtasından dışlanmasına da sebep olmuştur. Bu sosyo-politik etkinin özellikle yarışmanın oylama bölümünde kendisini göstererek, Türkiye'nin Eurovision Şarkı Yarışması'ndaki birinciliğini geciktirdiğini de söyleyebiliriz.

Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinde yarışan şarkıların seçimine yönelik yapılan eleştiriler, Eurovision Şarkı Yarışması tarihinde en çok konuşulanlar arasındadır. Özellikle halk oylaması ile yapılmayan Türkiye elemelerinde görev alan jürinin içinde az sayıda müzisyenin yer alması bu iddiaları da desteklemektedir. 1975 yılından 2005 yılına kadar Türkiye elemelerinde halkoyununu en yoğun uygulandığı dönem 1989, 1990 ve 1991 yılı finalleri olmuştur.

1975 yılında gerçekleştirilen Türkiye finalinde birincinin halk ve seçici kurul oyları ile seçilmesi, tüm finaller içinde uygulanan en zengin seçim biçimi olurken, özellikle o sene oylamanın hesaplanmasında uygulanan yöntem tartışmaya açık bir yöntemdir. Halkoyu ile seçici kurul oylamasının eşit ağırlıkta değerlendirileceği açıklanan oylama değerlendirmesinde, alınan oyların yüzdesel ifadeleri yerine derecelerinin ortalamasının alınması **ortaya farklı bir sonuç çıkartmıştır.** Bilimsel açıdan eleştiriye açık olan bu değerlendirme, Eurovision şarkı yarışmasının en ilginç vakalarından biri olmuştur.

70'li ve 80'li yıllar Eurovision şarkı yarışmasının bir müzik yarışmasından çok, bir politik yarışma olarak değerlendirildiği yıllar olmuşturlardır. Bu yarışmada alınan başarı-

sızlığın tüm faturası, o yıl yarışmaya katılan yorumculara kesilmiş ve yarışma finallerine katılan yorumcuların kariyerlerinde bir duraklama dönemine girmesine sebep olmuştur. Bundan payını en fazla alan yorumcular Ajda Pekkan ve Çetin Alp olmuştur. Ajda Pekkan bir süperstar olarak katıldığı yarışmadan 15.'likle dönünce, iki sene kadar ortalıktan kaybolmuştur, Ajda Pekkan'ın "Petr'oil" adlı şarkıyı yıllar boyunca yorumlamak istememesi bu küskünlüğün bir nefrete dönüştüğünün de kanıtı olmuştur. "Opera" ile söz yazarı ve bestecinin kurbanı olan Çetin Alp ise 1983 yılındaki ilk "0" hezimetinden sonra, tüm müzikal kariyerini rafa kaldırmak zorunda kalmış ve adeta hayata küskün ölmüştür.

Türkiye'nin Eurovision şarkı yarışmasında gösterdiği grafiksel başarı, özellikle ilk katıldığı 10 yılda olumlu bir seyir izlemiştir. İlk yarışma olan 1975 finalinde Türkiye sadece 1 ülkeden puan alırken, 1978 yılında 2, 1980 ve 1981'de 3, 1982 yılında 6 ülkeden oy almıştır. Oy veren ülke sayısının her sene artış gösterdiği yarışmada, bu lineer başarı artışı gözlemlenmeden yapılan eleştiriler müzisyenleri de olumsuz etkilemiştir. Özellikle 90'lı yıllarda başa bela haline gelen "Hemen başarı" tutkusunun bu yarışma tarihinin her aşamasında karşımıza çıkmıştır.

Eurovision Şarkı Yarışması'nın Türkiye serüveni Türk Pop Müziği'ne nitelik olduğu kadar nicelik olarak da katkıda bulunmuştur. Bu yarışmada Türkiye'nin 30 yıllık serüvenini incelediğimizde Türk Pop Müziği'nin son 30 yılının künyesini de görebilmekteyiz. 70'li yılların Popüler Türk Pop Müziği yorumcuları Şenay, Esin Avşar, Zerrin Özer, Nilüfer, Ajda Pekkan, Neco, Fusün Önal, İskender Doğan, Nükhet Duru, Ali Rıza Binboğa 70'li yılların Türkiye finallerinde karşımıza çıkarken; Neco, Sezen Aksu, Kayahan, Vedat Sakman, Ayşe-gül Aldinç, Candan Erçetin, Sibel Tüzün, Mustafa Sandal, İzel, Reyhan Karaca, Özdemir Erdoğan, İlhan İrem, MFÖ, Aşkın Nur Yengi, Ercan Saatçi, Emel, Seyyal Taner, Fatih Erkoç, Sertap Erener, Kurtalan Ekspres, Barış Manço gibi önemli yorumcular 80'li ve 90'lı yılların Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finallerinde karşımıza çıkmıştır.

Yarışmada ardı ardına alınan başarısızlıklar Türkiye'yi 1985 yılında Asya ve Afrika ülkelerinin katıldığı Asyavizyon şarkı yarışmasına yönlendirmiştir. "Eurovision'da başarılı olmazsak Asyavizyonda başarılı oluruz" tezi ile katıldığımız bu yarışmada, diğer ülkeler yerel pop müzikleri ile yarışırken Türkiye Türk Sanat Müziği eseri ile katıldı. Türkiye'nin ilk kez 1985 yılında katıldığı Asyavizyon şarkı yarışmasında derece alamayınca bu arayış bir sene devam eder ve vizyon yine Avrupa'nın Eurovision şarkı yarışmasına yönlendirilir.

Türkiye, Eurovision şarkı yarışmasında ilk başarısını Melih Kibar'ın bestesi "Halley" ile 1986 yılında almıştır. İlk kez ilk 10'a girmeyi başaran Türkiye, "Halley" ile dokuzuncu olurken, 1997 yılında ilk kez ilk üçe girerek Şebnem Parker'in yorumladığı "Dinle" adlı şarkı ile üçüncülüğü elde etmiştir. 2003 yılında nihayet Sertab Erener ile birinciliği yakalayan Türkiye, bir sene sonra İstanbul'da düzenlenen yarışmada Athena ile dördüncülüğü alır. Eurovision şarkı yarışmasında Türkiye'nin en başarılı beş derecesi ise şöyle olmuştur:

1. SERTAB ERENER- Every Way that I Can, 1.'lik (2003)
2. ŞEBNEM PAKER- Dinle, 3.'lük (1997)
3. ATHENA- For Real, 4.'lük (2004)
4. KLİPS VE ONLAR- Halley, 9.'lük (1986)
5. PINAR AYHAN&GRUP S.O.S- Yorgunum Anla, 10.'lük (2000)

Alınan en yüksek beş başarılı derecenin üçünde, Türkiye şarkı dili olarak İngilizce'den yararlanmıştır. İki şarkının tamamını İngilizce yorumlanırken "Yorgunum Anla"da yarı Türkçe yarı İngilizce kullanılmıştır. Yine ilk beş sıraya baktığımızda en yüksek iki dereceyi alan şarkıların etnik özellikler taşıdığını görüyoruz.

Yarışmada en başarısız beş sonuç ise şöyle gerçekleşmiştir:

1. ÇETİN ALP- Opera, Sonuncu (1983)
2. SEYYAL TANER- Şarkım Sevgi Üstüne, Sonuncu (1987)
3. SEMİHA YANKI- Seninle Bir Dakika, Sondan İkinci (1975)

4. NİLÜFER&GRUP NAZAR- Sevince, Sondan Üçüncü (1978)
5. AYŞEGÜL ALDİNÇ&MODERN FOLK ÜÇLÜSÜ- Dönmedolap, Sondan Üçüncü (1981)

Eurovision Şarkı Yarışması 90'lı yıllarda Avrupa'da yeni bir formatla takipçilerinin karşısına çıkmıştır. Yarışmada uygulanan orkestra kaldırılarak müziğin play back olarak kullanımı, bu yarışmada yapılan ilk radikal değişim olmuştur. Bu değişim yarışmaya sound kazandırırken, orkestra müziğinin de unutulmasına etki etmiştir. Ülkeler şarkıları ile beraber sound ve koreografileri ile de rekabete girdiği yarışmada, her ülke kendi düzenleme anlayışı ve soundu ile farklılık yakalamaya çalışmıştır. 90'lı yılların sonlarına gelirken, yarışmaya eklenen televoting ile beraber, yarışmanın 50 yıllık tarihi boyunca en çok tartışılan boyutu da asgariye indirgenmiş oldu. Eurovision şarkı yarışmalarında oylamalara siyasetin karıştırıldığı iddialarını da yok eden televoting, yarışma organizasyonuna hem ek gelir kaynağı olmuş hem de yarışmanın demokrasisine katkıda bulunmuştur. 2004 yılında tüm ülkelerde uygulanan televoting'de tüm ülkelerin ulusal oyları, o ülkede yaşayan halkın gönderdiği SMS'lerle belirlenmiştir. 2000'li yıllarda yapılan yarışmalarda, yarışma gecesi öncesi öncesinde ülkelerin şarkılarına promosyon yapma imkanı da sunmuştur. Buna göre, her ülke şarkısının remixlerini hazırlayıp diğer ülkelerin radyolarına gönderirken, yine her ülke katılımcısı arzu ettiği takdirde yarışmaya katılan diğer ülkeleri ziyaret ederek şarkısını tanıtmaya yönelik faaliyetlerde de bulunabilmektedir. Bu, ülkeler arası kültürel paylaşıma katkıda bulunurken, ülkeler arası müzik ekonomisinin sirkülasyonuna da katkıda bulunmuştur. Yarışma finalinden 1,5 ay öncesinden başlayan promo-turlar ile ülkeleri gezen ve o ülkelerin yerel ve ulusal medyasında boy gösteren yarışmacılar, uluslarının reklamını yaparken kendilerine ve şarkılarına pazar da yaratabilmektedir. 2000'li yılların dünya ekonomisindeki en önemli gelişmesi olan pazarlama kavramının da yarışmanın bir parçası olarak karşımıza çıkmasıyla, Eurovision Şarkı Yarışması 2000'li yıllarda ikinci baharını yaşamaya başlamıştır.

Türkiye 2000’li yıllardaki bu yeni oluşumu ise sadece Ser-
tab Erener ile yakalayabilmiş ve meyvesini elde edilen bi-
rincilikle toplamıştır. Uluslararası bir müzik şirketi olan
Sony&BMG ile promosyonunu gerçekleştiren Sertab Erener,
yarışma öncesi şarkısını diğer yarışmacı ülkelere tanıtmaya
imkanını bulmuştur.

Eurovision şarkı yarışmasında Türkiye ülke olarak bir
türlü başarılı olamazken, yarışmaya başka ülkeler adına ka-
tılan Türkler’in farklı başarılar elde ettiği görülmüştür. Buna
örnek olarak İsviçre adına bir ikincilik, bir de birincilik elde
eden Atilla Şereftuğ gösterilebilir. Yarışmada Almanya adı-
na yarışan ve Türk gençlerden oluşan Sürpriz adlı ekibin,
yarışma finallerinde Almanya’yı üçüncülüğe taşıması da
buna bir başka örnektir. Eurovision Şarkı Yarışması tarihin-
de benzer bir durum Yunanistan’ın da başına gelmiştir. Yu-
nan asıllı bir yorumcu olan Nana Mouskouri, 1967 yılında
Lüksemburg adına yarışmış ve yarışmada yedinci olmuştur,
1972 yılında bir diğer Yunan asıllı yorumcu Vicky Leandros
bir klasik olan “Aprés Toi” ile Lüksemburg’a birincilik getir-
miştir. Bunun aksine Yunanistan yarışmadaki en iyi
derecesi olan üçüncülüğü ancak 2001 yılında Antique
gurubu ve “Die For You” ile alabilmiştir.

Her sene 300 ile 600 milyon kişinin televizyonları
vasıtasıyla izlediği Eurovision şarkı yarışması, eski doğu
bloğu ülkelerinin dağılması ve bu yarışmaya katılmak is-
temesi ile beraber popülaritesini maksimuma yükseltmiştir.
2005 yılında Fas’tan sonra Lübnan’ın da bu yarışmaya katıl-
mak istemesi ile kıta dışına yayılan popülaritesini arttıran
yarışma, bugün 1 milyarın üzerinde insanın takip ettiği
Olimpiyat, Dünya Futbol Kupası Finalleri ve Avrupa Futbol
Kupası finallerinden sonra dünyanın en büyük organizas-
yonlarından biri olmayı başarmıştır. 2000’li yıllar ile
beraber yarışmaya ait ürünlerin de (CD, poster, kalem, v.s.)
satılmaya başlandığı yarışma AB’nin kültürel ayağı olarak
uluslararası global Avrupa’nın en büyük kültür paylaşım sis-
temi olmuştur.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

ALKAN Şükrü Mehmet, Hürriyet gazetesinde yayımlanmış müzik yazıları açıklamalı bibliyografyası (1948–1980), yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İ.T.Ü. S.B. Enstitüsü, 2001 Haziran

AZİZ Aysel, Türkiye’de TV yayıncılığın otuz yılı, TRT Yayınları

ANDAÇ Feridun, Sanat İnsanlarımız Timur Selçuk, İde yayınları, 1997

AGB Anadolu araştırma verileri

ÇANKAYA Özden, Bir kitle kurumunun tarihi: TRT – Yapı Kredi Yayınları, 2003

DİLMENER Naim, Bak Bir Varmış Bir Yokmuş, 2003 İletişim Yayınları

Eurovision Archive – Did You Know

Eurovision Şarkı Yarışması şartnamesi 1975 – 1992 – 1993

KUTLUK Fırat, Türkiye’deki pop müzik akımların kültürel çözümlemesi, yayınlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniv. S.B.E. Müzik bilimleri ana bilim dalı, 1994

MARTİN Roger, TV For A Level Media studies, British Library, 2000

MC Quenn, Television, Arnold, 2001

MICHAEL, Her an her şey olabilir, Nokta Kitap Yayınları 2004 Şubat

MICHAEL, Pop İnfilakı, Kar Yayınları 2005

MUTLU Erol, Televizyon ve Toplum, TRT yayınları, 1999

U' Connor Kennedy John, The Eurovision Song Contest, Carlton Books, 2005

ÖZER Zeki, a.g.e "Amaç Yayın Alışverişi"

ÖZGEN Murat, Türkiye'de basının gelişim ve sorunları
İ.Ü. İletişim Fakültesi yayınları, 2 Baskı, 2004

Seçkiler, Timur Selçuk, Çağdaş müzik merkezi, 2000

TOKATLI Orhan, Güvercinli Yıllar, 2004 Temmuz

TUNCA Hulusi , "Barış Manço uzun saçlı dev adam"
Epsilon, 2005 Şubat

YAZICI Ali Nihat, Kamu yayınları ve yeniden yapılan-
ma, TRT Yayınları, 1999

YURGA Cemal , "20.Yüzyılda Türkiye'de Popüler
Müzikler" Pegem Yayıncılık, 2002 Eylül

Wikipedia Encyclopedia, European Broadcasting Union

WEB

<http://www.birzamanlar.net>

<http://www.eurovision.tv>

<http://www.e-kolay.net>

<http://www.ert.gr>

<http://www.eskisozluk.com>

<http://www.geocities.com/televisioncity>

<http://www.geocities.com/turkovision>

<http://www.medyaline.com>

<http://www.medyahaber.com>

<http://www.michaelshow.net>

<http://www.trt.net>

GAZETELER

Akşam

Cumhuriyet

Daily Mail

Günaydın

Güneş

Hürriyet

La cite

Milliyet

Sabah
Sunday Express
Star
Tercüman
Vatan
Zaman

DERGİLER

Broadcaster
Capital
Dinle
Haftalık
Hey Dergisi
Gong
TV 'de 7 Gün
Mediacat

YAYINLAR

ERT TV Euromania programı 2 Mart 2005
BBC TV, Eurovision Song Contest History Röportaj –
2003 Mayıs
EREN Hakan, Geçmiş Bahar Mimosaları, Radyo Programı, Röportaj 1999
TRT TV 1978 Eurovision Şarkı Yarışması Türkiye finali sonrası düzenlenen basın toplantısı, 5 Şubat 1978
RADYO D, MICHAEL SHOW Programı Dağhan Baydur Röportajı, 14 Şubat 2005,
TRT Eurovision Türkiye Finali programı 24 Şubat 1980,
LE FIGARO TV, 21 Nisan 1980
TRT 20.00 Haber bülteni, 20 Nisan 1980
TRT 1983 Eurovision Türkiye Finalleri Yayını, Mart 4
Radyo D, Michael Show Programı, Sertab Erener Röportajı, 2003 Nisan
HABER TÜRK – 13 Ajansı, 18 Şubat 2005
SHOW TV, 32. Gün programı, 20.07.1993

Türkiye'nin Serüveni

EUROVISION

Michael Kuyucu
www.michaelshow.net

Eurovision Şarkı Yarışması, Avrupa'da yarım yüzyıldır gündemde olan bir müzik organizasyonu.

Türk pop müziği tarihinin en önemli bölümünü oluşturan Eurovision şarkı yarışmasında Türk pop müziğinin gizli kalan tarihini de okuyabilirsiniz.

"Seninle Bir Dakika"dan "Rimi Rimi Ley"e kadar her şarkının hikayesi. Yıl yıl Türkiye elemeleri, yaşananlar, gizli kalanlar, eleştiriler, yorumlar.

Türkiye'nin 1975 yılında başlayan Eurovision şarkı yarışması serüveninin 2005 yılına kadarki otuz yıllık hikayesi.

Bu akademik araştırmasında Michael Kuyucu detaylı analizlerin yanında yarışma hakkında yorumlarını da okurlara sunuyor.

- ❑ Türkiye'nin Eurovision şarkı yarışması karnesi
- ❑ Her yılın detaylı analizleri, oylama değerlendirmeleri, skandallar, gizli kalanlar, konuşulmayanlar, yüksek puanlar, düşük puanlar, şarkı analizleri
- ❑ Türkiye finallerinden gizli kalan sırlar, torpilliler, torpilsizler
- ❑ Yarışmaya katılan Türk şarkılarının aldığı puanlar, analizler, hangi ülkenin hangi ülkeye kaç puan verdiğini anlatan detaylı tablolar ve yorumlar
- ❑ Eurovision şarkı yarışması hakkında ülke analizleri, başarı tabloları
- ❑ Türkiye finallerine katılan ekiplerin künyesi ve
- ❑ Türk pop müziğinin gizli kalan çeyrek yüzyıllık öyküsü...

www.noktakitap.com

ISBN 975-8823-93-0

online alışveriş: yenisoytu.com.tr

